

GÁRDONYI ZOLTÁN REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS
ISKOLA ÉS
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

4110 Biharkeresztes, Damjanich utca 21.

OM: 062933

HELYI TANTERV

1-4. évfolyam

Biharkeresztes, 2018. szeptember 1-től

Farné Kovács Mónika

Farné Kovács Mónika
igazgató

Tartalomjegyzék

Magyar nyelv és irodalom.....	1
Matematika.....	44
Angol nyelv.....	90
Környezetismeret.....	115
Vizuális kultúra.....	168
Életvitel és gyakorlat.....	213
Testnevelés és sport.....	237
Ének-zene.....	283
Informatika.....	311
Nétánc.....	338
Hit- és erkölcstan.....	346
Egyházi ének.....	375

Magyar nyelv és irodalom

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

Az általános iskola alsó tagozatán a magyar nyelv és irodalom tantárgyak elsődleges célja az anyanyelvi kommunikációs képességek fejlesztése, és az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátíttatása. Az anyanyelvi képességek fejlesztése nemcsak cél, hanem eszköz is a személyiség harmonikus fejlődéséhez, a nemzeti önazonosság erősödéséhez, a kognitív és érzelmi fejlődéshez, valamint mind ezek katalizátora is egyben.

Az anyanyelvi nevelésnek kisiskolás korban is alapvető szerepe van a kulcskompetenciák kialakításában, fejlesztésében, mert erre építve, ez által válik lehetővé a kultúra aktív befogadása, a társas-társadalmi érintkezés, az identitás kialakulása, az önálló ismeretszerzés és a tanulás.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyak további fontos feladata a szóbeli és az írásbeli érintkezések önálló és kreatív, integrált használatának elsajátíttatásához szükséges alapvető képességek intenzív fejlesztése, a modern társadalom különféle színterein gyakorolt nyelvhasználati módok tanítása, illetve a nyelvhasználat változatos, adekvát, tanulói tevékenységekre épülő, folyamatos gyakoroltatása.

A kor szükségleteinek és a társadalom elvárásainak megfelelően az alsó tagozatos magyar nyelv és irodalom tantárgyak középpontjába a kerettanterv az olvasás-szövegértés és a helyes beszéd képességének fejlesztését helyezi, mint kiemelt területet, és ennek új elemeiként megjelennek az olvasási stratégiák is. Az olvasás és az írás képességének elsajátítása kulcs az önálló tanuláshoz, majd pedig a boldoguláshoz a mindennapi életben.

A kisiskolások az iskolai tanulmányaik megkezdésekor különféle szinten birtokolják és használják anyanyelvüket. Az első iskolai években a tanító feladata nem az elméleti rendszerezés, hanem a változatos és egyre magasabb szinten történő gyakoroltatás a különféle kommunikációs helyzetekben, illetve a szorongásmentes, motivált nyelvi fejlődési környezet megteremtése. A játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőséget teremtenek a nyelvi tudatosság, a kreativitás, az árnyalt önkifejezés, a másik megértésének igényére, a képességek fejlesztésére. E fejlesztési folyamatra épülhet majd a továbbiakban az anyanyelvi és az irodalmi kultúra megismertetése.

Az irodalmi nevelés kialakítja és fejleszti a művekkel folytatott aktív párbeszéd képességét. Elsődleges feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése. Az irodalmi műveltség megalapozásához kisiskolás korban a szövegolvasáshoz kapcsolódó szövegelemző és értelmező együtt gondolkodás, a saját gondolatok kifejtése, egymás véleményének megismerése, valamint az irodalmi művekkel kapcsolatos tapasztalatszerzés, az esztétikai, erkölcsi értékek felfedezése, érzelmileg is megalapozott befogadása nyit utat. Mindez komoly hatást gyakorolhat az érzelmi élet, az önismeret és a társas kapcsolatok fejlődésére.

A különféle kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó tevékenységek kedvező feltételeket teremtenek az önálló tanulás képességeinek célirányos fejlesztéséhez, az ismeretfeldolgozás kulturális technikáinak megismeréséhez és gyakorlásához.

1–2. évfolyam

A tanuló érzelmi érzékenysége, erkölcsi gondolkodása legalább olyan szintre kerül, hogy az olvasott művekben képessé válik emberi alaphelyzetek, irodalmi témák, természeti motívumok felismerésére, megnevezésére. Bekapcsolódik a jó és a rossz, a szép és a csúnya fogalmak tartalmáról szóló órai beszélgetésekbe. Megismeri a nagy ünnepekörök egy-egy szöveghagyományát, ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondákat, meséket, műalkotásokat). Részt vesz a ritmusérzékét, mozgáskultúráját is fejlesztő önismereti gyakorlatokban, szerepjátékokban. Képessé válik az olvasmányaihoz kapcsolódó személyes ismeretek, élmények felidézésére és megosztására, gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezésére. Szívesen részt vállal ritmusos, énekes rögtönzésekben, különböző kreatív játékokban. Képes mindennapi konfliktusok átélésére bábjátékban, drámajátékban. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait. A magyar nyelv és irodalom foglalkozások feladatmegoldásaiban, közös tevékenységeiben tapasztalatot szerez a társakkal való együttműködésről, tevékenységek kezdeményezéséről. A kisiskolások, akik korán találkoznak audiovizuális és hipertextes (internetes közegben működő) szövegekkel is (gyerekfilmek, reklámok, videojátékok, közösségi oldalak használata), megismerkednek a szövegek különböző modalitásaival, eltérő médiumok szövegalkotó sajátosságainak alapjaival is (az írott szöveg, a hang és a kép kapcsolatával – egyszerű, játékos formában). A tanuló játékos gyakorlatok révén elsajátít néhány, a koncentrációs képességét fejlesztő memóriagyakorlatot. Az olvasásmegértés folyamatában fejlődik a szókincese, a nyelvi-logikai kapcsolatokat, következtetéseket, viszonyításokat felismerő képessége. IKT eszközökkel képes irányított, majd önálló információkeresésre, rövid szövegek létrehozására. Segítséggel felismeri szükségleteit, tud kérdezni, gyakorlatot szerez teljesítményének és képességeinek reális értékelésében.

A gyerekek az iskolába lépés előtt először a szűkebb környezetüktől sajátítják el a magyar nyelvet. A tantárgy feladata ennek az ösztönös nyelvtudásnak a formálása, a nyelvi tudatosság fejlesztése.

Az 1–2. évfolyam legfontosabb feladata az olvasás és az írás megtanítása, az igényes beszéd fejlesztése, amely egyben a további anyanyelvi nevelés alapja is. Az olvasás és az írás életkornak megfelelő tudása nélkül elképzelhetetlen a tantárgyakban való továbbhaladás.

Az első olvasási sikerek meghatározó erejűek az olvasóvá válás, az olvasással kapcsolatos pozitív viszonyulások kialakulásának folyamatában. Ezért az első osztályokban a tanulók egyedi sajátosságaira tekintettel, differenciáltan kell megszervezni az olvasástanulás folyamatát, haladási tempóját a tanulási kudarcok, a tevékenységgel kapcsolatos szorongások, gátoltság kialakulásának megelőzése érdekében.

Az anyanyelvi nevelés területeit arányosan kell fejleszteni, s el kell érni, hogy a különböző területek képességfejlesztése és ismeretanyaga egységet alkosson. Kiemelt feladat a szókinces gyarapítása, a használt szavak jelentés rétegeinek, stílusértékének és különféle használatainak a megismertetése és tudatosítása, mert az anyanyelvi kommunikáció egyik feltétele a szókinces árnyalt ismerete.

Az értő olvasás fejlődésében fontos szerepe van a szöveggel való foglalkozásnak. A fejlesztés eredményeként elvárható, hogy a tanuló néma olvasás útján megértse tankönyvei szövegének, a feladatok utasításainak a lényegét.

A gyermeki spontán alkotóképességre és a játék örömeire alapozva kell a legkülönfélébb tevékenységformákkal a hétköznapi gyakorlati szövegműfajok tudatos és kreatív használatára nevelni.

Az írás eszközzé fejlesztése a kézírás megtanításával kezdődik. A betűformák és betűkapcsolások elsajátításán keresztül vezet az út az írás automatizálásáig. Olyan írástempóra kell szert tenniük a

tanulóknak, amely kiszolgálja a tanulási igényüket, s megfelel az életkorban elvárható követelményeknek.

Az anyanyelvről szerzett ismeretek segítségével a tudatos nyelvszemléletet, az emeltebb igényű szóbeli és írásbeli anyanyelvhasználatot alakíthatjuk ki. Ennek keretében a magyar nyelv rendszerére vonatkozó elemi ismereteket szerezhethetnek a tanulók. A fogalomalkotás nyelvi tapasztalásra épül. A nyelvtani ismeretekhez kapcsolódik a helyesírási szabályismeret és a helyesírási készség elemi szintjének kialakítása. A szabályalkalmazással párhuzamosan futó fejlesztési feladat a tanulók önellenőrzésének és hibajavító tevékenységének, a helyesírási szótár használatának szokássá fejlesztése.

Fokozni kell a tanulók tudatosságát, kitartását és igényességét a különböző nyelvi tevékenységekben, segíteni kell őket, hogy tanulási tevékenységüket fokozatosan növekvő időtartamban legyenek képesek irányítani.

1. évfolyam Fejlesztési feladatok és óraszámok

Tematikai egység/Fejlesztési cél	óraszám
1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	17 óra
2. Olvasás, az írott szöveg megértése	
Az olvasástanulás előkészítése	24 óra
Az olvasás jelrendszerének elsajátítása, dekódolási képesség kialakítása	74 óra
A szövegértő olvasás előkészítése	19 óra
3. Írás	
Az írástanítás előkészítése - az írás megtanulásának technikai alapozása	21 óra
Az írott betűalakok tanítása - írástechnikát fejlesztő gyakorlatok	46 óra
Az írástechnika fejlesztése – az eszközszintű írás előkészítése	14 óra
4. A tanulási képesség fejlesztése	7 óra
5. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	5 óra
	227 óra**
	+ 25 óra szabad órakeret
	Összesen 252 óra

*Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) (7a) bekezdés. Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

** A kerettanterv által előírt tartalmak a tantárgy számára rendelkezésre álló időkeret 90 %-át fedi le. Az 1. és a 2. évfolyamon heti 7 (évi 252) órás időkerettel rendelkező Magyar nyelv és irodalom tantárgyak kerettantere tehát évi 27 óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül. Ezt a szabadon felhasználható órakeretet a tanulási képességek fejlesztésére, gyakorlásra, tehetséggondozásra, mérésekre osztjuk el egyenletesen a tanév folyamán figyelembe véve az osztályok képességeit, a fejlesztendő területeket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szóbeli és az írásos kommunikációban a megértés pontosságának és a kifejezés érthetőségi szintjének emelése. A környezettel való nyelvi kapcsolattartás biztonságának elősegítése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A helyes beszéd-légzés. A hangok tiszta artikulációja, az időtartam és a hangkapcsolatok helyes kiejtése. Az aktív szókincs bővítése, pontosítása képek, képi kompozíciók fogalmi megfeleltetésével. Mondatok alkotása képek, képsorok alapján. Páros és csoportos beszélgetés. Szituációs játékokban a felnőttek és a kortársak udvarias megszólítása és a szituációnak megfelelő nyelvhasználat alkalmazása. Önismereti gyakorlatok, szerepjátékok.	A tanuló érthetően beszél; megérti az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit; a kérdésekre értelmesen válaszol; használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének illendő nyelvi formáit; bekapcsolódik a közös tevékenységekbe. Alkalmazkodik azok szabályaihoz.	Ének-zene; testnevelés és sport: helyes légzéstechnika. Vizuális kultúra: képek, képi kompozíciók. Dráma és tánc: szituációs játékok. Etika: én és környezetem, bemutatkozás, önismeret.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemutatkozás, bemutatás, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Olvasás, az írott szöveg megértése 1. - az olvasástanulás előkészítése	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasástanulás előkészítése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Motiváció kialakítása, fejlesztése, szorongásmentes olvasási környezet megteremtése. Az olvasáshoz szükséges képességek és részképességek fejlesztése (fonémahallás, megkülönböztető képesség, figyelem, tempó, ritmus, szókincs, nyelvhasználati szabályok, kommunikációs képességek, irányok felismerése, relációs szókincs, nyelvi tudatosság).	A tanuló nyitott, motivált, érdeklődő az olvasás tanulásában; rendelkezik a megfelelő ismeretekkel és szókincssel az olvasást, írásbeliséget illetően; részképességei elérték a szükséges szintet.	Vizuális kultúra: ábra, illusztráció, reprodukció. Ének-zene: ritmus, tempó, dallam. Matematika, Testnevelés és sport: irányokazonosítása, megnevezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, beszédhang, cím, szöveg, mondat, szótag, szó.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Olvasás, az írott szöveg megértése 2.-az olvasás jelrendszerének elsajátítása, dekódolási képesség kialakítása	Órakeret 74 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasás jelrendszerének elsajátítása, a dekódolási képességkialakítása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Követelmények	Kapcsolódási pontok
Az olvasásra vonatkozó szókincs, pl. szerző, író, olvasó, cím, szöveg, mondat, írásjel, bekezdés. Az olvasás funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése. Betűfelismerés, betű-hang, fonéma-graféma azonosításiszabályok, automatizált képesség. Biztonságos betű-összevonási képesség. Olvasástechnikai hibákfelismerése, javítása.	A tanuló olvasási tevékenysége motivált, érdeklődő; ismeri a magyar ábécé nyomtatott kis és nagybetűit; ismeri a betű-hang, fonéma-graféma megfeleltetési szabályait; biztos betűfelismerési,összevonási képességgelrendelkezik; ismeri olvasással kapcsolatos erősségeit, hibáit; rendelkezik az olvasásra, annak folyamatára vonatkozószókinccsel, ismeretei azéletkornak megfelelőek; biztonsággal, pontosan olvasszavakat, szószerkezeteket,mondatokat életkorisajátosságának megfelelő egyszerű, rövid szövegeket.	Vizuális kultúra: betűtípus, betűforma.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, beszédhang, szerző, író, olvasó, cím, szöveg, mondat, írásjel, összefoglalás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Olvasás, az írott szöveg megértése 3. - a szövegértő olvasás előkészítése	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	Biztos betűfelismerési, összevonási képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szövegértő olvasás előkészítése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p>Hangos olvasás a mondat egyszerűbb, életkori sajátosságoknak megfelelő szintjén. Az explicit információk, állítások megértése, értelmezése, értékelése, egyszerű következtetések levonása. Mesék, narratív történetek értő hallgatása, felidézése. (pl. történetek a családi élet eseményeiről; nemzeti ünnepeinkről, jelképeinkről). A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret fejlesztése.</p>	<p>A tanuló ismert és begyakorolt rövid szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvas fel, felismeri, szükség esetén modellkövetéssel javítja olvasási hibáit, a szöveg megértésének bizonyítását az életkornak megfelelő szinten.</p>	<p>Matematika; környezetismeret; szóbeli szövegértés.</p> <p>Vizuális kultúra: Az olvasott/felolvasott szöveghez kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázkészítéssel).</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, beszédhang, cím, szöveg, mondat, írásjel.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az irodalmi alkotások befogadásának megalapozása.</p> <p>A műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, a játék, a ritmus és a zene révén.</p> <p>Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton (pl. vers, mondóka, mese, szereplő).</p>	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Tapasztalatszerzés a verses és a prózai szövegek formájának különbségeiről.</p> <p>Az olvasmány címének, hangulatának megfigyelése; szereplőinek, főbb eseményeinek megnevezése (pl. Arany László, Benedek Elek, Wass Albert, Illyés Gyula meséi, mesefeldolgozásai).</p> <p>A szereplők cselekedeteinek, tulajdonságaik megfigyelése.</p> <p>Egyszerű oksági összefüggések felismerése.</p> <p>Rövid mesék, történetek dramatikus, bábos megjelenítése.</p>	<p>A tanuló hallgat, olvas verset, mesét, életkori sajátosságának megfelelő irodalmi műveket; néhány verset, mondókát elmond fejből; dramatikus játékokban együttműködik a társakkal.</p>	<p>Dráma és tánc: dramatikus és improvizációs játékok.</p> <p>Ének-zene: ritmus, ismétlődések.</p> <p>Etika: én és szűkebb közösségeim.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mese, vers, versszak, verssor; szereplő.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az írástanítás előkészítése - az írás megtanulásának technikai alapozása	Órakeret 21 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulás eszközeinek és az eszközök használatának megismerése, gyakorlása, elemi tanulási szokások kialakítása. Fonématudatosság, hallás fejlesztése. Az iskolai tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók, alapvető képességek célirányos fejlesztése (pl. a figyelem tudatossága, tartóssága; feladattudat; a kivárási képessége; differenciált látási és hallási megfigyelések; mozgáskoordináció; finommozgások).	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Hangok helyének, időtartamának megfigyelése szavakban. Analizáló, szintetizáló feladatok végzése. Tájékozódás térben, síkban. A füzet és az írószerek használata. Finommozgások, mozgáskoordináció fejlesztése. Vonalvezetési gyakorlatok, betűelemek vázolása, írása. Helyes írásszokások kialakítása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás).	A tanuló nyitott, motivált, érdeklődő az írás tanulásában; előzetes képességei és ismeretei megfelelőek az írástanulás megkezdéséhez; finom motorikája, szem-kézkoordinációja megfelelő szintű; tisztában van az írás alapvető funkcióival a mindennapi életben.	Életvitel és gyakorlat: a finommozgások fejlesztése (pl. gyurmázással). Vizuális kultúra: a finommozgások fejlesztése rajzolással, festéssel, mintázással. Etika: az írott nyelvi kommunikációs viselkedés szabályai. Ének-zene: hallásfejlesztés.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Betűelem.	

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Az írott betűalakok tanítása - írástechnikát fejlesztő gyakorlatok	Órakeret 46 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az írás jelrendszerének differenciált elsajátítása. A helyes írásszokások kialakítása az egyéni képességkülönbségek figyelembevételével. Az írástechnika és a rendezett kézírás megalapozása, fejlesztése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az írott kis- és nagybetűk szabályos alakítása, kapcsolása. Betűkapcsolatok, rövid szavak írása. A hangok időtartamának jelölése. Másolás írott, majd nyomtatott mintáról: szavak, szókapcsolatok, rövid mondatok írása. Hat betűnél nem hosszabb szavak látó-halló tollbamondásra írása. Rövid szavak írása emlékezetből. Rövid mondatok írása tollbamondásra és emlékezetből.	A tanuló ismeri és használja a magyar ábécé betűinek írott alakjait; írása rendezett, a betűket olvashatóan alakítja és kapcsolja egymáshoz.	Vizuális kultúra: irányváltásokat segítő vonalkombinációk (vonalkötegek, vonalgombolyagok stb.) használata.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Nyomtatott betű, írott betű, írásjegy, egyjegyű betű, kétjegyű betű, háromjegyű betű, kisbetű, nagybetű, szótag, szó, mondat, szöveg.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az írástechnika fejlesztése - az eszközszintű írás előkészítése		Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	A magyar ábécé írott betűinek használata.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elsajátított új nyelvhasználati módok készségeinek továbbfejlesztése: az írásmozgások automatizmusainak és az íráshoz kapcsolódó helyes szokásoknak a megerősítése.		
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Szabályos betűalakítás és betűkapcsolás a szavak, szókapcsolatok, mondatokírásakor. Az íráshasználat normáinak megtartása. Elvárható tempójú írás. Szavak, szó szerkezetek, mondatok leírása másolással, tollbamondás után vagy emlékezetből. Helyes írásszokások alkalmazása (testtartás, író szerfogás, kézcsúsztatás).	A tanuló másoláskor nem vét írástechnikai hibát; a gyakorolt szóképlet körében alkalmazza a szókezdő nagybetűt; ismeri az időtartam és a j hang kétféle jelölési módját; szöveg minta alapján felismeri és kijavítja hibáit.	Vizuális kultúra: térérzékelés, finom motorika, esztétikai igényesség. Testnevelés és sport: harmonikus mozgás. Ének-zene: tempó, ritmus.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kisbetű, nagybetű; margó.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulási képesség mint az életkori sajátosságoknak megfelelő megismerési, élményszerzési folyamatnak, a játszva tanulás képességének támogatása, fejlesztése.		
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása (beszélgetés a tanulás szerepéről, fontosságáról, könyvtárlátogatás). Egyszerű ok-okozati összefüggés felismerése; következtetések levonása. Tanulás többtevékenység és érzékszervsegítségével: ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombináltmemória-gyakorlatok, szövegtanulási technikák. Afantázia és képzelet aktiválása a megismerés érdekében. A kép és a szöveg kapcsolata. Illusztrált szövegekben a kép és a szöveg kiegészítő hatása. Könyvek, gyermekújságok jellemző részeinek (Pl. tartalomjegyzék) megfigyelése.	A tanuló a tanító irányításával motiváltan tanul; a tanulási folyamat során változatos tevékenységeket és több érzékszervet is használ; szöveg hűen felidézi a következő szépirodalmi műveket, illetve azok részleteit: 2-3 mondóka, Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Weöres Sándor egy költeménye; kortárs magyar lírikusok műveiből egy alkotás.	Matematika; környezetismeret: önálló tanulás. Vizuális kultúra: Kép és szöveg kompozíciós kapcsolatának elemzése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Könyvtár, tartalomjegyzék, gyermekújság.		

<p>A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei az első évfolyam végén – magyar nyelv és irodalom</p>	<p>A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Követhetően számoljon be élményeiről. Szöveghűen mondja el a memoritereket.</p> <p>Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.</p> <p>Szükség szerint alkalmazzon néhány helyesírási szabályt a begyakorolt szókészlet szavaiban.</p> <p>Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.</p>
---	--

1. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom
Fejlesztési feladatok és óraszámok

Tematikai egység/Fejlesztési cél	
1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	15 óra
2. Olvasás, az írott szöveg megértése A szövegértő olvasás előkészítése, életkornak megfelelő szintű kialakítása, megalapozása	84 óra
3. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	11 óra
4. Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése	8 óra
Írás 5. Írástechnikát, írásképet fejlesztő gyakorlatok, az eszközszintű írás megalapozása, életkornak megfelelő kialakítása, alkalmazása	31 óra
6. Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása: mondat, szó, hang, betű; szótagolás; szótó és toldalék; mondatfajták, kiejtéstől eltérő helyesírású szavak.	30 óra
7. Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása	34 óra
8. Tanulási képesség fejlesztése	14 óra
	227 **óra
	+ 25 óra szabad órakeret
	Összesen: 252 óra

*Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) (7a) bekezdés. Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

** A kerettanterv által előírt tartalmak a tantárgy számára rendelkezésre álló időkeret 90 %-át fedi le. Az 1. és a 2. évfolyamon heti 7 (évi 252) órás időkerettel rendelkező Magyar nyelv és irodalom tantárgyak kerettanterve tehát évi 25 óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül. Ezt a szabadon felhasználható órakeretet a tanulási képességek fejlesztésére, gyakorlásra, tehetséggondozásra, mérésekre osztjuk el egyenletesen a tanév folyamán figyelembe véve az osztályok képességeit, a fejlesztendő területeket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 15óra
Előzetes tudás	A beszéd, a beszédészlelés és a beszédértés megfelelő szintje.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szóbeli és az írásos kommunikációban a megértés pontosságának és a kifejezés érthetőségi szintjének emelése. A környezettel való nyelvi kapcsolattartás biztonságának elősegítése. Két vagy több mondat összekapcsolásával a gondolatok, érzések, vélemények pontosabb kifejezése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A helyes beszéd-légzés. A hangok tiszta artikulációja, az időtartam és a hangkapcsolatok helyes kiejtése. Mondatok, szövegek olvasásakor, memoriterek elmondásakor a hanglejtés, a hangsúly helyes alkalmazása.	A tanuló érthetően beszél; megérti az egyszerűmagyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszol; használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének illendő nyelvi formáit;	Ének-zene; testnevelés és sport: helyes légzéstechnika. Vizuális kultúra: képek, képzetek, képi kompozíciók; egyszerű
Az aktív szókincs bővítése, pontosítása szövegkörnyezetben történő értelmezéssel és képek, képzetek, képi kompozíciók fogalmi megfeleltetésével. Mondatok összekapcsolása. Összefüggő mondatok alkotása képek, képsorok alapján, adott vagy választott témáról. Páros és csoportos beszélgetés. Szituációs játékokban a felnőttek és a kortársak udvarias megszólítása és a szituációnak megfelelő nyelvhasználat alkalmazása. Nem verbális jelzések tartalmának felismerése, használata beszéd közben. Önismereti gyakorlatok, szerepjátékok.	becapcsolódik a közös tevékenységekbe. Alkalmazkodik azok szabályaihoz; eligazodik szűkebb környezete társas kapcsolatrendszerében.	(pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal, fotóval) megfelelő hanghatásokkal (pl. zörejjel, énekhanggal) kiegészítve. Dráma és tánc: szituációs játékok. Etika: én és környezetem, bemutatkozás, önismeret.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tempó, ritmus, szünet, hangerő, hangsúly, arcjáték, tekintet, testtartás, bemutatkozás, bemutatás, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Olvasás, az írott szöveg megértése - a szövegértő olvasás előkészítése	Órakeret 84 óra
Előzetes tudás	Alapvető ismeretek a nyelvről, a kommunikációról, az írott nyelvről, ezek funkciójáról, a nyelvi tudatosság kritérium szintű megéléte.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szövegértő olvasás előkészítése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Magabiztos néma és hangos olvasás a mondat egyszerűbb, életkori sajátosságoknak megfelelő szintjén. Olvasási stratégiák előkészítése: érzékszervi képek alkotása, grafikus szervezők, összefoglalás, előzetes áttekintés. Az explicit információk, állítások megértése, értelmezése, értékelése, egyszerű következtetések levonása. Mesék, narratív történetek értő hallgatása, felidézése. (pl. történetek a családi élet eseményeiről; nemzeti ünnepeinkről, jelképeinkről). A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése.	A tanuló ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvas fel, felismeri, szükség esetén modellkövetéssel javítja olvasási hibáit, használja az előzetes áttekintés, egyszerű összefoglalás, az érzékszervi képek alkotásának stratégiáit a megértés érdekében; a szöveg megértését bizonyítja a következő tevékenységekkel: következtetés, lényegkiemelés, tartalommondás, események összefoglalása, egyszerű értékelése az életkornak megfelelő szinten.	Matematika; környezetismeret: szóbeli és írásbeli szövegértés. Vizuális kultúra: Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és alevetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).
		Médiaélmények (pl. tetszés, kíváncsiság, rossz élmény) felidézése, kifejezése és megjelenítése szóban, vizuálisan (pl. rajzolás, bábkészítés) vagy szerepjáttékkal. Jel, jelkép, piktogram.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, beszédhang, szerző, író, olvasó, cím, szöveg, mondat, írásjel, bekezdés, összefoglalás, előzetes áttekintés.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Elemi feladat-megoldási műveletek használata.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulási képesség, mint az életkori sajátosságoknak megfelelő megismerési, élményszerzési folyamatnak, a játszva tanulás képességének támogatása, fejlesztése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés; gyermeklexikon használata; beszélgetés a tanulás szerepéről, fontosságáról, a tanulóhoz szükséges információk kereséséről és kezeléséről). Egyszerű ok-okozati összefüggés felismerése; következtetések levonása.</p> <p>Tanulás több tevékenység és érzékszerv segítségével: ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált memória-gyakorlatok, szöveg tanulási technikák. A fantázia és képzelet aktiválása a megismerés érdekében.</p> <p>A kép és a szöveg kapcsolata. Illusztrált szövegekben a kép és a szöveg kiegészítő hatása.</p> <p>A könyvtárhasználat alapvető szabályai. Írott nyelvi források, információhordozók, könyvek, újságok. Eligazodás a könyvek, írott nyelvi források világában. Gyermekújságok jellemzői tartalomjegyzék alapján.</p>	<p>A tanuló a tanító irányításával motiváltan tanul;</p> <p>a tanulásifolyamat során változatos tevékenységeket és több érzékszervet is használ;</p> <p>szövegűen felidéz a következő szépirodalmi műveket, illetve azok részleteit: József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkja, Kányádi Sándor, Tamkó Sirató Károly egy verse, Weöres Sándor két költeménye; kortárs magyar lírikusok műveiből néhány alkotás.</p> <p>A szöveg nehézségi fokát és mennyiségét a tanulócsoport teherbíró képessége határozza meg.</p>	<p>Matematika; környezetismeret: önálló tanulás.</p> <p>Vizuális kultúra: A szöveget alkotó betűformák és a közlési tartalmak kapcsolatának felismerése. Kép és szöveg kompozíciós kapcsolatának elemzése. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és alevetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).</p> <p>Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználat kockázatainak és lehetőségeinek felismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).</p>
Tájékozódás a gyermeklexikonokban betűrend segítségével. A könyvek jellemző adatainak, részeinek megfigyelése (író, cím, kiadó, tartalomjegyzék).		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Könyvtár, lexikon, betűrend, tartalomjegyzék, gyermekújság.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése	Órakeret 11 óra
--	--	----------------------------

Előzetes tudás	Néhány mondóka, soroló, gyermekjáték, vers ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi alkotások befogadásának megalapozása. A műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, az asszociációk, a játék, a ritmus és a zene révén. Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek megismerése. A költői nyelv sajátosságai (ritmus, rím), megértésének megalapozása. Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton (pl. vers, mondóka, találós kérdés, mese, szereplő).	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Magyar nép- és műköltészeti alkotások megismertetése, a népköltészetben megtestesülő értékek, hagyományok közvetítése. Ismerkedés hazai kisebbségek és más népek irodalmának alkotásaival. A mese és a valóság leírás különbségének tudatosítása. Mondák, legendák a magyar nép történetéből; rövid elbeszélések a magyar történelem nagy alakjairól. Tapasztalatszerzés a verses és a prózai szövegek formájának különbségeiről. Az olvasmány címének, hangulatának megfigyelése; témájának, szereplőinek, főbb eseményeinek megnevezése (pl. Arany László, Benedek Elek, Illyés Gyula meséi, mesefeldolgozásai). A szereplők cselekedeteinek megítélése, tulajdonságaik megfigyelése. Egyszerű oksági összefüggések felismerése. A cím és a tartalom kapcsolatának felismerése. A verses forma megfigyelése, a ritmus, a rím, az ismétlődések felfedezése, megtapasztalása. Olvasmányok szerzőjének megnevezése. Rövid mesék, történetek dramatikus, bábos megjelenítése. Az olvasmány tartalmához kapcsolódó improvizációs és beleélő játékok.	A tanuló hallgat, olvas verset, mesét, életkori sajátosságának megfelelő irodalmi műveket; képes egyszerű irodalmi szövegek felismerésére műfaji jellemzőinek alapján (pl. mese, költemény, mondóka, találós kérdés); néhány verset, mondókát elmond fejből; dramatikus játékokban együttműködik a társakkal.	Dráma és tánc: dramatikus és improvizációs játékok. Ének-zene: ritmus, ismétlődések. Vizuális kultúra: Jelmez, kellék, díszlet, színpadi tér és lépték. Különböző médiaszövegek (pl. animációs mesék) cselekménye kezdő- és végpontjának, a cselekményelemek sorrendjének megfigyelése közvetlen példák alapján. Címadás. Saját megélt élmények és tapasztalatok összevetése a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. gyermekműsorok, gyermekújságok, képregények, életkornak megfelelő rajzfilmek, gyermekeknek készülő interneteshonlapok alapján). A hang és kép szerepe a mesevilágban. Etika: én és szűkebb közösségeim.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Népköltészet, műköltészet; mese, mesekezdés, mesebefejezés; monda, főszereplő, mellékszereplő; vers, verses mese, versszak, verssor, ritmus, ismétlődés, rím.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi, az esztétikai és a történeti érzék fejlesztése	Órakeret 8 óra
--	--	---------------------------

Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Erkölcsei, esztétikai kategóriák megismerése, ítéletalkotás egyszerű szituációban, szépirodalmi művek alapján, a történetmesélés szabályainak, szerveződésének, logikájának megismerése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyszerű ítéletek alkotása a mesék, versek, olvasott, hallott irodalmi művek szereplőiről. Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák kialakítása (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis). A történetiségen alapuló összefüggések megértése az egy szálon futó történetekben. Azonosulás, ítélet, érvelés szépirodalmi szövegek kapcsán. A megismert mese, történet tanulságának összevetése saját tapasztalatokkal, eseményekkel. Egyszerű közmondások, szólások megismerése, megfelelő alkalmazása. Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban, drámajátékban (pl. bábjáték). A múlt néhány emléke környezetünkben (múzeumok, emléktáblák, műemlékek, emlékművek; tárgyak, fotók, egyéb dokumentumok; szokások). Nemzeti ünnepeink, jelképeink.	A tanuló ismeri, megérti rövid, egy szálon futó művek segítségével a történeteket bemutató művek szerveződését, felépítését, az összefüggések logikáját, az ok-okozati viszonyt; képes állást foglalni, érvelni alapvető erkölcsi kérdésekben; meggyőződéssel képviseli a legalapvetőbb emberi értékeket; meghallgatja mások érvelését is; képes beleélésre, azonosulásra az életkori sajátosságainak megfelelő művek befogadásakor; dramatikus és drámajátékok segítségével képes átélni mindennapi konfliktusokat, azokat életkori szintjén kezelni.	Dráma és tánc: részvétel dramatikus játékban. Vizuális kultúra: átélt, elképzelt vagy olvasott esemény vizuális kifejezése. Etika: családtagjaim, szeretet, barátkozás (konfliktushelyzetek megélése játékokon keresztül). Környezetismeret: az ember megismerése (magatartásformák, szabályok, viselkedési normák); környezet és fenntarthatóság.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Tanulság, konfliktus, közmondás, nemzeti ünnep, jelkép.	

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Az írástechnika fejlesztése - az eszközszintű írás előkészítése	Órakeret 31 óra
Előzetes tudás	Kis- és nagybetűk írása. Szabályos betűalakítás és betűkapcsolás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elsajátított új nyelvhasználati módok készségeinek továbbfejlesztése: az írásmozgások automatizmusainak és az íráshoz kapcsolódó helyes szokásoknak a megerősítése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

Szabályos betűalakítás és betűkapcsolás a szavak, szókapcsolatok, mondatok és rövid szövegek írásakor. Az íráshasználat normáinak megtartása. Elvárható tempójú írás. Két-három összefüggő mondat leírása másolással, tollbamondás után vagy emlékezetből. Önállóan alkotott mondatok leírása.	A tanuló másoláskor nem vét írástechnikai hibát; jelöli a mondatkezdést és a mondatzárást; a gyakorolt szókészlet körében alkalmazza a szókezdő nagybetűt; ismeri az időtartam és a j hang kétféle jelölési módját; szöveg minta alapján felismeri és kijavítja hibáit.	Vizuális kultúra: térérzékelés, finom motorika, esztétikai igényesség; különféle vonaltípusok készségfejlesztő alkalmazása. Testnevelés és sport: harmonikus mozgás.
Helyes írásszokások alkalmazása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás).		Ének-zene: tempó, ritmus.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kisbetű, nagybetű; margó.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Elemi feladat-megoldási műveletek használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulási képesség, mint az életkori sajátosságoknak megfelelő megismerési, élményszerzési folyamatnak, a játszva tanulás képességének támogatása, fejlesztése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés; gyermeklexikon használata; beszélgetés a tanulás szerepéről, fontosságáról, a tanuláshoz szükséges információk kereséséről és kezeléséről). Egyszerű ok-okozati összefüggés felismerése; következtetések levonása. Tanulás több tevékenység és érzékszerv segítségével: ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált memória-gyakorlatok, szövegtanulási technikák. A fantázia és képzelet aktiválása a megismerés érdekében. A kép és a szöveg kapcsolata. Illusztrált szövegekben a kép és a szöveg kiegészítő hatása. Tájékozódás a gyermeklexikonokban betűrend segítségével.	A tanuló a tanító irányításával motiváltan tanul; a tanulási folyamat során változatos tevékenységeket és több érzékszervet is használ; A szöveg nehézségi fokát és mennyiségét a tanuló csoport teherbíró képessége határozza meg.	Matematika; környezetismeret: önálló tanulás. Vizuális kultúra: A szöveget alkotó betűformák és aközlési tartalmak kapcsolatának felismerése. Kép és szöveg kompozíciós kapcsolatának elemzése. Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználat kockázatainak és lehetőségeinek felismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).

Kulcsfogalmak/fogalmak	Könyvtár, lexikon, betűrend, tartalomjegyzék
-------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása: mondat, szó, hang, betű; szótagolás; szótó és toldalék; mondatfajták	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Tapasztalati alapon a szöveg, a mondat, a szó, a szótag, a hang és a betű megkülönböztetése. A szavak szótagokra bontása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyanyelvhasználat tudatosításának megindítása, a helyesírás biztonságának megalapozása. A nyelvi elemzési készség fejlesztése és a nyelvtani fogalmak használatának tudatosítása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A mondat, a szó, a hang, a betű felismerése és megnevezése. Az ábécé hangjainak felsorolása. A betűrend használata gyakorlati feladatokban. A hangok csoportosítása fajtájuk és időtartamuk szerint. A szótagolás szabályszerűségeinek felismerése. A szavak jelentést hordozó szerepének ismerete. A szótó felismerése, a toldalékok jelölése. A toldalékos szavak felismerése szövegben. Szavak toldalékos alakjának alkotása. A -ba, -be, -ban, -ben ragos szóalakok helyes használata és leírása. A beszélői szándék felismerése a kijelentő és a kérdő mondatokban. Megnevezésük. Az -e kérdőszó helyes használata.	A tanuló felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, és a különféle feladatmegoldásban használja a szabályokat.	Környezetismeret: állatokkommunikációja, jel, jelzés, információ; lakóhely, közlekedés; természeti ritmusok. Vizuális kultúra: hangfelvételek és képfelvételek készítése; a helyes kiejtés vizsgálata a felvétel segítségével. Ének-zene: ritmusjátékok ütőhangszereken.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Hang, betű; ábécé; egyjegyű betű, kétjegyű betű, háromjegyű betű; magánhangzó, mássalhangzó; szó, mondat, szöveg; szótó, toldalék, kijelentő mondat, kérdő mondat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	A helyesírási szabályok megértéséhez, alkalmazásához szükséges nyelvtani fogalmak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p>Szabályszerűségek felismerése és alkalmazása írásbelifeladatokban. Hibajavításkorindoklás a szabály felidézésével. A helyesírási probléma felismerése, a jelölés gyakorlása szövelemzés segítségével. Az írás és a helyes kiejtés együttes alkalmazása. A j és ly használata az ismert szókincs körében. Szabályismeret és alkalmazás: az időtartam jelölése; a kiejtéstől eltérő hang-kapcsolatok; a hagyomány szerinti írásmód; az elválasztás szabályai; a kijelentő és a kérdő mondat jelölése. A mondatkezdő nagybetű és a megfelelő mondatvégi írásjel jelölése, alkalmazása írásbeli feladatokban. A korosztálynak megfelelő lexikonok, szótárak használata.</p>	<p>A tanuló szükség szerint felidézi és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet körében; 30–40 begyakorolt szó esetében helyesen jelöli a j hangot; az egyszerű szavakat helyesen választja el.</p>	<p>Ének-zene: egy adott dallamhoz szöveg alkotása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>	<p>Ábécé, elválasztás, szótag; pont, kérdőjel, felkiáltójel.</p>	
<p>A tanuló magasabb évfolyambalépésének feltételei második évfolyam végén magyarirodalom</p>	<p>A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítéloképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az irodalmi képességek fejlesztése területén.</p>	

3–4. évfolyam

A beszédképesség, a szóbeli szövegek megértésének, értelmezésének és alkotásának fejlesztése képezi alapját és kiinduló pontját valamennyi újonnan megtanulásra kerülő nyelvi tevékenységnek. E fejlettség döntően meghatározza a gyermek kortársaival való kapcsolattartásának és iskolai pályafutásának sikerét. Ezért különösen fontos a kulturált nyelvi magatartás megalapozása, a szókincs aktivizálása szövegalkotó feladatokkal, a narráció ösztönzése, gyakoroltatása.

Az olvasástechnika eszközzé fejlesztése feltételt teremt az írott szövegek önálló megértéséhez. A szövegek értelmezésével és feldolgozásával felkészít az alapvető szövegműveletek önálló alkalmazására. Az olvasmányok sokoldalú feldolgozása fejleszti a tanulók kritikai érzékét,

ítélőképességét és empátiáját, a kifejezés nyelvi megvalósulására való figyelmet. Lehetőséget teremt egyszerű irodalmi formákkal kapcsolatos tapasztalatok szerzésére, irodalmi kifejezésformák, stílusbeli és szerkezeti sajátosságok felfedezésére, a magyar nyelv és a magyar kultúra hagyományainak megismerésére, az olvasás megszerettetésére.

Az írásbeli szövegalkotás szabályainak megtanítása különböző témájú és szövegtípusú olvasmányok feldolgozásával valósul meg. Ezek szolgálnak mintául a gyermekek fogalmazásaihoz, nyitnak utat a későbbi kreatív alkotásokhoz, a képzelet, az érzelmek, a gondolatok önálló kifejezéséhez. A szövegek az árnyalt, gazdag szókincs kialakításának forrásai is; hozzájárulnak az önkifejezés igényének kielégítéséhez és képességének fejlődéséhez.

Az önálló tanulás képességének kialakítása az olvasás-szövegértés képességének fejlesztésébe ágyazva az ismeretszerző képességek intenzív fejlesztését szolgálja. Fontos a tanulási szokások és technikák tanulása, a különféle források és azok használatának, az információszerzés lehetőségeinek és korlátainak megismerése, a szelekció, az összehasonlítás és a kritikai feldolgozás képességének fejlesztése.

A 3–4. évfolyamon az írás-helyesírás tanításának célja az életkornak és az oktatás igényeinek megfelelő írástechnika differenciált kialakítása, a tanulást és az írásos önkifejezést szolgáló eszközzé fejlesztése az olvashatóság, a rendezettség és a helyesség igényével.

A tapasztalati megalapozottságú, elemi szintű grammatikai ismeretek megszerzésével elkezdődik a tudatos nyelvszemlélet kialakulásának folyamata. Fejlődésnek indul a nyelvi kifejezésre irányuló figyelem, az önértékelő képesség, a kritikai érzék és az igényes, változatos és kifejező nyelvhasználatra való törekvés különféle kommunikációs helyzetekben.

Magyar irodalom 3. évfolyam Fejlesztési feladatok és óraszámok

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Óraszám
Magyar irodalom	
1. Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	12 óra
2. Olvasás, az írott szöveg megértése	56 óra
3. Fogalmazási alapismeretek	13 óra
Szövegalkotási gyakorlatok	18 óra
4. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	20 óra
5. Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése	7 óra
6. A tanulási képesség fejlesztése	4 óra
	130 óra **
	+ 14 óra szabad órakeret
	Összesen: 144 óra

*Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) (7a) bekezdés. Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

** A kerettanterv által előírt tartalmak a tantárgy számára rendelkezésre álló időkeret 90 %-át fedi le. A szabadon felhasználható órakeretet a tanulási képességek fejlesztésére, gyakorlásra,

tehetséggondozásra, mérésekre osztjuk el egyenletesen a tanév folyamán figyelembe véve az osztályok képességeit, a fejlesztendő területeket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszéd-készség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Egyszerű szóbeli közlések megértése. Kérdésekre értelmes, rövid válaszok adása. A mindennapi kommunikáció alapformáinak alkalmazása a szokás és tisztelet szintjén: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés, köszönetnyilvánítás, köszöntés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A beszéd tartalmának, hangzásának, stílusának és kifejező erejének egymással összefüggő fejlesztése. A beszéd és a megértés továbbfejlesztése, különös tekintettel a pontosságra, a folyamatosságra és a kifejezőerőre, valamint az aktív szókinccs intenzív gyarapítására. A szóbeli szövegalkotási készség fejlesztése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A helyes beszédlejtés, a helyes kiejtés, a mondatfonetikai eszközök alkalmazása különféle kommunikációs helyzetekben. Állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások, a hangzó beszéd, az olvasott szövegek értelmezésekor szavakjelentésének, stílusértékének megfigyelése. A tapasztalatok felhasználása szövegalkotáskor és beszélgetés közben. Felolvasáskor, szövegmondáskor nonverbális eszközök használata a kifejezés segítségével. Vélemény kulturált megfogalmazása. Figyelem a beszélgetőtársra. Az üzenet lényegének és érzelmi háttérének megfigyelése, értékelése.	A tanuló értelmesen és érthetően fejezi ki gondolatait; használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat; beszédstílusát beszélgető partneréhez igazítja; bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közöselményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe; a közös tevékenységeket együttműködő magatartással segíti.	Minden tantárgy: összefüggő beszéd, érvelés. Környezetismeret: önfenntartás, légzés. Vizuális kultúra: Műalkotások megfigyelése, jellemzése, értelmezése, értékelése. Médiaszövegek közötti különbségek (pl. televízióműsörtípusok, animációs mesefilmek, sorozatok) felismerése saját médiaélmények
Több mondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról, gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről. Szóbeli közlések tartalmának rövidített elmondása.		felidézésén, megjelenítésén (pl. szerepjáték) és közvetlen példákon keresztül.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangsúly, hanglejtés, hangerő, beszédtempó, szünet; tekintet, arcjáték, testtartás, térköz, távolságtartás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Olvasás, az írott szöveg megértése	Órakeret 56 óra
Előzetes tudás	Nyelvre, írott nyelvre, olvasásra vonatkozó, az adott korosztály	

	képességfejlődése szempontjából releváns ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, az értő olvasás kialakítása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Életkori sajátosságoknak megfelelő szépirodalmi, dokumentum típusú, folyamatos, nem folyamatos, kevert, egyéni, közös és tankönyvi célú szövegek megismerése, ezek megértése. Globális és kereső olvasás, grafikus szervezők (ábrák, táblázatok, gondolatterkép, fűrtábra) alkalmazása a hatékonyabb szövegértés érdekében. Az olvasmányhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, személyes élmények, tapasztalatok felidézése és megosztása. A következő olvasási stratégiák, olvasást megértő folyamatot segítő technikák ismerete, alkalmazása a hatékonyabb megértés érdekében: a szöveg átfutása, az előzetes tudás aktiválása, jóslás, anticipáció. Az olvasás céljának, módjának az olvasás megkezdése előtt való tisztázása.	A tanuló az olvasás terén motivált, érdeklődő; ismert tartalmú szöveget folyamatosan, kifejezően olvas fel felkészülés után; felolvasása értelmező, az írásjelek szerint tagolt; hanglejtése és tempójá abeszédéhez közelítő; felismeri és javítja a hibáit; az életkorának megfelelő témájú és szövegnehézségű olvasmányt néma olvasás útján megért; értelmezi az életkori szintjének megfelelő szöveg információit és gondolatait; megfelelő nyelvi tudatossággal rendelkezik; ismeri és tanítói segítséggel használja a tanult olvasási stratégiákat.	Matematika: szöveges feladatok. Környezetismeret: önálló tanulás, szövegfeldolgozás kialakítása. Etika: én magam; az én világom. Vizuális kultúra: Személyes élmények és irodalmi szöveg alapján képekkészítése. Kérdések megfogalmazása alátott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Szöveg, műfaj, szövegértés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Fogalmazási alapismeretek	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	A szöveg és a mondat jellemzőinek azonosítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önkifejezés iránti igény erősítése, különféle formáinak és lehetőségeinek megismertetése, megvalósításának támogatása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p>A különböző szövegformák tartalmi és szövegszerkesztési jellemzőinek ismerete. Kellő tapasztalat a cím szerepéről, jellemzőiről; a szövegek felépítéséről; az időrendről; az esemény, az előzmény és a következmény kapcsolatáról; a szöveg kohéziójáról; a tématartrásról; a nyelvi megformáltságról; a különböző szövegformajellemzőiről, a bekezdések szerepéről. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend érzékeltetése, a szöveg tagolása bekezdésekre.</p>	<p>A tanuló a tanult fogalmazási ismereteket felhasználja az elbeszélő fogalmazások készítéskor.</p>	<p>Környezetismeret; matematika: érthető, világos szóbeli szövegalkotás. Vizuális kultúra: Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok kreatív alkalmazása, médiaszöveg írás. Egyszerű cselekmény megjelenítése képsorozattal (pl. rajz, digitális fotó, rövid animációs film) és hangokkal.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Témaválasztás, anyaggyűjtés, címadás; bekezdés; bevezetés, tárgyalás, befejezés; elbeszélés..</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Szövegalkotási gyakorlatok</p>		<p>Órakeret: 18 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Mondatalkotás. Mondatok összekapcsolása. Történetalkotás szóban. Képolvasás, mesemondás.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A képzelet, az önkifejezés aktivizálása különböző szövegformák megismerésével és az írásbeli szövegalkotás képességének továbbfejlesztésével. Az írásbeli szövegalkotó készség fejlesztése.</p>		
<p>Tevékenységek/Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása az elbeszélő szövegek alkotásakor Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése. Önálló írásbeli fogalmazások készítése elbeszélő szövegformában. A párbeszéd beillesztése a történetmondásba. Fogalmazás írásakor a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása. A fogalmazás koherenciájának megteremtése tématartrással, a mondatok kapcsolatával. A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a főleges szóismétlődés kerülése.</p>	<p>A tanuló a tanult fogalmazási ismereteket felhasználásával kb, egy oldal terjedelmű elbeszélő fogalmazást készít a fogalmazás témájának megfelelő szavakat és kifejezéseket használ; a tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel jelzi; a tanító útmutatásai alapján kijavítja fogalmazási és helyesírási hibáit.</p>	<p>Vizuális kultúra: Természeti jelenség megfigyelése, a tapasztalatok leírása, megjelenítése. Egyszerű cselekmény megjelenítése képsorozattal (pl. rajz, digitális fotó, rövid animációs film és hangokkal)</p>	

A fogalmazások javítása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával, a tanító segítségadásával.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elbeszélés, történetmondás; téma, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, párbeszéd.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Mesék jellegzetes nyelvi fordulatainak ismerete. Versritmus jelzése tapssal, koppantással. Rímek felismerése a verssorok végén.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése. Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése. Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátítása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az olvasmányok témájának megfigyelése, azonos témájú szövegek összehasonlítása (pl. gyerekalakok és gyereksorsok). Hasonlóságok és különbségek felfedezése különféle irodalmi közlésformákban. Művészi eszközök keresése lírai és elbeszélő művekben (ritmus, rím, refrén). Jellegzetes irodalmi témák, motívumok (pl. család, gyermek, természet) felfedezése olvasmányokban. A művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő változásainak felismerése. Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása. Mesékre jellemző kezdő és befejező fordulatok, szókapcsolatok, ismétlődő	A tanuló megnevezi olvasmányaiszerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait, magyarázza cselekedeteiket; azonosítja a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő- és végpontját, acselekményelemek sorrendjét; konkrét esetekben felismeri az egyes jellemző fordulatokat, szókapcsolatokat, mesejellemzőket; az egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések tartalmát időrendben, több összefüggő mondattal mondja el.	Környezetismeret: környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú olvasmányok. Ének-zene: a népdalok szövege (kifejező eszközök, nyelvi fordulatok, motívumok, természeti képek). Vizuális kultúra; dráma és tánc: A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes

<p>motívumok felismerése. Rövidebb irodalmi szövegek(versek, mesék, elbeszélések)önálló olvasása. Nagyobb terjedelmű, jellemzően kortárs magyar és európai gyermekirodalmi alkotás (meseregény, ifjúsági regény, mesés-, verseskötet) elolvasása a tanító irányításával. Művek a kortárs magyar irodalomból. (Például Boldizsár Ildikó: Boszorkányos mesék; Csukás István: Süsü, a sárkány, Pom Pom összes meséi, gyerekversek; Kányádi Sándor.) Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált koncentrációs és memóriafejlesztő gyakorlatok. Részvétel csoportosimprovizációs játékokban. Olvasmányok szövegének reprodukálása, illusztrálása rajzzal, zenével, képzőművészeti alkotással.</p>		<p>adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és alevetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl.rajzzal, montázskészítéssel). A különböző médiaszövegekben megjelenő egyszerű helyszín és időviszonylatok megfigyelése és értelmezése konkrét médiaszövegeken keresztül. Az elbeszélő személyénekazonosítása különböző egyszerű médiaszövegekben (pl. animációs mesék).</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szépirodalmi szöveg, ismeretterjesztő szöveg, monda, közmondás, szólás, találós kérdés, elbeszélés, regény; főszereplő, mellékszereplő; hasonlat, ismétlés, ellentét; kezdőpont, végpont, fordulópont.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Az ítéliképesség, az erkölcsi, az esztétikai és a történeti érzék fejlesztése</p>	<p>Órakeret 7óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Mesehősök tulajdonságai és cselekedetei; az olvasott irodalmiművekben a szereplők döntési helyzeteinek felidézése; személyes tetszésítéletek.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Erkölcsi, esztétikai kategóriák megismerése, ítéletalkotás egyszerű szituációban, szépirodalmi művek alapján. A narratíva, történetmesélés szabályainak, szerveződésének, logikájának megismerése.</p>	
<p>Tevékenységek/Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Erkölcsi és esztétikai ítélet megfogalmazása, érvelés a vélemény mellett, vitakészség kialakulása. A szépirodalmi alkotásokban megismerthelyzetek, azok tanulságának alkalmazása mindennapihelyzetekben. A művek tanulságainak értelmezése. A saját vélemény mellett a nem saját álláspont megjelenítésének, átélésének képessége. Mások véleményének megértése,</p>	<p>A tanuló ismeri, megérti a történeteket bemutató művek szerveződését, felépítését, az összefüggések logikáját, az ok-okozati viszonyt; képes állást foglalni alapvető erkölcsi, esztétikai kérdésekben; meggyőződéssel képviseli a legalapvetőbb emberi értékeket, megérti mások érvelését,elfogadja a övétől eltérővéleményeket; képes beleélésre, azonosulásra az</p>	<p>Etika: Értékrend alakulása. Szűkebb és tágabb környezetem, barátság. Környezetismeret: Környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság. Egészséges életmód. Viselkedési normák. Vizuális kultúra;</p>

<p>elfogadása. Vélemények összevetése, különbségek és hasonlóságok megfigyelése, felismerése és kritikája.</p> <p>A műélvezet, a beleélés mélyebb megtapasztalása a fentiek segítségével is. Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban, drámajátékokban (pl. bábjáték) saját és más álláspontból is.</p> <p>A múlt emlékei környezetünkben (múzeumok, emléktáblák, műemlékek, emlékművek; tárgyak, fotók, egyéb dokumentumok; szokások).</p> <p>Nemzeti ünnepeink, jelképeink.</p>	<p>életkori sajátosságainak megfelelő történetek, művek befogadása során;</p> <p>dramatikus és drámajátékok segítségével képes átélni mindennapi konfliktusokat saját és más álláspontból is, azokat életkori szintjén kezelni. történetek olvasásakor, megbeszélésekor képes elkülöníteni a múltbeli és jelenbeli élethelyzeteket, történéseket.</p>	<p>Dráma és tánc: a lényeg kiemelésének lehetőségei a vizuális kompozíciókban.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Tanulság, vita, vélemény, konfliktus, múzeum, műemlék, szokás, életmód, időrend.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az önismeret életkornak megfelelő szintje, személyes tanulási sikerek és nehézségek megnevezése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.		
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Tanulás különböző típusú szövegekből.</p> <p>Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák.</p> <p>Ismeretszerzési technikák tanulása: adatgyűjtés, elrendezés, feljegyzések készítése és felhasználása szóbeli beszámolókhöz.</p> <p>Vázlatkészítés irányítással, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével.</p> <p>Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai.</p> <p>Alapismeretek a könyvtár tereiről és állományrészairől. A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalmi művek, ismeretterjesztő irodalom, kézikönyvek, elektronikus információhordozók. A szótárak szerkezeti jellemzői (betűrend,</p>	<p>A tanuló feladatainak megoldásakorszerűség szerint szótárt, lexikont használ; egyszerű kutatási feladatokat elvégez, tapasztalatairól beszámol; információt keres különböző típusú szövegekben; önállóan, illetve tanítói segítséggel digitális forrásokat használ; az információkat felhasználja új összefüggésben, más feladathelyzetben; szöveghűen felidézi a következő szépirodalmi műveket, illetve azok részleteit: népdalszövegek, József Attila: Betlehemi királyok, Petőfi Sándor: Füstbe ment terv; illetve kortárs magyar lírikusok műveiből néhány alkotás; részletek Kölcsey Ferenc: Hymnus; Vörösmarty Mihály: Szózat című</p>	<p>Környezetismeret: jelenségek megfigyelése, ok-okozati kapcsolatok keresése.</p> <p>Vizuális kultúra: Képi analógiák keresése a tanult szövegekhez.</p> <p>Kérdések megfogalmazása látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p> <p>Informatika: Információk keresése és kezelése.</p>	

címszó), a szótárhasználat módja. A művéből, illetve szépprózai lexikon és a szótár egyező és eltérő művekből.	
<p>vonásai.</p> <p>Az információk keresése és kezelése.</p> <p>Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban.</p> <p>A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője.</p> <p>Ismerkedés folyóiratokkal.</p> <p>Katalógusok megfigyelése. A könyvtári katalógus tájékoztató szerepe a könyvek és egyéb információforrások keresésében.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Információ, tudás, könyvtár, tanulás, vázlat.

A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei a harmadik évfolyam végén - magyar irodalom	<p>A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.</p> <p>Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.</p> <p>Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Felolvasása értelmező, az írásjelek szerint tagolt, hanglejtése és tempója az élő beszédhez közelítő legyen. Életkorának megfelelő témájú és szövegnehézségű olvasmányt értsen meg néma olvasás útján. Nevezze meg az olvasmány szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.</p> <p>Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.</p> <p>A memoritereket szöveghűen, jól érthetően mondja el.</p> <p>Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos elbeszélő fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. A tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel jelezze. Tanítója útmutatásai alapján javítsa ki fogalmazási hibáit.</p>
--	---

Magyar nyelv 3. évfolyam Fejlesztési feladatok és óraszámok

1. Írás, szövegalkotás Az íráshasználat fejlesztése	13 óra
2. Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása	29 óra 20 óra
3. A tanulási képesség fejlesztése	3 óra
	65 óra ** + 7 óra szabad órakeret
	Összesen: 72 óra

*Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) (7a) bekezdés. Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

** A kerettanterv által előírt tartalmak a tantárgy számára rendelkezésre álló időkeret 90 %-át fedi le. A szabadon felhasználható órakeretet a tanulási képességek fejlesztésére, gyakorlásra, tehetséggondozásra, mérésekre osztjuk el egyenletesen a tanév folyamán figyelembe véve az osztályok képességeit, a fejlesztendő területeket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az íráshasználat fejlesztése	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Szavak, szó szerkezetek, rövid mondatok másolása írott és nyomtatott mintáról, látó/halló előkészítés után tollbamondásra és írásminta nélkül, emlékezetből.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az írás eszközszintre emelésének segítése. E tevékenységben a kitartás és a folyamatjellegű gyakorlás ösztönzése. Az írástempó fokozása mellett a helyesség, az íráskép rendezettségének, esztétikumának értéként való elfogadása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az írástechnika fejlesztése, helyes írásszokások megszilárdítása (testtartás, írószerfogás, kézcsúsztatás). Az írás lendületének és tempójának fokozása. Szó sorok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből és akaratlagos írással. Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével. Szükség esetén az olvashatóság javítása.	A tanuló írása jól olvasható; írástempója lendületes; füzetvezetése rendezett.	Matematika; környezetismeret: olvasható, tetszetős és rendezett füzetvezetés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Íráskép, szöveggép, olvashatóság.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása: mondatfajták, szavak, szófajok	Órakeret 29 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A felkiáltó, a felszólító és az óhajtó mondatokban a beszélő szándékának felismerése és megnevezése szövegben.</p> <p>A rokon értelmű szavak, a többjelentésű, azonos alakú szavak helyes használata.</p> <p>A tanult szófajok felismerése és megnevezése szójelentés alapján toldalékos formában is, szócsoportokban, mondatban és szövegben.</p> <p>Különböző időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése. Az igeidők helyes használata beszédben és írásban. Az igeidők szerepének és írásmódjának megfigyelése. Tudatos alkalmazásuk.</p> <p>A főnév fajtáinak csoportosítása, megnevezése. Többes számú főnevek alkotása.</p> <p>A -ba, -be, -ban, -ben ragos főnevek helyes használatamondatalkotással, szövegértelmezéssel.</p> <p>A melléknév szerepének ismerete a nyelvhasználatban.</p> <p>A fokozott melléknévi alakok használata szövegalkotáskor.</p>	<p>A tanuló felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, használja a szabályokat;</p> <p>felismeri, megnevezi és megfelelően jelöli a mondatfajtákat;</p> <p>toldalékos formájukban, szövegben is felismeri és megnevezi a tanult szófajokat;</p> <p>a szövegek környezetnek megfelelően használja az igeidőket és az igeidőket.</p>	<p>Vizuális kultúra: Jelek a mindennapi életben.</p> <p>Matematika: szavak csoportosítása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szófaj; főnév, köznév, tulajdonnév, ige; igeragozás; igeidő; igeidő; melléknév, melléknév fokozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A hangok hosszúságának helyes jelölése a begyakorolt szókészlet körében.	

	A kiejtéssel megegyezően írt rövid szavak biztos helyesírása. A j hang biztos jelölése a begyakorolt szókészletben. Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor. Mondatkezdés nagybetűvel. A tanult mondatzáró írásjelek alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A mondatvégi írásjelek helyes használata az egyszerű mondatok végén. Helyesírási szabályok alkalmazása különböző írástevékenységekben: ragos főnevek, igeidők, ragos és kiejtéstől eltérő írásmódú igék; igekötős igék; fokozott melléknevek. Hosszú hangok jelölése a melléknevek végén. A főnév -t toldalékának (ragjának) és a múlt idő jelének megkülönböztetése. A j hang biztonságos jelölése a tanult szófajok körében.	A tanuló a mondatot nagybetűvel kezdi és írásjellel zárja; a begyakorolt szókészlet körében biztonsággal alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat; írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak; helyesírását önellenőrzéssel felülvizsgálja, szükség esetén javítja.	Matematika; környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat; vizuális kultúra; informatika: a tantárgyra jellemző fogalmak helyesírása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nagybetű, kisbetű, írásjel, helyesírási szabály.	

Tematikai egység/Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az önismeret életkornak megfelelő szintje, személyes tanulási sikerek és nehézségek megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p>Tanulás különböző típusú szövegekből. Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs)memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák. Ismeretszerzési technikáktanulása: adatgyűjtés, elrendezés, feljegyzések készítése és felhasználása szóbeli beszámolókhöz. Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai.. A szótárak szerkezeti jellemzői</p>	<p>A tanuló feladatainak megoldásakorszükség szerint szótárát, lexikont használ; egyszerű kutatási feladatokat elvégez, tapasztalatairólbeszámol; információt keres különböző típusú szövegekben; önállóan, illetve tanítói segítséggel digitális forrásokat használ; az információkat felhasználja új összefüggésben, más feladathelyzetben;</p>	<p>Környezetismeret: jelenségek megfigyelése, ok-okozati kapcsolatok keresése. Vizuális kultúra: Képi analógiák keresése a tanult szövegekhez. Kérdések megfogalmazása alátott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>
<p>(betűrend, címszó), aszótárhasználat módja. A lexikon és a szótár egyező és eltérő vonásai. Az információk keresése és kezelése.</p>		<p>Informatika: Információk keresése és kezelése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Információ, tudás, könyvtár, önálló tanulás-kutatás,.</p>	

<p>A tanuló magasabbévfolyambalépésének feltételei aharmadikévfolyam végén- magyar nyelv</p>	<p>Tanítója útmutatásai alapján javítsa ki helyesírási hibáit. Nevezze meg és jelölje megfelelően a tanult mondatfajtákat. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is. A szövegkörnyezetnek megfelelően használja az igeidőket és az igekötőket. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.</p>
---	--

Magyar irodalom 4. évfolyam Fejlesztési feladatok és óraszámok

Tematikai egység/Fejlesztési cél	óraszám
1. Beszédkészség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	15 óra
2. Olvasás, az írott szöveg megértése	54 óra
3. Írás, szövegalkotás	
Fogalmazási alapismeretek	10 óra
Szövegalkotási gyakorlatok	26 óra
3. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	18 óra
4. Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése	3 óra
5. A tanulási képesség fejlesztése	4 óra

130 óra ** +14 óra szabad órakeret
Összesen 144 óra

*

Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) (7a) bekezdés. Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

** A kerettanterv által előírt tartalmak a tantárgy számára rendelkezésre álló időkeret 90 %-át fedi le.

A szabadon felhasználható órakeretet a tanulási képességek fejlesztésére, gyakorlásra, tehetséggondozásra, mérésekre osztjuk el egyenletesen a tanév folyamán figyelembe véve az osztályok képességeit, a fejlesztendő területeket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszéd-készség, szóbeli szövegalkotás és a megértés fejlesztése	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Szóbeli közlések megértése. Kérdésekre értelmes válaszok adása. A mindennapi kommunikáció alapformáinak alkalmazása a szokás és tisztelet szintjén: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés, köszönetnyilvánítás, köszöntés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A beszéd tartalmának, hangzásának, stílusának és kifejező erejének egymással összefüggő fejlesztése. A beszéd és a megértés továbbfejlesztése, különös tekintettel a pontosságra, a folyamatosságra és a kifejezőerőre, valamint az aktív szókincs intenzív gyarapítására. A szóbeli szövegalkotási készség fejlesztése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A helyes beszéd-légzés, a helyes kiejtés, a mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása különféle kommunikációs helyzetekben (pl. párbeszéd, felolvasás, kiscsoportos beszélgetés, vita, beszámoló). Felolvasáskor, szövegmondáskor nonverbális eszközök használata a kifejezés segítésében. Vélemény kulturált megfogalmazása. Figyelem a beszélgetőtársra. Az üzenet lényegének és érzelmi háttérének megfigyelése, értékelése. Állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások jelentésének, stílusértékének értelmezése az olvasott	A tanuló értelmesen és érthetően fejezi ki gondolatait; használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat; beszédstílusát beszélgető partneréhez igazítja; bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közöselményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe; a közös tevékenységeket együttműködő magatartással segíti.	Minden tantárgy: összefüggő beszéd, érvelés. Környezetismeret: önfenntartás, légzés. Vizuális kultúra: Műalkotások megfigyelése, jellemzése, értelmezése, értékelése. Médiaszövegek közötti különbségek (pl. televízióműsörtípusok, animációs mesefilmek, sorozatok) felismerése saját médiaélmények

szövegekben. A különböző tantárgyak tanulásakor használt szakkifejezések, olvasmányokból kiemelt ritkábban használt szavak célzott használatával az aktív szókincs gyarapítása. Több mondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról, gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről. Hosszabb szóbeli közlések tartalmának rövidített elmondása.		felidőzésén, megjelenítésén (pl. szerepjáték) és közvetlen példákon keresztül.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangsúly, hanglejtés, hangerő, beszédtempó, szünet; tekintet, arcjáték, testtartás, térköz, távolságtartás.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Olvásás, az írott szöveg megértése	Órakeret 54 óra
Előzetes tudás	Nyelvre, írott nyelvre, olvasásra vonatkozó, az adott korosztály képességfejlődése szempontjából releváns ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, biztos olvasási készség, az értő olvasás kialakítása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Életkori sajátosságoknak megfelelő szépirodalmi, dokumentum típusú, folyamatos, nem folyamatos, kevert, egyéni, közös és tankönyvi célú szövegek megismerése, ezek megértése. Globális és kereső olvasás, grafikus szervezők (ábrák, táblázatok, gondolatterkép, fűrtábra) alkalmazása a hatékonyabb szövegértés érdekében. Az olvasmányhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, személyes élmények, tapasztalatok felidézése és megosztása. Gondolatok és információk értelmezése és integrálása, tartalom, nyelvezet, szövegszerkezet vizsgálata és értékelése. A következő olvasási stratégiák, olvasást megértő folyamatot segítő technikák ismerete, alkalmazása a hatékonyabb megértés érdekében: a szöveg átfutása, az előzetes tudás aktiválása, jóslás,	A tanuló az olvasás terén motivált, érdeklődő; folyékony, automatizált olvasástechnikával rendelkezik a hangos és a néma olvasás területén is; felismeri és javítja a hibáit; felismeri és megérti azokat a különböző típusú, műfajú szövegeket, amelyekről tanult; szintetizálja, értelmezi és értékeli az életkori szintjének megfelelő szöveg információit és gondolatait; megfelelő nyelvi tudatossággal rendelkezik; ismeri és tanítói segítséggel használja a tanult olvasási stratégiákat.	Matematika: szöveges feladatok. Környezetismeret: önálló tanulás, szövegfeldolgozás kialakítása. Etika: én magam; az én világom. Vizuális kultúra: Személyes élmények és irodalmi szöveg alapján képekkészítése. Képzőművészeti műfajok. Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerése, médiaszöveg olvasása. Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre élményre vonatkozóan. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok

anticipáció. Az olvasás céljának, módjának az olvasás megkezdése előtt való tisztázása.		animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szöveg, műfaj, szövegértés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Mesék jellegzetes nyelvi fordulatainak ismerete. Versritmus jelzése tapssal, koppantással. Rímek felismerése a verssorok végén.	
A tematikai egység	A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű	
nevelési-fejlesztési céljai	befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése. Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése. Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátítása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az olvasókönyvi szövegek csoportosítása formájuk, műfajuk és kommunikációs szándékuk szerint.</p> <p>Az olvasmányok témájának megfigyelése, azonos témájú szövegek összehasonlítása (pl. gyerekalakok és gyereksorsok). Hasonlóságok és különbségek felfedezése különféle irodalmi közlésformákban.</p> <p>Művészi eszközök keresése lírai és elbeszélő művekben (ritmus, rím, refrén, hasonlatok).</p> <p>Jellegzetes irodalmi témák, motívumok (pl. család, gyermek, természet) felfedezése olvasmányokban.</p> <p>A művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő változásainak felismerése.</p> <p>Elbeszélések 20. századi eseményekről, hőskről, sorsokról. Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása.</p> <p>Mesékre jellemző kezdő és befejező fordulatok, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok felismerése.</p>	<p>A tanuló megnevezi olvasmányai szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait, magyarázza cselekedeteiket; azonosítja a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő- és végpontját, acselekményelemek sorrendjét; konkrét esetekben felismeri a mesére jellemző fordulatokat, szókapcsolatokat, mesejellemzőket;</p> <p>az egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések tartalmát időrendben, több összefüggő mondattal mondja el.</p>	<p>Környezetismeret: környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú olvasmányok.</p> <p>Ének-zene: a népdalok szövege (kifejező eszközök, nyelvi fordulatok, motívumok, természeti képek).</p> <p>Vizuális kultúra; dráma és tánc: A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása. Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és alevetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).</p> <p>A különböző</p>

<p>Rövidebb irodalmi szövegek (versek, mesék, elbeszélések) önálló olvasása.</p> <p>Nagyobb terjedelmű, kortárs magyar és európai gyermekirodalmi alkotás (meseregény, ifjúsági regény, mesés-, verseskötet) elolvasása a tanító irányításával. Művek a kortárs magyar irodalomból. (Például: Fekete István, Csukás István: Keménykalap és krumpliorr, gyerekversek; Lackfi János: Kövér Lajos színre lép;</p>		<p>médiaszövegekben megjelenő egyszerű helyszín- és időviszonylatok megfigyelése és értelmezése konkrét médiaszövegeken keresztül.</p>
<p>Az olvasókönyvi szövegek csoportosítása formájuk, műfajuk és kommunikációs szándékuk szerint.</p> <p>Az olvasmányok témájának megfigyelése, azonos témájú szövegek összehasonlítása (pl. gyerekalakok és gyereksorsok). Hasonlóságok és különbségek felfedezése különféle irodalmi közlésformákban.</p> <p>Művészi eszközök keresése lírai és elbeszélő művekben (ritmus, rím, refrén, hasonlatok).</p> <p>Jellegzetes irodalmi témák, motívumok (pl. család, gyermek, természet) felfedezése olvasmányokban.</p> <p>A művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő változásainak felismerése.</p> <p>Elbeszélések 20. századi eseményekről, hőskről, sorsokról.</p> <p>Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása.</p> <p>Mesékre jellemző kezdő és befejező fordulatok, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok felismerése.</p> <p>Rövidebb irodalmi szövegek (versek, mesék, elbeszélések) önálló olvasása.</p> <p>Nagyobb terjedelmű, kortárs magyar és európai gyermekirodalmi alkotás (meseregény, ifjúsági regény, mesés-, verseskötet) elolvasása a</p>	<p>A tanuló megnevezi olvasmányai szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait, magyarázza cselekedeteiket; azonosítja a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő- és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét; konkrét esetekben felismeri az amesére jellemző fordulatokat, szókapcsolatokat, mesejellemzőket;</p> <p>az egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések tartalmát időrendben, több összefüggő mondattal mondja el.</p>	<p>Környezetismeret: környezeti, természeti, környezetvédelmi témájú olvasmányok.</p> <p>Ének-zene: a népdalok szövege (kifejező eszközök, nyelvi fordulatok, motívumok, természeti képek).</p> <p>Vizuális kultúra; dráma és tánc: A témához és a tartalomhoz is illeszkedő kifejezőeszközök elemzése, alkalmazása.</p> <p>Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és alevetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).</p> <p>A különböző médiaszövegekben megjelenő egyszerű helyszín- és időviszonylatok megfigyelése és értelmezése konkrét médiaszövegeken</p>

tanító irányításával. Művek a kortárs magyar irodalomból. (Például: Fekete István, Csukás István: Keménykalap és krumpliorr, gyerekversek; Lackfi János: Kövér Lajos színre lép;		keresztül.
Kányádi Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Varró Dániel: Túl a Maszat-hegyen.) Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált memóriagyakorlatok, fantáziajátékok, elképzelt és valóságos helyzetek megjelenítése. Részvételt csoportos játékokban, állóképek tervezése, kivitelezése és megbeszélése. A mozgás és a szövegmondás összekapcsolása. Egyszerűbb drámai konvenciók és a színházi formanyelv alapjainak tapasztalati megismerése (jelenet, felvonás, kezdet és vég, díszlet, berendezés, jelmez, kellék, fény- és hanghatások). A tanultak felhasználása saját produkcióhoz, bábelőadások, színházi előadások megbeszélésekor.		Az elbeszélő személyének azonosítása különböző egyszerű médiaszövegekben (pl. animációs mesék).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szépirodalmi szöveg, ismeretterjesztő szöveg, monda, közmondás, szólás, találós kérdés, elbeszélés, regény; főszereplő, mellékszereplő; hasonlat, ismétlés, ellentét; kezdőpont, végpont, fordulópont.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Fogalmazási alapismeretek	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A szöveg és a mondat jellemzőinek azonosítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önkifejezés iránti igényerősítése, különféle formáinak és lehetőségeinek megismertetése, megvalósításának támogatása.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p>A különböző szövegformák (hír, leírás, levél, meghívó; értesítés; hirdetés; SMS; e-mail) tartalmi és szövegszerkesztési jellemzőinek ismerete.</p> <p>A tartalmi, szerkezeti jellemzők összehasonlítása.</p> <p>A bemutatás sorrendjének, nyelvi eszközeinek megfigyeléseirodalmi példákon, köznapi és ismeretterjesztő szövegeken.</p> <p>A címzetthez igazodó stílus felfedezése.</p>	<p>A tanuló ismeri a különböző szövegformák tartalmi és formai jellemzőit; a tanult fogalmazási ismereteket felhasználja leíró fogalmazások, tájékoztató szövegek, illetve rövid szöveges üzenetek készítéskor.</p>	<p>Környezetismeret; matematika: érthető, világos szóbeli szövegalkotás.</p> <p>Vizuális kultúra: Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok kreatív alkalmazása, médiaszöveg írás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Hír, leírás, levél, meghívó; értesítés; hirdetés; SMS; e-mail.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Szövegalkotási gyakorlatok</p>	<p>Órakeret 26 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Kellő tapasztalat a cím szerepéről, jellemzőiről; a szövegek felépítéséről; az időrendről; az esemény, az előzmény és a következmény kapcsolatáról; a szöveg kohéziójáról; a tématartrásról; a nyelvi megformáltságról; a különböző szövegforma jellemzőiről, a bekezdések szerepéről.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A képzelet, az önkifejezés aktivizálása különböző szövegformák megismerésével és az írásbeli szövegalkotás képességének továbbfejlesztésével.</p> <p>Az írásbeli szövegalkotó készség fejlesztése.</p>	
<p>Tevékenységek/Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>A tanult fogalmazási ismeretek felhasználása a szöveg alkotásakor.</p> <p>Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése.</p> <p>Szemléletes leírások készítése egyszerű tárgyról, növényről, állatról. Jellemzés készítése emberről.</p> <p>Levélírás, levélcímezés. Tájékoztató szövegek készítése. Rövid szöveges üzenetek megfogalmazása különféle alkalmakra a címzett személyének</p>	<p>A tanuló adott vagy választott témáról 8–10 mondatos leírást, jellemzést készít a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával; figyel a bemutatás sorrendjére és a nyelvi eszközök használatára; a fogalmazás témájának megfelelő szavakat és kifejezéseket használ; a tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel jelzi; a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával tájékoztató</p>	<p>Környezetismeret: változatos élővilág; a tanultak bemutató leírása.</p> <p>Vizuális kultúra: Természeti jelenség megfigyelése, a tapasztalatok leírása, megjelenítése.</p> <p>Egyszerű cselekmény megjelenítése képsorozattal (pl. rajz, digitális fotó, rövid animációs film) és</p>

<p>figyelembevételével. Fogalmazásíráskor a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása. A fogalmazás koherenciájának megteremtése tématarással, a mondatok kapcsolásával. A fogalmazás témájának megfelelő szavak és kifejezések használata, a fölösleges szóismétlődés kerülése. A fogalmazások javítása a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával, a tanító segítségadásával.</p>	<p>szövegeket, rövid szöveges üzeneteket készít; a tanító útmutatásai alapján kijavítja fogalmazási és helyesírási hibáit.</p>	<p>hangokkal (médiaszöveg-írás).</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Leírás, jellemzés; nézőpont.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi, az esztétikai és a történelmi érzék fejlesztése	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Mesehősök tulajdonságai és cselekedetei; az olvasott irodalmi művekben a szereplők döntési helyzeteinek felidézése; személyes tetszésítéletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Erkölcsi, esztétikai kategóriák megismerése, ítéletalkotás egyszerű szituációban, szépirodalmi művek alapján. A narratíva, történetmesélés szabályainak, szerveződésének, logikájának megismerése.	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p>Erkölcsei és esztétikai ítélet megfogalmazása, érvelés a vélemény mellett, vitakészség kialakulása. A szépirodalmi alkotásokban megismerthelyzetek, azok tanulságának alkalmazás mindennapi helyzetekben. A művek tanulságainak értelmezése. A saját vélemény mellett a nem saját álláspont megjelenítésének, átélésének képessége. Mások véleményének megértése, elfogadása. Vélemények összevetése, különbségek és hasonlóságok megfigyelése, felismerése és kritikája. A műélvezet, a beleélés mélyebb megtapasztalása a fentiek segítségével is. Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban, drámajátékban (pl. bábjáték) saját és más álláspontból is. Szülők, nagyszülők gyermekkor,</p>	<p>A tanuló ismeri, megérti a történeteket bemutató művek szerveződését, felépítését, az összefüggések logikáját, az ok-okozati viszonyt; képes állást foglalni, érvelni, meggyőzni másokat alapvető erkölcsi, esztétikai kérdésekben; meggyőződéssel képviseli a legalapvetőbb emberi értékeket, megérti mások érvelését,elfogadja az övétől eltérővéleményeket, képes ezekkel is azonosulni; képes beleélésre, azonosulásra, érzelmeinek kifejezésére az életkori sajátosságainakmegfelelő történetek, művek befogadása során; dramatikus és drámajátékok segítségével képes átélni mindennapi konfliktusokat saját és más álláspontból is, azokat életkori szintjén kezelni. történetek olvasásakor,</p>	<p>Etika: Értékrend alakulása. Szűkebb és tágabb környezetem, barátság.</p> <p>Környezetismeret: Környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság. Egészséges életmód. Viselkedési normák.</p> <p>Vizuális kultúra; Dráma és tánc: a lényeg kiemelésének lehetőségei a vizuális kompozíciókban.</p>
<p>életmódja, tárgyi világa. Az idő tagolására szolgáló kifejezések használata; időrend. A múlt emlékei környezetünkben (múzeumok, emléktáblák, műemlékek, emlékművek;tárgyak, fotók, egyébdokumentumok; szokások). Nemzeti ünnepeink, jelképeink. A magyar szabadságküzdelmek kiemelkedő alakjai. Kiemelkedő magyar tudósok, feltalálók, művészek, sportolók.</p>	<p>megbeszélésekor képeselkülöníteni a múltbeli és jelenbeli élethelyzeteket,történéseket. képes felidézni történelmünk és kultúránk néhány kiemelkedő alakját, hozzájuk tud rendelni néhány fontos jellemzőt.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Tanulság, vita, vélemény, konfliktus, múzeum, műemlék, szokás, életmód, időrend.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret 4 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az önismeret életkornak megfelelő szintje, személyes tanulási sikerek és nehézségek megnevezése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.</p>	

Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A tanulás szerepe és módjai. Saját tanulási folyamatunk megismerése, hogyan tanulunk a legkönnyebben, mi okoz nehézséget. Gondolkodás a gondolkodásunkról, tanulásunkról. Egyszerű tanulási módok, stratégiák. Tanuláskülönböző típusú szövegekből. Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) memóriagyakorlatok, szöveg tanulási technikák. Vázlatkészítés irányítással, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével. Ismerkedés különböző információhordozókkal. Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai. Alapismeretek a könyvtár tereiről és állományrészeiről. A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalmi művek, ismeretterjesztő irodalom, kézikönyvek, elektronikus információhordozók Az információk keresése és</p>	<p>A tanuló ismeri a tanulási folyamat alapvető jellemzőit; azonosítja az információ forrásait, ismeri azok kezelését; képes önálló tanulásra; ismeri a saját tanulási folyamatának, képességének jellemzőit; ismer és alkalmaz néhány tanulási módot, stratégiát a különböző tanulási feladatok teljesítése érdekében; a szövegből történő tanulás során olvasási stratégiákat használ; információt keres, kezel önállóan néhány forrásból; szöveghűen felidézi a következő szépirodalmi műveket, illetve azok részleteit: népdalszövegek, József Attila: Mama; illetve kortárs magyar lírikusok műveiből néhány alkotás; részletek Petőfi Sándor: Nemzeti dal; illetve szépprózai művekből.</p>	<p>Környezetismeret: jelenségek megfigyelése, ok-okozati kapcsolatok keresése.</p> <p>Vizuális kultúra: Képi analógiák keresése a tanult szövegekhez.</p> <p>Kérdések megfogalmazása alátott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>
<p>kezelése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Információ, tudás, könyvtár, tanulás, vázlat.</p>	

<p>A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei anegyedik évfolyam végén - magyar irodalom</p>	<p>A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.</p> <p>Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe.</p> <p>Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Mondja el az olvasottak lényegét.</p> <p>Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány olvasási stratégiát.</p> <p>Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát, illetve digitális forrásokat. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.</p> <p>A memoriterek szöveghűen mondja el.</p> <p>Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást (elbeszélést, leírást, jellemzést) készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Ismerje a mindennapi tájékoztató szövegek főbb jellemzőit.</p> <p>Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett.</p>
--	--

Magyar nyelv 4. évfolyam Fejlesztési feladatok és óraszámok

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Óraszám
1. Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek	
Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása	32 óra
Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása	28 óra
2. A tanulási képesség fejlesztése	5 óra
	65 óra ** + 7 óra szabad órakeret
	Összesen 72 óra

*Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) (7a) bekezdés. Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

** A kerettanterv által előírt tartalmak a tantárgy számára rendelkezésre álló időkeret 90 %-át fedi le. A szabadon felhasználható órakeretet a tanulási képességek fejlesztésére, gyakorlásra, tehetséggondozásra, mérésekre osztjuk el egyenletesen a tanév folyamán figyelembe véve az osztályok képességeit, a fejlesztendő területeket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek tudatosítása és alkalmazása - szófajok	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	<p>A különböző mondatfajtákban a beszélő szándékának felismerése és megnevezése szövegben.</p> <p>A rokon értelmű, a többjelentésű és az azonos alakú szavak helyes használata.</p> <p>A tanult szófajok felismerése és megnevezése szójelentés alapján toldalékos formában is, szócsoportokban, mondatban és szövegben.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében.</p> <p>A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben.</p> <p>A nyelvi tudatosság fokozása.</p>	
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A szófajokról tanult ismeretek kibővítése: számnév, névmás, névelő, névutó.</p> <p>A szófajok felismerése és megnevezése szójelentés alapján toldalékos formában is, szócsoportokban, mondatban és szövegben.</p> <p>A tulajdonnevek csoportjainak megismerése: személynevek, állatnevek, földrajzi nevek, intézmények neve, márkanevek, címek.</p> <p>Az igemódok fogalmának megismerése. Az igemódok és a mondatfajták kapcsolatának felfedezése.</p> <p>A fokozott számnévi alakok helyes használata.</p> <p>A névelők és a névutók szerepének ismerete. A névelők helyes használata.</p> <p>A névmások (személyes, mutató, kérdő) szerepének megértése, alkalmazásuk a mondatokban.</p> <p>Szóalkotások: összetett szavak, tulajdonnévből képzett melléknevek.</p>	<p>A tanuló felismeri és megnevezi a tanult nyelvtani fogalmakat, használja a szabályokat;</p> <p>toldalékos formájukban, szövegben is felismeri és megnevezi a tanult szófajokat;</p> <p>a szövegkörnyezetnek megfelelően használja az igemódokat;</p> <p>alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek.</p>	<p>Vizuális kultúra: Jelek a mindennapi életben. Az időbeliségábrázolása a képzőművészetben.</p> <p>Környezetismeret: tulajdonnevek a térképeken.</p> <p>Matematika: szavak csoportosítása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Személynév, állatnév, intézménynév, földrajzi név, márkanev, cím; határozott névelő, határozatlan névelő; névutó; igemód; számnév, tőszámnév, sorszámnév, törtszámnév; határozott számnév, határozatlan számnév; személyes névmás, mutató névmás, kérdő névmás.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása		Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	A mondatvégi írásjelek helyes használata az egyszerű mondatok végén. Helyesírási szabályok alkalmazása különböző írástevékenységekben: ragos főnevek, igeidők, ragos és kiejtéstől eltérő írásmódú igék; igező igék; fokozott melléknevek. Hosszú hangok jelölése a melléknevek végén. A főnév -t toldalékának (ragjának) és a múlt idő jelének megkülönböztetése. A j hang biztonságos jelölése a tanult szófajok körében.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.		
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Helyesírási szabályok alkalmazása írástevékenységekben: igeidők, ragos és kiejtéstől eltérő írásmódú igék; felszólítást kifejező igealakok; igező igék; tulajdonnevek, fokozott melléknevek és számnevek; ragos névszók; névszó szerkezetek; a keltezés többféle formája. A hang biztonságos jelölése a tanult szófajok körében.	A tanuló a begyakorolt szókészlet körében biztonsággal alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat; írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak; helyesírást önellenőrzéssel felülvizsgálja, szükség esetén javítja.	Környezetismeret: térkép-vázlat készítése tulajdonnevek feltüntetésével. Matematika: számnevek helyesírása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személynév, állatnév, intézménynév, földrajzi név, márkanev, cím; keltezés, igemódok.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az önismeret életkornak megfelelő szintje, személyes tanulási sikerek és nehézségek megnevezése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.		
Tevékenységek/Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>A tanulás szerepe és módjai. Saját tanulási folyamatunk megismerése, hogyan tanulunk a legkönnyebben, mi okoz nehézséget. Gondolkodás a gondolkodásunkról, tanulásunkról. Egyszerű tanulási módok, stratégiák. Tanuláskülönböző típusú szövegekből. Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) memóriagyakorlatok, szöveg tanulási technikák, tanulást segítő képességek fejlesztése. Vázlatkészítés irányítással, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével. Ismerkedés különböző információhordozókkal. Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai. Alapismeretek a könyvtár tereiről és állományrészeiről. A könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalmi művek, ismeretterjesztő irodalom, kézikönyvek, elektronikus információhordozók. A szótárak szerkezeti jellemzői (betűrend, címszó), a szótárhasználat módja. A lexikon és a szótár egyező és eltérő vonásai. Az információk keresése és kezelése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője. A könyvtári katalógus tájékoztató szerepe a könyvek és egyéb információforrások keresésében.</p>	<p>A tanuló ismeri a tanulási folyamat alapvető jellemzőit; azonosítja az információ forrásait, ismeri azok kezelését; képes önálló tanulásra; ismeri a saját tanulási folyamatának, képességének jellemzőit; ismer és alkalmaz néhány tanulási módot, stratégiát a különböző tanulási feladatok teljesítése érdekében; a szövegből történő tanulás során olvasási stratégiákat használ; információt keres, kezel önállóan néhány forrásból; szöveghűen felidézi a következő szépirodalmi műveket, illetve azok részleteit: népdalszövegek, József Attila: Mama; illetve kortárs magyar lírikusok műveiből néhány alkotás; részletek Petőfi Sándor: Nemzeti dal; illetve szépprózai művekből.</p>	<p>Környezetismeret: jelenségek megfigyelése, ok-okozati kapcsolatok keresése.</p> <p>Vizuális kultúra: Képi analógiák keresése a tanult szövegekhez.</p> <p>Kérdések megfogalmazása a látott információra, ismeretre, élményre vonatkozóan.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Információ, tudás, könyvtár, tanulás, vázlat.</p>	

<p>A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei anegyedik évfolyam végén - magyar nyelv</p>	<p>Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névelő, névutó, személyes névmás, kérdő névmás, mutató névmás), és nevezze meg azokat szövegben is.</p> <p>A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.</p> <p>Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Használja az ismert kézikönyveket. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.</p>
---	---

Matematika

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

Az iskolai matematikatanítás célja, hogy hiteles képet nyújtson a matematikáról, mint tudásrendszeréről, és mint sajátos emberi megismerési, gondolkodási, szellemi tevékenységről. A matematika tanulása érzelmi és motivációs vonatkozásokban is formálja, gazdagítja a személyiséget, fejleszti az önálló rendszerezett gondolkodást, és alkalmazásra képes tudást hoz létre. A matematikai gondolkodás fejlesztése segíti a gondolkodás által

feladata a matematika különböző kultúrájának kiteljesedését.

A matematikatanítás öző arculatainak bemutatása. A matematika: kulturális örökség; gondolkodásmód; alkotó tevékenység; a gondolkodás örömeinek forrása; a mintákban, struktúrákban tapasztalható rend és esztétikum megjelenítője; önálló tudomány; más tudományok segítőtje; a mindennapi élet része és a szakmák eszköze.

A tanulók matematikai gondolkodásának fejlesztése során alapvető cél, hogy mind inkább ki tudják választani és alkalmazni tudják a természeti és társadalmi jelenségekhez illeszkedő modelleket, gondolkodásmódokat (analógiás, heurisztikus, becslésen alapuló, matematikai logikai, axiomatikus, valószínűségi, konstruktív, kreatív stb.), módszereket (aritmetikai, algebrai, geometriai, függvénytan, statisztikai stb.) és leírásokat. A matematikai nevelés sokoldalúan fejleszti a tanulók modellalkotó tevékenységét. Ugyanakkor fontos a modellek érvényességi körének és gyakorlati alkalmazhatóságának eldöntését segítő képességek fejlesztése. Egyaránt lényeges a reprodukív és a problémamegoldó, valamint az alkotó gondolkodásmód megismerése, elsajátítása, miközben nem szorulhat háttérbe az alapvető tevékenységek (pl. mérés, alapszerkesztések), műveletek (pl. aritmetikai, algebrai műveletek, transzformációk) automatizált végzése sem. A tanulás elvezethet a matematika szerepének megértésére a természet- és társadalomtudományokban, a humán kultúra számos ágában. Segít kialakítani a megfogalmazott összefüggések, hipotézisek bizonyításának igényét. Megmutathatja a matematika hasznosságát, belső szépségét, az emberi kultúrában betöltött szerepét. Fejleszti a tanulók térbeli tájékozódását, esztétikai érzékét.

A tanulási folyamat során fokozatosan megismertetjük a tanulókkal a matematika belső struktúráját (fogalmak, axiómák, tételek, bizonyítások elsajátítása). Mindezzel fejlesztjük a tanulók absztrakciós és szintetizáló képességét.

Az új fogalmak alkotása, az összefüggések felfedezése és az ismeretek feladatokban való alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a kreativitást, az önálló gondolatok megfogalmazását, a felmerült problémák megfelelő önbizalommal történő megközelítését, megoldását. A diszkussziós képesség fejlesztése, a többféle megoldás keresése, megtalálása és megbeszélése a többféle nézőpont érvényesítését, a komplex problémakezelés képességét is fejleszti. A folyamat végén a tanulók eljutnak az önálló, rendszerezett, logikus gondolkodás bizonyos szintjére.

A műveltségi terület a különböző témakörök szerves egymásra épülésével kívánja feltárni a matematika és a matematikai gondolkodás világát. A fogalmak, összefüggések érlelése és a matematikai gondolkodásmód kialakítása egyre emelkedő szintű spirális felépítést indokol – az életkori, egyéni fejlődési és érdeklődési sajátosságoknak, a bonyolódó ismereteknek, a fejlődő absztrakciós képességnek megfelelően. Ez a felépítés egyaránt lehetővé teszi a lassabban haladókkal való foglalkozást és a tehetség kibontakoztatását.

A matematikai értékek megismerésével és a matematikai tudás birtokában a tanulók hatékonyan tudják használni a megszerzett kompetenciákat az élet különböző területein.

A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technikai, a humán műveltségterületek, illetve a választott szakma ismeretanyagának

tanulmányozásához, a mindennapi problémák értelmezéséhez, leírásához és kezeléséhez.

Ezért a tanulóknak rendelkezniük kell azzal a képességgel és készséggel, hogy alkalmazni tudják matematikai tudásukat, és felismerjék, hogy a megismert fogalmakat és tételeket változatos területeken használhatjuk. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a mindennapokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódást. Mindehhez elengedhetetlen egyszerű matematikai szövegek értelmezése, elemzése. A tanulóktól megkívánjuk a szaknyelv életkornak megfelelő, pontos használatát, a jelölésrendszer helyes alkalmazását írásban és szóban egyaránt.

A tanulók rendszeresen oldjanak meg önállóan feladatokat, aktívan vegyenek részt a tanítási, tanulási folyamatban. A feladatmegoldáson keresztül a tanuló képessé válhat a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára. Kialakul bennük az önellenőrzés igénye, a sajátunkétól eltérő szemlélet tisztelete. Mindezek érdekében is a tanítás folyamában törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, önállóságuk fejlesztésére. A matematikatanítás, -tanulás folyamatában egyre nagyobb szerepet kaphat az önálló ismeretszerzés képességnek fejlesztése, az ajánlott, illetve az önállóan megkeresett, nyomtatott és internetes szakirodalom által. A matematika lehetőségeihez igazodva támogatni tudja az elektronikus eszközök (zsebszámológép, számítógép, grafikus kalkulátor), az internet, az oktatóprogramok stb. célszerű felhasználását, ezzel hozzájárul a digitális kompetencia fejlődéséhez.

A tananyag egyes részleteinek csoportmunkában való feldolgozása, a feladatmegoldások megbeszélése az együttműködési képesség, a kommunikációs képesség fejlesztésének, a reális önértékelés kialakulásának fontos területei. Ugyancsak nagy gondot kell fordítani a kommunikáció fejlesztésére (szövegértésre, mások szóban és írásban közölt gondolatainak meghallgatására, megértésére, saját gondolatok közlésére), az érveken alapuló vitakészség fejlesztésére. A matematikai szöveg értő olvasása, tankönyvek, lexikonok használata, szövegekből a lényeg kiemelése, a helyes jegyzeteléshez szoktatás a felsőfokú tanulást is segíti.

Változatos példákkal, feladatokkal mutathatunk rá arra, hogy milyen előnyöket jelenthet a mindennapi életben, ha valaki jártas a problémamegoldásban. A matematikatanításnak kiemelt szerepe van a pénzügyi-gazdasági kompetenciák kialakításában. Életkortól függő szinten, rendszeresen foglalkozunk olyan feladatokkal, amelyekben valamilyen probléma legjobb megoldását keressük. Szánjunk kiemelt szerepet azoknak az optimumproblémáknak, amelyek gazdasági kérdésekkel foglalkoznak, amikor költség, kiadás minimumát; elérhető eredmény, bevétel maximumát keressük. Fokozatosan vezessük be matematikafeladatainkban a pénzügyi fogalmakat: bevétel, kiadás, haszon, kölcsön, kamat, értékcsökkenés, -növekedés, törlesztés, futamidő stb. Ezek a feladatok erősítik a tanulóknál azt a tudatot, hogy matematikából valóban hasznos ismereteket tanulnak, ill. hogy a matematika alkalmazása a mindennapi élet szerves része. Az életkor előrehaladtával egyre több példát mutassunk arra, hogy milyen területeken tud segíteni a matematika. Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy milyen matematikai ismerteket alkalmaznak az alapvetően matematikaigényes, ill. a matematikát csak kisebb részben használó szakmák (pl. informatikus, mérnök, közgazdász, pénzügyi szakember, biztosítási szakember, ill. pl. vegyész, grafikus, szociológus stb.), ezzel is segítve a tanulók pályaválasztását.

A matematikához való pozitív hozzáállást nagyban segíthetik a matematika tartalmú játékok és a matematikához kapcsolódó érdekes problémák és feladványok.

A matematika a kultúrtörténetnek is része. Segítheti a matematikához való pozitív hozzáállást, ha bemutatjuk a tananyag egyes elemeinek a művészetekben való alkalmazását. A motivációs bázis kialakításában komoly segítség lehet a matematikatörténet egy-egy mozzanatának megismertetése.

Minden életkori szakaszban fontos a differenciálás. Ez nemcsak az egyéni igények figyelembevételét

jelenti. Sokszor az alkalmazhatóság vezérli a tananyag és a tárgyalásmód megválasztását, más esetekben a tudományos igényesség szintje szerinti differenciálás szükséges. Egy adott osztály matematikatanítása során a célok, feladatok teljesíthetősége igényli, hogy a tananyag megválasztásában a tanulói érdeklődés és a pályaorientáció is szerepet kapjon.

A matematikát alkalmazó pályák felé vonzódnak tanulók gondolkodtató, kreativitást igénylő versenyfeladatokkal motiválhatók, a humán területen továbbtanulni szándékozók számára érdekesebb a matematika kultúrtörténeti szerepének kidomborítása, másoknak a középiskolai matematika gyakorlati alkalmazhatósága fontos. A fokozott szaktanári figyelem, az iskolai könyvtár és az elektronikus eszközök használatának lehetősége segíthetik az esélyegyenlőség megvalósulását. Az iskoláztatás kezdő szakaszában a matematikatanulás-tanítás célja, hogy formálódjon és gazdagodjon a gyermekek személyisége és gondolkodása. Az életkori sajátosságoknak megfelelően játékos tevékenységekkel, a fokozatosság elvének betartásával és a tapasztalatokon alapuló megismerési módszerek alkalmazásával jutunk közelebb a matematika tudományának megismeréséhez. Ezért a manuális, tárgyi tevékenységek szükségesek a fogalmak kellően változatos, gazdag, konkrét tartalmának megismeréséhez.

Alapvető fontosságú a tapasztalatszerzéssel megérlelt fogalmak alapozása, alakítása, egyes matematikai tartalmak értő ismerete, a helyes szövegértelmezés és a matematikai szaknyelv használatának előkészítése, egyes fogalmak pontos használata. A tanulók aktív cselekvő tevékenységén keresztül erősödik az akarati, érzelmi önkifejező képességük, kommunikációjuk, együttműködési készségük, önismeretük. A sokszorosan (tévedésekkel és korrekcióval) bejárt utak nélkül nincs mód az önálló ismeretszerzés megtanulására. A gyerekek tempójának megfelelően haladva, az alaposabb, mélyebb tudás kiépítésére helyezük a hangsúlyt. Apró lépésekkel, spirális felépítésben dolgozzuk fel a tananyagot.

Fontos, hogy biztosított legyen a gyerekek számára az alkotás lehetősége, melyben megnyilvánulhat kreativitásuk, fejlődhet kezdeményező és problémamegoldó képességük.

Ez lehet az alapja a konstruktív gondolkodásuk kialakulásának, valamint ennek során a tanulók felkészülnek az önálló ismeretszerzésre, az örömet nyújtó egész életen át tartó tanulásra. Ebben a korban a képességfejlesztésnek, a kreatív és kritikai gondolkodás kialakításának van kiemelt szerepe. Ez a szakasz a tanulói kíváncsiságra és érdeklődésre épít, és ezáltal fejleszti a tanulók megismerési és gondolkodási képességét. Az önellenőrzés képességének fejlesztésével további felfedezésre, kutatásra ösztönöz.

Az alsó tagozatos matematikaoktatás fontos feladata:

felfedeztetni a matematika és a valóság elemi kapcsolatát;

kialakítani a helyes tanulási szokásokat, az önálló ismeretszerzés képességét az alapvető ismeretek közös, de egyre önállóbb feldolgozásával és alkalmazásával;

fejlesztetni a problémafelismerő és problémamegoldó, alkotó gondolkodásmódot; biztos szám- és műveletfogalmat kialakítani,

fejlesztetni a számolási készséget.

Az értékelés elvei és eszközei

A tanév során az értékelés alapja a tanulók állandó megfigyelése. A folyamatos, fejlesztő célzatú szóbeli értékelés visszajelzést ad a tanuló számára munkájának eredményességéről, rendszeres tanulásra ösztönöz.

A tanév eleji diagnosztikus felmérés segíti a tanítót a tanulók előzetes ismereteinek feltérképezésében, útmutatást ad a tanulócsoporthoz szabott tanítási módszerek, eljárások kiválasztásában.

Témákat lezáró írásbeli felmérések tájékoztatják a tanítót, a tanulót és a szülőt a tanuló teljesítményéről a helyi tantervben rögzített követelményekhez viszonyítva. A tanév végi felmérés

megmutatja az adott évfolyamon elsajátított ismeretek mennyiségét és minőségét.

Az értékelés kiemelt szempontjai:

a tanulók önmagukhoz mért fejlődése,
az alapvető készségek, képességek fejlettségi szintje, tárgyi tevékenységben való jártasság,
tanult műveletek értelmezése,
a tanult számolási eljárások ismerete és alkalmazása.

A tankönyvválasztás szempontjai

A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének; a taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható;
a taneszköz nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a tantárgy óraszámának és igényeinek megfelelő használatra a tanév(ek) során;
a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására;
segítse a helyes tanulási szokások, az önálló ismeretszerzés képességének kialakítását; biztosítson lehetőséget a mennyiségi és minőségi differenciálásra egyaránt;
változatos feladatokon keresztül szemléltesse a matematika szerepét a mindennapi életben; alakítsa ki az önellenőrzés igényét;
ábraanyaga, betűmérete igazodjon az életkori sajátosságokhoz; felépítése (témák, feladattípusok) logikus, könnyen követhető legyen;
feladatrendszere változatos legyen tartalom, típus, nehézségi fok és funkció tekintetében. A tankönyv önmagában kiszolgálja az adott tantárgy helyi tantervébe foglaltak tanítását.

Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket:

amelyek több éven keresztül használhatók;
amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai; amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl.munkafüzet, tudásszintmérő, feladatgyűjtemény, gyakorló);
amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, videókkal és egyéb kiegészítő oktatási segédletekkel;
amelyekhez biztosított a lehetőség olyan digitális hozzáférésre, amely segíti a diákok otthoni tanulását az interneten elérhető tartalmakkal;

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
1. évfolyam	5	180
2. évfolyam	4,5	162
3. évfolyam	4,5	162
4. évfolyam	4,5	162

1 évfolyam
Időkeret: 180 óra/év (5 óra/hét)

Fejezetek	Az újtananyag feldolgozásának óraszám	A gyakorlás óraszám (szabadon felhasználható 10%)	Ismétlés, számonkérés, óraszám
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	folyamatos		
Számelmélet, algebra	89	18	8
Függvények, az analízis elemei	22		5
Geometria, mérések	27		4
Statisztika, valószínűség	7		

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

Egyszerű matematikai szakkifejezések, jelölések megismertetése. Az összehasonlítás képességének fejlesztése.

Tárgyak, személyek, dolgok jellemzése egy-két tulajdonsággal. Halmazszemlélet megalapozása.

Gondolatok, megfigyelések többféle módon történő kifejezése.

Előzetes tudás	Tárgyak, személyek, dolgok csoportosítása. Irányok (lent, fent, jobbra, balra) ismerete. Egyszerű utasítások megértése, annak megfelelő tevékenység. A feladat gondolati úton való megoldásának képessége (helykeresés, párválasztás, eszközválasztás). Tevékenységekben (rajzaiban) újszerű ötletek, kreativitás, fantázia megjelenése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tárgyak, személyek, dolgok összehasonlítása, válogatása, rendezése, csoportosítása, halmazok képzése közös tulajdonságok alapján.	Összességek alkotása adott feltétel szerint, halmazalkotás. Személyekkel vagy tárgyakkal kapcsolatos jellemzők azonosítása, összegyűjtése, csoportosítása pl. interaktív tábla segítségével. Interaktív tábla	Környezetismeret: tárgyak, élőlények összehasonlítása, csoportosítása különböző tulajdonságok alapján, pl. élőhely, táplálkozási mód stb.

Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyanannyi szavak értő ismerete, használata. Egyszerű matematikai szakkifejezések és jelölések bevezetése a fogalmak megnevezésére.	Relációszókincs: kisebb, nagyobb, egyenlő. Jelrendszer ismerete éshasználata (=, <, >). Lehetőség szerint számítógépes, interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása. Interaktív tábla	Környezetismeret: természeti jelenségekről tett igaz-hamis állítások.
Halmazok számossága. Halmazok összehasonlítása.	Igaz hamis állítások megfogalmazása.	Testnevelés és sport: párok, csoportok alakítása.
Megállapítások: mennyivel több, mennyivel kevesebb elemet tartalmaz. Csoportosítások.	Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Mennyiségi kapcsolatok felfedezése, a változások követése. Tantárgyi oktató- és ismeretterjesztő programok futtatása. Interaktív tábla	Magyar nyelv és irodalom: szavak csoportosítása szótagszám szerint.
Néhány elem sorba rendezése próbálgatással. Tárgysorozatok, számsorozatok alkotása.	Finommotoros koordinációk: apró tárgyak (pl. pálcika, korong, termékek, logikailapok) rakosgatása.	Testnevelés és sport: sorban állás különböző szempontok szerint.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Több, kevesebb, ugyanannyi, kisebb, nagyobb, egyenlő.	

Számelmélet, algebra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai: Számlálás, számolási készség fejlesztése. A tartós figyelem fejlesztése.

Kétváltozós műveletek értelmezésének tapasztalati előkészítése.

Az összeadás, kivonás, bontás, pótlás fogalmának kialakítása, elmélyítése és a műveletek elvégzése az adott számkörben.

A matematikai szaknyelv életkornak megfelelő használata. Elnevezések, jelölések használata, számolási eljárások alkalmazása.

Előzetes tudás	Számolás szóban egyesével 10-ig. Személyek, dolgok számlálása tízig. Számok mutatása ujjakkal. Elemi mennyiségi ismeretek: mennyiségek megkülönböztetése (nagyobb, kisebb, több, kevesebb, semmi). Párba rendeződés képessége (kettesével sorakozás), párok összeválogatása (cipők, kesztyűk).	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p>Számolás 20-as számkörben. Számfogalom kialakítása 20- as számkörben. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével. Számok nevének sorolása növekvő és csökkenő sorrendben.</p>	<p>Számlálás, számolási készség fejlesztése. A szám- és műveletfogalom tapasztalati úton való kialakítása. Interaktív tábla Számok közötti összefüggések felismerése, a műveletek értelmezése tárgyi tevékenységgel és szöveg alapján. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével.</p>	<p>Környezetismeret: tapasztalatszerzés a közvetlen és tágabb környezetben, tárgyak megfigyelése, számlálása. Ének-zene: ritmus, taps. Magyar nyelv és irodalom: mesékben előforduló számok. Testnevelés és sport: lépések, mozgások számlálása.</p>
	<p>Analógiás gondolkodás alapozása.</p>	
<p>Számok írása, olvasása 20-ig. Számok képzése, bontása helyi érték szerint.</p>	<p>Egyedi tapasztalatok értelmezése (pl. ujjszámolás). Számjelek használata. Jelek szerepe, írása, használata és értelmezése. Interaktív tábla A számok számjegyekkel történő helyes leírásának fejlesztése.</p>	<p>Technika, életvitel és gyakorlat: számjegyek formázása gyurmából, emlékezés tapintás alapján a számjegyek formájára. Magyar nyelv és irodalom: betűelemek írása.</p>
<p>Számok becült és valóságos helye a számegyenesen (egy, tízes) számszomszédok. Számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok egymástól való távolsága a számegyenesen.</p>	<p>Mennyiségek megfigyelése, összehasonlítása. A mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal, relációjellel. A tájékozódást segítő viszonyok megismerése: között, mellett. Tájékozódás a tanuló saját testéhez képest (bal, jobb). Tájékozódás lehetőleg interaktív programhasználatával is. Interaktív tábla</p>	<p>Testnevelés és sport: tanulók elhelyezkedése egymáshoz viszonyítva. Vizuális kultúra: tájékozódás a síkon ábrázolt térben.</p>
<p>Számok tulajdonságai: páros, páratlan.</p>	<p>Tulajdonságok felismerése, megfogalmazása. Számok halmazokba sorolása. Lehetőleg tantárgyi oktatóprogram használata páratlan-páros tulajdonság megértéséhez. Interaktív tábla</p>	

Számok összeg- és különbségalakja.	Számok összeg- és különbség alakjának előállítás, leolvasása kirakással, rajzzal. Megfigyelés, rendszerezés, általánosítás. Igaz és hamis állítások megfogalmazása.	
Darabszám, sorszám, és mérőszám fogalmának megkülönböztetése. Halmazok számosságának megállapításával a természetes szám fogalmának kialakítása.	Darabszám, sorszám és mérőszám szavak értő ismerete és használata.	Környezetismeret: természeti tárgyak megfigyelése, számlálása.
Az összeadás, kivonás értelmezései tevékenységekkel a 20- asszámkörben. Az összeadás és a kivonás kapcsolata.	Műveletfogalom alapozása, összeadás, kivonásértelmezése többféle módon. Rajzról, képről, összeadás kivonás írása; művelet megjelenítése képpel,	
Az összeadás tagjainak felcserélhetősége.	kirakással. Műveletek tárgyimegjelenítése, matematikai jelek, műveleti jelek használata. Interaktív tábla Fejben történő számolási képesség fejlesztése. A megfigyelőképesség fejlesztése konkréttevékenységeken keresztül. Összeadás, kivonás hiányzó értékeinek meghatározása (pótlás). Műveletek megfogalmazása, értelmezése. Tantárgyi fejlesztőprogram használata. Interaktív tábla	

Szöveges feladat értelmezése, megoldása. Megoldás próbálgatással, következtetéssel. Ellenőrzés. Szöveges válaszadás. Tevékenységről, képről, számfeladatról szöveges feladat alkotása, leírása a matematika nyelvén.	Mondott, illetve olvasott szöveg értelmezése, eljátszása, megjelenítése rajz segítségével, adatok, összefüggések kiemelése, leírása számokkal. Állítások, kérdések megfogalmazása képről, helyzetről, történésről szóban, írásban. Interaktív tábla Lényegkiemelő és probléma-megoldó képesség formálása matematikai problémák ábrázolásával, szöveges feladatok megfogalmazásával.	Vizuális kultúra: hallott, látott, elképzelt történetek vizuális megjelenítése. Magyar nyelv és irodalom: az olvasott, írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.
Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Összeg, különbség, számegyenes, művelet, páros, páratlan, egy- és kétjegyű számok, darabszám, sorszám, tőszám, felcserélhetőség,	

Függvények, az analízis elemei

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

Számok, mennyiségek közötti viszonyokra vonatkozóan egyszerű megállapítások megfogalmazása.

Változások észrevétele, megfigyelése, indoklása.

Előzetes tudás	Tárgyak sorba rendezésének képessége (szín-, méret-, forma szerint). Előrajzolás után díszítő sor rajzolása, a minták váltakozásával.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A sorozat fogalmának kialakítása. Tárgy-, jel- és számsorozatok szabályának felismerése. Növekvő és csökkenő sorozatok.	Sorozat képzése tárgyakkól, jelekből, alakzatokból, számokból. Számsorozat szabályának felismerése, folytatása, kiegészítése megadott vagy felismert összefüggés alapján. Az összefüggéseket felismerő és a rendező képesség fejlesztése a változások, periodikusság, ritmus, növekedés, csökkenés megfigyelésével. Megkezdett sorozatok folytatása adott szabály szerint. Interaktív tábla	Ének-zene: periodikusság zenei motívumokban.

Összefüggések, szabályok. Számok mennyiségek közti kapcsolatok és jelölésüknyíllal. Számok táblázatba rendezése. Számpárok közöttikapcsolatok.	Egyszerűbb összefüggések, szabályszerűségek felismerése. Szabályjátékok alkotása. Kreativitást fejlesztő feladatsorok megoldása. Interaktív tábla Változó helyzetekmegfigyelése, a változás jelölése nyíllal.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő. Szabály, kapcsolat.	

Geometria, mérések

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai Megfigyelőképesség, tartós figyelem fejlesztése. Feladattudat és feladattartás fejlesztése.

Térszemlélet kialakításának alapozása. Finommotorikus mozgás fejlesztése.

Pontosság, tervszerűség, kitartás a munkában. Helyes és biztonságos eszközezelés.

A környezet megismerésének igénye.

Mennyiségfogalmak kialakítása a 20-as számkörben, mérések alkalmilag választott és szabvány mérőeszközökkel.

Gyakorlottság kialakítása tényleges mérésekben. Irányok megismerése, alkalmazása.

Előzetes tudás	Formák között különbség felismerése (kerek, szögletes). Az azonos formák közül az eltérők kiválogatásának képessége. Adott formák összekapcsolása tárgyakkal. Térbeli tájékozódás a testsémáknak megfelelően.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az egyenes és görbe vonal megismerése.	Tudatos megfigyelés. Egyenes rajzolása vonalzóval. Objektumok alkotásaszabandon.	Környezetismeret: közvetlen környezet megfigyelése a testek formája szerint (egyenes és görbe vonalak keresése).
A képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása.	A számítógép kezelésegítséggel. Interaktív tábla	
Tapasztalatgyűjtés egyszerű alakzatokról. Képnézegető programok alkalmazása.	A megfigyelések megfogalmazása az alakzatok formájára vonatkozóan. Alakzatok másolása, összehasonlítása, annak eldöntése, hogy a létrehozott alakzat rendelkezik-e a kiválasztott tulajdonsággal. A geometriai alakzatokhoz kapcsolódó képek	Vizuális kultúra: Geometriai alakzatok rajzolása. A vizuális nyelv alapvető eszközeinek (pont, vonal, forma) használata és megkülönböztetése. Kompozíció alkotása geometriai alakzatokból.(mozaikkép)

	megtekintése, készítése. Interaktív tábla	
Tengelyesen tükrös alakzat előállítás hajtogatással,nyírással, megfigyelése tükör segítségével. A tapasztalatok megfogalmazása. Képnézegető programok alkalmazása.	A tükrös alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, jellemzése. Interaktív tábla	Környezetismeret: alakzatok formájának megfigyelése a környezetünkben.
Sík- és térbeli alakzatok megfigyelése, szétválogatása,	Síkidom és test különbségének megfigyelése. Síkidomok előállítása hajtogatással, nyírással rajzolással. Testek építése testekből másolással, vagy szóbeli utasítás alapján.	Vizuális kultúra; környezetismeret: tárgyak egymáshoz való viszonyának, helyzetének, arányának megfigyelése.
Síkidomok. (négyzet, téglalap, háromszög, kör). Tulajdonságok, kapcsolatok, azonosságok és különbségek.	Síkidomok rajzolása szabadon és szavakban megadott feltétel szerint. Összehasonlítás. Fejlesztőprogram használata formafelismeréshez, azonosításhoz, megkülönböztetéshez. Interaktív tábla	Technika, életvitel és gyakorlat: vonalzó használata.
Testek (kocka, téglatest). Tulajdonságok, kapcsolatok, azonosságok és különbségek. Tulajdonságokat bemutató animációk lejátszása, megtekintése, értelmezése.	Testek válogatása és osztályozása megadott szempontok szerint. Interaktív tábla Testek építése szabadon és adott feltételek szerint, tulajdonságaik megfigyelése. A tér- és síkbeli tájékozódó képesség alapozása érzékszervi megfigyelések segítségével. Szemponttartás. Kreativitás fejlesztése.	Technika, életvitel és gyakorlat: testek építése.
Tájékozódás, helymeghatározás, irányok, irányváltogatások.	Mozgási memória fejlesztése nagytesti mozgással, mozgássor megismétlése. Térbeli tájékozódás fejlesztése. Tájékozódás síkban (pl. füzetben, könyvben, négyzethálós papíron). Interaktív programok használata. Interaktív tábla	Környezetismeret: az osztályterem elhelyezkedése az iskolában, az iskola elhelyezkedése a településen. Testnevelés és sport: térbeli tudatosság, elhelyezkedés a térben, mozgásirány, útvonal, kiterjedés.
Összehasonlítások gyakorlatban: (rövidebb-hosszabb, magasabb-alacsonyabb).	Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Együttműködő képesség fejlesztése (pl. tanulók magasságának összemérése).	Környezetismeret: közvetlen környezetünk mérhető tulajdonságai.

Hosszúság, tömeg, űrtartalom idő. Mérőszám és mértékegység. Mérőeszközök. Mérések alkalmi és szabvány egységekkel: hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő. Szabvány mértékegységek megismerése: m, kg, l, óra, nap, hét, hónap, év. Mennyiségek becslése.	Azonos mennyiségek mérése különbözőmértékegységekkel. Különböző mennyiségek mérése azonos egységgel. Mérőeszközök használata gyakorlati mérésekre. A becslés és mérés képességének fejlesztése gyakorlati tapasztalatszerzés alapján. Mennyiségek közötti összefüggések megfigyeltetése tevékenykedtetéssel.	Testnevelés és sport; énekzene: időtartam mérése egységes tempójú mozgással, hanggal, szabványegységekkel. Környezetismeret: hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő és mértékegységeik.
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.	Irányított keresés ma már nemhasználatos mértékegységekről.	
Mérőszám és mértékegység viszonya.	Mennyiségek közötti összefüggések megfigyelése. Tárgyak, személyek, alakzatok összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik alapján (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom). Interaktív programok használata. Interaktív tábla	Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat: mérések a mindennapokban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenes és görbe vonal, szimmetria, mértékegység, mérőszám, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, mérőeszköz, síkidom, test. Becslés.	

Statisztika, valószínűség

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai Közös munka (páros- és csoportmunka) vállalása.

Együttműködés, egymásra figyelés.

A világ megismerésének igénye.

Önismeret: pontosság, tervszerűség, monotonitás tűrése.

Előzetes tudás	Adatok gyűjtése megfigyelt történésekről.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Valószínűségi megfigyelések, játékok, kísérletek.	A matematikai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése matematikai játékok segítségével. Sejtések megfogalmazása, divergens gondolkodás. Interaktív tábla	
Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.	Tudatos megfigyelés. A gondolkodás és a nyelv összefonódása. Interaktív tábla	
Események, ismétlődések játékos tevékenység során.	Célirányos, akaratlagos figyelem fejlesztése. Interaktív tábla	

A lehetetlen fogalmának tapasztalati előkészítése.	Adatgyűjtés célirányos megválasztásával a környezettudatos gondolkodás fejlesztése.	
Statisztika. Adatok gyűjtése megfigyelt történésekről, mért vagy számlált adatok lejegyzése táblázatba.	Események megfigyelése. Szokások kialakítása az adatok lejegyzésére. Adatokról megállapítások megfogalmazása: egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb adat kiválasztása. Adatgyűjtés elektronikus információforrások segítségével. Információforrások, adattárak használata. Interaktív tábla	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Véletlen, biztos, lehetetlen, táblázat, statisztika, adat.	

2.évfolyam

Időkeret: 162 óra/év (4,5 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag feldolgozásának óraszám	A gyakorlás óraszám (szabadon felhasználható 10%)	Ismétlés, számonkérés
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	folyamatos		
Számelmélet, algebra	82	14	6
Függvények, az analízis elemei	18		3
Geometria, mérések	28		3
Statisztika, valószínűség	8		

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

Egyszerű matematikai szakkifejezések, jelölések megismertetése. Az összehasonlítás képességének fejlesztése.

Tárgyak, személyek, dolgok jellemzése egy-két tulajdonsággal. Halmazszemlélet megalapozása.

Gondolatok, megfigyelések többféle módon történő kifejezése.

Előzetes tudás	Halmazalkotás feltétel szerint. Összehasonlítás, megkülönböztetés. Relációszőkincs: kisebb, nagyobb, egyenlő. Igaz, hamis állítások megfogalmazása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

Tárgyak, személyek, dolgok számok összehasonlítása, válogatása, rendezése, csoportosítása, halmazok képzése közös tulajdonságok alapján.	Összességek alkotása adottfeltétel szerint, halmazalkotás. Személyekkel vagy tárgyakkal számokkal kapcsolatos jellemzők azonosítása, összegyűjtése, csoportosítása pl. interaktív tábla segítségével.	Környezetismeret: tárgyak, élőlények összehasonlítása, csoportosítása különböző tulajdonságok alapján, pl. élőhely, táplálkozási mód stb.
Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyanannyi szavak értő ismerete, használata. Egyszerű matematikai szakkifejezések és jelölések a fogalmak megnevezésére.	Relációszőkincs: kisebb, nagyobb, egyenlő. Jelrendszer ismerete és használata (=, <, >). Lehetőség szerint számítógépes interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása.	Környezetismeret: természeti jelenségekről tett igaz-hamis állítások.
Halmazok számossága. Halmazok összehasonlítása. Megállapítások: mennyivel több, mennyivel kevesebb, hányszor annyi elemet tartalmaz. Csoportosítások.	Igaz, hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Tantárgyi oktató- és ismeretterjesztő programok futtatása. Interaktív tábla	Testnevelés és sport: párok, csoportok alakítása. Magyar nyelv és irodalom: szavak csoportosítása szótagszám szerint.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Több, kevesebb, ugyanannyi, kisebb, nagyobb, egyenlő.	

Számelmélet, algebra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

Számlálás, számolási készség fejlesztése. A tartós figyelem fejlesztése.

Kétváltozós műveletek értelmezésének tapasztalati előkészítése.

Az összeadás, kivonás, bontás, pótlás fogalmának elmélyítése és a műveletek elvégzése az adott számkörben.

A matematikai szaknyelv életkornak megfelelő használata. Elnevezések, jelölések használata, számolási eljárások alkalmazása.

Előzetes tudás	Számok írása, olvasása, számlálás 20-ig. Darabszám, sorszám és mérőszám ismerete. Növekvő és csökkenő sor alkotása 20-as számkörben. Számok összeg és különbségalkaja 20-as számkörben. Összeadás és kivonás értelmezése többféle módon. Pótlás 20-as számkörben. Egyszerű szöveges feladatok megoldása próbálgatással, következtetéssel.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Számfogalom kialakítása 100-as számkörben. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével. Számok nevének sorolása növekvő és csökkenő sorrendben.	Számlálás, számolási készség fejlesztése. A szám- és műveletfogalom tapasztalati úton való alakítása. Számok közötti összefüggések felismerése,	Környezetismeret: tapasztalatszerzés a közvetlen és tágabb környezetben, tárgyak megfigyelése, számlálása. Ének-zene: ritmus, taps. Magyar nyelv és irodalom: mesékben előforduló számok.

	<p>a műveletek értelmezése tárgyi tevékenységgel és szöveg alapján. Fejben történő számolási képesség fejlesztése. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése. Tárgyak megszámlálása egyesével, kettesével. Analogiás gondolkodás</p>	<p>Testnevelés és sport: lépések, mozgások számlálása.</p>
<p>Számok írása, olvasása 100- ig. Számok képzése, bontása helyi érték szerint.</p>	<p>Egyedi tapasztalatok értelmezése (pl. ujjszámolás). Számjelek használata. Jelek szerepe, írása, használata és értelmezése. A számok számjegyekkel történő helyes leírásának fejlesztése.</p>	<p>Technika, életvitel és gyakorlat: számjegyek formázása gyurmából, emlékezés tapintás alapján a számjegyek formájára. Magyar nyelv és irodalom: betűelemek írása.</p>
<p>Számok becült és valóságos helye a számegyenesen (egyed, tízes) számszomszédok. Számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok egymástól való távolsága a számegyenesen.</p>	<p>Mennyiségek megfigyelése, összehasonlítása. A mennyiségi viszonyok jelölése nyíllal, relációjellel. Tájékozódás lehetőleg interaktív program használatával is. Interaktív tábla</p>	<p>Vizuális kultúra: tájékozódás a síkon ábrázolt térben.</p>
<p>Számok összeg- és különbségalakja.</p>	<p>Számok összeg- és különbségalakjának előállítás, leolvasása kirakással, rajzzal. Megfigyelés, rendszerezés, általánosítás. Igaz és hamis állítások megfogalmazása.</p>	
<p>Darabszám, sorszám, és mérőszám fogalmának megkülönböztetése 100-as számkörben. Számok tulajdonságai: páros, páratlan.</p>	<p>Darabszám, sorszám és mérőszám szavak értő ismerete és használata. Tulajdonságok felismerése, megfogalmazása. Számok halmazokba sorolása. Lehetőleg tantárgyi oktatási program használata páratlan-páros tulajdonság megértéséhez. Interaktív tábla</p>	<p>Környezetismeret: természeti tárgyak megfigyelése, számlálása.</p>

<p>A római számok írása, olvasása I, V, X jelekkel. A római számok története.</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: könyvekben a fejezetszám kiolvasása. Környezetismeret: eligazodás a hónapok között.</p>
<p>Összeadás, kivonásfogalmának mélyítése. Összeadandók, tagok, összeg. Kisebbitendő, kivonandó, különbség. Az összeadás és a kivonás kapcsolata. Az összeadás tagjainak felcserélhetősége.</p>	<p>Műveletfogalom alakítása, összeadás, kivonás értelmezése többféle módon. Műveletek tárgyi megjelenítése, matematikai jelek, műveleti jelek használata. A megfigyelőképesség fejlesztése konkrét tevékenységeken keresztül.</p>	
	<p>Összeadás, kivonás hiányzó értékeinek meghatározása (pótlás). A műveletek elvégzése több tag esetén is. Tantárgyi fejlesztőprogram használata. Interaktív tábla</p>	
<p>Szorzás, osztás fejből és írásban. A szorzás értelmezése ismételt összeadással. Szorzótényezők, szorzat. Szorzótábla megismerése 100-as számkörben. Osztás 100-as számkörben. Bennfoglaló táblák. Osztandó, osztó, hányados, maradék. Maradékos osztás a maradék jelölésével. A szorzás és az osztás kapcsolata.</p>	<p>Az összeadás és a szorzás kapcsolatának felismerése. Számolási készség fejlesztése. Algoritmusok követése az egyesekkel és tízesekkel végzett műveletek körében. Fejlesztőprogram használata a műveletek helyességének ellenőrzésére. Interaktív tábla</p>	
<p>Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége. A zárójel használata. A műveletek sorrendje.</p>	<p>Kreativitás, önállóság fejlesztése a műveletek végzésében.</p>	
<p>Szöveges feladat értelmezése, megoldása. Megoldás próbálgatással, következtetéssel. Ellenőrzés. Szöveges válaszadás. Tevékenységről, képről, számfeladatról szöveges feladat alkotása, leírása a matematika nyelvén.</p>	<p>Mondott, illetve olvasott szöveg értelmezése, eljátszása, megjelenítése rajz segítségével, adatok, összefüggések kiemelése, leírása számokkal. Interaktív tábla Állítások, kérdések megfogalmazása képről, helyzetről, történésről szóban, írásban. Lényegkiemelő és probléma- megoldó</p>	<p>Vizuális kultúra: hallott, látott, elképzelt történetek vizuális megjelenítése. Magyar nyelv és irodalom: az olvasott, írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.</p>

	képesség formálása matematikai problémák ábrázolásával, szöveges feladatok megfogalmazásával.	
Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Összeg, összeadandó, tag, különbség, kisebbítendő, kivonandó, szorzat, tényező, osztandó, osztó, hányados, maradék, számegyenes, művelet, zárójel, páros, páratlan, egy- és kétjegyű számok, darabszám, sorszám, tőszám, felcserélhetőség, szorzótábla, bennfoglaló tábla.	

Függvények, az analízis elemei

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:

Számok, mennyiségek közötti viszonyokra vonatkozóan egyszerű megállapítások megfogalmazása.

Változások észrevétele, megfigyelése, indoklása.

Előzetes tudás	Sorozatképzés tárgyából, alakzatokból, számokból. Számsorozat folytatása megadott összefüggés alapján. Egyszerű összefüggések felismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A sorozat fogalma. Számsorozatok szabályának felismerése. Növekvő és csökkenő sorozatok.	Sorozat képzése számokból. Számsorozat szabályának felismerése, folytatása, kiegészítése megadott vagy felismert összefüggés alapján. Az összefüggéseket felismerő és a rendező képesség fejlesztése a változások, periodikusság, ritmus, növekedés, csökkenés megfigyelésével. Megkezdett sorozatok folytatása adott szabály szerint.	Ének-zene: periodikusság zenei motívumokban.
Összefüggések, szabályok. Számok mennyiségek közti kapcsolatok és jelölésük nyíllal. Számok táblázatba rendezése. Számpárok közötti kapcsolatok.	Egyszerűbb összefüggések, szabályszerűségek felismerése. Szabályjátékok alkotása. Kreativitást fejlesztő feladatsorok megoldása. Interaktív tábla Változó helyzetek megfigyelése, a változás jelölése nyíllal.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sorozat, számsorozat, növekvő, csökkenő. Szabály, kapcsolat.	

Geometria, mérések

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai: Megfigyelőképesség, tartós figyelem fejlesztése. Feladattudat és feladattartás fejlesztése.

Térszemlélet kialakításának alapozása. Finommotorikus mozgás fejlesztése.

Pontosság, tervszerűség, kitartás a munkában. Helyes és biztonságos eszközkezelés.

A környezet megismerésének igénye.

Mennyiségfogalmak kialakítása a 100-as számkörben, mérések alkalmilag választott és szabvány mérőeszközökkel.

Gyakorlottság kialakítása tényleges mérésekben.

<p>Előzetes tudás</p>	<p>Egyenes rajzolása vonalzóval. Alakzatokra vonatkozó megfigyelések megfogalmazása. Alakzatok másolása, összehasonlítása. Síkidom és test különbségének felismerése. Síkidomok előállítása hajtogatással, nyírással, rajzolással. Testek építése szabadon és feltétel szerint. Képnézegető program használata. Összehasonlítás méret szerint (pl. rövidebb-hosszabb, alacsonyabb-magasabb. stb.). Mérőeszközök ismerete, használata. Mérés alkalmilag választott és szabvány mértékegységekkel. Mértékegységek (m, kg, l, óra, nap, hét, hónap, év) ismerete.</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Az egyenes és görbe vonal.</p>	<p>Tudatos megfigyelés. Egyenes rajzolása vonalzóval. Objektumok alkotásaszabadon.</p>	<p>Környezetismeret: közvetlen környezet megfigyelése a testek formája szerint (egyenes és görbe vonalak keresése).</p>
<p>A képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása.</p>	<p>A számítógép kezelése segítséggel. Interaktív tábla</p>	
<p>Tapasztalatgyűjtés egyszerű alakzatokról. Képnézegető programok alkalmazása.</p>	<p>A megfigyelések megfogalmazása az alakzatok formájára vonatkozóan. Alakzatok másolása, összehasonlítása, annak eldöntése, hogy a létrehozott alakzat rendelkezik-e a kiválasztott tulajdonsággal. A geometriai alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, készítése. Interaktív tábla</p>	<p>Vizuális kultúra: Geometriai alakzatok rajzolása. A vizuális nyelv alapvető eszközeinek (pont, vonal, forma) használata és megkülönböztetése. Kompozíció alkotása geometriai alakzatokból.</p>
<p>Tengelyesen tükrös alakzat előállítása hajtogatással, nyírással, megfigyelése tükrök segítségével A tapasztalatok megfogalmazása. Képnézegető programok alkalmazása</p>	<p>A tükrös alakzatokhoz kapcsolódó képek megtekintése, jellemzése Interaktív tábla</p>	<p>Környezetismeret: alakzatok formájának megfigyelése a környezetünkben</p>

Sík- és térbeli alakzatok megfigyelése, szétválogatása, megkülönböztetése.	Síkidom és test különbségének megfigyelése. Síkidomok előállítás hajtogatással, nyírással, rajzolással. Testek építése testekből másolással, vagy szóbeli utasítás alapján.	Vizuális kultúra; környezetismeret: tárgyak egymáshoz való viszonyának, helyzetének, arányának megfigyelése.
Síkidomok. (négyzet, téglalap, háromszög, kör). Tulajdonságok, kapcsolatok, azonosságok és különbözőségek.	Síkidomok rajzolása szabadon és szavakban megadott feltétel szerint. Összehasonlítás. Fejlesztőprogram használata formafelismeréshez, azonosításhoz, megkülönböztetéshez. Interaktív tábla	Technika, életvitel és gyakorlat: vonalzóhasználata.
Testek (kocka, téglatest). Tulajdonságok, kapcsolatok, azonosságok és különbözőségek. Tulajdonságokat bemutató animációk lejátszása, megtekintése, értelmezése.	Testek válogatása és osztályozása megadott szempontok szerint. Testek építése szabadon és adott feltételek szerint, tulajdonságaik megfigyelése. A térbeli tájékozódó képesség alapozása érzékszervi megfigyelések segítségével. Szemponttartás. Kreativitás fejlesztése. Interaktív tábla	Technika, életvitel és gyakorlat: testek építése.
Tájékozódás, helymeghatározás, irányok, irányváltoztatások.	Térbeli tájékozódás fejlesztése. Tájékozódás síkban (pl. füzetben, könyvben, négyzethálós papíron). Interaktív programok használata. Interaktív tábla	Környezetismeret: az osztályterem elhelyezkedése az iskolában, az iskola elhelyezkedése a településen. Testnevelés és sport: térbeli tudatosság, elhelyezkedés a térben, mozgásirány, útvonal, kiterjedés.
Összehasonlítások a gyakorlatban: (rövidebb- hosszabb, magasabb- alacsonyabb).	Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Együttműködő képesség fejlesztése (pl. tanulók magasságának összemérése).	Környezetismeret: közvetlen környezetünk mérhető tulajdonságai.

Hosszúság, tömeg, űrtartalom idő. Mérőszám és mértékegység. Mérőeszközök. Mérések alkalmi és szabvány egységekkel: hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő. Szabvány mértékegységek: cm, dm, m, dkg, kg, cl, dl, l, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Mennyiségek becslése.	Azonos mennyiségek mérése különböző mértékegységekkel. Különböző mennyiségek mérése azonos egységgel. Mérőeszközök használata gyakorlati mérésekre. A becslés és mérés képességének fejlesztése gyakorlati tapasztalatszerzés alapján.	Testnevelés és sport; énekzene: időtartam mérése egységes tempójú mozgással, hanggal, szabványegységekkel. Környezetismeret: hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő és mértékegységeik.
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikusszolgáltatások megismerése.	Írányított keresés ma már nem használatos mértékegységekről.	
Átváltások szomszédos mértékegységek között, mérőszám és mértékegység viszonya.	Mennyiségek közötti összefüggések megfigyelése. Tárgyak, személyek, alakzatok összehasonlítása mennyiségi tulajdonságaik alapján (magasság, szélesség, hosszúság, tömeg, űrtartalom). Interaktív programok használata. Interaktív tábla	Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat: mérések a mindennapokban.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Egyenes és görbe vonal, szimmetria, mértékegység, mérőszám, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő, mérőeszköz, síkidom, test. Becslés, átváltás.	

Statisztika, valószínűség

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai: Közös munka (páros- és csoportmunka) vállalása. Együttműködés, egymásra figyelés.

A világ megismerésének igénye.

Önismeret: pontosság, tervszerűség, monotonitás tűrése.

Előzetes tudás	Sejtések megfogalmazása valószínűségi kísérletek során. Adatgyűjtés, adatok lejegyzése. Megállapítások megfogalmazása a gyűjtött adatokról.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Valószínűségi megfigyelések, játékok, kísérletek.	A matematikai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése matematikai játékok segítségével. Sejtések megfogalmazása, divergens gondolkodás. Interaktív tábla	

Tapasztalatszerzés avéletlenről és a biztosról.	Tudatos megfigyelés. A gondolkodás és a nyelv összefonódása. Interaktív tábla	
Események, ismétlődések játékos tevékenység során.	Célirányos, akaratlagos figyelem fejlesztése.	
A lehetetlen fogalmánaktapasztalati előkészítése.	Adatgyűjtés célirányos megválasztásával a környezettudatos gondolkodás fejlesztése.	
Statisztika.	Események megfigyelése.	
Adatok gyűjtése megfigyelt történésekről, mért vagy számlált adatok lejegyzése táblázatba.	Szokások kialakítása az adatok lejegyzésére. Adatokról megállapítások megfogalmazása: egyenlő adatok, legkisebb, legnagyobb adat kiválasztása. Adatgyűjtés elektronikus információforrások segítségével. Információforrások, adattárak használata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Véletlen, biztos, lehetetlen, táblázat, statisztika, adat.	

A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén

A tanuló

képes halmazokat összehasonlítani az elemek száma szerint, halmazt alkotni; képes állítások igazságtartalmának eldöntésére, állításokat megfogalmazni;

halmazok elemeit összehasonlítja, azonosítja, megkülönbözteti, a közös tulajdonságokat felismeri, megnevezi;

több, kevesebb, ugyanynyi fogalmát helyesen használja; néhány elemet sorba rendez próbálgatással; számokat ír, olvas 100-as számkörben, Helyi érték fogalma. tud római számokat írni, olvasni 100-as számkörben (I, V, X,); megtalálja számok helyét a számegyenesen, meghatározza az egyes, tízes számszomszédokat;

képes természetes számok nagyság szerinti összehasonlítására; tud kétjegyű számokat képezni, helyi érték szerint bontani;

a matematikai jeleket +, −, •, :, =, <, >, ( ) helyesen használja; képes összeadni, kivonni, szorozni, osztani 100-as számkörben; ismeri a szorzótáblát a 100-as számkörben;

ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét;

képes szöveges feladatot értelmezésére, megjelenítésére rajz segítségével, leírásaművelettel;

megkülönbözteti a páros és páratlan számokat;

képes szimbólumok használatára matematikai szöveg leírásánál, az ismeretlen szimbólum kiszámítására;

figyelme tudatosan irányítható; ismerete az egyenes és görbe vonalakat;

képes a test és a síkidom megkülönböztetésére;

tud testeket építeni szabadon és megadott feltételek szerint; képes tájékozódni, ismeri az irányokat; képes a hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérésére; ismeri a szabvány mértékegységeket: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. képes átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között; felismeri a mennyiségek közötti összefüggéseket; mérés során helyesen használja a mérőeszközöket; felismeri növekvő és csökkenő számsorozatok szabályát, tudja a sorozatot folytatni; felismeri a számpárok közötti kapcsolatokat; képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni; tud adatokról megállapításokat megfogalmazni;

2.évfolyam

Időkeret: 162 óra/év (4,5 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag feldolgozásának óraszám	A gyakorlás óraszám	Az összefoglalás, ellenőrzés óraszám
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	3+ folyamatos		
Számelmélet, algebra	78	14	6
Függvények, az analízis elemei	20		3
Geometria, mérések	29		3
Statisztika, valószínűség	6		

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai Halmazok összehasonlítása.

Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyannyi fogalma.

Alakzatok szimmetriájának megfigyelése. Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Előzetes tudás	Halmazok összehasonlítása. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyannyi fogalma. Alakzatok szimmetriájának megfigyelése. Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.
-----------------------	--

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
------------------	----------------------------------	----------------------------

Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése konkrét elemek esetén. Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.	Megfigyelésben, mérésben, számlálásban, számolásban gyűjtött adatok, elemek halmazba rendezése. A logikai „és”, „vagy” szavak használata állítások megfogalmazásában. Összehasonlítás, következtetés, absztrahálás. Interaktív tábla	Környezetismeret: élőlények csoportosítása megadott szempontok szerint.
A számítógép működésének bemutatása (be- és kikapcsolás, egér, billentyűzet használata).	Ismerkedés az adott informatikai környezettel.	
Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.	Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint.	Magyar nyelv és irodalom: szavak jelentése, szöveggörnyezettől függő eltérő nyelvhasználat.
Alaphalmaz és részhalmaz fogalmának tapasztalati előkészítése.	Síkidomok halmazokba rendezése tulajdonságaik alapján. Sorozatok létrehozása, folytatása, kiegészítése adott szempont szerint. A gondolkodás és a nyelv összefonódása, kölcsönhatása.	
Tantárgyi fejlesztőprogram használata a halmazba soroláshoz.	Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint. Interaktív tábla	
Néhány elemsorbarendezése, az összes eset megtalálása. próbálgatással.	Konkretizálás képességének fejlesztése.	Ének-zene: dallammotívumok sorba rendezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, összehasonlítás, csoportosítás, sorba rendezés.	

Számelmélet, algebra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai Elnevezések, megállapodások, jelölések értéke, kezelése.

Számok nagyságrendje és helyi értéke. Számok helyes leírása, olvasása 1000-ig. Számok nagyságrendjének és helyi értékének biztos ismerete.

Számok képzése, helyi érték szerinti bontása.

A helyes műveleti sorrend ismerete és alkalmazása a négy alpművelet körében. A tízes, százaz ezres számszomszédok meghatározása.

A kerekítés és becslés eszközként való alkalmazása.

Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.

Igény kialakítása a matematika értékeinek és eredményeinek megismerésére. A szorzótábla biztos ismerete.

Előzetes tudás	<p>Számok írása, olvasása (100-as számkör). Helyi érték Római számok írása, olvasása (I, V, X). Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása. Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Páros és páratlan számok. Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, ( ). Összeadás, kivonás, szorzás, osztás. Szorzótábla ismerete a száz-as számkörben. A műveletek sorrendje. Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal. Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Számfogalom kialakítása 1000-es, számkörben.	Tájékozódás az adott számkörben. Számmemória	Magyar nyelv és irodalom: számok helyesírása.
Számok írása, olvasása 1000-ig.	fejlesztése. Interaktív tábla	
Számok helye, közelítő helye a számegyenesen, számszomszédok, kerekítés. Alaki, helyi és valódi érték. Számok képzése, bontásahelyi érték szerint. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.	Emlékezet fejlesztése, tájékozódás a számegyenesen.	
Számítógépes, interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása.	Tájékozódás a számegyenesen. Interaktív tábla	
Számok összeg-, különbség-, szorzat- és hányados alakja.	Megértett állításokra, szabályokra való emlékezés. Tények közti kapcsolatok, viszonyok, összefüggések felidézése.	
A negatív szám fogalmának tapasztalati úton történő előkészítése. Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).	Negatív számokkal való ismerkedés tapasztalati úton a számegyenesen, a hiány és a hőmérséklet segítségével. Adósság, készpénz, vagyoni helyzet fogalmának értelmezése.	Környezetismeret: hőmérséklet és mérése, Celsius-skála (fagypon alatti, fagypon feletti hőmérséklet).
Matematikai oktató program használata. Interaktív tábla		

<p>Műveletek közötti kapcsolatok: összeadás, kivonás, szorzás, osztás. Fejszámolás: összeadás, kivonás, szorzás és osztás legfeljebb háromjegyű, nullára végződő számokkal. Fejszámolás: szorzás, osztás tízzel, százzal. Írásbeli összeadás, kivonás háromjegyű számokkal. Írásbeli szorzás egyjegyű számmal.</p>	<p>Az ellenőrzési igény kialakítása, a műveletek közötti kapcsolatok megfigyelésén keresztül. A pontos feladatvégzés igényének fejlesztése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése; tudatos, célirányos figyelem. A fejszámolás biztonságos használata. A szorzótáblák gyakorlása. Analógiák felismerése, keresése, kialakítása. Írásbeli műveletek alkalmazásszintű felhasználása. A tanult műveletek elvégzésének gyakorlása, ellenőrzése.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: kérdések, problémák, válaszok helyes megfogalmazása.</p>
<p>Matematikai fejlesztőprogram használata. Interaktív tábla</p>		
<p>Összeg, különbség, szorzat becslése, a „közelítő” érték fogalmának és jelének bevezetése.</p>	<p>Jelek szerepe, használata. Becslés a tagok, tényezők , osztó, osztandó megfelelő kerekítésével.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: jelek szerepe, használata.</p>
<p>Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága, összegés különbség, valamint szorzat és hányadosváltozásai.</p>	<p>Változó helyzetek megfigyelése, műveletek tárgyi megjelenítése.</p>	
<p>Zárójel használata; összeg és különbség szorzása, osztása. Műveleti sorrend.</p>	<p>Feladattartás és feladatmegoldási sebesség fejlesztése. Megismert szabályokra való emlékezés. Oktatóprogram alkalmazása a műveleti sorrend bemutatására. Interaktív tábla</p>	
<p>Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása, ellenőrzés.</p>	<p>Matematikai modellek megértése. Önértékelés, önellenőrzés. Gondolatmenet követése, oksági kapcsolatok keresése, megértése.</p>	

Törtek fogalmánaktapasztalati előkészítése. Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel.	Közös munka (páros, kis csoportos munka, csoportmunka), együttműködés vállalása. Törtekkel kapcsolatos oktató program használata. Interaktív tábla Törtek előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. Animáció lejátszása törtek előállításához. Interaktív tábla	
Szöveges feladatok. Többféle megoldási mód keresése.	A szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv készítése. Becslés. Megoldás próbálgatással, számolással, következtetéssel. Ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata. A szövegértéshez szükséges nyelvi, logikai szerkezetek fokozatos megismerése. Adatok lejegyzése, rendezése, ábrázolása. Összefüggések felismerése. Válasz megfogalmazása szóban, írásban.	Magyar nyelv és irodalom: az írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.
Római számok. A római számok története.	Irányított keresés római számok használatáról.	Környezetismeret: a lakóhely története; a római számok
Számjelek bevezetése. Római számok írása, olvasása I, V, X, L, C, D, M jelekkel.	Interaktív tábla	megfigyelése régi épületeken.
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számszomszéd, kerekítés, közelítő érték, műveleti sorrend. Három- és négyjegyű szám. Tört szám, negatív szám. Becslés, ellenőrzés. Római szám. Alaki, helyi és valódi érték.	

Függvények, az analízis elemei

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai Matematikai modellek készítése.
Sorozatok felismerése, létrehozása.

Előzetes tudás	Sorozat szabályának felismerése, folytatása. Növekvő és csökkenő számsorozatok. Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
-----------------------	---

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
------------------	----------------------------------	----------------------------

<p>Sorozat szabályána kfelismerése.</p>	<p>Adott szabályú sorozat folytatása. Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között. Sorozatok néhány hiányzó vagy megadott sorszámú elemének kiszámítása. Sorozatok képzésszabályának keresése, kifejezése szavakkal. Oktatóprogram használata sorozat szabályának felismeréséhez, folytatásához. Interaktív tábla A figyelem és a memória fejlesztése. Szabályfelismerés. Az önállóság fejlesztése a gondolkodási műveletek alkalmazásában. Az anyanyelv és a szaknyelv használatának fejlesztése. Adott utasítás követése, figyelem tartóssága. Saját gondolatok megfogalmazása, mások gondolatmenetének végig hallgatása.</p>	<p>Vizuális kultúra: periodicitás felismerése sordíszekben, népi motívumokban.</p>
<p>Összefüggések, kapcsolatok táblázat adatai között. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.</p>	<p>Kapcsolatok, szabályok keresése táblázat adatai között. Táblázat adatainak értelmezése. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése, a folytatásra vonatkozó sejtések megfogalmazása. Az általánosításra való törekvés. A kifejezőkészség alakítása: világos, rövid fogalmazás. Az absztrakciós képesség alapozása.</p>	<p>Környezetismeret: adatok gyűjtése az állatvilágból (állati rekordok). Testnevelés és sport: sporteredmények mintadatok.</p>
<p>Grafikonok.</p>	<p>Grafikonok adatainak leolvasása. Grafikonok készítése. Matematikai összefüggések felismerése. Interaktív tábla</p>	<p>Környezetismeret: hőmérsékleti grafikonok készítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>	<p>Táblázat, grafikon. Sorozat. Szabály, kapcsolat.</p>	

Geometria, mérések

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai Térbeli és síkbeli tájékozódás továbbfejlesztése.

Feltételeknek megfelelő alkotások elképzelése elkészítésük előtt, a tényleges alkotás összevetése az elképzelttel.

A matematika és a valóság kapcsolatának építése. Mérőeszközök és mértékegységek önálló használata. Érzékelés, észlelés pontosságának fejlesztése.

A szimmetria felismerése a valóságban: tárgyakon, természetben, művészeti alkotásokon. Esztétikai érzék fejlesztése.

A vonalzó célszerű használata.

Előzetes tudás	<p>Vonalak (egyenes, görbe). Térbeli alakzatok.(kocka, téglatest) A test és a síkidom megkülönböztetése. Szimmetria: tengelyesen szimmetrikus alakzatok megfigyelése. A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A szakasz fogalmának előkészítése. A szakasz és mérése.	Tapasztalatszerzés, érvelés.	Technika, életvitel és gyakorlat: hajtogatás.
Háromszög, négyzet és téglalap felismerése.	Háromszögek, négyszögek előállítása rajzolással	Vizuális kultúra: mozaikkép alkotása előre elkészített
A téglalap és négyzet tulajdonságai: csúcsok száma, oldalak száma.	szabadon vagy egy-két tulajdonság megadásával. Egyedi tulajdonságok kiemelése. Formafelismerés, azonosítás, megkülönböztetés. Interaktív tábla	háromszögek, négyszögek felhasználásával.
A téglalap és a négyzet területének kiszámítása.	Ismeretek alkalmazása az újabb ismeretek megszerzésében.	Környezetismeret: kerületszámítás a közvetlen környezetünkben(szoba, kert)
Négyzet, téglalap területének mérése különféleegységekkel, területlefedéssel. A területszámítás fogalmának előkészítése.	Többféle megoldási mód keresése, az alternatív megoldások összevetése. Interaktív tábla	Környezetismeret: tapasztalatgyűjtés a mindennapi életből pl. szőnyegezés, burkolás a lakásban, kertben.

Az egybevágóság fogalmának előkészítése.	Tengelyesen tükrös alakzatok létrehozása tevékenységgel. Az alkotóképességfejlesztése. Megfigyelések kifejezése válogatással, megfogalmazással. A pontosság igényének felkeltése. Geometriai dinamikus szerkesztőprogram használata interaktív táblán.	Környezetismeret: szimmetria a természetben. Vizuális kultúra: szimmetria a műalkotásokban.
Tájékozódás síkban, térben.	Tájékozódás pl. az iskolában és környékén. Mozgássor megisméltése, mozgási memória fejlesztése. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű. rajzolóprogramok bemutatása. Interaktív tábla Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan.	Környezetismeret: tájékozódás közvetlen környezetünkben. Égtájékozódás gyakorlati alkalmazása.
Testek geometriai tulajdonságai, hálója.	Testek építése szabadon és adott feltételek szerint. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű. rajzolóprogramok bemutatása. Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan. Testek szétválogatása egy-két tulajdonság szerint. Alkotóképesség fejlesztése.	Technika, életvitel és gyakorlat: dobozokból bútorok építése. Vizuális kultúra: a körülöttünk lévő mesterséges és természetes környezet formavilágának megfigyelése és rekonstrukciója.
	Kreatív gondolkodás fejlesztése. Térlátás fejlesztése az alakzatok különféle előállításával. Sík- és térgeometriai megfigyelések elemzése, megfogalmazása a tanult matematikai szaknyelv segítségével. Interaktív tábla	

Téglatest és kockafelismerése, jellemzői. Testháló kiterítése téglatest, kocka esetében.	Megfigyelés, tulajdonságok számbavétele. Összehasonlítás, azonosságok, különbözőségek megállapítása. Finommotoros mozgáskoordinációk fejlesztése.	Technika, életvitel és gyakorlat: dobókocka, téglatest alakú doboz készítése.
Készségfejlesztő oktatóprogramok, logikai játékok indítása, használata önállóan vagy segítséggel, belépés és szabályos kilépés a programból.	Számítógépes játékok, egyszerű fejlesztő szoftverek megismertetése. Interaktív tábla	
Mérések alkalmi egységekkel. Mérés szabvány egységekkel: km, cl, hl, g, t.	Összehasonlítások végzése a valóság tárgyairól, alakzatokról, dolgokról. Mennyiségi jellemzők felismerése, a különbségek észrevétele. Adott tárgy, elrendezés, kép más nézőpontból való elképzelése.	Környezetismeret: gyakorlati mérések közvetlen környezetünkben (tömeg-, hosszúságmérés). Csomagolóanyagok, dobozok tömege.
Az idő mérése: másodperc. Időpont és időtartam megkülönböztetése.	Tájékozódás az időben: a múlt, jelen, jövő, mint folytonosan változó fogalmak, pl. előtte, utána, korábban, később megértése, használata. Időtartam mérése egyenletes tempójú mozgással, hanggal, szabványos egységekkel (másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év). Fejlesztőprogram használata méréshez. Időpont és időtartam tapasztalati úton történő megkülönböztetése. A családban történtek elhelyezése az időben.	Testnevelés és sport: időre futás. Ének-zene: metronóm. Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat: napirend, családi ünnepek, események ismétlődése. Magyar nyelv és irodalom: változó helyzetek, időben lejátszódó történetek megfigyelése, az időbeliség tudatosítása.
Egység és mérőszám	A pontosság mértékének	Technika, életvitel és

kapcsolata. Mérés az egységek többszöröseivel. Át- és beváltások végrehajtott mérések esetén. Átváltások szomszédos mértékegységek között. A mértékegységek használata és átváltása szöveges és számfeladatokban.	kifejezése gyakorlati mérésekben. A mértékegység és mérőszám kapcsolata, összefüggésük megfigyelése és elmélyítése. Mérések a gyakorlatban, mérések a családban. Fejlesztőprogram használata mértékegységek átváltásához. Interaktív tábla	gyakorlat: elkészíthető munkadarabok megtervezése mérés és modellezés segítségével. Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat: háztartásban használatos gyakorlati mérések (sütés-főzés hozzávalói).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakasz, háromszög, téglalap, négyzet, kerület, terület, téglatest, kocka, testháló, tükrös alakzat, időpont, időtartam, mértékegység, tonna, másodperc, km.	

Statisztika, valószínűség

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

Rendszerszemlélet, valószínűségi és statisztikai gondolkodás alapozása. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Előzetes tudás	Adatokról megállapítások megfogalmazása. Valószínűségi megfigyelések, játékok kísérletek. Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.
----------------	---

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Adatok megfigyelése, gyűjtése, rendezése, rögzítése, ábrázolása grafikonon.	Tapasztalatok szerzésével későbbi fogalomalkotás előkészítése. A képi grafikus információk feldolgozása, forráskezelés. Interaktív tábla	Környezetismeret: meteorológiai adatok lejegyzése, ábrázolása.
A biztos, a lehetséges és a lehetetlen események.	Próbálgatások, sejtések, indoklások, tippelések, tárgyi tevékenységek. A lehetséges és lehetetlen tapasztalati úton való értelmezése. A biztos és véletlen megkülönböztetése.	

Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések. Gyakoriság. Oszlopdiagram. A valószínűség fogalmának tapasztalati előkészítése.	Események gyakoriságának megállapítása kísérletek végzésével, ábrázolása oszlopdiagramon. Sejtés megfogalmazása adott számú kísérletben. A kísérleti eredmények összevetése a sejtéssel, az eltérés megállapítása és magyarázata. A gyakoriság, a valószínű, kevésbé valószínű értelmezése	Környezetismeret: természeti jelenségek előfordulása és valószínűsége. Magyar nyelv és irodalom: a kifejezőkészség alakítása (világos, rövid megfogalmazás).
	példákon. Információszerzés az internetről, irányított keresés. Diagramokhoz kapcsolódó információk keresése, értelmezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Valószínű, biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos. Grafikon, oszlopdiagram. Gyakoriság.	

A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén

A tanuló

képes adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,

felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait, képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba, értelmezi a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben,

képes az összes eset megtalálására próbálgatással, tud 1000-es számkörben számokat írni, olvasni, ismeri és értelmezi a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmát 1000-es számkörben, tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M);

helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,

képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére szöveggel, előállítására hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel,

tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 1000-es számkörben, képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységekben, alkalmazza a matematika különböző területein az ésszerű becslést és a kerekítést, képes pontosan számolni fejben, százas számkörben, biztosan ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben, ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,

képes a műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazására,

ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,

tud írásban háromjegyű számokat összeadni, kivonni, szorozni egyjegyű számmal képes a műveletek ellenőrzésére,

szöveges feladatokat megold a megoldási algoritmus alkalmazásával (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata) ismeri a többszörös, osztó, maradék fogalmát,
képes növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a szabály követésére, képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
meg tudja határozni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja, ismeri és használja a szabvány mértékegységeket: km, cl, hl, g, t, másodperc. képes átváltások elvégzésére szomszédos mértékegységek között,
egyszerű gyakorlati példák esetén képes a hosszúság, távolság és idő mérésére,
egyszerű módszerekkel felismer és létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget,
megérti a test és a síkidom közötti különbséget, felismeri a kockát, téglateetet,
képes hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítására,
tudja megmérni a négyzet és a téglalap területét,
képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,
képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, helyesen értelmezi a táblázat adatait,
képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagramról adatok leolvasására,
valószínűségi játékok, kísérletek során helyesen értelmezi a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat,
tanári segítséggel használja az életkorának megfelelő oktatási célú programokat, ismer egy rajzoló programot, egyszerű ábrákat elkészít, színez,
együttműködik az interaktív tábla használatánál.

3.évfolyam

Időkeret: 162 óra/év (4,5 óra/hét)

Fejezetek	Az új tananyag feldolgozásának óraszám	A gyakorlás óraszám	Az összefoglalás, ellenőrzés óraszám
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok	3+ folyamatos		
Számelmélet, algebra	82	14	6
Függvények, az analízis elemei	18		3
Geometria, mérések	26		3
Statisztika, valószínűség	7		

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok Fejlesztési célok:

Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Halmazzszemlélet fejlesztése.

Nyelvhasználat előtti kommunikáció, eljátszás mint a gondolatok kifejezése, ezek megértése. Rajz, kirakás értelmezése, a lejátszott történés visszaidézése.

Előzetes tudás	Halmazok összehasonlítása. Állítások igazságtartalmának eldöntése. Több, kevesebb, ugyanennyi fogalma. Alakzatok szimmetriájának megfigyelése. Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése konkrét elemek esetén. Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.	Megfigyelésben, mérésben, számlálásban, számolásban gyűjtött adatok, elemek halmazba rendezése. A logikai „és”, „vagy” szavak használata állítások megfogalmazásában. Összehasonlítás, következtetés, absztrahálás.	Környezetismeret: élőlények csoportosítása megadott szempontok szerint.
Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.	Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint.	Magyar nyelv és irodalom: szavak jelentése,
Alaphalmaz és részhalmaz fogalma.	Síkidoomok halmazokba rendezése tulajdonságaik alapján. Sorozatok létrehozása, folytatása, kiegészítése adott szempont szerint. A gondolkodás és a nyelv összefonódása, kölcsönhatása.	szöveggörnyezettől függő eltérő nyelvhasználat.

Tantárgyi fejlesztőprogram használata a halmazba soroláshoz.	Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint. Interaktív tábla	
Néhány elem sorba rendezése, az összes eset megtalálása. próbálgatással.	Konkretizálás képességének fejlesztése.	Ének-zene: dallammotívumok sorba rendezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, összehasonlítás, csoportosítás, sorba rendezés.	

Számelmélet, algebra

Fejlesztési célok:

Elnevezések, megállapodások, jelölések értése, kezelése. Számok nagyságrendje és helyi értéke.

Számok helyes leírása, olvasása 10000-ig.

Számok nagyságrendjének és helyi értékének biztos ismerete.

A helyes műveleti sorrend ismerete és alkalmazása a négy alpművelet körében. Számok képzése, helyi érték szerinti bontása.

A tízes, száz, ezres számszomszédok meghatározása. A kerekítés és becslés eszközként való alkalmazása.

Ellenőrzés, önellenőrzés, az eredményért való felelősségvállalás.

Igény kialakítása a matematika értékeinek és eredményeinek megismerésére. A szorzótábla biztos ismerete.

Előzetes tudás	<p>Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték.</p> <p>Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C, D, M).</p> <p>Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.</p> <p>Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Páros és páratlan számok.</p> <p>Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, ( ).</p> <p>Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban. Szorzótábla ismerete a száz, száz-as számkörben.</p> <p>A műveletek sorrendje.</p> <p>Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.</p> <p>Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Számfogalom kialakítása 10 000-es számkörben.	Tájékozódás az adott számkörben.	Magyar nyelv és irodalom: számok
Számok írása, olvasása 10 000-ig.	Számmemória fejlesztése.	helyesírása.

Számok helye, közelítő helye a számegyenesen, számszomszédok kerekítés. Alaki, helyi és valódi érték. Számok képzése, bontása helyi érték szerint. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.	Emlékezet fejlesztése, tájékozódás a számegyenesen. Interaktív tábla	
Számítógépes, interaktív táblához kapcsolódó oktatóprogramok alkalmazása.	Tájékozódás a számegyenesen. Interaktív tábla	
Számok összeg-, különbség-, szorzat- és hányados alakja.	Megértett állításokra, szabályokra való emlékezés. Tények közötti kapcsolatok, viszonyok, összefüggések felidézése.	
A negatív szám fogalmának tapasztalati úton történő előkészítése. Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).	Negatív számokkal való ismerkedés tapasztalati úton a számegyenes, a hiány és a hőmérséklet segítségével. Adósság, készpénz, vagyoni helyzet fogalmának értelmezése. A negatív szám fogalmának elmélyítése. Interaktív tábla	Környezetismeret: hőmérséklet és mérése, Celsius-skála (fagypont alatti, fagypont feletti hőmérséklet).
Matematikai oktató program használata.		
Számok tulajdonságai: oszthatóság 5-tel és 10-zel.	Számok összehasonlítása, szétválogatása az oszthatósági tulajdonság szerint.	
Műveletek közötti kapcsolatok: összeadás, kivonás, szorzás, osztás. Fejlesztés: összeadás, kivonás, szorzás és osztás legfeljebb háromjegyű, nullára végződő számokkal. Fejlesztés: szorzás, osztás tízzel, százzal és ezerrel. Írásbeli összeadás, kivonás három- és négyjegyű számokkal. Írásbeli szorzás és osztás egy- és kétjegyű számmal.	Az ellenőrzési igény kialakítása, a műveletek közötti kapcsolatok megfigyelésén keresztül. A pontos feladatvégzés igényének fejlesztése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése; tudatos, célirányos figyelem. A fejlesztés biztonságos használata. A szorzótáblák gyakorlása. Analogiák felismerése, keresése, kialakítása. Írásbeli műveletek alkalmazás szintű felhasználása. A tanult műveletek elvégzésének gyakorlása, ellenőrzése.	Magyar nyelv és irodalom: kérdések, problémák, válaszok helyes megfogalmazása.

Matematikai fejlesztőprogram használata.	Interaktív tábla	
Összeg, különbség, szorzat, hányados becslése kerekített értékekkel.	Jelek szerepe, használata. A becslés finomítása a tagok, tényezők, osztó, osztandó megfelelő kerekítésével.	Magyar nyelv és irodalom: jelek szerepe, használata.
Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége, csoportosíthatósága, összeg és különbség, valamint szorzat és hányados változásai.	Változó helyzetek megfigyelése, műveletek tárgyi megjelenítése. Interaktív tábla	
Zárójel használata; összeg és különbség szorzása, osztása. Műveleti sorrend.	Feladattartás és feladatmegoldási sebesség fejlesztése. Megismert szabályokra való emlékezés. Oktatóprogram alkalmazása a műveleti sorrend bemutatására. Interaktív tábla	
Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása, ellenőrzés.	Matematikai modellek megértése. Önértékelés, önellenőrzés. Gondolatmenet követése, oksági kapcsolatok keresése, megértése.	
Törték fogalmának tapasztalati előkészítése. Törték a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törték megnevezése, lejegyzése szöveggel, törtszámmal. Számláló, nevező, törtvonal.	Közös munka (páros, kis csoportos munka, csoportmunka), együttműködés vállalása. Törtékkel kapcsolatos oktató program használata. Interaktív tábla Törték előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. Animáció lejátszása törték előállításához. Interaktív tábla	
Szöveges feladatok. Többféle megoldási mód keresése.	A szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv készítése. Becslés. Megoldás próbálgatással, számolással, következtetéssel. Ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata. A szövegértéshez szükséges nyelvi, logikai szerkezetek fokozatos megismerése. Adatok lejegyzése, rendezése, ábrázolása. Összefüggések felismerése. Válasz	Magyar nyelv és irodalom: az írott szöveg megértése, adatok keresése, információk kiemelése.

		megfogalmazása szóban, írásban.	
Római számok. A római számok története. Római számok írása, olvasása I, V, X, L, C, D, M jelekkel.	Irányított keresés római számok használatáról Interaktív tábla	Környezetismeret: a lakóhely története; a római számok megfigyelése régi épületeken.	
A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számszomszéd, kerekítés, közelítő érték, műveleti sorrend. Három- és négyjegyű szám. Tört szám, negatív szám. Becslés, ellenőrzés. Római szám. Alaki, helyi és valódi érték.		

Függvények, az analízis elemei

Fejlesztési célok:

Matematikai modellek készítése. Sorozatok felismerése, létrehozása.

Előzetes tudás	Sorozat szabályának felismerése, folytatása. Növekvő és csökkenő számsorozatok. Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>Sorozat szabályának felismerése.</p>	<p>Adott szabályú sorozat folytatása. Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között. Sorozatok néhány hiányzó vagy megadott sorszámú elemének kiszámítása. Sorozatok képzési szabályának keresése, kifejezése szavakkal. Oktatóprogram használata sorozat szabályának felismeréséhez, folytatásához. Interaktív tábla A figyelem és a memória fejlesztése. Szabályfelismerés. Az önállóság fejlesztése a gondolkodási műveletek alkalmazásában. Az anyanyelv és a szaknyelv használatának fejlesztése. Adott utasítás követése, figyelem tartóssága. Saját gondolatok megfogalmazása, mások gondolatmenetének végighallgatása.</p>	<p>Vizuális kultúra: periodicitás felismerése sordíszekben, népi motívumokban.</p>
<p>Összefüggések, kapcsolatok táblázat adatai között. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.</p>	<p>Kapcsolatok, szabályok keresése táblázat adatai között. Táblázat adatainak értelmezése. Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése, a folytatásra vonatkozó sejtések megfogalmazása.</p>	<p>Környezetismeret: adatok gyűjtése az állatvilágból (állati rekordok). Testnevelés és sport: sporteredmények, mint adatok.</p>
	<p>Az általánosításra való törekvés. A kifejezőképesség alakítása: világos, rövid fogalmazás. Az absztrakciós képesség alapozása.</p>	

Grafikonok.	Grafikonok adatainak leolvasása. Grafikonok készítése. Matematikai összefüggések felismerése. Interaktív tábla	Környezetismeret: hőmérsékleti grafikonok készítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Táblázat, grafikon. Sorozat. Szabály, kapcsolat.	

Geometria, mérések

Fejlesztési célok:

Térbeli és síkbeli tájékozódás továbbfejlesztése.

Feltételeknek megfelelő alkotások elképzelése elkészítésük előtt, a tényleges alkotás összevetése az elképzelttel.

A matematika és a valóság kapcsolatának építése. Mérőeszközök és mértékegységek önálló használata. Érzékelés, észlelés pontosságának fejlesztése.

A szimmetria felismerése a valóságban: tárgyakon, természetben, művészeti alkotásokon. Esztétikai érzék fejlesztése.

A körző és a vonalzó célszerű használata.

Előzetes tudás	Vonalak (egyenes, görbe). Térbeli alakzatok.(kocka, téglatest) A test és a síkidom megkülönböztetése. Szimmetria: tengelyesen szimmetrikus alakzatok megfigyelése. A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, km, cl, dl, l, hl, g, dkg, kg, t, másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyenesek kölcsönös helyzetének megfigyelése tapasztalati úton: metsző és párhuzamos egyenesek. A szakasz fogalmának előkészítése. A szakasz és mérése.	Tapasztalatszerzés, érvelés.	Technika, életvitel és gyakorlat: hajtogatás.
Háromszög, négyzet és téglalap felismerése. A téglalap és négyzet tulajdonságai: csúcsok száma, oldalak száma.	Háromszögek, négyszögek előállítása rajzolással szabadon vagy egy-két tulajdonság megadásával. Egyedi tulajdonságok kiemelése. Formafelismerés, azonosítás, megkülönböztetés.	Vizuális kultúra: mozaikképek alkotása előre elkészített háromszögek, négyszögek felhasználásával.

<p>A képszerkesztő program néhány rajzeszközének ismerete, a funkciók azonosítása, gyakorlati alkalmazása. Egyszerű rajzok, ábrák elkészítése. A rajzos dokumentum nyomtatása.</p>	<p>A tanult síkidomok rajzolása képszerkesztő program segítségével. A feladat megoldásához szükséges, mások által összeépített alkalmazói környezet használata. Interaktív tábla</p>	
<p>A téglalap és a négyzet területének kiszámítása.</p>	<p>Ismeretek alkalmazása az újabb ismeretek megszerzésében.</p>	<p>Környezetismeret: kerületszámítás a közvetlen környezetünkben (szoba, kert)</p>
<p>Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel. A területszámítás fogalmának előkészítése.</p>	<p>Többféle megoldási mód keresése, az alternatív megoldások összevetése.</p>	<p>Környezetismeret: tapasztalatgyűjtés a mindennapi életből pl. szőnyegezés, burkolás a lakásban, kertben.</p>
<p>A kör fogalmának tapasztalati előkészítése.</p>	<p>A körző használata (játékos formák készítése). Kör létrehozása, felismerése, jellemzői.</p>	<p>Ének-zene: körjátékok. Vizuális kultúra: a kör megjelenése művészeti alkotásokban.</p>
<p>Az egybevágóság fogalmának előkészítése.</p>	<p>Tengelyesen tükrös alakzatok létrehozása tevékenységgel. Az alkotóképesség fejlesztése. Megfigyelések kifejezése válogatással, megfogalmazással. A pontosság igényének felkeltése. Geometriai dinamikus szerkesztőprogram használata interaktív táblán.</p>	<p>Környezetismeret: szimmetria a természetben. Vizuális kultúra: szimmetria a műalkotásokban.</p>
<p>Tájékozódás síkban, térben.</p>	<p>Tájékozódás pl. az iskolában és környékén. Mozgássor megismétlése, mozgási memória fejlesztése. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő, egyszerű rajzolóprogramok bemutatása. Egyszerű problémák megoldása részben tanári</p>	<p>Környezetismeret: tájékozódás közvetlen környezetünkben. Égtájak ismeretének gyakorlati alkalmazása.</p>

	segítséggel, részben önállóan.	
Testek geometriai tulajdonságai, hálója.	Testek építése szabadon és adott feltételek szerint. Térbeli tájékozódási képességet fejlesztő,	Technika, életvitel és gyakorlat: dobozokból bútorok építése.
	egyszerű. rajzolóprogramok bemutatása. Interaktív táblák Egyszerű problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan. Testek szétválogatása egy-két tulajdonság szerint. Alkotóképesség fejlesztése. Kreatív gondolkodás fejlesztése. Térlátás fejlesztése az alakzatok különféle előállításával. Sík- és térgeometriai megfigyelések elemzése, megfogalmazása a tanult matematikai szaknyelv segítségével.	Vizuális kultúra: a körülöttünk lévő mesterséges és természetes környezet formavilágának megfigyelése és rekonstrukciója.
Téglatest és kocka jellemzői. Rubik-kocka. Testháló kiterítése téglatest, kocka esetében.	Megfigyelés, tulajdonságok számbavétele. Összehasonlítás, azonosságok, különbözőségek megállapítása. Finommotoros mozgáskoordinációk fejlesztése.	Technika, életvitel és gyakorlat: dobókocka, téglatest alakú doboz készítése.
Készségfejlesztő oktatóprogramok, logikai játékok indítása, használata önállóan vagy segítséggel, belépés és szabályos kilépés a programból.	Számítógépes játékok, egyszerű fejlesztő szoftverek megismertetése. Interaktív tábla	

A gömb felismerése, jellemzői.	Tapasztalatgyűjtés. A gömb létrehozása.	Technika, életvitel és gyakorlat: gyurma vagy kókuszgolyó készítése. Környezetismeret: gömb alakú gyümölcsök. Testnevelés és sport: labdák.
Mérések alkalmi egységekkel. Mérés szabvány egységekkel: mm, km, ml, cl, hl, g, t.	Összehasonlítások végzése a valóság tárgyairól, alakzatokról, dolgokról. Mennyiségi jellemzők felismerése, a különbségek észrevétele. Adott tárgy, elrendezés, kép más nézőpontból való elképzelése.	Környezetismeret: gyakorlati mérések közvetlen környezetünkben (tömeg-, hosszúságmérés). Csomagolóanyagok, dobozok tömege.
Az idő mérése: másodperc.	Tájékozódás az időben: a múlt, jelen, jövő, mint folytonosan változó fogalmak, pl. előtte, utána,	Testnevelés és sport: időre futás.
	korábban, később megértése, használata. Időtartam mérése egyenletes tempójú mozgással, hanggal, szabványos egységekkel (másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év). Fejlesztőprogram használata méréshez. A családban történekmeghelyezése az időben.	Ének-zene: metronóm. Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat: napirend, családi ünnepek, események ismétlődése. Magyar nyelv és irodalom: változó helyzetek, időben lejátszódó történelem megfigyelése, az időbeliség tudatosítása.
Egység és mérőszám kapcsolata. Mérés az egységek többszöröseivel. Át- és beváltások végrehajtott mérések esetén. Átváltások szomszédos mértékegységek között. A mértékegységek használata és átváltása szöveges és számfeladatokban.	A pontosság mértékének kifejezése gyakorlati mérésekben. A mértékegység és mérőszám kapcsolata, összefüggésük megfigyelése és elmélyítése. Mérések a gyakorlatban, mérések a családban. Fejlesztőprogram használata mértékegységek átváltásához. Interaktív tábla	Technika, életvitel és gyakorlat: elkészíthető munkadarabok megtervezése mérés és modellezés segítségével. Környezetismeret; technika, életvitel és gyakorlat: háztartásban használatos gyakorlati mérések (sütés-főzés hozzávalói).

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Metsző és párhuzamos egyenesek, szakasz, szög, háromszög, téglalap, négyzet, kerület, terület, téglatest, kocka, testháló, tükrös alakzat, időpont, időtartam, kör, gömb, mértékegység, tonna, másodperc, km, mm.
----------------------------	---

Statisztika, valószínűség

Fejlesztési célok:

Rendszerszemlélet, valószínűségi és statisztikai gondolkodás alapozása. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

Előzetes tudás	Adatokról megállapítások megfogalmazása. Valószínűségi megfigyelések, játékok kísérletek. Tapasztalatszerzés a véletlenről és a biztosról.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Adatok megfigyelése, gyűjtése, rendezése, rögzítése, ábrázolása, grafikonon.	Tapasztalatok szerzésével későbbi fogalomalkotás előkészítése. A képi grafikus információk feldolgozása, forráskezelés. Interaktív tábla	Környezetismeret: meteorológiai adatok lejegyzése, ábrázolása.	
Számítási közép, átlag fogalmának bevezetése.	Néhány szám számítási közepének értelmezése, az „átlag” fogalmának bevezetése, használata adatok együttesének jellemzésére.	Környezetismeret: hőmérsékleti és csapadékatlagok.	
A biztos, a lehetséges és a lehetetlen események.	Próbálgatások, sejtések, indoklások, tippelések, tárgyi tevékenységek. Interaktív tábla A lehetséges és lehetetlen tapasztalati úton való értelmezése. A biztos és véletlen megkülönböztetése.		

Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések. Gyakoriság. Oszlopdiagram. A valószínűség fogalmának tapasztalati előkészítése.	Események gyakoriságának megállapítása kísérletek végzésével, ábrázolása oszlopdiagramon. Sejtés megfogalmazása adott számú kísérletben. A kísérleti eredmények összevetése a sejtéssel, az eltérés megállapítása és magyarázata. A gyakoriság, a valószínű, kevésbé valószínű értelmezése gyakorlati példákon. Információszerzés az internetről, irányított keresés. Diagramokhoz kapcsolódó információk keresése, értelmezése. Interaktív tábla	Környezetismeret: természeti jelenségek előfordulása és valószínűsége. Magyar nyelv és irodalom: a kifejezőkészség alakítása (világos, rövid megfogalmazás).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Valószínű, biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos. Oszlopdiagram. Gyakoriság.	Átlag. Grafikon,

A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén

A tanuló

tud adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni,

felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait, képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba, értelmezése a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben, próbálgatással képes az összes eset megtalálására,

tud számokat írni, olvasni 10 000-es számkörben,

ismeri és helyesen alkalmazza a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmakat 10 000-es számkörben,

tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M);

helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével,

képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére, előállítására, hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel,

tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 10 000-es számkörben, képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységeken keresztül, alkalmazza az ésszerű becslést és a kerekítést a matematika különböző területein, tud fejben számolni száz-as számkörben,

biztos ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben,

ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát,

alkalmazza a műveletek tulajdonságait, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségét, ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét,

képes négyjegyű számok összeadására, kivonására, szorozni kétjegyű, osztani egyjegyű számmal

írásban,
tudja a műveletek helyességének ellenőrzését,
képes szöveges feladat megoldására a megoldási algoritmus (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realizálásának vizsgálata) alkalmazásával,
ismeri és helyesen használja a többszörös, osztó, maradék fogalmát, felismeri a növekvő és csökkenő szám sorozatokat, tudja azokat folytatni, képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között,
tudja megfogalmazni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja,
képes egyenesek kölcsönös helyzetének felismerésére (metsző és párhuzamos egyenesek), ismeri a szabvány mértékegységeket: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Tud átváltásokat végezni szomszédos mértékegységek között,
képes egyszerű gyakorlati példákban a hosszúság, távolság és idő mérésére,
létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget egyszerű módszerekkel, felismerési, megnevezi jellemzőiket,
ismeri a kör fogalmát,
megértési a test és a síkidom közötti különbséget,
felismerés és létrehoz kockát és téglatesetet, megnevezi jellemzőiket, felismerési a gömböt, hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel előállít tükrös alakzatokat, tudja kiszámítani a négyzet és a téglalap területét,
képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel,
képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, a táblázat adatainakértelmezésére,
képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagram leolvasására,
értelmezése a valószínűségi játékok, kísérletek során a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat,
tanári segítséggel használja az életkorának megfelelő oktatási célú programokat, ismer egy rajzoló programot; tud egyszerű ábrákat elkészíteni, színezni, együttműködik az interaktív tábla használatánál.

Angol nyelv

1-3. évfolyam

Készült a Nat 2012: 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet Idegen nyelv műveltségterület, valamint az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet,

1. sz. melléklet: Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára (1.2.2.)

2.sz. melléklet: Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára (2.2.02.1) és

az 5. sz. melléklet: Kerettanterv a gimnáziumok 5-12. évfolyama számára (5.2.02.1), (5.3.1) megnevezésű kerettantervek előírásainak.

Az idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, vagyis a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval, amelyek mindenfajta tevékenységhez, így a nyelvi tevékenységekhez is szükségesek.

A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó valós szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az idegen nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezeket integráltan tanítjuk.

A mindennapi nyelvhasználatban – ezért a nyelvtanulásban is –, fontos szerepet játszanak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák. A recepció során a nyelvhasználó, ill. a nyelvtanuló észleli az írott vagy hallott szöveget, azonosítja mint számára lényegeset, felfogja mint nyelvi egységet, és összefüggésében értelmezi. A produkció során megtervezi és szóban vagy írásban létrehozza a közlendőjét tartalmazó szöveget.

A sikeres kommunikáció érdekében a tanulóknak meg kell ismerniük és használniuk kell azokat a nyelvi eszközöket, amelyekből és amelyekkel helyesen megformált, értelmes mondanivaló alakítható ki. Tisztában kell lenniük a mondanivaló szerveződésének, szerkesztésének elveivel, hogy koherens nyelvi egységgé formálhassák közlendőjüket.

Ismerniük kell azokat az eszközöket és forгатókönyveket, amelyekkel sikeresen megoldhatók a különféle kommunikációs helyzetek. Fel kell ismerniük, hogy minden nyelvi érintkezést szabályok szönek át, amelyek a nemek, korosztályok, társadalmi csoportok között különböző alkalmakkor szabályozzák azt. Ide tartoznak a nyelvi udvariassági szabályok, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használatának szabályai is.

A nyelvtanítás során törekedni kell arra, hogy a hallott vagy olvasott szöveg autentikus, a feladatvégzés szempontjából hiteles legyen. Az internet segítségével a tanulók maguk is viszonylag könnyen kerülhetnek autentikus célnyelvi környezetbe, részeseivé válhatnak az adott kultúrának, kapcsolatot teremthetnek a célnyelven beszélőkkel, ami komoly motivációs forrás lehet, és nagyban elősegítheti az autonóm tanulóvá válást. A tanulási folyamat szervezésében nagy jelentősége van a kooperatív feladatoknak és a projektmunkának, ezek szintén erősíthetik a motivációt.

Az idegen nyelvű kommunikáció során meghatározó jelentőségű a nyelvekkel, a nyelvtanulással, az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos

pozitív attitűd, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot.

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a tantárgyközi integráció jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulás során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra. Ugyanakkor az idegen nyelvvél való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

Az egész életen át tartó tanulás szempontjából kiemelkedő jelentősége van a nyelvtanulási stratégiáknak, amelyek ismerete és alkalmazása segíti a tanulókat abban, hogy nyelvtudásukat önállóan ápolják és fejlesszék, valamint hogy újabb nyelveket sajátítsanak el.

A NAT bizonyos képzési szakaszokra meghatározza a minden tanuló számára kötelező minimumszinteket, emellett kitér az emelt szintű képzésben részesülő tanulókkal szemben támasztott követelményekre is. A közműveltségi elemeket a tantárgy egyedi jellemzői miatt a NAT-ban azok a nyelvi szintek és kompetenciák testesítik meg, amelyeket a nemzetközi gyakorlatban és az érettségi követelményrendszerben mérceként használt Közös európai referenciakeret (KER) határoz meg. A nyelvi kompetenciák komplex fejlesztéséhez az ajánlott témakörök kínálnak kontextust.

A kerettanterv az elérendő célokat és nyelvi szinteket kétéves képzési szakaszokra bontva határozza meg. Ez alól csupán az általános iskola 4. évfolyama kivétel, mert ezen az évfolyamon kezdődik a kötelező idegennyelv-oktatás, így a képzési szakasz csak egy tanévet ölel fel.

	4. évfolyam	6. évfolyam	8. évfolyam
Első idegen nyelv	KER-szintben nem megadható	A1	A2

Az idegen nyelvi kerettanterv a KER-ben leírt készségek alapján határozza meg a nyelvtanulás fejlesztési egységeit; ezek: a hallott és olvasott szöveg értése, a szóbeli interakció, az összefüggő beszéd és az íráskészség. A KER-ben meghatározott nyelvi szintek és kompetenciák azonban nem mechanikusan, hanem a tanulók életkori sajátosságainak tükrében értelmezve kerültek be a kerettantervbe.

Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztése szoros kapcsolatban áll a NAT-ban megfogalmazott kulcskompetenciákkal. A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával. A szövegalkotás, szövegértelmezés, szóbeli és írásbeli kommunikáció számos készségeleme átvihető az idegen nyelv tanulásába és fordítva, az idegen nyelv tanulás során elsajátított kompetenciák hasznosak az anyanyelvi kommunikáció területén. A két terület erősítheti egymást, olyannyira, hogy megfelelő módszerek alkalmazása esetén az is lehet sikeres nyelvtanuló és nyelvhasználó, akinek hiányosak az anyanyelvi ismeretei, sőt az idegen nyelv tanulás segíthet abban, hogy az anyanyelv használata tudatosabbá váljon.

. A nyelvtanítás sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek tanulási folyamatba történő bekapcsolása. A nyelvtanulás ugyanakkor a témák sokfélesége miatt, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a

személyiség kibontakozásának támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

A táblázatokban megjelenő *fejlesztési egységek* (a hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, az olvasott szöveg értése és az íráskészség) a valóságban nem különíthetők el egymástól. A hatékony nyelvtanítás feltétele, hogy a különböző készségek

fejlesztése mindig integráltan történjen, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak. Ezért nem szerepelnek óraszámok a fejlesztési egységek mellett. A 4-8. évfolyamokra vonatkozó ajánlott témakörök egyes elemei újra és újra megjelennek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, így bővüljenek, mélyüljenek. A kerettanterv az általános iskolában minden fejlesztési szakaszban új témaköröket is javasol a tanulók életkorához, szükségleteihez alkalmazkodva. Külön táblázat tartalmazza az ajánlott témaköröket, amelyben a más tantárgyakkal való kapcsolódási pontok is megtalálhatók. A tanulócsoporthoz más tantárgyakat tanító tanárokkal való együttműködés elevebbé, aktuálisabbá és érdekesebbé teszi a nyelvtanulást, mert lehetőséget nyújt a témák, témakörök természetes, életszerű összekapcsolására. A táblázatok *Fejlesztési célok* rovata a nyelvtanítás aktuális életkori szakaszra vonatkozó, az adott kompetenciával kapcsolatos fejlesztés céljait tartalmazza. *A fejlesztés tartalma* elnevezésű rész olyan tevékenységeket ismertet, amelyek segítségével az adott nyelvi fejlesztés megvalósítható. A nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák szervesen beépültek a tartalomba. A kerettanterv a 4. évfolyam, majd később a kétéves fejlesztési ciklusok végén a fejlesztési egységek céljaiból és tartalmából kiindulva határozza meg *a fejlesztés várható eredményét*, kapcsolódva a szakasz végére előírt KER-szinthez (kivéve a 4. évfolyamot, amelynek kimenete KER-szintben nem határozható meg).

Az **1. évfolyamon** kezdődő idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása. További fontos célkitűzése, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését a nyelvek tanulása és a más nyelveket beszélő emberek és kultúrájuk megismerése iránt. A nyelvvel való játékos és örömteli foglalkozás, a kezdeti sikerek és a motiváló tanári visszajelzés segítenek a tanulónak abban, hogy megmaradjon és erősödjön ösztönös tudásvágyuk és tanulási kedvük, bátran használják a rendelkezésükre álló nyelvi eszközöket, növekedjen önbizalmuk, fejlődjön önismeretük és önértékelésük. Mindez elengedhetetlen a nyelvtanulás hosszú távú eredményessége szempontjából. A megfelelően kialakított, változatos tevékenységformákra lehetőséget nyújtó tanulási környezet elősegíti az idegen nyelv sikeres elsajátítását. A gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag berendezés ösztönzi a tanulókat a nyelvi tevékenységekben való aktív részvételre. Az infokommunikációs eszközök bevonása már ebben az életkori szakaszban is érdekesebbé, motiválóbbá teheti a nyelvtanulást, a pedagógus számára pedig lehetőséget ad arra, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelő autentikus anyagok gazdag tárházából válogasson.

1 – 2. évfolyam

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelv-tanulás iránti motivációja.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló követi a nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést.</p> <p>A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel támogatott, rövid és egyszerű tanári utasításokat.</p> <p>Megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket és kijelentéseket.</p> <p>Felismeri rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és képes ezekből a lehetséges tartalomra következtetni.</p>
A fejlesztés tartalma	
<p>Nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése (pl. osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat).</p> <p>Rövid és egyszerű, az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel támogatott tanári utasítások megértése (pl. rajzos, játékos feladatok, manuális tevékenységek, mozgásos, játékos tevékenységek: körjáték, ritmusjáték, szerepjáték, bábjáték, árnyjáték, társasjáték).</p> <p>Ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdések és kijelentések megértése (pl. közvetlenül a tanuló személyére, családjára, szűkebb környezetére, mindennapi szükségleteire, tevékenységeire vonatkozó kérdések, illetve válaszok).</p> <p>Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése.</p> <p>A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése, megkülönböztetése az anyanyelv (játékos formában esetleg más nyelvek) hangzásvilágától és zenéjétől.</p> <p><i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i></p> <p>Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák.</p>	
Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	<p>Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló aktívan és örömmel vesz részt az interakciót igénylő tevékenységekben.</p> <p>A hozzá intézett kérdésekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni.</p> <p>Részt vesz rövid, egyszerű szövegek közös előadásában.</p> <p>Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.</p>
A fejlesztés tartalma	

Nonverbális elemekkel támogatott mondanivaló kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, azaz egy-egy szóval.

Ismert témákhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, való reagálás egyszavas válaszokkal, cselekvéssel.

Dalok, mondókák előadásában való aktív részvétel; nonverbális elemekkel támogatott, közösen mondott szövegekbe való bekapcsolódás ismert szavak, kifejezések, nyelvi fordulatok ismétlésével.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéddek, néhány mondatos leírások.

Helyi tantervi óraszám

Évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	0,25 óra	9 óra
2. évfolyam	1 óra	36 óra
3. évfolyam	1 óra	36 óra

Témakör/fejlesztési feladatok	1. évf. óra	2. évf. óra	3. évf. óra
Család	2 óra	4 óra	4 óra
Otthon	1 óra	4 óra	4 óra
Étkezés	1 óra	4 óra	4 óra
Évszakok-időjárás	1 óra	4 óra	4 óra
Öltözködés	0,5 óra	4 óra	4 óra
Sport	0,5óra	2 óra	2 óra
Szabadidő	0.5 óra	4 óra	4 óra
Iskola, barátok	1 óra	4 óra	4 óra
Ünnepek, hagyományok	0,5 óra	3 óra	3 óra
Természet-állatok	1 óra	2 óra	2 óra
Fantázia és valóság		1 óra	1 óra

1.évfolyam Éves óraszám: 9 óra

Heti óraszám: 0,25 óra

Témakörök/fejlesztési célok	Helyi tantervi óraszám	Kapcsolódási pontok

<p><i>Köszönés, bemutatkozás.</i> <i>Család</i> <i>Hello. Hi. I'm...</i> Én és a családom. Családtagok megnevezése (<i>This is my mother, father, brother, sister</i>)</p>	2	<p><i>Környezetismeret:</i> együttélés a családban.</p>
<p><i>Otthon</i> Otthonom, szűkebb környezetem Lakás helyiségeinek megnevezése (<i>kitchen, living room, bathroom, dining room, bedroom</i>)</p>	1	<p><i>Környezetismeret:</i> lakóhelyi környezet.</p> <p><i>Matematika:</i> tájékozódás a térben,</p>
<p><i>Étkezés</i> Napi étkezések <i>have breakfast/lunch/dinner</i> Ételek, italok nevei <i>banana, apple, milk, orange juice</i> Egészséges táplálkozás.</p>	1	<p><i>Környezetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: tápanyag, ételmyszer, étrend.</p> <p><i>Matematika:</i> állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok</p>
<p><i>Idő, időjárás</i> Évszakok <i>Spring, summer, winter, autumn</i> Az időjárás. <i>It's sunny/raining.</i></p>	1	<p><i>Környezetismeret:</i> az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása.</p> <p><i>Matematika:</i> számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati</p>
		<p>adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.</p>
<p><i>Öltözködés</i> Évszakok és ruhadarabok, kedvenc ruháim <i>a T-shirt, a pullover, jeans, shoes...</i></p>	0,5	<p><i>Környezetismeret;</i> <i>technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód - öltözködés.</p>
<p><i>Sport</i> Testrészek <i>Head, body, hands...</i></p>	0,5	<p><i>Környezetismeret:</i> testrészek, egészségvédelem.</p>

		<i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok.
<i>Iskola, barátok</i> Iskolám, osztálytermünk Az osztályterem berendezési tárgyai, iskolai felszerelések megnevezése <i>It's a desk/chair/pen...</i> Alapszínek <i>green, red, blue, yellow</i>	1	<i>Környezetismeret:</i> baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben,
<i>Szabadidő</i> Szabadidős tevékenységek. Kedvenc időtöltésem <i>I like playing/dancing...</i> Tevékenységek megnevezése, eljátszása	0,5	<i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Vizuális kultúra:</i> kreatív alkotások.
<i>Természet, állatok</i> Kisállatok, kedvenc állataim Állatok a ház körül Vadon élő és állatkerti állatok <i>Pets: I've got a dog, cat... It's a cow/lion...</i>	1	<i>Környezetismeret:</i> élőlények csoportosítása élőhely <i>Matematika:</i> halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.
<i>Ünnepek és hagyományok</i> Az én ünnepeim. Karácsony, húsvét <i>My birthday, Christmas, Easter</i>	0,5	<i>Környezetismeret:</i> ünnepek,hagyományok.

A fejlesztés várt eredményei, a továbbhaladás feltételei az első évfolyam végén	KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, egyszerűen, röviden válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát.
--	---

1.évfolyam
Éves óraszám: 36 óra
Heti óraszám: 1 óra

Témakörök/ fejlesztési célok	Helyi tantervi óraszám	Kapcsolódási pontok
<i>Angol hang- és betűkészlet</i>	folyamatosan jelen van	<i>Magyar nyelv és irodalom: magyar hang- és betűkészlet</i>
<i>Család, köszönés</i> Én és a családom, családtagok bemutatása <i>I'm... He is/She's..., Is he...? Is she...?</i> Tulajdonságok <i>What colour...? big, small...</i> Családtagok hétköznapi tevékenységei <i>What ... doing? ...working, sleeping, playing...</i> Napszaknak megfelelő köszönések <i>Good morning, Good afternoon...</i>	4	<i>Környezetismeret: együttélés a családban.</i>
<i>Otthon</i> Otthonom, szűkebb környezetem <i>Where? in the living room, kitchen...</i> Kedvenc játékaim <i>It's my... I like..</i> Színek <i>purple, black, white, pink, orange, brown, grey</i>	4	<i>Környezetismeret: lakóhelyi környezet.</i> <i>Matematika: tájékozódás a térben</i> <i>Vizuális kultúra: színek</i>
<i>Étkezés</i> Napi étkezések, kedvenc ételeim, italaim <i>have breakfast/lunch... I like...</i> Egészséges táplálkozás	4	<i>Környezetismeret: az ember megismerése és egészsége</i> <i>Matematika: állítások igazságának eldöntése</i>
<i>Idő, időjárás</i> Évszakok és hónapok <i>When? In spring/May...</i> A hét napjai és napszakok, az óra	4	<i>Környezetismeret: az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi</i>
<i>On Monday, in the morning, at 8 o'clock...</i> Időjárás <i>It's sunny/raining...</i> Számok 1-20-ig		kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása.

		<p><i>Matematika:</i> számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok</p>
<p><i>Öltözködés</i> Évszakok és ruhadarabok, kedvenc ruháim <i>It's a T-shirt, they're jeans...</i></p>	4	<p><i>Környezetismeret:</i> <i>technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód - öltözködés. <i>Matematika:</i> halmazok.</p>
<p><i>Sport</i> Testrészek és mozgás <i>Head and shoulders...</i> Kedvenc sportom <i>I like football....</i></p>	2	<p><i>Környezetismeret:</i> testrészek, egészségvédelem. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos játékok.</p>
<p><i>Iskola, barátok</i> Iskolám, osztálytermünk <i>in my classroom, on the desk, under the chair...</i> Iskolai tevékenységek megnevezése <i>What ... doing? ...reading/writing...</i> Osztálytársaim, barátaim megnevezése, néhány tulajdonság <i>He's/She's... clever/nice...</i></p>	4	<p><i>Környezetismeret:</i> baráti kapcsolatok, iskolai közösségek. <i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.</p>
<p><i>Szabadidő</i> Napirend, napi tevékenységek <i>I get up... I go to school...</i> Szabadidős tevékenységek , kedvenc időtöltésem <i>I play... I go... I like...</i></p>	4	<p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás. <i>Vizuális kultúra:</i> kreatív alkotások.</p>
<p><i>Természet, állatok</i> Állatok a ház körül, vadon élő és állatkerti állatok <i>It's a dog/cat... They're monkeys...</i> Kisállatok, kedvenc állataim <i>I've got... I haven't got...</i></p>	2	<p><i>Környezetismeret:</i> élőlények csoportosítása élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág.</p>
		<p><i>Matematika:</i> halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.</p>

<p><i>Ünnepek és hagyományok</i> Az én ünnepeim, ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában <i>Christmas, Easter, my birthday...</i> Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában <i>Halloween, St Valentine's Day</i></p>	3	<p><i>Környezetismeret:</i> ünnepek, hagyományok.</p>
<p><i>Fantázia és valóság</i> Divatbemutató, jelmezbál</p>	1	<p><i>Dráma és tánc:</i> dramatikus játékok. <i>Vizuális kultúra:</i> képzeletem világa.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei, a továbbhaladás feltételei a 2. évfolyam végén</p>	<p>KER szintben nem megadható. A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét. Elmond néhány verset, mondókát. Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában. Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol.</p>
--	---

1 – 2. évfolyam

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelv-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanuló követi a nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést.</p> <p>A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel támogatott, rövid és egyszerű tanári utasításokat.</p> <p>Megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket és kijelentéseket.</p> <p>Felismeri rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és képes ezekből a lehetséges tartalomra következtetni.</p>
A fejlesztés tartalma	

Rövid és egyszerű, az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel támogatott tanári utasítások megértése. Ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdések és kijelentések megértése (pl. közvetlenül a tanuló személyére, családjára, szűkebb környezetére, mindennapi szükségleteire, tevékenységeire vonatkozó kérdések, illetve válaszok).

Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése.

Tanári ösztönzésre a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás a szövegértés során.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, gyermekeknek szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanuló társakkal, vendégekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló aktívan és örömmel vesz részt az interakciót igénylő tevékenységekben. Beszédszándékát egyszerű nyelvi eszközökkel fejezi ki, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatva. A hozzá intézett kérdésekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni. A tanuló minta alapján rövid párbeszédet folytat társaival a tanult témákról. Részt vesz rövid, egyszerű szövegek közös előadásában. Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.
A fejlesztés tartalma	

Nonverbális elemekkel (pl. gesztusokkal, mimikával, hanglejtéssel, intonációval, képek, tárgyak segítségével) támogatott mondanivaló kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, azaz egy-egy szóval, rövid mondattal.

Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra való reagálás egyszavas válaszokkal, cselekvéssel.

Ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal.

Dalok, mondókák, mesék, gyermekjátékokban való aktív részvétel; nonverbális elemekkel támogatott, közösen mondott szövegekbe való bekapcsolódás ismert szavak, kifejezések, nyelvi fordulatok ismétlésével.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mesék, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, néhány mondatos leírások.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelv-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egységnevelési-fejlesztési céljai	A tanuló elmond rövid, egyszerű szövegeket. Számára ismert témákról, a környezetében előforduló tárgyokról, élőlényekről beszél röviden nonverbális elemekkel támogatva. Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.
A fejlesztés tartalma	
Gyermekirodalmi mű, mondóka, vers, dal, mese stb. közös előadása Tanult cselekvéssor elmondása képek segítségével vagy mozgással kísérve. Tanári példa és autentikus hangzóanyag hallgatása és együttmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mozgással kísért rövid történetek, cselekvéssorok, mesék, leírás (pl. tanulói munka bemutatása).	

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egységnevelési-fejlesztési céljai	A tanuló észreveszi az anyanyelven, illetve a tanult idegen nyelven történő olvasás közötti különbségeket. Képes ismert szavak néma olvasására és megértésére, valamint

	tanári minta után a szavak helyes felolvasására. Képes rövid szöveg közös megismerése és feldolgozása után az önálló olvasására. Bekapcsolódik olvasást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.
--	---

A fejlesztés tartalma

Szavak, kifejezések elolvasása és kapcsolódó tevékenységek elvégzése (pl. tantermi tárgyak felcímkézése, szavak és képek párosítása, dominó játék, szókértől mondattartások összeállítása).

Egyszerű szövegek elolvasása és annak alapján megfelelő cselekvések, cselekvéssorok eljátszása, elvégzése (pl. papírtávosó vagy gyümölcsláda készítése).

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Szó- és mondatkértől, feliratos poszterek és képek, társasjátékok, képeskönyvek, mesék, gyermekdalok, gyermekversek, mondókák.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetestudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló észreveszi az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írás közötti különbségeket. A tanuló ismeri az adott nyelv ábécéjét. Különböző nyelvi tevékenységek során lemásol, illetve leír rövid szavakat, mondatokat. Bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.
A fejlesztés tartalma	
Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szavak szintjén (pl. keresztrejtvény, szókereső, akasztófa, tárgyak, képek részeinek felcímkézése, rímpárok alkotása, szógyűjtés). Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szószerkezetek, rövid mondatok szintjén (pl. képregény rajzolása, s ezekhez szövegbuborékok írása; tárgyak, képek részeinek felcímkézése, üzenőfal létrehozása). Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szöveg szintjén (pl. mesekönyv, kiskönyv összeállítása, rímek, egyszerű versikék írása, képeslap, meghívó írása, egyszerű társasjáték tervezése, szabályainak megfogalmazása tanári segítséggel). Ismert szavakat tartalmazó nyelvi fordulatok (pl. rímpárok) felfedezése és minta után való önálló alkotása. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Egyszerű hétköznapi témájú írott szövegek a szavak, kifejezések, egyszerű mondatok és rövid szövegek szintjén.	

1.évfolyam
Éves óraszám: 36 óra
Heti óraszám: 1 óra

Témakörök/ fejlesztési célok	Helyi tantervi óraszám	Kapcsolódási pontok
<p><i>Család</i> Én és a családom, személyes bemutatkozás, családtagok bemutatása <i>I'm.. I'm from... This is my father/mother... Személlyel kapcsolatos kérdésekre válaszadás Who are they? Have you got a bother/sister? Más személyekkel kapcsolatos adatgyűjtés Üdvözlések</i> <i>Hello. Good morning...</i></p>	4	<p><i>Környezetismeret:</i> együttélés a családban.</p>
<p><i>Otthon</i> Otthonom, szűkebb környezetem <i>There is a kitchen... in the bedroom... cooking...</i> Kedvenc játékaim Lakóhelyem, tágabb környezetem <i>I'm from...</i></p>	4	<p><i>Környezetismeret:</i> lakóhelyi környezet.</p> <p><i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.</p>
<p><i>Étkezés</i> Napi étkezések <i>breakfast/lunch... What's for dinner?</i> Kedvenc ételeim, italaim <i>I like...</i> Egészséges táplálkozás</p>	4	<p><i>Környezetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége: tápanyag, ételmiszer, étrend.</p> <p><i>Matematika:</i> halmazok, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.</p>

<p><i>Idő, időjárás</i> Évszakok és hónapok <i>Spring, summer... January, February...</i> A hét napjai és napszakok <i>On Monday/Tuesday... in the morning...</i> Az óra <i>It's ... o'clock.</i> Időjárás <i>It's raining/snowing...</i></p>	4	<p><i>Környezetismeret:</i> az idő mérése, az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban; a napszakok, az évszakok váltakozása.</p> <p><i>Matematika:</i> számok írása, olvasása, állítások igazságának eldöntése, tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rögzítése.</p>
<p><i>Öltözködés</i> Évszakok és ruhadarabok <i>In winter... I'm wearing...</i> Kedvenc ruháim <i>blue jeans, a pink top...</i></p>	4	<p><i>Környezetismeret;</i> <i>technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges életmód - öltözködés.</p> <p><i>Matematika:</i> halmazok.</p>
<p><i>Iskola, barátok</i> Iskolám, osztálytermünk, iskolai berendezések, felszerelések, helyük meghatározása <i>Where is the...?</i> <i>It's in/on/next to...</i> Tantárgyaim, órarend <i>My timetable, my teacher...</i> Véleménynyilvánítás <i>I like... I don't like... It's good/bad.</i> Tanórai tevékenységek <i>A test/a boardgame... Listen/Write/Read...</i> Osztálytársaim, barátaim Személyes információk megnevezése, néhány tulajdonsággal történő bemutatás <i>...is my good friend. He/She is in my class.</i></p>	4	<p><i>Környezetismeret:</i> baráti kapcsolatok, iskolai közösségek.</p> <p><i>Matematika:</i> tájékozódás a térben, halmazok.</p>
<p><i>Szabadidő, sport</i> Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. <i>...playing computer games/basketball/boargames...</i> Vásárlás, bevásárló cédula, mértékek, mennyiségek <i>Can I have a...? Please. How much is it?</i></p>	4+2	<p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> kreatív alkotások.</p>

<p><i>Természet, állatok</i></p> <p>Kisállatok, kedvtartó állatok</p> <p><i>I've got a dog/two cats... My pets...</i></p> <p>- <i>have got/has got</i></p> <p>Állatok a ház körül, vadon élő és állatkerti állatok</p> <p>- <i>Present Continuous and Present Simple</i></p> <p><i>They are horses/hens... At the zoo...</i></p> <p>- <i>can, can't</i></p> <p>. <i>there is/are</i></p> <p>- <i>numbers 1-100</i></p> <p>- <i>singular and plural nouns</i></p>	2	<p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>élőlényekcsoportosítása</p> <p>élőhely, táplálkozási mód, egyéb tulajdonságok szerint; változatos élővilág.</p> <p><i>Matematika:</i> halmazok, adatgyűjtés, adatok lejegyzése.</p>
<p><i>Ünnepek és hagyományok</i></p> <p>Az én ünnepeim: születésnapom</p> <p><i>My birthday is on...</i></p> <p>Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában</p> <p><i>Christmas, Easter, Halloween</i></p>	3	<p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>ünnepek, hagyományok.</p>
<p><i>Fantázia és valóság</i></p> <p>Kedvenc meséim, könyveim</p> <p><i>Goldilocks and the three bears, The three billygoats...</i></p> <p>Képzeletem világa</p> <p><i>Circus, a magic box...</i></p>	1	<p><i>Dráma és tánc:</i></p> <p>dramatikus játékok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>képzeletem világa.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei, a továbbhaladás feltételei a harmadik évfolyam végén</p>	<p>KER szintben nem megadható.</p> <p>A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét.</p> <p>Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival.</p> <p>Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában.</p> <p>Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.</p>
--	---

Függelék

1.évfolyam

<i>Fogalomkörök</i>	<i>Kommunikációs szándékok</i>
<ul style="list-style-type: none"> - létezés kifejezése - számok 1-10 - színek - igenlés, egyszerű tagadás 	<p>A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok</p> <ul style="list-style-type: none"> - köszönés, elköszönés - bemutatkozás - érdeklődés barátok, osztálytársak hogyléte iránt - tanórai „utasítások” megértése <p>Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok</p> <ul style="list-style-type: none"> - dolgok, személyek megnevezése - igenlő, vagy nemleges válasz

1. évfolyam

<i>Fogalomkörök</i>	<i>Kommunikációs szándékok</i>
<ul style="list-style-type: none"> - létezés kifejezése - életkor kifejezése - számok 1-20 - határozatlan névelők, a <p>nyelvtani fogalom megnevezése nélkül</p>	<p>A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok</p> <ul style="list-style-type: none"> - köszönés, elköszönés - bemutatkozás - megszólítás <p>A személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok</p> <ul style="list-style-type: none"> - tetszés, nem tetszés <p>Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok</p> <ul style="list-style-type: none"> - dolgok, személyek megnevezése - igenlő, vagy nemleges válasz <p>A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok</p> <ul style="list-style-type: none"> - kérés, utasítás

3.évfolyam

<i>Fogalomkörök</i>	<i>Kommunikációs szándékok</i>

a cselekvés, létezés kifejezése	A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok
a birtoklás kifejezése	- köszönés, elköszönés
személyes névmások E. sz.	- megszólítás
számnevek 1-100	- bemutatkozás
sorszámnevek	- köszönet, arra reagálás
az idő kifejezése	A személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok
térbeli viszonyok	- tetszés, nem tetszés - egyetértés, egyet nem értés
	Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok
	- dolgok, személyek megnevezése, azonosítása
	- igenlő, vagy nemleges válasz

4. évfolyam

Óraterv – angol nyelv

Évfolyam	4.
Heti óraszám	3
I. Család: Én és a családom, családtagok bemutatása	13
II. Otthon: Otthonom, kedvenc játékaim Lakóhelyem, tágabb környezetem	13
III. Idő, időjárás: Évszakok és hónapok, időjárás A hét napjai és napszakok, az óra	5
IV. Étkezés: Napi étkezések, kedvenc ételeim és italaim	7
V. Öltözködés: Évszakok és ruhadarabok Kedvenc ruháim, színek	7
VI. Iskola, barátok: Osztálytermünk Osztálytársaim, barátaim	12
VII. Természet, állatok: Kedvenc állataim Állatok a ház körül	13
VIII. Szabadidő: Szabadidős tevékenységeim	9
IX. Sport: Testrészek: Kedvenc sportom	14
X. Ünnepek és hagyományok: Az én ünnepeim Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában	4
XI. Szabadon felhasználható	11
Évi óraszám	108

Az alsó évfolyamon az idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása. További fontos célkitűzése, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését a nyelvek tanulása és a más nyelveket beszélő emberek és kultúrájuk megismerése iránt. A nyelvvel való játékos és örömteli foglalkozás, a kezdeti sikerek és a motiváló tanári visszajelzés segítenek a

tanulóknak abban, hogy megmaradjon és erősödjön ösztönös tudásvágyuk és tanulási kedvük, bátran használják a rendelkezésükre álló nyelvi eszközöket, növekedjen önbizalmuk, fejlődjön önismeretük és önértékelésük. Mindez elengedhetetlen a nyelvtanulás hosszú távú eredményessége szempontjából.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátítás folyamataira épül. A tanulók életkori sajtoságaiknak és fejlettségi szintjüknek megfelelő, érdekes, értelmes és kihívást jelentő tevékenységekben vesznek részt. A célnyelven elhangzó információk megértéséhez támaszkodnak a világról szerzett ismereteikre és tapasztalataikra, amelyek egyrészt segítik a nyelvtanulást, másrészt annak tartalmi révén tovább mélyülnek és bővülnek. Az anyanyelv elsajátításához hasonlóan az idegen nyelv elsajátítása is minden esetben kontextusba ágyazva, konkrét beszédhelyzetek során történik, amelyekben a verbális és a nonverbális elemek természetes egységet alkotnak. Utóbbiak a nyelvtanulás kezdetén különösen fontosak, hiszen a megfelelő nyelvi eszközök hiányában segítik a beszédhelyzet értelmezését, illetve a beszédszándék megvalósítását. A nyelvtanulás kezdő szakaszában a tanulók tanórai beszédének természetes része a magyar nyelvű kérdés és válasz is, amelyet visszajelzésként, megerősítésként használnak a tanár következetes célnyelv-használatával párhuzamosan.

Az idegen nyelvvel való korai ismerkedés középpontjában, ebben a szakaszban, a hallott szöveg értése és a szóbeli interakció együttes fejlesztése áll. A készségfejlesztés során a tanulók megismerkednek az alapvető nyelvtanulási stratégiákkal, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a későbbiekben önálló nyelvtanulóvá váljanak.

Az idegen nyelv tanítása a tantárgy jellegéből adódóan kiválóan alkalmas arra, hogy hozzájáruljon a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési célok eléréséhez és a kulcskompetenciák fejlesztéséhez. Utóbbiak közül kiemelten fontos az idegen nyelvi kommunikációnak az anyanyelvi kommunikációhoz, a szociális kompetenciához, az esztétikai-művészeti tudatossághoz és kifejezőképességhez, illetve a hatékony tanuláshoz való kapcsolódása.

Az anyanyelven elsajátított ismeretek, készségek és stratégiák támogatják az idegen nyelv tanulását, míg a nyelvtanulás eredményei pozitívan hathatnak az anyanyelvi tudatosság alakulására. A szociális kompetencia területén a kultúrák közötti hasonlóságok és különbségek felfedezése segíti a tanulókat abban, hogy nyitottá váljanak saját kultúrájuk és a célnyelv kultúrája iránt. Az idegennyelv-oktatás során alkalmazott, a tanulók együttműködését ösztönző munkaformák és tevékenységek hozzájárulnak a tanulók szociális érzékenységének fejlesztéséhez. Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén az idegennyelv-tanításban építeni lehet arra, hogy a tanulók életkori sajátosságaikból adódóan szeretnek játszani, rajzolni, festeni, énekelni, táncolni, és örömmel vesznek részt változatos művészeti tevékenységekben. A művészeti ágakkal való aktív kapcsolat gazdagítja a tanulók érzelmi világát. A hatékony tanulást az idegen nyelvvel való foglalkozás által ösztönzi, hogy a tanulók elsajátítsanak néhány alapvető nyelvtanulási stratégiát, és megteszik az első lépéseket idegen nyelvi teljesítményük értékelése útján.

A tanulási folyamat során a tanuló egész személyisége formálódik, így alapvető fontosságú, hogy a kisgyermekkorban idegennyelv-tanítást áthassa a holisztikus pedagógiai szemlélet. Ennek a szemléletnek a gyakorlatba való átültetése nagy körültekintést igényel mind a tananyagok, taneszközök kiválasztásában és felhasználásában, mind a tevékenységek megtervezésében, valamint a tanórák megszervezésében és megvalósításában.

A megfelelően kialakított, változatos tevékenységformákra lehetőséget nyújtó tanulási környezet elősegíti az idegen nyelv sikeres elsajátítását. A gyermekbarát, vizuális elemekben gazdag berendezés ösztönzi a tanulókat a nyelvi tevékenységekben való aktív részvételre. Az infokommunikációs eszközök bevonása már ebben az életkori szakaszban is érdekesebbé, motiválóbba teheti a

nyelvtanulást, a pedagógus számára pedig lehetőséget ad arra, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelő autentikus anyagok gazdag tárházából válogasson.

A 4. évfolyamra vonatkozó előzetes tudás és a tematikai egység nevelési - fejlesztési céljai, kialakítandó kulcsfogalmak

Hallott szöveg értése

Előzetes tudás:

Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelv-tanulás iránti motivációja.

Nevelési-fejlesztési célok:

A tanuló követi a nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést. A tanuló megérti az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel támogatott, rövid és egyszerű tanári utasításokat. Megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket és kijelentéseket. Felismeri rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavakat, fordulatokat, és képes ezekből a lehetséges tartalomra következtetni.

Fogalmak:

Nonverbális elemekkel támogatott és egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetés megértése (pl. osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat).

Rövid és egyszerű, az osztálytermi tevékenységekre vonatkozó, nonverbális eszközökkel támogatott tanári utasítások megértése (pl. rajzos, játékos feladatok, manuális tevékenységek, mozgásos, játékos tevékenységek: körjáték, ritmusjáték, szerepjáték, bábjáték, árnyjáték, társasjáték).

Ismert témákhoz kapcsolódóan elhangzó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdések és kijelentések megértése (pl. közvetlenül a tanuló személyére, családjára, szűkebb környezetére, mindennapi szükségleteire, tevékenységeire vonatkozó kérdések, illetve válaszok).

Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése, a tanult nyelvi elemek felismerése a szövegekben, a szöveg lényegének kiszűrése a megértést segítő mozgásos, játékos feladatok segítségével.

Tanári ösztönzésre a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre való egyre tudatosabb támaszkodás a szövegértés során.

A nyelv hangzásvilágának, zenéjének megismerése, megkülönböztetése az anyanyelv (játékos formában esetleg más nyelvek) hangzásvilágától és zenéjétől.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, képekkel illusztrált mesék és történetek, kisfilmek, animációs filmek, gyermekeknek szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanuló társakkal, vendégekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Szóbeli interakció

Előzetes tudás:

Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.

Nevelési-fejlesztési célok:

A tanuló aktívan és örömmel vesz részt az interakciót igénylő tevékenységekben. Beszédszándékát egyszerű nyelvi eszközökkel fejezi ki, szükség szerint nonverbális elemekkel támogatva.

Tud a számára ismert témákról egyszerű kérdéseket feltenni, illetve a hozzá intézett kérdésekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni.

A tanuló minta alapján rövid párbeszédet folytat társaival a tanult témákról. Részt vesz rövid, egyszerű szövegek közös előadásában.

Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.

Fogalmak:

Nonverbális elemekkel (pl. gesztusokkal, mimikával, hanglejtéssel, intonációval, képek, tárgyak segítségével) támogatott mondanivaló kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, azaz egy-egy szóval, rövid mondattal.

Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre, kérésekre, felszólításokra való reagálás egyszavas válaszokkal, cselekvéssel.

Ismert témákhoz vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó konkrét, egyszerű kérdések feltevése. Ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal.

Dalok, mondókák, mesék, történetek előadásában, gyermekjátékokban való aktív részvétel; nonverbális elemekkel támogatott, közösen mondott szövegekbe, mesemondásba való bekapcsolódás ismert szavak, kifejezések, nyelvi fordulatok ismétlésével.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mesék, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, néhány mondatos leírások.

Összefüggő beszéd

Előzetes tudás:

Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelv-tanulás iránti motivációja.

Nevelési-fejlesztési célok:

A tanuló elmond rövid, egyszerű szövegeket.

Társaival közösen előad egyszerű szöveget, párbeszédet, tanári segítséggel.

Számára ismert témákról, a környezetében előforduló tárgyakról, élőlényekről, eseményekről beszél röviden, összefüggően, nonverbális elemekkel támogatva.

A tanuló bemutatja munkáját egyszerű nyelvi eszközökkel.

Törekszik a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó elsajátítására.

Fogalmak:

Gyermekirodalmi mű, mondóka, vers, dal, mese stb. közös vagy önálló előadása (pl. zenei kísérettel vagy bábjáték formájában) társak, másik tanulócsoport, osztály, szülők vagy tanárok részére.

Tanult cselekvéssor (pl. egyszerű tornagyakorlat, öltözködés) elmondása képek segítségével vagy mozgással kísérve.

Nonverbális elemekkel támogatott, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott szerepjáték előadása társakkal, megfelelő gyakorlás, felkészülés után.

Saját vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy egyszerű nyelvi eszközöket, fordulatokat tartalmazó, rövid bemutatása (pl. mesekönyv készítése, kiállítása és szóbeli bemutatása).

Tanári példa és autentikus hangzóanyag hallgatása és együttmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása (pl. hangerő vagy hangszín változtatásával, érzelmek kifejezésével, ritmushangszerek vagy mozgás kíséretével).

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Gyermekdalok, gyermekversek, mondókák, mozgással kísért rövid történetek, cselekvéssorok, mesék, leírás (pl. tanulói munka bemutatása).

Olvasott szöveg értése Előzetes tudás:

Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.

Nevelési-fejlesztési célok:

A tanuló észreveszi az anyanyelven, illetve a tanult idegen nyelven történő olvasás közötti különbségeket.

Képes ismert szavak néma olvasására és megértésére, valamint tanári minta után a szavak helyes felolvasására.

Képes rövid szöveg közös megismerése és feldolgozása után az önálló olvasására. Bekapcsolódik olvasást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.

Követi az ismert témákról elhangzó szöveg írott változatát. Felfedezi az ismert szavakat és kifejezéseket idegen forrásban. Megtapasztalja az önálló célnyelvi olvasás élményét.

Fogalmak:

A tanuló észreveszi az anyanyelven, illetve a tanult idegen nyelven történő olvasás közötti különbségeket.

Képes ismert szavak néma olvasására és megértésére, valamint tanári minta után a szavak helyes felolvasására.

Képes rövid szöveg közös megismerése és feldolgozása után az önálló olvasására. Bekapcsolódik olvasást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.

Követi az ismert témákról elhangzó szöveg írott változatát. Felfedezi az ismert szavakat és kifejezéseket idegen forrásban. Megtapasztalja az önálló célnyelvi olvasás élményét.

Íráskészség

Előzetes tudás:

Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, tanulási képességek, a tanuló természetes kíváncsisága, idegennyelvi-tanulás iránti motivációja.

Nevelési-fejlesztési célok:

A tanuló észreveszi az anyanyelvén, illetve a tanult idegen nyelven történő írás közötti különbségeket. A tanuló ismeri az adott nyelv ábécéjét.

Különböző nyelvi tevékenységek során lemásol, illetve leír rövid szavakat, mondatokat. Bekapcsolódik írást igénylő játékos nyelvi tevékenységekbe.

Fogalmak:

Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szavak szintjén (pl. keresztrejtvény, szókereső, akasztófa, tárgyak, képek részeinek felcímkézése, rímpárok alkotása, szógyűjtés). Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szószerkezetek, rövid mondatok szintjén (pl. képregény rajzolása, s ezekhez szövegbuborékok írása; tárgyak, képek részeinek felcímkézése, üzenőfal létrehozása).

Játékos írásbeli feladatok készítése és megoldása a szöveg szintjén (pl. mesekönyv, kiskönyv összeállítása, rímek, egyszerű versikék írása, képeslap, meghívó írása, egyszerű társasjáték tervezése, szabályainak megfogalmazása tanári segítséggel).

Ismert szavakat tartalmazó nyelvi fordulatok (pl. rímpárok) felfedezése és minta után való önálló alkotása.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások

Egyszerű hétköznapi témájú írott szövegek a szavak, kifejezések, egyszerű mondatok és rövid szövegek szintjén.

TÉMAKÖRÖK, TARTALMAK

Család

Családtagok bemutatása; Én és a családom. Otthon

Kedvenc játékaim; Otthonom, szűkebb környezetem; Lakóhelyem, tágabb környezetem Idő, időjárás

Évszakok és hónapok; A hét napjai és napszakok; Az óra; Időjárás Étkezés

Napi étkezések; Kedvenc ételeim, italaim; Egészséges táplálkozás Öltözködés

Évszakok és ruhadarabok; Kedvenc ruháim Iskola, barátok

Iskolám, osztálytermünk; Tantárgyaim; Osztálytársaim, barátaim Természet, állatok

Kisállatok; Kedvenc állataim; Állatok a ház körül; Vadon élő és állatkerti állatok Szabadidő

Szabadidős tevékenységek; Kedvenc időtöltésem Sport

Testrészek és mozgás; Kedvenc sportom Ünnepek és hagyományok

Az én ünnepeim; Ünnepek itthon és a célnyelvi kultúrában Fogalomkörök

Cselekvés, történet, létezés kifejezése (Present forms of verb be, Present forms of there is, there are)

Birtoklás kifejezése (Present forms of have got, Possessive adjectives) Térbeli viszonyok: irányok, helymeghatározás

Időbeli viszonyok (When? What's the time?)

Mennyiségi viszonyok (Singular, plural forms of nouns, Cardinal numbers 1 –100) Logikai viszonyok: kérdőszók

Szövegösszetartó eszközök: Linking words Modalitás (Can)

A negyedik évfolyam ellenőrzése, mérése, értékelése

A negyedik évfolyamon az értékelés érdemjegyekkel történik. A tantárgy jellegéből adódóan alapvetően két ellenőrzési és értékelési forma van, az írásbeli és a szóbeli. A szóbeli ellenőrzés és értékelés nagyobb szerepet kap. Az írásbeli ellenőrzés- értékelés elsősorban a megértés ellenőrzésére irányul. A megértés ellenőrzésének módszere a rajzolás, összekötés, bekarikázás, kiválasztás, kiegészítés. Az írásbeli ellenőrzés-értékelés formája: 2 témazáró, tudáspróba, írásbeli házi feladat.

Negyedik évfolyamon az értékelés osztályzatokkal történik. A tantárgy jellegéből adódóan alapvetően két ellenőrzési és értékelési forma van, az írásbeli és a szóbeli. A szóbeli ellenőrzés és értékelés nagyobb szerepet kap. Az írásbeli ellenőrzés - értékelés formája: 3 témazáró, feladatlap, tudáspróba, írásbeli házi feladat.

Szükséges taneszközök

Tankönyv, munkafüzet, tanári kézikönyv, CD-k, DVD-k, valamint készségfejlesztő könyvek. Digitális információhordozók, szemléltetőeszközök.

Tanítási módszerek, eljárások

A témakörök koncentrikus elrendezése. A helyes kiejtés és intonációelsajátíttatása hangoztatással. Játékosság és változatosság a nyelvtanításban. A dalok, mondókák értő felhasználása, pl. szókincsfejlesztésben. Olvasástanítás/írás tanítás idegen nyelven az anyanyelvi készségek megszilárdulása után. A közös, hangos olvasás gyakoroltatása. A csendes, néma, értő olvasás használata. A szókincsfejlesztés fontosságának megértetése a tanulókkal. A cselekedtetés fontossága, jó légkörű, stresszmentes nyelvi óra, amely további motiváció forrása. Szituációs játék. Dramatizálás. Hallás utáni szövegértés fejlesztése. Deduktív módszer alkalmazása a nyelvtanításban.

A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén

KER szintben nem megadható.

A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óra vezetését, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid

szövegek lényegét.

Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival.

Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában.

Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.

Környezetismeret

1-4. évfolyam

Célok, feladatok

Ahogy a gyermek értelme fejlődik, úgy válik benne egyre erősebbé az igény arra, hogy saját testét, illetve szűkebb-tágabb környezetét megismerje, annak egyes elemeit néven nevezze, és az ezekkel kapcsolatos miértekre választ találjon. A környezetismeret tantárgy célja, hogy a gyermek természetes kíváncsiságára építve előbb a szűk, később az egyre tágabb környezet dolgait, jelenségeit és történéseit megismerje, ezek megértéséhez támpontokat adjon, további megfigyelésekre ösztönözzön és fenntartsa a magyarázatkeresés igényét.

Környezetünk jelenségei összetettek, gyakran a tudomány számára is nehezen megfoghatók. A környezetismeret tantárgynak nem célja, hogy ezeket mélyen, részleteiben magyarázza, illetve tudományos igénnyel modellezze. Ugyanakkor ragaszkodnia kell ahhoz, hogy a bonyolultnak tűnő témákat is – egyszerű modellek segítségével, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő módon – értelmezze. Ezek továbbfejtséje a felsőbb évfolyamok munkája. A környezetismeret tantárgy keretében az ezzel kapcsolatos gondolati sémák kialakítása és a nyitott megfigyeléshez, kutakodáshoz szükséges érzelmi háttér biztosítása a cél. Fontos érzékeltetni a megfigyelő szerepét, mint ahogyan azt is, hogy a környezet folyamatai megmagyarázhatók, és a feltett kérdésektől és az előzetes tudástól függően egyre részletesebben érthetők meg.

A környezetismeret (annak ellenére, hogy törekszik az élőlények megnevezésére, az érzékszervi tapasztalatok megfogalmazására, a természeti és épített környezet elemeinek mind pontosabb megjelölésére) nem leíró tantárgy: a gyermek által megfigyelt jelenségekhez kötve, az azok kapcsán felmerülő kérdésekre keres válaszokat. A problémákból kiindulva egyúttal a természettudományos megfigyelés, valamint a tudományos gondolkodásmód: kérdésfelvetés, bizonyítás és érvelés megalapozása is célja. Mindezek következetes alkalmazása, az aktív tanulás formáival támogatva, a természettudományos műveltség kialakításának első lépcsőfokát jelenti. A gyermekek életkori sajátosságaiból adódóan a megismerés folyamatában a pedagógus egyszerre irányít és példát ad. Felelősége abban is kiemelkedő, hogy a válaszkérésben maga is nyitott a jelenségek rendszerszerű értelmezése, a saját tapasztalás, az újszerű megoldások keresése, illetve a napi élet problémái iránt. A problémák iránti érzékenység a természettudományos műveltség megszerzésének egyik alapja.

A tudás folyamatos (a felső tagozatban, majd a középiskolában szaktárgyakhoz kötött) bővítéséhez elengedhetetlen, hogy a pedagógus a tanulók motivációját, érdeklődését és a környezettel, a természettel, a testük működésével kapcsolatos attitűdjeit is formálja a közös tanulás során. A kerettanterv ezt a tanulók érzelmi viszonyulását is befolyásoló témaválasztással és problémafelvetéssel támogatja. Mindezek azonban csak akkor válnak élővé, ha a tananyagfeldolgozás folyamatában a tanulók számára adott pillanatban is releváns problémákat vetünk fel. Ez akkor érhető el, ha a helyi tanterv a helyi környezet adottságaira, az aktuális történésekre, a tanulók által valóban megtapasztalható problémákra épít. Ily módon a környezetismeret rávezet a természet szépségének és az épített, technikai környezet értékeinek szeretetére és tiszteletére.

A tanulás során a tanító abban segítheti növendékeit, hogy a gyermeknek a közösen értelmezett jelenségekhez tartozó naiv magyarázatait megerősíti, pontosítja vagy – új modellek felépítésével – korrigálja. A tanórákon alkalmazott változatos módszerek, az ezekhez kötődő értékelési formák, különösen a folyamatközpontú, segítő értékelés és a tanulók önreflexiójának fejlesztése nemcsak a tantárgyi tartalom elsajátítását és a fejlesztési követelmények megvalósítását segítik, de hozzájárulnak a gyermekek egyéni tanulási stílusának kialakulásához, önismeretük fejlődéséhez is.

A fejlesztő munka célja, hogy a gyermek megtalálja azt a számára legalkalmasabb módot, ahogyan a környezetével megismerkedhet, tudását bővítheti, megerősítést nyerve abban, hogy képes saját testének rejtélyeit feltárni és a környezetében érzékelt folyamatokat értelmezni: vagyis elindult azon az úton, hogy eligazodjon a világban.

A környezetismeret sikeres tanulása nemcsak a természettudományos tárgyak szeretetét alapozhatja meg. A környezetét tudatosan figyelő (és azt érzékenyen alakító), az életet tisztelő, a saját szervezetének jelzéseire figyelő, egészségét óvó és a tudományos-technikai újdonságokra fogékony, ugyanakkor kritikus felnőtt magatartása is formálódik ebben az életszakaszban.

1–2. évfolyam

Az iskolába kerülő növendékek környezetükkel, a természettel kapcsolatos saját élményei, megfigyelései és ezekre talált magyarázatai egy-egy tanulócsoportban nagyon sokfélék. A környezetismeret tantárgy tanulása abban segít, hogy egy-egy ismeretelemen keresztül a csoport közös nyelvet, közös magyarázatokat találjon, párbeszédet kezdjen, mérsékelve a különböző családi, illetve szociokulturális háttérből adódó különbségeket. A közös dialógus élményén túl cél a közvetlen környezetben való biztonságos tájékozódás, valamint a saját szervezet tudatos megfigyelése, az érzékelt tapasztalatok megfogalmazása és annak megerősítése, hogy a környezet, az életmód és a testi jelzések kapcsolatban állnak egymással. Ebben az életszakaszban a kisgyermek már számos jelenséget érzékelt szűkebb-tágabb környezetében. A rendszeres megfigyelés, a módszeresség, a kérdések felvetésének (a miértek megfogalmazásának) és a válaszkérésnek, a magyarázatok indoklásának az igényét itt alakítjuk ki. Itt figyelünk fel az ok-okozati kapcsolatokra, a rendszer-részrendszer viszonyra, az állandóság és változás létre, a természetben megtalálható ritmusokra. Ezeknek

aprólékos
magyarázatára még nem vállalkozhat a tantárgy, de a probléma elhelyezése, amegfigyeléseken és tényeken alapuló megokolás itt válik a vizsgálódás részévé.

A természeti jelenségek fűrkészése, a környezet iránti pozitív attitűd megtartása vagy kialakítása, a természet és az élőlények szépségének (önmagáért való értékének) felfedezése ahhoz teremt kedvet, hogy a gyermek az ezekkel kapcsolatos tudását fejlessze. Az élő természet vizsgálata (egy részletek pusztá észrevétele is) számos olyan készséget igényel, melyeket csak közvetlen tapasztalásokon keresztül lehet fejleszteni, ezért a tanulói vizsgálódásra, a természettel való közvetlen kapcsolatra fordított idő bőven megtérül abban, hogy tanítványaink nemcsak felmondják, de értik is (sőt átérzik) a tanultakat.

A technikai, épített és szociális környezet vizsgálata éppen ilyen fontos: a helyükre kerülő elemek a gyermek biztonságérzetének, bizalmának erősödését éppúgy szolgálják, mint tudásának gyarapodását. A foglalkozások, a környezeti elemek, a ház körüli teendők, vagy éppen a közlekedés vagy településszerkezet megismerése olyan tájékozottságot adnak a kisgyermeknek, amelyek – ha közvetlenül nem is mindig vagy nem azonnal hasznosítja életében – világképének stabilitását szolgálják.

Az iskolába lépés a kisgyermek életében számos változással jár. Különösen az első hónapokban jelent nehézséget az új környezet, az új feladatok teljesítése és az iskolai elvárásoknak való megfelelés. A környezetismeret – a többi tantárgyhoz szorosan kapcsolódva – segíthet, hogy a gyermek a környezetében tapasztalt változásokat elhelyezze, új környezetét elfogadja, és abban biztonságot leljen. Az iskolával és környezetével kapcsolatban a gyermek által hozott, illetve a helyi közösségekben élő narratívák beépítése a helyi tantervbe emiatt is kívánatos. A környezet jelenségeire való rácsodálkozás adja a közös munka alapját. A saját tapasztalatokkal és magyarázatokkal való

szembesülés, ezek más tapasztalatokkal és indokokkal való szembesítése teremti meg a gyermekben az igényt az ok- okozati összefüggések megtalálására, az érvelésre, indoklásra, a tények felismerésére. A tanulás folyamatában való aktív részvétel fejleszti a kezdeményezőkézséget és a felelősségtudatot, a tartalmak pedig szerepet játszanak az azonosságtudat és a hagyományokhoz való kötődés erősítésében, az állampolgári felelősségérzet előkészítésében és az önismeret kibontakoztatásában is. Az ember szervezetével kapcsolatos ismeretek formálják az egészséges életmóddal kapcsolatos szemléletet és a megvalósítás gyakorlatát, hozzájárulnak az önismeret fejlődéséhez, formálják a tanulónak a családhoz és a tágabb közösséghez való viszonyát. A tematikai egységek általában 8 órára tervezettek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nyolc héten keresztül egy témával kell foglalkozni. A tanulásszervezés során kifejezetten ajánlott az egyes témakörök integrált feldolgozása, illetve az egyes témáknak az első, illetve a második évfolyam közötti szétosztása.

A tanulók értékelése

Az eredményes előrehaladás egyik fontos előfeltétele a tanulók tudásának folyamatos ellenőrzése és értékelése. Módszerét tekintve belső értékelés.

Fokozott figyelmet kell fordítanunk arra, hogy egyik legfontosabb feladatunk a tanuló saját képességeibe vetett hitének, önbizalmának megalapozása. Ezért az értékelés elsődleges célja is a fejlesztés, a pozitívumok megerősítése, illetve segítségnyújtás a hiányosságok, hibák csökkentéséhez, leküzdéséhez.

A tanulók sokoldalú tevékenykedtetésének megfelelően az értékelési szempontoknak is sokoldalúaknak kell lenniük.

Az értékelés alapja lehet a tanuló tényismereti szintje, megfigyelésben szerzett jártassága, jártassága a tanult ismeretszerzési módokban,

produktumainak szintje (pl. gyűjtőmunka eredményessége, ügyesség a játékokban, manuális tevékenységekben),

órai aktivitása, a feladatokhoz való viszonyulása.

Az 1. évfolyamon javasolt a tanulók munkájának folyamatos szóbeli, negyedévenként pedig szöveges értékelése.

A 2–4. évfolyamon a tanév során a tanulók ismereteikről szóban, írásban, rajzos feladatokban is beszámolhatnak.

Az értékelés módjaként javasolt, hogy a tanulók teljesítményét a pedagógiai folyamat által megkívánt időközönként érdemjeggyel, év végén osztályzattal zárjuk.

Tárgyi feltételek

Az iskolában már meglévő tanári és tanulói demonstrációs eszközök (kiegészítve – szükség szerint – saját készítésű eszközökkel); szaktantermek; iskolai könyvtár (lehetőség szerint), megfelelően a 20/2012.(V.31.) EMMI rendeletnek.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

A megfelelő tankönyv kiválasztásához az alábbiak kiemelten fontosak:

A 6–10 éves korosztály tankönyvének kiválasztása különösen sok odafigyelést, körültekintő választást igényel, mert a jó tankönyvnek fontos szerepe van a tantárgy, és azon keresztül a természet megszerettetésében. Tartalmi szempontból feleljen meg a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott tartalmi és fejlesztési irányelveknek.

Ezért olyan tankönyvet válasszunk, amely a tantervi célkitűzésnek megfelelően a természeti és társadalmi jelenségeket az érzékszervi megfigyeléssel szereshető tapasztalatokon keresztül, a

közvetlen környezetből származó ismeretekkel összekötve mutatja be. Legyen alkalmas arra, hogy felkeltse a tanulók érdeklődését a különböző témák iránt. Szemléletmódjával közvetítse a természeti és a kulturális értékek felismerésének és megőrzésének fontosságát, és ösztönözzön a felelős környezeti magatartásra.

A tankönyv a tanórai munka legfontosabb eszköze. Ennek tudományos pontossága párosuljon az életkori sajátosságoknak megfelelő, és az ismereteket jól érthető, értelmezhető megfogalmazással. A megértést változatosan tevékenykedtető feladatok, kérdések segítsék. Ezért a képek, ábrák legyenek alkalmasak elemzésre, a tananyaghoz kapcsolódó irányított vagy önálló tanulói ismeretszerzésre. A képekre, ábrákra is vonatkozzanak kérdések, feladatok. Az ismereteket rendszerezetten, logikailag összekapcsolható módon közvetítse. A tankönyv tananyag-elrendezése, szerkezete tegye lehetővé a differenciált tanórai és tanórán kívüli munka megszervezését. Tartalmazzon az ismeretek elsajátítását ellenőrző, illetve az ismeretek alkalmazását igénylő, a természettudományos kompetenciák elmélyítését segítő feladatokat.

Kerüljük a zsúfolt, nehezen áttekinthető felépítésű tankönyveket! A taníthatóság-tanulhatóság feltétele a tankönyv jó tagoltsága. Különbüljenek el a különböző didaktikai funkciójú szövegrészek (pl. törzsanyag, kiegészítő anyag, olvasmányok, kérdések, feladatok). A tanulást különféle kiemelések segítsék. Előnyös, ha a leckéket egyszerű vázlatok és összegző kérdések zárják. A nagy fejezeteket is zárják rövid összefoglalások.

A könyv nyelve legyen érthető, olvasmányos a tanulók számára. Ne tartalmazzon fölöslegesen sok fogalmat és tényt, ugyanakkor biztosítson minél több lehetőséget a tanulói tevékenységekre, a képességfejlesztésre (kérdések, feladatok). Ösztönözze az önálló tanulói ismeretszerzés tankönyvön belüli és tankönyvön kívüli formáit.

A tevékenységközpontú tanítás és a képességfejlesztés szempontjából fontos, hogy a tankönyvhöz megfelelő munkafüzet is tartozzon. A kiegyensúlyozott oktató–nevelő munkát segítheti, ha olyan tankönyvsorozatot választunk, amelynek kötetei azonos didaktikai felépítésűek.

Előny, ha a tankönyvhöz készültek tanítást segítő eszközök, pl. tanári kézikönyv, szemléltetőeszközök.

A műveltségterület tantárgyi rendszere és óraszámja

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Évi összes óraszám	36	36	36	36

A témák és az órakeret eloszlása 1–2. osztályban

Környezetismeret 1-2. évfolyam	óra/hét	1. évf.	2. évf.
Az iskola	8	7	1+1
Az iskolás gyerek	8	5	3
Tájékozódás az iskolában és környékén	8	1+1	7
Mi van a tanteremben?	8	3	5
Anyagok körülöttünk	8	3+1	5+1
Hóban, szélben, napsütésben	8	8	0+2
Mi kerül az asztalra?	8	2+1	6
Élőlények közösségei	8	3+1	5
Évi összes óraszám	64	36	36

1.évfolyam

Tematikai egység/fejlesztési cél	Az iskola			Órakeret7 óra
Előzetes tudás				
A tematikai egység céljai	<p>A megismerési módszerek folyamatos alkalmazása (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés).</p> <p>A térbeli tájékozódás fejlesztése.</p> <p>A mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések felismerése és értelmezése, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció fejlesztése.</p> <p>Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása, gyakoroltatása. A természeti és az épített környezet megfigyelése, megkülönböztetése az iskolai környezetben.</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök

Mi a különbség az óvoda és az iskola között? Mi van az iskolában? Hogyan tájékozódunk az iskola épületében? Az iskolai életrendje. Kikkel találkozunk az iskolában? Hogyan öltözködünk az iskolában? Milyen élőlények vannak a tanteremben, iskolában, az iskola udvarán? A környezetünkben előforduló anyagok érzékelhető tulajdonságai. A szobanövények és a házi kedvencek gondozása. nem akar sok szülő házi kedvencet?	Helyes viselkedés és megfelelő öltözködés iskolában (tanórán, szabadidős foglalkozásokon, szünetben). Az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólításuk, köszönés, udvariassági formulák használata. Az osztályterem, ahol szeretek lenni: az osztályteremben található tárgyak, bútorok megnevezése, jellemző tulajdonságaik összegyűjtése, csoportosításuk különböző szempontok szerint. Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, különbségek megfogalmazása. Egyszerű növényápolási munkák elvégzése (ültetés, öntözés, talajlazítás) és a hozzájuk tartozó néhány eszköz nevének megismerése, az eszközök használata. Miért a házi kedvencek, a házban és a ház körül élő állatok	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási mód-szer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Tanári Vizuális kultúra: színek, formák. Matematika: távolságok, nagyságrend- becslése, megnevezése, mérése. Technika, életvitel és gyakorlat: helyes öltözködés.	Tankönyv . Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. A témák fel- dolgozása hoz szükséges tárgyak, eszközök.
Életfeltételek. Az időjárást jelző piktogramok. Az iskolában található jelek, jelzések, piktogramok.	megnevezése, egy-egy (az ember számára) jellemző tulajdonságának megnevezése. Az időjárás megfigyelése, az időjárásnak megfelelő öltözködés megtervezése. Tájékozódás az iskola épületében. Az iskola épületében és a környéken található jelek, jelzések értelmezése.			
Fogalmak	Élő, élettelen, növény, állat, életjelenség.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Az iskolás gyerek			Órakeret5 óra
Előzetes tudás				
A tematikai egység céljai	Az állandóság és változás szempontjából a napi és éves ritmus felismerése, mintázatok keresése. A megfigyelés, a mérés és a tapasztalatok rögzítése. Az ember megismerése és egészsége szempontjából a saját test megismerése.			
Ismeretek/ fejlesztési követelmények	Tanulóitevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Mi a különbség az iskolás és az óvodás gyerek napirendje között? Mivel telnek a hétköznapok, a hétvégék és az ünnepek? Hogyan, mikor és mennyit tanulunk? Hogyan tájékozódunk a környezetben? Mit, mikor, hogyan és mennyit együnk? A napszakok, évszakok váltakozása. A napok és a hónapok. Napirend és napszakok. Az emberi test külső képe. Az ember főbb testrészei. Legfontosabb érzékszerveink és	Napi- és hetirend tervezése, a megvalósításértékelése. Helyes testtartás. A megvilágítás szerepének felismerése tanulás közben. A helyes táplálkozási és higiénés szokások tudatosítása, alkalmazása a napi gyakorlatban. Az érzékszervek védelmét megismerése és gyakorlása, alkalmazása. Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében, a test működésében. Példák gyűjtése.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás. Csoportos kísérletezés.	Magyar nyelv és irodalom: mondókák, versek, dalok a testrészekkel kapcsolatban. Ének-zene: ritmusszerepe a zenében. Matematika: az előtte, utána, korábban, később megértése, használata; folyamat mozzanatainak időbeli elrendezése; időrend-kezelése	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. A témák fel- adolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.

szerepük a környezet megismerésében. Védelmük fontossága és módjai. Mi a különbség a felnőttek és gyerekek között?				
Fogalmak	Idő, ritmus, érzékszerv, testrész.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Tájékozódás az iskolában és környékén			Órakeret 1 óra+1
Előzetes tudás	Természetes hosszértékek és léptékek.			
A tematikai egység céljai	A környezet és fenntarthatóság szempontjából a felelős felhasználói magatartás megalapozása, erősítése. Az anyag, energia, információ szempontjából az energiatakarékos üzemeltetés jelentőségének felismertetése. Megbecsülés kialakítása az iskolai személyzet munkája iránt.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési formák	Kapcsolódáspontok	Taneszközök

Hogyan jutunk el az iskolába? Mitől működik az épület? Fűtőberendezések, világítás, szellőztetés, étkező-, raktár- és kiszolgálóhelyiségek szerepe az iskolában. A fűtés lehetséges módjai. Energiaforrások háztartásban. A készülékek energiatakarékos üzemeltetésének módjai. A helyi közlekedés. A közlekedés és az energiatakarékoság. Az épületek karbantartásával, állagmegőrzésével kapcsolatos legfontosabb munkák az iskolában és otthon.	Az energiatakarékoság lehetséges megvalósítási módjainak keresése az iskolán belül. Előnyök és hátrányok mérlegelése annak mentén, érdemes-e az iskolába gépkocsival jönni. Az állagmegőrzés, takarítás, karbantartás és a felelős használat jelentőségének felismerése... szükségessége, gyakorisága. Az iskola elhelyezése a településen belül. Az iskola és a háztartás összehasonlítása.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási mód. Szerepjáték. Házi feladat.	Matematika: halmazok, rész-egész viszony, becslés. Vizuális kultúra: tájképek. Technika, életvitel és gyakorlat: fűtés, háztartási munkák, közlekedés, energiatakarékoság.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	energiatakarékoság, felelősség.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Mi van a teremben?	Órakeret 3 óra		
Előzetes tudás				
A tematikai egység céljai	Az anyag, energia, információ; a felépítés és működés kapcsolata, illetve az állandóság és változás szempontjából kapcsolat keresése az anyagi tulajdonságok és a tárgyak felhasználása között. A felelős, körültekintő munkavégzés és viselkedés erősítése. keresése az anyagi tulajdonságok és a tárgyak felhasználása között.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tan Eszközök
Milyen tárgyak vesznek körül	A tanteremben található tárgyak	Szemléltetés. Tanári	Magyar nyelv és irodalom: az	Tankönyv. Munkafüzet.

bennünket? Hogyan függenek össze a tárgyak anyagi tulajdonságai felhasználásuk módjával? Tárgyak (anyagok) tulajdonságai (átlátszóság, keménység, rugalmasság, érdesség-símaság, forma, szín). Mesterséges és természetes anyagok környezetünkben található tárgyakban.	csoportosítása különböző szempontok szerint (érezkszervekkel vizsgálható tulajdonságok, anyag, méret, felhasználás). Természetes és mesterséges anyagok megkülönböztetés e a környezet tárgyaiban. Kapcsolat keresése az anyag tulajdonságai és felhasználása között egyszerű példák alapján.	magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projektmódszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	anyagi tulajdonságokról a használható jelzők, hasonlatok;	Képek, ábrák. Bábok. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Anyagi tulajdonság, felhasználás.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Anyagok körülöttünk	Órakeret 3 óra+1
Előzetes tudás	Anyagok megismert tulajdonságai.	
A tematikai egység céljai	Az állandóság és változás szempontjából a halmazállapot-változások értelmezése. A felépítés és működés kapcsolatában a víz mint oldószer alkalmazása. Ok-okozati kapcsolatok feltárása napi gyakorlataink és az anyagi átalakulások jellemzői között.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
-------------------------------------	-----------------------	--	---------------------	-------------

<p>Öntható-e a szén, a mák, a liszt? Csak a folyadékok önthatók? Halmazállapotok: légnemű anyagok (gázok) kitöltik a rendelkezésre álló teret; a folyadékok térfogatát változatlan, felveszik az edény alakját; a szilárd anyagok megtartják formájukat. A víz halmazállapot-változásai (olvadás, fagyás, párolgás. Oldat. Vízben való oldhatóság</p>	<p>Különbözö köznapi anyagok összehasonlítása halmazállapotuk szerint. Köznapi folyadékok és szilárd anyagok tulajdonságainak vizsgálata tapintással, vizuálisan, szaglással, kézzel történő erőkifejtéssel stb.). A tapasztalatok megfogalmazása szóban. Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (például hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Példák keresése</p>	<p>Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: a víz mint versek, mesék témája; hasonlatok, metaforák, szólásmondások a gőzzel, a vízzel és a jéggel kapcsolatban. Vizuális kultúra: a víz megjelenése különböző műalkotásokban</p>	<p>Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.</p>
	<p>a víz halmazállapot-változásaira a háztartásban és a természetben. Különbözö anyagok viselkedésének megfigyelése vízben. Oldatok készítése. Az anyagok csoportosítása vízben való oldhatóság szerint. A meleg és hideg</p>			

	vízben való oldódás összehasonlítása.			
Fogalmak	Halmazállapot, halmazállapot-változás, oldódás.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Hóban, szélben, napsütésben			Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Melegítés, hűtés, párolgás.			
A tematikai egység céljai	A felépítés és működés szempontjából az időjárás jellemzői és az évszakok kapcsolatának felismertetése. Az ember megismerése és egészsége szempontjából az évszakokhoz kötődő helyes táplálkozási szokások, az egészségvédelem jelentőségének megértetése. A környezet és fenntarthatóság szempontjából kapcsolat felismertetése a növények állapota és az állati viselkedés, valamint a környezeti változások között. Annak felismertetése, hogy az időjárás befolyásolja az ember és más élőlények állapotát is.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Hogyan határozza meg öltözködésünket az időjárás? Hogyan viselkednek a növények és az állatok különböző időjárási körülmények	Időjárási napló készítése. Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése. A víz	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai.	Technika, életvitel és gyakorlat: öltözködés, időjárás, egészséges táplálkozás Technika, életvitel és	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak,

között? Hogyan védjük testünket a hideg, a meleg, a szél és a csapadék ellen? Mi jellemzi táplálkozásunkat a különböző évszakokban? Évszakok és jellemző időjárásuk. Az időjárás tényezői. A csapadék formái (eső, köd, hó). Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés. Példák a növények fényviszonyokhoz, az állatok változó hőmérsékleti viszonyokhoz történő alkalmazkodására. Az egészséges táplálkozás jellemzői a különböző évszakokban. A folyadékfogyasztás szerepe.	halmazállapotai és a csapadékformák összekapcsolása. Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban, tapasztalatok rögzítése rajzzal vagy írásban. Évszakokhoz kötődő étvendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata. A réteges öltözködés szerepének megértése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján.	Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	gyakorlat: öltözködés, időjárás, egészséges táplálkozás	eszközök.
Fogalmak	Időjárás, évszakos változás, egészségvédelem.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Mi kerül az asztalra?	Órakeret 2 óra+1
Előzetes tudás	Napszakok, táplálkozás.	
A tematikai egység céljai	Az ember megismerése és egészsége szempontjából az egészségtudatos táplálkozási szokások kialakítása, minőségi és mennyiségi szempontok figyelembe vételével. Az ételmiszer-higiéncia jelentőségének felismerése. Törekvés kialakítása az egészség megőrzésére.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Miért leszünk éhesek? Milyen élelmiszerekből érdemes csak mértékkel fogyasztani? Táplálékpiramis.	A rendszeres, nyugodt táplálkozás szerepének felismerése. Élelmiszerfajták csoportosítása energiataralmuk	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka.	Vizuális kultúra: csendéletek gyümölcsökkel, ételekkel. Ének-zene: az étkezéssel kapcsolatok dalok. Technika, életvitel és gyakorlat: a főzés, illetve ételkészítés; az élelmiszerek, ételek tárolása; egészséges táplálkozás, étrend.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Az éhség mint a szervezet jelzése: energiára, tápanyagra szükségünk. Az étkezések típusai, a helyes táplálkozás, a terített asztal, az evőeszközök használata, a folyadékbevitel, a kézmosás és az ülve étkezés, az alapos rágás és az étkezés utáni fogmosás szerepe. A víz a legegészségesebb italunk, mely a szervezet számára nélkülözhetetlen. A maradék étellel kapcsolatos higiénés szabályok.	(magas, alacsony), illetve tápanyagtartalmuk alapján, példákon keresztül. Példákon keresztül a helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok felismerése, csoportosítása. Az étkezéssel kapcsolatos szokások gyűjtése, elemzése. A helyes étkezési szokások megismerése, betartása, gyakorlása.	Csoportos feladatmegoldás kísérletezés.		
Fogalmak	Egészségtudatos magatartás, élelmiszer-higiéné, táplálkozási piramis, étkezési szabály.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Élőlények közösségei	Órakeret 3 óra+1
Előzetes tudás	Növény, állat.	

A tematikai egység céljai	Annak felismerése, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérők. A mesterséges és természetes életközösségek összehasonlítása. A természetvédelem jelentőségének felismerése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Életfeltételek, egyes állat- és növényfajok igényei. Élőhely.	Egy, az iskola környezetében található jellegzetes életközösség megfigyelése, jellemzése. Az élővilág sokféleségének tisztelete.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projektmódszer. Kooperatív	Magyar nyelv és irodalom: versek egyes állatfajokkal kapcsolatban. Ének-zene: az állatok farsangja, dalok állatokkal kapcsolatosan.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábók. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
		oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Vizuális kultúra: állatok és növények, életközösségek ábrázolása	
Fogalmak	Életfeltétel, környezeti igény, természetvédelem, sokféleség, életközösség, táplálkozási kapcsolat.			

1.évfolyam

Tematikai egység/fejlesztési cél	Az iskola	Órakeret 1 óra+1
Előzetes tudás		
A tematikai egység céljai		

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A szobanövények és a házi kedvencek gondozása. Életfeltételek.	Egyszerű növényápolási munkák elvégzése (ültetés, öntözés, talajlazítás). Az iskola környékén található jelek, jelzések értelmezése. Mérés, becslés, vázlatos alaprajz készítése. Tájékozódás vázlatrajz alapján. Természetes mértékek (lépés, arasz stb.) használata.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projektműködés. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka.	Matematika: távolságok, nagyságrendek becslése, megnevezése, mérése.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
		Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.		
Fogalmak				

Tematikai egység/fejlesztési cél	Az iskolás gyerekek		Órakeret 3 óra	
Előzetes tudás				
A tematikai egység céljai				
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, és munkaszervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök

Hogyan tájékozódunk a környezetben? Mi a különbség felnőttek és gyerekek között?	Osztálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek mérése, az adatok összehasonlítása, relációk megfogalmazása. Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében, a test működésében. Példák gyűjtése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámra. Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése és gyakorlása, alkalmazása.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás. Csoportos kísérletezés.	Ének-zene: a ritmus szerepe a zenében.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Idő, ritmus, érzékszerv, testrész.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Tájékozódás az iskolában és környékén			Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Természetes hossz mértékek és léptékek.			
A tematikai egység céljai	A környezet és fenntarthatóság szempontjából a felelős felhasználói magatartás megalapozása, erősítése. Az anyag, energia, információ szempontjából az energiatakarékos üzemeltetés jelentőségének felismertetése. Léptékek felismerése, becslés és mérés alkalmazása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tan Eszközök

Mitől működik az épület? Hosszmértékek. A fő világtájak megnevezése, elhelyezése. A földfelszín formakincsének elemei (hegy, völgy, domb, síkság, folyó, patak). Alaprajz, vázlatrajz. Energiaforrások a háztartásban. Hogyan jutunk el az iskolába? A helyi közlekedés. A közlekedés és az energiatakarékosság.	Alaprajz készítése az osztályteremről, vázlat az iskoláról. Útvonalrajzok készítése a lakhely és az iskola között. Egy-egy konkrét példa összehasonlítása. Becslés és mérés alkalmazása. Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén. A környék földfelszíni formakincseinek megnevezése. Alaprajz készítése a lakásról, szobáról. Az iskola és a háztartás összehasonlítása (léptékkülönbség felismerése). Előnyök és hátrányok mérlegelése annak mentén, érdemes-e az iskolába gépkocsival jönni.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Matematika: halmazok, rész-egész viszony, becslés.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Alaprajz, lépték, energiatakarékosság, felelősség.			
Tematikai	Mi van a teremben?			Órakeret
egység/fejlesztési cél				5 óra
Előzetes tudás	Az osztályterem bútorzata és tárgyainak megnevezése.			
A tematikai egység céljai	Az anyag, energia, információ; a felépítés és működés kapcsolata. A felelős, körültekintő munkavégzés és viselkedés erősítése. Kapcsolat keresése az égés feltételei és a tűzoltás szabályai között.			

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszerkezési formák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Mely tárgyak jelentenek veszélyt tüzes esetén? Hogyan lehet megelőzni tüzeseteket? Mit lehet tenni tűz esetén? Az égés folyamata (égési feltételek, égéstermékek, éghető és éghetetlen anyagok). Éghető anyagok környezetünkben. A gyufa használata. Irinyi János mint a gyufa feltalálója. Tűzvédelem, tüztűzoltás alapelvei, eszközei.	A környezetben lévő tárgyak csoportosítása szerint, hogy tüzveszélyes (gyúlékony), éghető (gyúlékony), éghető vagy éghetetlen-e. Égés vizsgálatán keresztül az égés feltételeinek megállapítása. Kapcsolat keresése az égés feltételei és a tüztűzoltás módja között. Felkészülés vészhelyzetre. A fegyelmezett cselekvés fontosságának felismerése. A körütekintő munkavégzés fontosságának felismerése. A tüztűzoltók munkájának értékelése.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projektmódszer. Kooperatív oktatási mód-szer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Ének-zene: tűzzel kapcsolatos dalok. Magyar nyelv és irodalom: mondókák, versek a tűz- zel kapcsolat- ban.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák fel- dolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Tűzvédelem, tüztűzoltás, égés, anyagi tulajdonság, felhasználás.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Anyagok körülöttünk			Órakeret 5 óra+1
Előzetes tudás	Anyagok megismert tulajdonságai.			
A tematikai egység céljai	Az állandóság és változás szempontjából a halmazállapot-változások értelmezése, a tömeg- és űrmértékek használata. Ok-okozati kapcsolatok feltárása napi gyakorlataink és az anyagi átalakulások jellemzői között.			
Ismeretek/fejlesztés	Tanulói	Pedagógiai	Kapcsolódás	Tananyagok

i követelmények	tevékenységek	eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	i pontok	
<p>Miért mérik kilóra a krumplit, dekára a mákot, literre a tejet? Miért tesznek a friss zúzóásra jeget? Miért esik jól nyáron a fagy? Megrepesztheti-e a víz a sziklát? Az önthatóság nem jelenti önmagában azt, hogy egy anyag folyékony halmazállapotú. Környezetünk legkeményebb anyagai a kristályok: ilyenek a drágakövek, a gyémánt. Térfogat- és tömegmérés, mértékegységek (deciliter, liter, dekagramm, kilogramm). A víz halmazállapot-változásai (lecsapódás), ezek kapcsolata a hőmérséklet változásával. A melegítés és hűtés mindennapokban.</p>	<p>A környezetünkben előforduló kristályos anyagok csoportosítása (például: kvarc – az üveget karcolja, kalcit – az üveget nem karcolja és körömmel sem karcolható, gipsz – körömmel karcolható). Példák keresése kristályokra (ásványok). Annak magyarázata, miért praktikusabb a folyadékok térfogatát és a szilárd anyagok tömegét megadni. Tömeg- és űrmértékek leolvasása (élelmiszeripari termékekről, illetve mérőeszközökről), kapcsolat keresése a deciliter és liter, illetve a gramm/dekagramm, valamint a dekagramm/kilogram között. Tömeg- és térfogatmérés víz fagyasztása és olvadása során. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a háztartásban és a természetben.</p>	<p>Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás. Csoportos kísérletezés.</p>		<p>Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.</p>

	Folyadékok és a levegő hőmérsékletének mérése.			
Fogalmak	Halmazállapot, halmazállapot-változás, térfogatmérés, tömegmérés.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Hóban, szélben, napsütésben	Órakeret		
Előzetes tudás	Az időjárás-előrejelzésben alkalmazott néhány gyakori piktogram jelentése.			
A tematikai egység céljai	Az ember megismerése és egészsége szempontjából az évszakokhoz kötődő helyes táplálkozási szokások, az egészségvédelem jelentőségének megértése. A környezet és fenntarthatóság szempontjából kapcsolat felismertetése a növények állapota és az állati viselkedés, valamint a környezeti változások között. A környezet és fenntarthatóság szempontjából kapcsolat felismertetése a növények állapota és az állati viselkedés, valamint a környezeti változások között. Annak felismertetése, hogy az időjárás befolyásolja az ember és más élőlények állapotát is.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Mi jellemzi táplálkozásunkat a különböző évszakokban? A Celsius-skála, hőmérséklet. Az élőlények energia-szükséglete és életmódja közötti kapcsolat.	Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban, tapasztalatok rögzítése rajzzal vagy írásban. Évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projektmódszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka.	E témakörhöz kapcsolódó ismeretek kapcsolása és alkalmazása a 2. évfolyam témaköreiben.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.

		Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.		
Fogalmak	Egészségvédelem.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Mi kerül az asztalra?			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás				
A tematikai egység céljai	Az ember megismerése és egészsége szempontjából az egészségtudatos táplálkozási szokások kialakítása, minőségi és mennyiségi szempontok figyelembe vételével. Az ételmiszer-higiénia jelentőségének felismerése. Törekvés kialakítása az egészség megőrzésére. Annak felismerése, hogy számos szokásnak biológiai alapja, magyarázata van.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök

<p>Milyen élelmiszerekből érdemes csak mértékkel fogyasztani? Mit érdemes csomagolni egy egész napos kirándulásra? Mit kezdhetünk a maradék étellel? A leggyakoribb élelmi-szerek energiatartalma (alacsony, magas), a tápanyagok fajtái (fehérje, zsír, szénhidrát). Az ideális testsúly jelentősége: elhízás, alultápláltság veszélyei, példa hiánybetegsége: a skorbut. Szent-Györgyi Albert úttörő szerepe a C-vitamin előállításában. Az emésztéshez nyugalomra van szüksége a szervezetnek. Alapvető konyhai műveletek: aprítás, melegítés, hűtés, fagyasztás, szárítás, forralás. A konyhai higiénés szabályok. Az ételmérgezés okai és következményei.</p>	<p>Élelmiszerfajták csoportosítása energiatartalmuk (magas, alacsony), illetve tápanyagtartalmuk alapján. A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat felismerése. Az étkezéssel kapcsolatos szokások gyűjtése, elemzése. Az étkezéssel kapcsolatos szokások (például nyugodt környezet, folyadékfogyasztás, levesek) biológiai hátterének felismerése. A helyes étkezési szokások megismerése, betartása, gyakorlása. A gyorsétkezés előnyeinek és hátrányainak összegyűjtése, mérlegelése. Egy hagyományos helyi étel elkészítésén keresztül a főzési folyamat lépéseinek értelmezése. Az ételek tárolásával</p>	<p>Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.</p>	<p>Vizuális kultúra: csendéletek gyümölcsökkel, ételekkel. Ének-zene: az étkezéssel kapcsolatos dalok. Technika, életvitel és gyakorlat: a főzés, illetve ételkészítés; az élelmiszerek, ételek tárolása; egészséges táplálkozás, étrend.</p>	<p>Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák fel- dolgozása és az szükséges tárgyak, eszközök.</p>
--	--	--	---	---

	<p>kapcsolatos alapvető szabályok megismerése és betartása.</p> <p>Ételek csoportosítása aszerint, hogy mennyire romlandóak.</p> <p>Javaslat készítése: mit vigyünk magunkkal hosszabb utazásra, rövidebb kirándulásra télen, nyáron stb.</p> <p>Az ételmérgezés tüneteinek felismerése, a veszélyeinek megértése.</p>			
Fogalmak	Egészségtudatos magatartás, élelmiszer-higiéné, táplálkozási piramis, étkezési szabály.			
Tematikai egység/fejlesztésicél	Élőlények közösségei			Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Növény, állat.			
A tematikai egység céljai	A rendszerek, illetve a felépítés és működés szempontjából az életközösségek kapcsolatainak megismerése. Annak felismerése, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek. A mesterséges és természetes életközösségek összehasonlítása. A természetvédelem jelentőségének felismerése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök

<p>Élhetne-e róka a kertben? Tarthatnánk-e oroszánt hobbiallatként? Életközösség: mesterséges és természetes életközösség. Életfeltételek, egyes állat- és növényfajok</p>	<p>Természetes életközösség megfigyelése, állapotának leírása, a változások követése, bemutatása és megbeszélése. Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása (sokféleség, változatosság – mintázatok alapján). Az életközösségek összetettségének felismerése. Annak magyarázata, miért bonyolult feladat az állatok megfelelő állatkerti tartása. Az élővilág sokféleségének tisztelete. Az életközösség növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok felismerése. Állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő). Egyed, csoport és életközösség megkülönböztetése konkrét esetekben. A természetvédelem jelentőségének felismerése, az állat- és</p>	<p>Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási mód- szer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: versek egyes állatfajokkal kapcsolatban. Ének-zene: az állatok farsangja, dalok állatokkal kapcsolatosan. Vizuális kultúra: állatok és növények, életközösségek ábrázolása.</p>	<p>Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.</p>
---	---	--	--	--

	növénykertek munkájának értékelése.			
Fogalmak	Életfeltétel, környezeti igény, természetvédelem, sokféleség, életközösség, táplálkozási kapcsolat.			
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.</p> <p>Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.</p> <p>Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.</p> <p>Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.</p> <p>Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló</p>			

	<p>anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges természetes anyagok megkülönböztetése Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára.</p>
--	--

3–4. évfolyam

Ebben a képzési szakaszban – az életkori sajátosságokhoz illeszkedve – tágul a megismerendő környezet: az iskola világából kitekintünk a felnőttek világa felé, miközben a szűkebb környezetből a tágabb környezetbe lépünk. Ennek kapcsán egy-egy jelenséggel kapcsolatos múltbeli elképzelések és modern magyarázatok, régi és mai alkalmazások vizsgálatára és értelmezésére is alkalom nyílik.

A 3–4. évfolyamon az egyszerűbb vizsgálatok mellett egyre nagyobb szerepet kapnak a módszeresebb megfigyelések. A rácsodálkozástól a tapasztalatok mind szabatosabb megfogalmazásáig jutunk el: innen vezet majd az út azok rögzítéséig, rendszerezéséig és a természethez intézett kérdéseknek megfelelő kísérletek megtervezéséig a magasabb évfolyamokban. Mindez megalapozza az igényt az információkeresésre, az önálló munkavégzésre.

Az emberi test működésével kapcsolatban a leíró megfigyelésen túllépve egyre fontosabbá válik az ok-okozati összefüggések feltárása. Emellett a divattal, szokásokkal kapcsolatos kritikus állásfoglalás, a tudás alkalmazásának igénye, az érvek és ellenrvek keresése és összevetése is fontos szerepet kap. Mindez a természettudományos műveltség megalapozásához elengedhetetlen.

Az élő és élettelen természeti jelenségek rendszerbe foglalásán, a kölcsönhatások feltárásán keresztül a megértés igényére helyezünk hangsúlyt. Kiemelt szerepet kap a környezettudatosság, illetve az ember és a természet harmonikus együttélési módjainak tisztelete, ilyen megoldások értékelése és keresése.

Az egyes foglalkozások, szakmák megismerésén keresztül azok tisztelete, a munka értékének megbecsülése, a kezdeményezőkézség és a segítő magatartás (önkéntesség) fejlesztése jelenik meg kiemelt nevelési célként.

A visszatérő témák lehetőséget adnak az ismeretek elmélyítésére, miközben a tanulók megtapasztalhatják, hogy a már elsajátított ismeretek, készségek, a már megszerzett tudás (legyen az még egyelőre bármilyen töredékes vagy esetleges is) hasznosíthatók az újabb ismeretek megszerzésekor. A közvetlen környezetben, a mindennapi életben megtapasztalható jelenségekből kiindulva, a problémák megértését célzó tanulás a természettudományos gondolkodás fejlődése mellett segíti az egyéni tanulási stílus kialakítását is.

Ezzel alapozzuk meg az igényt a tudás folyamatos bővítésére, a tudomány fejlődésének követésére, a környezeti jelenségek megfigyelésére, a magyarázatok megtalálására.

Az önálló és kritikus információszerezés a természettudományos műveltség megalapozásának kulcseleme, de jelentős szerepe van a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében, illetve az állampolgárságra, demokráciára való nevelésben is. A megvalósítást változatos tevékenységek: projektmunka, az érveken, tényeken alapuló vita, a különböző együttműködő feladatok, szerepjátékok stb. segíthetik. Érdemes az írott információk mellett a különböző multimédiás és

infokommunikációs források adta lehetőségeket is kihasználni. Ez a korosztály a képi információkra különösen fogékony, és képek segítségével igen hatékonyan fejezi ki magát. Erre építve nemcsak a hatékony, önálló tanuláshoz, hanem az esztétikai- művészeti tudatosság fejlődéséhez is hozzájárulhatunk.

A tantárgyi tartalmak és az aktív, problémaalapú tanulás módszerének alkalmazása jelentős szerepet játszanak a testi-lelki egészség alakulásában, a fenntarthatóság és a környezettudatos szemlélet fejlesztésében, a hatékony, önálló tanulás különböző technikáinak megismerésében és gyakorlásában. A lakóhely és az ország főbb nevezetességeinek megismerése és bemutatása, egy választott nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerésének kapcsán fejlődik az azonosságtudat, valamint a hazához és a lakóhelyhez való kötődés, a tudománytörténeti elemek pedig a tudomány és technika fejlődésének felismerését, az egyes találmányoknak az emberiség fejlődésében betöltött szerepének értékelését segítik elő.

A jeles napokkal kapcsolatos szokásoknak a természet változásával való összekapcsolása hozzájárul annak megértéséhez, hogy hagyományaink segítenek a természettel való kapcsolat újrafelfedezésében, megélésében és egyúttal életünket is strukturálják.

A legtöbb tematikai egység 8 órára készült. A feldolgozás során azonban ezek az egységek két évfolyamra bontva is megvalósíthatóak.

A megismerési folyamat irányításában általában, de a terepi látogatások és az önálló munka során különösen fontos a tanító ösztönző szerepe és a segítő értékelés formáinak az alkalmazása.

A témák és az órakeret eloszlása 3–4. osztályban

Környezetismeret 3-4. évfolyam	1óra/hét	3. évf.	4. évf.
Rendszerezés, Témazáró	6	3 + 1	3 + 1
Mennyi időnk van?	5	3	2
Tájékozódás a tágabb a térben	9	3 + 1	6
Megtart, ha megtartod	5	5	-
Miért érdemes takarékoskodni?	6	3 + 1	3
Az a szép, akinek a szeme kék?	5	2	3 + 1
Merre megy a hajó?	7	4	3 + 1
Egészség és betegség	6	2 + 1	4
Önismeret és viselkedés	4	3	1
Vágtat, mint a paripa	3	2	1
Kertben, mezőn	8	2	6 + 1
Évi összes óraszám	64	36	36

1.évfolyam

Tematikai egység/fejlesztési cél	Mennyi időnk van?	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Idő, napszakok, évszakok.	
A tematikai egység céljai	Az anyag, energia, információ, a rendszerek, illetve az állandóság és változás szemszögéből az idő fogalmának megértése, az időegységek alkalmazásának fejlesztése, az időfogalom mélyítése. A felépítés és működés, illetve a környezet és fenntarthatóság szempontjából a Föld, a Nap és a Hold kapcsolatának felismertetése. A tudomány és technika fejlődésének felismertetése példák alapján, a találmányok jelentőségének	

	meglátása a távcső példáján.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások,	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
		módszerek, munka- és szervezési formák		
Miért épp 24 órából áll egy nap? Hogyan mérték az időt régen, és hogyan mérhetjük most? Az idő mérése, az időmérés alkalmi és szabványegységei. Az idő kifejezése a mindennapi kommunikációban. Emberi életszakaszok. Születés és halál.	Időmérő eszköz készítése, kalibrálása. Napóra megfigyelése. Időmérő eszközök csoportosítása (pontosság, használhatóság, esztétikum szerint). A Föld mozgásai: forgás és következménye. Az idő múlása jeleinek felismerése, szóbeli leírása az emberi egyedfejlődés egyes szakaszaiban. A születéssel, gyermekvárással, az elmúlással kapcsolatos gyermeki elképzelések megbeszélése.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projektműködés. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Magyar nyelv és irodalom: hasonlatok, metaforák, szólásmondások (az idővel kapcsolatban). Ének-zene: ütem, ritmus, metronóm. Matematika: folyamat mozzanatainak időbeli elrendezése; időrendkezelése.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Időmérés, égitest, naptár, forgás , nappal, éjszaka.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Tájékozódás a tágabb a térben			Órakeret 3 + 1 óra
Előzetes tudás	Fő világtájak, tájékozódás vázlatrajz alapján, saját település neve, környezete.			

A tematikai egység céljai	A rendszerben való gondolkodás fejlesztése: a rész-egész kapcsolat értelmezése hazánk földrajzi helyzetén belül. A helyi és nemzeti azonosságtudat megalapozása, alakítása. A lakókörnyezettel és hazánkkal kapcsolatos pozitív attitűd megalapozása. A közlekedéssel kapcsolatos tudás bővítése. A térbeli tájékozódás fejlesztése, a térképhasználat előkészítése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási Pontok	Taneszközök
Lakóhelyünk, lakókörnyezetünk és hazánk néhány főbb természeti formái és kulturális nevezetessége. A lakóhely történetének néhány fontosabb eseménye és természeti környezete.	A felszíni formák megfigyelése terepasztalon, maketten vagy saját készítésű modellen (például homokasztalon). Felszíni formák: síkság, dombság, hegység színei a térképen, völgy, medence. A település és közvetlen környezete felszíni formakincseinek összekötése a modellezett formákkal. Közös bemutató készítése a lakóhely kulturális és természeti értékeiről. A természeti és mesterséges fogalompár alkalmazása a lakóhely értékeinek leírásában.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projektműködés. Kooperatívoktatási mód-szer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedés, utazás, közlekedési eszközök. Matematika: Tájékozódás a síkban. Távolságok, nagyságrendek becslése, megnevezése, mérése.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Tárgyak. Homokasztal. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Rész-egész viszony, távolságbecslés, térkép, Magyarország domborzati térképének színei, település, közlekedési eszköz,			

	tömegközlekedés.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Megtart, ha megtartod			Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Növények, állatok, természetes és mesterséges környezet.			
A tematikai egység céljai	A hagyományos életmód és a helyi tudás jelentőségének megláttatása a környezet és fenntarthatósághoz kötődően. A környezet- és természetvédelem szerepének felismertetése. Az ember-természet kapcsolat mint rendszer értelmezése konkrét példán keresztül. A tapasztalati tudás értékelése. A természeti ritmusok és ünnepeink, jeles napjaink közötti kapcsolatok felismertetése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök

Milyen kapcsolat van az ünnepek és az évszakok között? (Pl. farsang, húsvét, pünkösd, karácsony.) Mire jók a hagyományok? Lehet-e tanulni egy iskolázatlan embertől? Miért fontos a természetvédelem? Jeles napok, ünnepek kapcsolata a természet változásaival. A lakóhely hagyományai. A gazdálkodó ember természeti és épített környezetének kölcsönhatása az ártéri fokgazdálkodás példáján. Haszonállatok: mézelő méh, szürkemarha, mangalica, racka. Haszonnövények: alma, meggy, szőlő. Vadon élő állatok: kárász, csuka, nemes kócsag, fehér gólya. Gyógy- és fűszernövények: galagonya, szeder, menta. A hagyományos házak anyagai (nád, sás, fűz, agyag, vályog), a településképe mérete.	Kalendárium készítése, jeles napok és természeti történések, népdalok, népköltések és versek, szépirodalmi részletek megjelenítésével. Példák keresése arra, hogyan látták el az ártéri gazdálkodásból élő táplálékigényüket (növények, tenyésztett állatok, halászat, vadászat), hogyan készítették és tartósították ételleiket, milyen használati tárgyakat és milyen nyersanyagokból készítettek, hogyan ügyeltek arra, hogy a megújuló természet hosszú távon is biztosítsa igényeiket. Egy-két anyag feldolgozásának kipróbálása (pl. agyag, fűzfavessző, gyógynövény szárítás). Annak megértése, hogy a helyi sajátosságokra, problémákra a hagyományos tudás kínálja a legmegfelelőbb megoldásokat. A körültekintő emberi beavatkozás jelentőségének felismerése. A vízvédelem szerepének belátása. Az iskolához legközelebb eső	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás. Csoportos kísérletezés.	Magyar nyelv és irodalom: többjelentésű szavak (a fok szó jelentései). Ének-zene: népdalok. Vizuális kultúra: népművészet. Etika: a természet tisztelete, a hagyományok jelentősége. Matematika: rész-egész kapcsolat. Technika, életvitel és gyakorlat: a ház részei, építőanyagok, anyagok felhasználása, megmunkálása; élelmiszerek tartósítása.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
---	---	--	---	---

A folyószabályozás hatása és a vizek védelme.	nemzeti park vagy tájvédelmi körzet megismerése, értékmentő munkájának megértése. A természetvédelem és a fenntarthatóság kapcsolatának felismerése.			
Fogalmak	Fenntarthatóság, fockgazdálkodás, természetvédelem, vizes élőhely, tapasztalati tudás, egyensúly. Kenyérsütés.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Miért érdemes takarékoskodni?		Órakeret 3+1 óra	
Előzetes tudás	Hőmérséklet, az anyagok tulajdonságai.			
A tematikai egység céljai	Az anyag, energia, információ szempontjából az energiatakarékos magatartás erősítése, a szelektív gyűjtés fontosságának felismertetése. A múzeumok munkájának értékelése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tananyag

Fogyasztanak-e áramot az elektromos berendezések, ha készületi üzemmódban vannak? Mi a különbség a hagyományos és energiatakarékos izzók között? A hőátadás. A háztartási gépek, eszközök és készülékek energiatakarékossága. Az elektromos készülékek üzemeltetése a hőtermelés miatt veszteséggel is jár. A megújuló és nem megújuló energiaforrások. Egyéb csomagolóanyagok. Példák a papír, műanyag, fém újrahasznosítására.	Megfigyelések, vizsgálatok a hőterjedésével kapcsolatban. A megújuló és nem megújuló energiaforrások megkülönböztetése konkrét példák alapján. A szelektív gyűjtés és a tudatos fogyasztói magatartás szerepének felismerése az újrahasznosítás kapcsán, az újrahasznosításra gyűjtött példák alapján. Az egyes csomagolóanyagok összehasonlítása különböző szempontok szerint (esztétikus, gazdaságos, környezetkímélő, energiatakarékos, újrahasznosítható, eldobó, pazarló). Múzeumlátogatás után a szerzett tapasztalatokról beszámoló szóbeli vagy írásbeli vagy rajzos formában előre megadott vagy választott szempont alapján.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Vizuális kultúra: műveletek különféle papírfajtákkal (ragasztás, kasírozás, kollázs), papírmasé. Technika, életvitel és gyakorlat: gyártási folyamatok. Etika: az egyéni felelősség kérdése. Matematika: halmazok.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Papírgyártás, újrahasznosítás, energiaforrás, energiatakarékosság.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Az a szép, akinek a szeme kék?			Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Testrészek, emberi tulajdonságok.			

A tematikai egység céljai	Az ember megismerése és egészsége szempontjából az alkat, a külső és belső tulajdonságok különbözőségének elfogadtatása. Példákon keresztül az öröklődés szerepének a felismertetése. A toleráns és segítőkész magatartás megalapozása, erősítése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulóitevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Az ápoltszebbé tesz: a testápolás módjai (tisztálkodás, haj, körmök, bőr, fogak ápolása).	A helyes és rendszeres testápolási szokások megismerése, gyakorlása. Annak felismerése, hogy a divat nem mindig az egészséges testápolási szokásokat közvetíti, gyakran felesleges vagy káros szokásokat is erőltethet.	Szerepjáték Frontális osztálymunka	Magyar nyelv és irodalom: jellemzés; hasonlatok, metaforák a szépséggel kapcsolatban.	Képek, ábrák. Bábok.
Fogalmak	testi adottságok, személyes higiéné.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Merre megy a hajó?			Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Halmazállapot-változások, oldódás, kölcsönhatás.			
A tematikai egység céljai	Az anyag, energia, információ szempontjából a mágnesség szerepének felismerése és kölcsönhatásként való értelmezése; hang- és fényjelenségek tanulmányozása. Az állandóság és változás megfigyelése saját vizsgálatok értelmezésén keresztül. A tudomány, technika, kultúra szempontjából az egyes jelenségek gyakorlati alkalmazásának megismerése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök

Hogyan talál vissza tavasszal a fecske az ősszel elhagyott fészke?	Példák keresése az állatok tájékozódására. A Göncölszékér csillagkép felismerése. Rajz készítése szabadon választott csillagképről, a csillagkép nevével kapcsolatos gyűjtőmunka végzése.	Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat.	Magyar nyelv és irodalom: hajózás mint téma, a csillagképekhez kötődő mítoszok, mondák, legendák.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókértők.
Hogyan tájékozódott a hajósok régen és most?	Vizsgálatok a mágnességgel kapcsolatban (vonzás, taszítás, a kölcsönösség felismerése). Az iránytű működésének értelmezése.	Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka.	Ének-zene: a hangszerek hangja, hangmagasság; a hajózáshoz kötődő dalok.	
Miért színes a szivárvány?		Csoportos feladatmegoldás	Matematika:	
Van-e hang a Holdon?		Csoportos kísérletezés.	Tájékozódás a külső világ tárgyairól; a tájékozódást segítő viszonyok megismerése.	
Miért lehet szomjani halni a tengeren?			Számok, nagy számok, mértékegységek.	
Miért fagy be nehezen a tenger?				
Miért úszik a jégtömb a vízen?				
Tájékozódás csillagképek alapján.				
A Göncölszékér legendája.				
Tájékozódás iránytűvel: a Föld mágneses tere, a mágneses vonzás, taszítás.	Annak megértése, miért jelentett az iránytű feltalálása hatalmas segítséget a hajósoknak.			
Példák hang- és fényjelenségekre.	Konkrét jelenségek (rezgő húrok, megütött vizes pohár, rezgő vonalzó stb.) vizsgálatán keresztül annak megtapasztalása, hogy a hangot a levegő rezgésén			

	keresztülérzékenyek. Fénytörés és - szóródásvizsgálatán keresztül annak felismerése, hogy a fehér fény különböző színek keveréke.			
Fogalmak	Tájékozódás, kölcsönhatás, vízkörforgalom			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Egészség és betegség			Órakeret 2+1óra
Előzetes tudás	Testrészek, egészséges táplálkozás elemei, hőmérséklet.			
A tematikai egység céljai	Az ember megismerése és egészsége, illetve a felépítés és működés kapcsolata szempontjából a betegségi tünetek felismerésének képessége és a kezdeményező készség fejlesztése, az egészségtudatos életmód kialakítása és gyakorlása. A felelősségtudat erősítése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Az egészséges életmód (táplálkozás, aktív és passzív pihenés, öltözködés, személyes higiéné, rendszeres testmozgás, lelki egészség).	Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. Példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés.	Testnevelés és sport: rendszeres testmozgás szerepe, stresszoldásban.	Képek, ábrák. Bábok. Szókérdések.
Fogalmak	Egészségmagatartás, betegség, gyógyítás, baleset, fogyaték.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Önismeret és viselkedés			Órakeret 3 óra
Előzetes tudás				
A tematikai egység céljai	Az önismeret és az önreflexió fejlesztése a viselkedési helyzetek tanulmányozásán keresztül. Hasonlóságok és különbségek keresése az állati kommunikációval. A kapcsolatok és a közösség jelentőségének felismertetése az ember életében.			

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, és munka-szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Igaz-e, hogy „ugató kutya nem harap”? Van-e hasonlóság az emberi és az állati viselkedés között? Hogyan „olvashatunk” mások jelzéseiből? Hogyan kerülhetjük el a sértődéseket, veszekedéseket? Hogyan őrizhetjük meg barátságainkat? Kommunikáció az állatvilágban: a kutya tájékozódása, területvédő és behódoló magatartása. Az emberi kommunikáció: beszéd, testbeszéd. Mosoly, fintor, bólintás, hunyorítás, testtartás szerepe. Magatartásformák, szabályok, viselkedési normák különböző élethelyzetekben. Példák a helytelen és helyes viselkedésre. Együttélés családban. Baráti kapcsolatok, iskolai közösségek.	A kutya magatartásán keresztül példák vizsgálata az állati kommunikációra. Hasonlóságok és különbségek keresése az állati és emberi kommunikációk között. Filmrészletek, fotók segítségével az emberi kommunikáció elemeinek vizsgálata, a mimika és a testtartás szerepének elemzése egy-egy példán. Szerepjáték során a megállapítások kipróbálása, ellenőrzése. Emberi magatartásformák megfigyelése különböző helyzetekben. Helyzetgyakorlatok elemzése. Példák csoportosítása (helyes és helytelen viselkedés), érvek és indokok keresése. Az együttélés alapvető szabályainak megbeszélése.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás. Csoportos kísérletezés.	Magyar nyelv és irodalom: szólások, közmondások, metaforák (az ember és az állatok viselkedésével kapcsolatban). Vizuális kultúra: arckifejezések, testbeszéd megjelenítése művészeti alkotásokon. Ének-zene: emberi konfliktusok megjelenése dalokban. Matematika: hasonlóságok és különbségek. Etika: emberi kapcsolatok, közösség, a helyes magatartás.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Kommunikáció, metakommunikáció, együttélés.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Vágtat, mint a paripa	Órakeret 2 óra		
Előzetes tudás	Testrészek.			
A tematikai egység céljai	A mozgásjelenségek tanulmányozása során az állandóság és változás és kapcsolatuk felismertetése. Az ember megismerése és egészsége szempontjából a mozgás szerepének felismertetése az egészségmegőrzésben, a mozgásszervrendszer működésének alapvető megértetése. A felépítés és működés kapcsolatának beláttatása a ló testfelépítésének és mozgásának példáján.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Miért vágtat sebesen a paripa? Kiből lesz jó rövidtávfutó? És jó hosszútávfutó? Hogyan fejleszthetjük mozgásunkat? A mozgásfajták megkülönböztetése (egyenletes és gyorsuló mozgás, ütközés). A csontok, izmok, ízületek szerepe: hajlékonyság, erő, rugalmasság, gyorsaság, ügyesség. Az edzés és a bemelegítés. A testalkatnak, testi adottságoknak megfelelő mozgásformák. A tánc mint mozgás. A mozgás mint aktív pihenési forma. A mozgásszegény életmód veszélyei.	Mozgásjelenségek vizsgálata játékos kísérleteken keresztül: kérdések megfogalmazása mozgások jellemzőivel kapcsolatban. A jelenségek megfigyelése az állandóság és a változás szempontjából, a változások megfigyelése, adott szempontú besorolása (a mozgás gyorsasága, iránya). Példák gyűjtése mozgással kapcsolatos rekordokra. A rendszeres testmozgás jelentőségének felismerése. Esettanulmányok, példák feldolgozása	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projektmódszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Vizuális kultúra: mozgás megjelenítése a művészetekben, mozgókép készítése. Testnevelés és sport: rendszeres testmozgás, az edzés, a bemelegítés; világcsúcsok, Magyar nyelv és irodalom: a mozgás, illetve a ló mozgásának megjelenítése irodalmi alkotásokban, mondókákban. Technika, életvitel és gyakorlat: egészséges	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.

	arról, hogy a rendszeres testmozgás hogyan fejleszti az akaraterőt, állóképességet, ügyességet. A bemelegítés fontosságának, az edzémunka során a fokozatosság elvének belátása. Lehetőségek keresése a		életmód, testmozgás.	
--	--	--	-------------------------	--

	lakóhelyen a rendszeres testmozgás gyakorlására.			
Fogalmak	Mozgásszerv, mozgásforma.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Kertben, mezőn			Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Életfeltételek, tápanyagok, táplálék, évszakok.			
A tematikai egység céljai	A felépítés és működés kapcsolatában az élőlények csoportosítása, a haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Kenyérsütés: búza, liszt és kenyér példáján nyersanyag, termék, késztermék fogalma, rostálás, a szítálás, az őrlés, a kelesztés és a dagasztás folyamata, az üzletekben kapható kenyerek és az adalékok szerepe, kenyérsütés házilag kapcsolódás az új kenyér ünnepéhez, kenyérrrel kapcsolatos hagyományok. Mit érdemes venni a piacon? Honnan származik, és mire utal a növény elnevezés? Mitől növekszik a növény? Hogyan kerül a kenyér az asztalra?	Példák gyűjtése kenyérfajtákra, összehasonlításuk különböző szempontok szerint. A kenyérsütés példáján a természet tisztelőének felismerése a hagyományos életmód egyszerű cselekvéseiben. Látogatás a piacon, a tanyán vagy a kertben. Az idenyzöldecsők, idenygyümölcsök felismerése, csoportosítása aszerint, hogy amely növényi részt fogyasztjuk. Példák keresése magra, termésre.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Magyar nyelv és irodalom: kenyérről kapcsolatos szövegek, mondanók, mesék, mondák, műalkotások.. Ének-zene: kenyérsütéssel, illetve az élőlényekkel kapcsolatos dalok. Technika, életvitel és gyakorlat: gyártási folyamat; alapanyag, nyersanyag, késztermék	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Életközösség, növényi szerv, életciklus, napenergia, kenyérsütés.			

1.évfolyam

Tematikai egység/fejlesztési cél	Mennyi időnk van?			Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Idő, napszakok, évszakok.			
A tematikai egység céljai	Az anyag, energia, információ, a rendszerek, illetve az állandóság és változás szemszögéből az idő fogalmának megértése, az időegységek alkalmazásának fejlesztése, az időfogalom mélyítése. A felépítés és működés, illetve a környezet és fenntarthatóság szempontjából a Föld, a Nap és a Hold kapcsolatának felismertetése. A tudomány és technika fejlődésének felismertetése példák alapján, a találmányok jelentőségének meglátása a távcső példáján.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulóitevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A Föld mozgásai. Föld, Nap, Hold, holdfázisok képeinek megismerése. A távcső mint a távoli objektumok megfigyelésének eszköze.	A Föld mozgásáról (forgás, Nap körüli keringés) elképzelés kialakítása modell alapján. Annak felismerése, hogy a Földön nem mindenütt egyszerre van nappal, illetve éjszaka. Az időzónák megsejtése. Kapcsolat keresése a naptár elemei és a Föld mozgásai között. Képek keresése, közös bemutató készítése: az égitestek szépségének meglátása. Az egyes holdfázisok rajzolása, elhelyezése a naptárban, a ciklikus ritmus felismerése. Annak megsejtése, hogy a különböző időszámítási módszerek miatt eltérések		Vizuáliskultúra: az idő képi ábrázolása, az égitestek képi ábrázolása. Ének-zene: ütem, ritmus, metronóm. Matematika: folyamat mozzanatainak időbeli elrendezése; időrendkezelése.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.

	adódhatnak. A távcső működésének vizsgálata. Annak megértése konkrét példák alapján, miért jelentett a távcső felfedezése hatalmas mérföldkövet a tudomány fejlődésében.			
Fogalmak	Időmérés, égitest, naptár.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Tájékozódás a tágabb térben			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Fő világtájak, tájékozódás vázlatrajz alapján, saját település neve, környezete.			
A tematikai egység céljai	A rendszerben való gondolkodás fejlesztése: a rész-egész kapcsolat értelmezése hazánk földrajzi helyzetén belül. A helyi és nemzeti azonosságtudat megalapozása, alakítása. A lakókörnyezettel és hazánkkal kapcsolatos pozitív attitűd megalapozása. A közlekedéssel kapcsolatos tudás bővítése. A térbeli tájékozódás fejlesztése, a térképhasználat előkészítése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Hol találjuk Magyarországot a Föld bolygón és lakóhelyünket Magyarországon? Hogyan tervezhetünk meg egy utazást? A földfelszín formakincsének elemei (hegység, dombság, alföld, óceán, tenger, tó, folyam, folyó, patak). Magyarországhelyzete: államhatárok, felszínformák, vizek, főváros, települések, útvonalak, szomszédos országaink. Magyarország	A felszíni formák megfigyelése terepasztalon, maketten vagy saját készítésű modellen (például homokasztalon) és összevetése térképpel, földgömbbel. A fő világtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Az égtájak azonosítása a közvetle		Magyar nyelv és irodalom: Magyarország értékeinek, illetve lakóhelyhez köthető értékek megjelenítése a szépirodalomban. Vizuális kultúra: nemzeti szimbólumaink, illetve az egyes tájegységekhez köthető jelképek. Ének-zene: Magyarországhoz, illetve az egyes nagy tájegységekhez vagy a lakó-	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.

elhelyezése:	Föld	nkörnyezetben. Magyarország domborzatitérképén a zalapvető térképjelek megnevezése, a		helyhez köthető népdalok, zene- művek.	
bolygó, kontinens, Európa, medence. A települések infrastruktúrárendszer: nagyváros, város, falu, tanya.Külváros, kertváros, belváros. Vonzáskörzet. Magyarország nagy tájegységei. Lakóhelyünk, lakókörnyezetünk és hazánk néhány főbb természeti és kulturálisnevezetessége.. Közlekedési eszközök. Tömegközlekedés. A vízi, szárazföldi és légi közlekedési eszközök.	Európa Közép- Kárpát- medence.	szomszédos országok felsorolása. A nagy tájegységek felismerése Magyarország térképén. Irányok ,távolságok leolvasása. A lakóhel yelhelyezése az infrastruktúra rendszerében. Konkrét példa kbesorolása. Egy tájegységge lkapcsolatban kutatómunka elvégzése: képek, történetek keresése. Térképmásolás. Saját települé smegtalálása Magyarország térképén. Néhány jellegzetes magyar nevezetesség megismerése képeken, multimédián keresztül. Utazás tervezése a lakóhely és			

	<p>valamely nevezetes helység között</p> <p>,térkép segítségével: úticél megtalálása, közbensőállomások felsorolása, látnivalók felsorolása,</p> <p>a távolság</p> <p>é</p> <p>sidőtartam becslése.</p> <p>A tömegközlekedési rendszer jelentőségének, környezeti hatásainak elemzése.</p>			
Fogalmak	Rész-egész viszony, távolságbecslés, térkép, Magyarország, település, közlekedési eszköz, tömegközlekedés.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Megtart, ha megtartod			Órakeret 0 óra
Előzetes tudás				
A tematikai egységcéljai				
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulóitevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Fogalmak				
Tematikai egység/fejlesztési cél	Miért érdemes takarékoskodni?			Órakeret 3 óra
Előzetes tudás				
A tematikai egységcéljai	A papírgyártás megismerésén keresztül az ipari folyamat főbb lépéseinek megértése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakítása.			

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulóitevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Mire jó a papír? Készíthetünk-e otthon is papírt? A papír szerepe mindennapi életünkben. A papírgyártás: az ipari gyártás vázlat (a termék előállítás: nyersanyag, termék, késztermék, hulladék; a papírgyártás vízigényes folyamat). Használati tárgyak és alkotások újrahasznosított papírból. A papír mint csomagolóanyag.	Különböző papírfajták vizsgálata megadott szempontok alapján. Példák gyűjtése a papírfelhasználására. A gyűjtött példák alapján az egy hét alatt felhasznált papír mennyiségének mérése. Ismerkedés a papír történetével, merített papír készítése. A papírgyártás és papírkészítés példáján a házi és ipari előállítás különbségeinek	Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Vizuális kultúra: műveletek különféle papírfajtákkal (ragasztás, kasírozás, kollázs), papírmásé. Technika, életvitel és gyakorlat: gyártási folyamatok.	Képek. Szókártyák.
	megfigyelése.			
Fogalmak	Papírgyártás folyamata, Újrahasznosítás.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Az a szép, akinek a szeme kék?			Órakeret 3+1 óra
Előzetes tudás	Testrészek, emberi tulajdonságok.			
A tematikai egység céljai	Az ember megismerése és egészsége szempontjából az alkat, a külső és belső tulajdonságok különbözőségének elfogadtatása. Példákon keresztül az öröklődés szerepének a felismertetése. A toleráns és segítőkész magatartás megalapozása, erősítése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulóitevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési	Kapcsolódási pontok	Taneszközök

		formák		
Mitől látunk valakit szépnek? Csak a szupermodellek lehetnek szépek? Emberábrázolás a művészetben. Szépségideálok. Külső és belső tulajdonságok. Szerzett és öröklött tulajdonságok. A divat és a testápolás kapcsolata. Fogyatékkal élő, megváltozott munkaképesség.	Példák, illusztrációk gyűjtése különböző korok, kultúrák szépségideáljaira. Annak felismerése, hogy nem minden szépségideál vagy divat hat előnyösen egészségünkre, egyes szokások pedig kifejezetten egészségkárosítóak (tűsarkú cipők, fűző stb.). Az emberek közötti testi különbségek és hasonlóságok megfigyelése. Példák alapján az öröklött tulajdonság megértése, tulajdonságok csoportosítása. Személyes tapasztalat szerzése az érzékszervi és a mozgásszervi fogyatékkal élők életéről. Fogyatékkal élők elfogadása, segítése.	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási mód- szer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális és osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	Vizuális kultúra: emberábrázolás a művészetben; portré és karikatúra. Ének-zene: gunyoros népdalok, amelyek egy- testi tulajdonságot karikíroznak. Technika, életvitel és gyakorlat: a testápolás módjai, egészséges életmód	Tankönyv. Munkafüzet. Szókártyák. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.
Fogalmak	Testalkat, testi adottságok, személyes higiéné, öröklődés.			
Tematikai egység/fejlesztési cél	Merre megy a hajó?			Órakeret 3+1 óra
Előzetes tudás				
A tematikai egység céljai				

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulóitevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Keverékek és oldatok. Megfordítható (fagyás-olvadás, oldódás-kristályosítás) és nem megfordítható folyamatok (égés). Körfolyamat: a víz körforgalma a természetben. Sós víz, édesvíz. Az édesvízkészlet mennyisége a Földön a sós vízhez képest.</p>	<p>Példák gyűjtése környezetünkben keverékekre és oldatokra. A sós víz fagyásának vizsgálatán keresztül annak meglátása, miért fagy be nehezebben a tenger, mint az édesvíz. A vízkörforgalom egyes lépésein keresztül a már ismert fizikai változások (párolgás, lecsapódás) bemutatása, az ellentétes irányú folyamatok felismerése. A víztakarékosság, az édesvíz-készlet védelme fontosságának felismerése.</p>	<p>Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés.</p>	<p>Vizuális kultúra: képek vízről, tengerről, hajókról.</p>	<p>A témák fel- dolgozásához szükséges tárgyak, eszközök</p>
Fogalmak	tavak, tengerek, óceánok /édesvíz készlet/, a víz körforgása			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Egészség és betegség	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Testrészek, egészséges táplálkozás elemei, hőmérséklet.	
A tematikai egység céljai	Az ember megismerése és egészsége, illetve a felépítés és működés kapcsolata szempontjából a betegségtünetek felismerésének képessége és a kezdeményezőkézség fejlesztése, az egészségtudatos életmód kialakítása és gyakorlása. A felelősségtudat erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulóitevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>Miért betegszünk meg? Hogyan kerülhetjük el a betegségeket? Milyen jelei lehetnek annak, hogy betegek vagyunk? Mitől függ a gyógyulás? Mi a teendő baleset esetén? A betegség (nátha, influenza, bárányhimlő) tünetei. A testhőmérséklet, lázmérése. A betegség okai: fertőzés, örökletes betegség, életmód. A gyógyítás. A körzeti orvos és a kórház feladatai. A gyógyszerár. A védőoltások szerepe. Baleset: megelőzés, segélykérés, a mentők értesítése. A mentők munkája.</p>	<p>Az egészségünket károsító és védő szokások csoportosítása. Példák gyűjtése az aktív és passzív pihenésre. A betegség tünetek felismerésének gyakorlása esettanulmányokon keresztül. A fertőzés megelőzési módjainak gyakorlása. A gyógyítók munkájának felismerése, tisztelete. Az egyes egészségügyi intézmények használatának megismerése. A megelőzés szerepének felismerése. A mentők munkájának értékelése, tisztelete. Teendők, segítségkérés módjainak megismerése baleset esetén.</p>	<p>Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás. Csoportos kísérletezés.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: hasonlatok, szólásmondások, közmondások, mesék (az egészséggel és betegséggel kapcsolatban). Technika, életvitel és gyakorlat: a betegség tünetei, teendők betegség esetén.</p>	<p>Tankönyv. Munkafüzet. A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.</p>
Fogalmak	Egészségmagatartás, betegség, gyógyítás, baleset, fogyatéék.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Önismeret és viselkedés	Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	magatartási szokások, kommunikáció	

A tematikai egység céljai	Az ember megismerése és egészsége szempontjából az emberi magatartásformák megfigyelése. Kapcsolatok és a közösség jelentőségének felismertetése az ember életében.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
	<p>Én ismereti feladatok</p> <p>Emberi magatartásformák megfigyelése különböző helyzetekben.</p> <p>Helyzetgyakorlatok elemzése. Példák csoportosítása (helyes és helytelen viselkedés), érvek és indokok keresése.</p> <p>Az együttélés alapvető szabályainak megbeszélése.</p>			
Fogalmak	együttélési szabályok			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Vágtat, mint a paripa			Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	Testrészek.			
A tematikai egység céljai	A felépítés és működés kapcsolatának beláttatása a ló testfelépítésének és mozgásának példáján.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulói tevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A ló leírása: testfelépítés, életmód, alkalmazkodás a környezethez.</p> <p>A ló mozgása: ügetés, poroszkálás, vágta.</p>	<p>A kapcsolat felismerése a ló testfelépítése és életmódja, illetve természetes környezet között.</p> <p>Annak magyarázata, miért elterjedt használat a ló: példák keresése a ló és az ember kapcsolatára. A ló</p>	<p>Szemléltetés. Tanári magyarázat.</p> <p>Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita.</p> <p>Tanulók kiselőadásai.</p> <p>Projekt módszer.</p> <p>Kooperatív oktatási módszer.</p> <p>Szerepjáték.</p> <p>Házi feladat.</p>	<p>Ének-zene: népdalok, zeneművek a ló és ember kapcsolatáról, a ritmus és a mozgás kapcsolata (táncok).</p> <p>Testnevelés és sport: világsúcsok,</p>	<p>Tankönyv.</p> <p>Munkafüzet.</p> <p>Képek, ábrák.</p> <p>Bábok.</p> <p>Szókártyák.</p> <p>A témák feldolgozásához szükséges tárgyak, eszközök.</p>

	mozgásának megfigyelése és a különböző	Differenciálás.	nemzetirekordok	
	mozgásformáinak összehasonlítása.	Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás Csoportos kísérletezés.	különböző sportágakban, lovassportok. Magyar nyelv és irodalom: a mozgás, illetve a ló mozgásának megjelenítése irodalmi alkotásokban, mondókákban	
Fogalmak	Mozgásszerv, mozgásforma.			

Tematikai egység/fejlesztési cél	Kertben, mezőn		Órakeret 6 + 1 óra	
Előzetes tudás	Életfeltételek, tápanyagok, táplálék, évszak.			
A tematikai egység céljai	A felépítés és működés kapcsolatában az élőlények csoportosítása, a haszonnövények fogyasztható részeinek megnevezése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Tanulóitevékenységek	Pedagógiai eljárások, módszerek, munkaszervezési formák és	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
A Nap mint energiaforrás. A napsugárzás hatása az élővilágra. Gombák, növények, állatok. Zöldek, gyümölcsök.	Életközösség megfigyelése. Az élővilág szerveződési szintjeinek felismerése. A megfigyelt élőhely élőlényének	Szemléltetés. Tanári magyarázat. Megfigyelés, megbeszélés, beszélgetés. Vita. Tanulók	Vizuális kultúra: mesterséges életközösségek (kert, mező) képi megjelenítése; zöldek- és gyümölcsesendéletek.	Tankönyv. Munkafüzet. Képek, ábrák. Bábok. Szókártyák. A témák feldolgozásához

<p>növény részei (gyökér, szár, levél, virág, termés). A mag. Ehető növényi részek. Életszakaszok, csírázás, fejlődés, növekedés, öregedés. Lebomlás, komposztálás, rothadás. Háziállatok (kutya, macska), haszonállatok (tyúk,</p>	<p>csoportosítása (gomba, növény, állat, zöldség, gyümölcs). Naptár készítése az idényzöldségekről és idénygyümölcsökről. Növény fejlődésének megfigyelése. Lebomlás vizsgálata. A komposztálás szerepének felismerése. Szerves hulladékok csoportosítása a</p>	<p>kiselőadásai. Projekt módszer. Kooperatív oktatási módszer. Szerepjáték. Házi feladat. Differenciálás. Frontális osztálymunka. Önálló tanulói munka. Páros munka. Csoportos feladatmegoldás</p>		<p>szükséges tárgyak, eszközök.</p>
<p>kacsa), hazai vadon élő állatok (rókalepke, május cserebogár, kárász, csuka, seregély, fekete rigó, mezei pocok, őz, róka). Szaporodás: pete, tojás, elevenszülő.</p>	<p>komposztálhatóság szerint. A megfigyelt élőhelyen talált növények csoportosítása aszerint, mely életszakaszban voltak. Példaállatok csoportosítása a tanult csoportok szerint (háziállat, haszonállat, vadon élő állat, illetve ízeltlábúak, halak, madarak, emlősök). Néhány jellegzetes állatnyom tanulmányozása, lerajzolása. Életnyomok gyűjtése a terepi látogatás során. Állatnyomok megismerése.</p>	<p>Csoportos kísérletezés.</p>		
<p>Fogalmak</p>	<p>Életközösség, növényi szerv, életciklus, napenergia.</p>			

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.</p> <p>Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.</p> <p>A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.</p> <p>Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.</p> <p>A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.</p> <p>Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.</p> <p>Egy természetes életközösség bemutatása.</p> <p>Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.</p> <p>Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete.</p> <p>Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.</p>
---	--

Vizuális kultúra 1-4 évfolyam

Célok és feladatok

A vizuális nevelés legfőbb célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a látható világ jelenségeinek, a vizuális művészeti alkotásoknak mélyebb átéléséhez, értelmezéséhez, környezetünk értő alakításához. A tantárgy így nemcsak a képző- és iparművészet területeinek a feldolgozásával foglalkozik tehát, hanem tartalmi közé emeli a vizuális jelenségek, közlések olyan köznapi formáinak vizsgálatát is, mint a tömegkommunikáció vizuális megjelenései, a legújabb elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségek és az épített, alakított környezet. A képzőművészet, vizuális kommunikáció, tárgy- és környezetkultúra a vizuális kultúra tantárgynak olyan részterületei, amelyeknek a tartalmi végigkísérik a közoktatásban a vizuális nevelést. Ezek a részterületek azonban csak a legfontosabb tartalmakat biztosítják a fejlesztéshez, de a hatékony fejlesztés csakis komplex feladatokban, egymással összefüggő feladatsorokban értelmezhető. A tantárgy oktatása tevékenység-, illetve gyakorlatközpontú, ahol alapvető fontosságú a játékos-kreatív szemlélet, illetve hogy a tantárgy tartalmainak feldolgozása komplex, folyamatorientált megközelítésben történjen, így a projekt módszer eszközét is felhasználja a tanítás-tanulás folyamatában.

A vizuális kultúra tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. További cél tudatosítani az érzékelés különböző formáinak kapcsolatát, amely a számítógépes környezet bevonásával képes egy újabb, „más minőségű” intermediális szemléletet is kialakítani. A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az őket érő hatalmas mennyiségű vizuális és térbeli információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, kritikusan feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményt megfogalmazni. Cél továbbá segíteni a művészi és köznapi vizuális közlések pontos értelmezését, továbbá fokozni az alkotómunka során a vizuális közlés és kifejezés árnyalt megjelenítését. Meghatározó szerepe miatt fontos a vizuális környezet alapját képező épített környezet iránti tudatosság fejlesztése a tapasztalás, értelmezés, alkotás folyamatán keresztül. Fontos mindemellett a térbeliség és a térbeli helyzetek tudatosítása, hiszen a képszerű megismerés mellett továbbra is meghatározó a téri- tárgyi világban történő tájékozódás minősége. Az épített környezet és a tárgyak világának, valamint a környezetalakítás lehetőségeinek jobb megértése, s az ezzel járó felelőségek megtapasztalása teszi lehetővé, hogy a gyerekek képesek legyenek az épített környezettel egészségesen együtt élni, annak kevésbé kiszolgáltatottá válni, így egy „környezettudatos” életformát elfogadni és gyakorolni. A vizuális nevelés kiemelt fontosságú feladata a kreativitás működtetése, illetve fejlesztése, a kreatív képességek kibontakoztatása.

Nagy hangsúlyt kap a kreatív problémamegoldás folyamatának és módszereinek tudatosítása, mélyítése. A fejlesztés minden más tantárgytól megkülönböztető lehetősége az örömteli, élményt nyújtó, a személyes megnyilvánulásnak legnagyobb teret engedő alkotótevékenység megszerettetése, ezáltal a motiváció fokozása, egy szélesebb értelemben vett alkotó magatartás kialakítása. Cél továbbá a problémamegoldó képesség erősítése, hisz a feladatok önálló megoldása bizonyos rutinok, készségek kialakításával kezdődik, majd az egyre önállóbban végzett tevékenységeken keresztül jut el a projekt feladatok önálló megoldásáig. A tanulók önismeretének, önkritikájának, önértékelésének fejlesztése kritikai szemléletmód kialakításával a gyakorlati tevékenységeken keresztül valósul meg, amelyek mindegyike – eredeti céljától függetlenül is – személyiségfejlesztő hatású. Motiváló hatásuk mellett segítik az érzelmi gazdagodást, az empátia, az intuíció fejlesztését, az önálló ízlés, a belső

igényesség kialakulását, az önértékelés és önismeret kialakulása révén pedig a céltudatos önszabályozást.

A vizuális kultúra tanításának fontos alapelve azonban, hogy a művészeti nevelés valójában művészettel nevelésként értelmezendő, hisz a közoktatásban a művészet nem lehet célja, csupán eszköze a nevelésnek, azaz egy közismereti tárgy közvetlen feladata nem lehet a „művészképzés”.

A tantárgy fontosságát hangsúlyozza, hogy az információs csatornák gazdagodása a szöveges információ befogadása mellé felzárkóztatja a vizuális információk tudatos befogadásának fontosságát is, hisz az információk forrása és jellege alapján szöveg és kép együttes értelmezése napjainkban gyakoribb jelenség valós élethelyzetekben. A médiatudatosság fejlesztésének tehát egyre fontosabb aspektusa már ebben az iskolaszakaszban is a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés.

A médiatudatosság fejlesztése elsősorban a gyerekek saját médiaélményeinek feldolgozásán és a médiaszövegek kifejezőeszközeivel való ismerkedésen keresztül zajlik. Az élményfeldolgozás folyamatában a médiából származó élményekhez kapcsolódó érzések és gondolatok formát kapnak, így lehetővé válik az élményre való reflexió. A médiaélmény a feldolgozás eredményeként médiatapasztalattá válhat. A folyamatban szerepet játszik a fantáziavilág, a személyes adottságok, az egyéni élethelyzet és az addig összegyűjtött tapasztalatok, ismeretek.

Az ismeretanyag a gyerekek mindennapi médiaélményeire épít, azokból vett példák alapján beszél a média kifejezőeszközeiről, társadalmi funkcióiról, működésmódjáról. A tanulási folyamat szabad beszélgetés, vita, személyes vélemény megfogalmazásán keresztül zajlik, aktív alkotó tevékenységre, kooperatív technikákra épül, amely során kiemelt figyelmet kap az empátia és a kompromisszumkészség, ezáltal fejlődik az állampolgári kompetencia.

1–4. évfolyam

Az általános iskola alsó tagozatán a fejlesztés-centrikus vizuális kultúra tanulása alapvetően két célt szolgál: a kezdeti motiváltság és az örömteli alkotás fenntartását, valamint a vizuális műveltség megalapozását.

A kisiskolások az iskolai tanulmányaik megkezdésekor általában már – életkoruknak megfelelő szinten – használják a vizuális kifejezés bizonyos eszközeit. Az első iskolai években mégsem ezek tudatosítása a tanító kiemelt feladata, hanem a változatos és a tanulók érdeklődését felkeltő játékos feladatokkal, új technikákkal, kifejezési módokkal a kifejező- képesség fejlesztése, a vizuális kommunikáció alapját képező ismeretek szinte észrevétlen átadása a játékos gyakorlati feladatokon keresztül, a gyerekek életkori sajátosságaiból fakadó önkifejezési kedv és a kifejezés, alkotás felszabadultságának további ösztönzése. Ebben az életkorban kezdődik a valós terek tudatos használata. Az épített környezeti nevelés során a gyerekek által ismert környezet (például iskola, otthon) felfedezésén és különböző építő- alkotó játékokon keresztül fejlődik környezetük megfelelő alakításának képessége. Fontos, hogy a gyerekek megőrizzék a kezdeti motiváltságot, hogy örömteli legyen számukra az alkotás, hogy „játszva tanuljanak”.

A vizuális kultúra tanítása természetes módon kínálja az együttműködést más művészetekkel és más tantárgyakkal (pl. anyanyelv, természetismeret), a vizuális nevelés komplex, tantárgyakon átívelő jellegét hangsúlyozva. Fontos eszköz, hogy lehetőséget adjunk a különböző művészeti ágak sajátos kifejező nyelvének megismerésére, a vizuálisan érzékelhetően túl más érzékszervi tapasztalatok kiaknázására is.

A vizuális fejlesztés hatékony módja, hogy a tananyagot problémakörökbe, életszerű szituációkba ágyazva tárjuk a gyerekek elé. Fontos továbbá, hogy használjuk ki a tantárgy adta alkotó

lehetőségeket és – különösen az alsó tagozaton – a befogadó feladatokat is a kreatív alkotás kereteiben oldjuk meg.

Az alkotva befogadás elvének megvalósítása mellett ismertessünk meg a gyerekekkel minél több művészeti alkotást; alkotó óráinkon szemléltessük a témát és a technikát a művészet kezdeteitől napjainkig létrejött, valós esztétikai értéket képviselő műalkotásokkal, beszélgetéseket is kezdeményezve ezekről.

Az első két évfolyamon a gyerekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodva a vizuális kultúra részterületei közül a belső képek kialakulását segítő „Kifejezés, képzőművészet” és a „Tárgy- és környezetkultúra” elsősorban a tárgykészítés és téralkotás tevékenységével kerüljön túlsúlyba, a 3–4. évfolyamon növekedhet az elvontabb „Vizuális kommunikáció” részterület tartalmait feldolgozó feladatok aránya.

Az életünket jelentősen befolyásoló jelenség a média, amely a vizuális kultúra megkerülhetetlen része. A vizuális nevelés keretein belül zajló médianevelést célszerű már a bevezető szakaszban elkezdni, reagálva a gyerekek médiahasználati szokásaira, erősítve a médiatudatosságot.

Az első két osztályban a médianevelés kiemelt célja a saját médiaélmények feldolgozásán keresztül a reflektív médiahasználat fejlesztése, annak tudatosítása, hogy az élményfeldolgozás során a médiaélmények átalakíthatóak. Az élményfeldolgozás hozzájárul a médiatartalmak közötti tudatosabb választás igényének megalapozásához, illetve megerősítéséhez is.

A médiaszövegek kifejezőeszközeivel való ismerkedés nemcsak a médiaszövegek olvasási készségét mélyíti el, hanem megalapozza azt a felismerést is, hogy a médiaszövegek mesterségesen előállított termékek, konvenciókra alapozó nyelvi konstrukciók, melyek üzeneteket közvetítenek. Ezen keresztül a valóság és fikció közötti különbségtétel képessége is fejlődik. 3-4. évfolyamon a médiaélmények feldolgozása, az audiovizuális alkotások kifejezőeszközeinek megismerése, az életkorhoz igazodó meseregények, ifjúsági regények és azok filmes adaptációjának összehasonlításán, feldolgozásán keresztül kapcsolható össze az olvasás kultúra

fejlesztésével. Elsősorban a hír és információ, illetve a

reklám mindennapokban betöltött szerepe, értékelése, sajátosságai kerülnek elő ebben az időszakban. Az ismeretanyag átadását érdemes a gyerekek által ismert és kedvelt médiatartalmakra építeni, ez az élményszerű feldolgozási mód a játszva tanulás lehetőségét teremti meg. A gyerekek a megismert kifejezőeszközöket önálló kreatív alkotások (rajzok, fotók, hangzó anyagok) elkészítése közben alkalmazni kezdik, ezáltal tapasztalati úton mélyül a kifejezőeszközökről elsajátított ismeret. Többek között e momentum az, amely ebben az iskolaszakaszban a média és mozgóképkultúra fejlesztési feladatait szorosan összeköti a vizuális kultúra tantárggyal.

Az olvasástanulás időszakában különösen fontos az audiovizuális kultúra és a könyvkultúra kapcsolatának bemutatása. A szövegolvasás és a médiaszöveg-olvasás tanulása összekapcsolható, kölcsönösen erősíthetik egymást. Az olvasási készség fejlesztését és az olvasási kedv növelését célozzák azok a kreatív gyakorlatok, amelyek során az életkorhoz igazodó mesék, történetek és rajzfilmes adaptációik összehasonlítására, feldolgozására kerül sor.

A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti különbségek megismerése segíti a médiakörnyezetben való tájékozódást, a tapasztalati valóság és a média által közvetített valóság közötti különbségek felismerését.

Mivel a gyerekek ebben az életkorban a valós tereken kívül a virtuális tereket is használni kezdik, szükség van a virtuális terekhez kapcsolódó élmények feldolgozására is. Az első két évben elsősorban a videojátékok használatával kapcsolatosan nyílik lehetőség az élményfeldolgozásra. 3–4. évfolyamon alapvető fejlesztési cél a tanulók biztonságos és kreatív internet használatát segítő

képesség- és készségfejlesztés, a hálózati

kommunikációban való biztonságos részvételhez szükséges alapismeretek, viselkedési szabályok megismertetése.

A fejlesztési célok tehát mind a vizuális kultúra, mind a mozgóképkultúra és médiaismeret fejlesztési feladatai esetében tevékenységközpontú, kreatív, élményekkel telített helyzetekben játékos, alkotó, önálló vagy csoportos feladatmegoldással érhetőek el.

Az értékelés elvei és eszközei

A vizuális kultúra órákon az értékelés legfőbb célja, hogy a tanulókat hozzásegítse a körülötte lévő világ jelenségeinek, művészeti alkotásainak mélyebb megértéséhez.

Legyen képes ezeket munkáiban megjeleníteni és tartalmát szóban bemutatni.

Figyelembe vesszük a gyerek egyéni képességeit, motiváltságát és értékelésünk akkor lesz fejlesztő jellegű, ha egyénre szabott.

A munkafolyamat során fejlesztjük a gyerek önértékelését. Törekszünk arra, hogy a művészeti és vizuális közléseket helyesen értelmezi és kifejezéseiket, kifejező eszközeit helyesen használja.

Cél a problémamegoldó képesség fejlesztése, mely az értékelésben úgy nyilvánul meg, hogy legyen képes a tanuló az egyéni feladatmegoldástól eljutni a projektmunkákban való együttműködésig.

Legyen képes az információs csatornák közti tudatos választásra, s tudja megindokolni a döntését.

Az értékelés lehetőségei

Részvétel a tervezési folyamatban.

A munkafolyamatok fázisainak betartására való igény. A munkához való hozzáállás, motiváltság.

A fantázia, kreativitás megjelenése az egyéni munkákban. A tanult fogalmak pontos ismerete és alkalmazása- Tudatos tájékozottság a média világában.

Óraterv

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	2	2	2	2
Éves óraszám	72	72	72	72

1. évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	2	72

A tematikai egységeket áttekintő táblázat

Tematikai egység megnevezése	Órakeret
1.Kifejezés, képzőművészet Átélt élmények és események	12+2
2.Kifejezés és képzőművészet Valós és képzelt látványok	10
3.Vizuális kommunikáció Vizuális jelek a környezetünkben	8
4.A média társadalmi szerepe és használata Médiahasználati szokások	2

Médiumok, médiaélmény, feldolgozás	
5.A média kifejezőeszközei Kép, hang, cselekmény	3
6.A média társadalmi szerepe és használata Személyes élmény, médiaélmény	1
7.A média társadalmi szerepe és használata Tájékozódás a virtuális terekben	1
8. Tárgy-és környezetkultúra Környezetünk valós terei és mesés helyek	14+3
9.Tárgy-és környezetkultúra Valós és kitalált tárgyak	14+2
Összes óraszám:	65+7=72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Átélt élmények és események	Órakeret 12+2 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érzékelés finomítása. Különböző észlelési tapasztalatok, modalitások (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) áttétele, „fordítása”. Saját élmények feldolgozása, vizuális megjelenítése és a kifejezőképesség fejlesztése a mondanivaló kifejezésének érdekében történő eszköz megválasztásával. Közvetlen élmény képi és téri megjelenítése. Színtapasztalatok gazdagítása, színismeretek bővítése. Színérzék fejlesztése. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Természeti látványok hangulatának visszaadása. Téralkotó és -ábrázoló képesség fejlesztése játéktárgyakkal, térbeli manipulációval.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A közvetlen környezetben található tárgyak, jelenségek minőségének (pl. illat, hang, zene, szín, fény, felület, méret, mozgás, helyzet, súly) megtapasztalása különböző játékos feladatok során, a célzott élménygyűjtés és vizuális megjelenítés (pl. festés, rajzolás, kollázs, mintázás, makettezés) érdekében, a vizuális nyelv alapvető elemeinek játékos használatával. Korábban átélt események, élmények (pl. kellemes, kellemetlen, hétköznapi, ünnepi, különleges, szokványos, felkavaró, unalmas) felidézésének segítségével, látott, hallott vagy elképzelt történetek (pl. tündérmesék, közösen kitalált játékok, helyzetek, mesék, mesefolyamok) megjelenítése sík és/vagy térbeli, plasztikai alkotásban (pl. színes, grafikus, vegyes technikájú, mintázott vagy konstruált) az elemi kompozíciós elvek figyelembevételével.	Magyar nyelv és irodalom: Figyelem a beszélgetőtársra. Szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. Dráma és tánc: egyensúly-, ritmus- és térérzékelés. Ének-zene: emberi hang, tárgyak hangja, zörejek megkülönböztetése hangerő, hangszín, ritmus szerint. Környezetismeret:	

	Anyagok tulajdonságai, halmazállapot-változás. Kísérletek oldatokkal, fényel, hővel. Etika: én magam, szűkebb környezetem.
	Matematika: változás kiemelése, az időbeliség megértése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzékelés, pont, vonal, folt, forma.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Valós és képelt látványok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az illusztráció elemi fogalmának megértése, illusztráció készítése. Képkalkító- és kifejező képesség fejlesztése. Komponáló képesség fejlesztése a kiemelés eszközeivel. Vizuális fantázia (képzelőerő) fejlesztése. Asszociációs készség, képzettársítási készség fejlesztése. Plasztikai érzék fejlesztése. Plasztikai minőségek sokféleségének megtapasztalása. Plasztikai kifejezőképesség fejlesztése. Formaérzék, karakterérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Mesék, versek valós vagy fantázia szereplőinek (pl. hősök, ártók, bajkeverők, segítők), természetes környezetének (pl. erdők, ligetek, állatok, vizek) illusztratív jellegű ábrázolása (pl. sorozatként, képeskönyvként) emlékképek felidézésével, megfigyelések segítségével és a fantázia által.	Magyar nyelv és irodalom: Élmények, tartalmak felidézése. Szép könyvek.	
Művészeti alkotások és fotók nézegetése megadott szempontok szerint (pl. alakok, szereplők, terek, tárgyak, mérete, színe, tónusa).	Dráma és tánc: Dramatikus formák. Fejlesztő játékok. Környezetismeret: Mozcásjelenségek, kísérletek. Optika. Ének-zene: Cselekményes dalanyag, dramatizált előadás. Ritmus, hangszín, hangmagasság, zene és zöreij.	
	Etika: Közösségek. A mesevilág szereplői. Mese és valóság.	

		Matematika: Képi emlékezés, részletek felidézése. Nézőpontok. Mozgatás. Síkmetszetek képzeletben.
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Illusztráció, festészet, szobrászat, fotó.
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Vizuális jelek a környezetünkben	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Vizuális kommunikációs képesség fejlesztése. Képolvasással történő információszerzés, képi jelek, vizuális szimbólumok olvasása és létrehozása. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Redukciós képesség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képzalkotásban. Vonalas jellegű, foltszerű előadásmód. Méretkülönbségek felismerése, a léptékváltás alapjai.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Jeltervezés, jelalkotás változatos méretben (pl. apró pecsét, tábla, land art szerű méretben udvaron, játszótéren), különböző anyagokból (pl. agyag, madzag, papírdúc, fatábla, talált anyag, homok, kavics, falevél, víz) meghatározott célok érdekében (pl. eligazodás, útbaigazítás, védelem, figyelemfelkeltés).		Matematika: tájékozódás térben, síkban, a tájékozódást segítő viszonyok. Környezetismeret: A térkép legfontosabb elemeinek felismerése. Jelek, jelzések. Természeti jelenségek, természetes anyagok. Technika, életvitel és gyakorlat: jelzőtáblák.
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Látvány, jelalkotás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználati szokások médiumok, médiaélményfeldolgozás	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját médiahasználati szokások tanulmányozása. Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. A különböző médiumok beazonosítása, tudatosítása. A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Olvasási készség és szókinccs fejlesztése médiaszövegekkel.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A különböző médiumok (pl. könyv, televízió, rádió, internet, film, videojáték) megfigyelése, vizsgálata, összehasonlítása, megadott szempontok (pl. érzékszervekre gyakorolt hatás, eltérő jelhasználat) alapján közvetlen tapasztalat és saját médiaélmények felidézésének segítségével.</p> <p>Az egyes médiumokhoz (pl. könyv, televízió, számítógép) kapcsolódó saját használati szokások megjelenítése szóban, vizuálisan (pl. rajzolás, bábkészítés) vagy szerepjáttékkal.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Mesék, narratív történetek.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.</p> <p>Etika: Önkifejezés és önbizalom erősítése, önálló gondolkodás, identitástudat fejlesztése.</p> <p>A fantázia jelentősége, használata, kitalált történet önmagáról (jellemábrázolás), meseszereplők osztályozása: jó-rossz tulajdonságokkal való azonosulási</p>
	<p>képesség vizsgálata, önmagára vetítése. Önmaga megértése.</p> <p>Környezetismeret: Az érzékszervek működésének megtapasztalása, szerepének, védelmének felismerése a tájékozódásban, az információszerzésben. Napirend, szabadidő, egészséges életmód.</p> <p>Dráma és tánc: kiscsoportos és páros rövid jelenetek kitalálása és bemutatása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Televízió, rádió, könyv, számítógép, színház, mozi, újság, műsor, rajzfilm, film.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média kifejezőeszközei	Órakeret
	Kép, hang, cselekmény	3 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Az érzelmek kifejezés képességének a fejlesztése. A figyelmi koncentráció, az érzékelés pontosságának fejlesztése. A médiaszövegek alapvető alkotóelemeinek azonosítása. Annak felismerése, hogy a médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított alkotások (a média konstruált valóság). Részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben és vitában. Saját vélemény megfogalmazása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>Különböző médiaszövegek (pl. animációs mesék, videojátékok) alapvető kifejezőeszközeinek (hanghatások, vizuális jellemzők) megfigyelése és értelmezése közvetlen példák alapján. A kép és hang szerepének megfigyelése a mesevilág teremtésében (pl. animációs meséken keresztül).</p> <p>Egyszerű médiaszövegek (pl. animációs mesék, reklám) cselekménye kezdő- és végpontjának, a cselekményelemek sorrendjének megfigyelése közvetlen példák alapján.</p> <p>Címadás.</p> <p>A hangok és képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, szomorúság, düh, félelem) felismerése, kifejezése.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése.</p> <p>Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis).</p> <p>A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szálon futó történetekben.</p> <p>Összefüggő mondatok alkotása képek, képsorok segítségével, adott vagy választott témáról.</p> <p>Etika: önmaga megértése, mesék kapcsolatrendszerének elemzése, mesei szereplők és tulajdonságaik (lent-fönt, jó-rossz).</p> <p>Környezetismeret: az érzékszervek működésének megtapasztalása, szerepének, védelmének felismerése a tájékozódásban, az információszerzésben.</p>
	<p>Ének-zene: Emocionális érzékenység fejlesztése. A teljes figyelem kialakításának fejlesztése. Tapasztalat a zenei jelenségekről.</p> <p>Dráma és tánc: mese főhősének kiválasztása és a választás indoklása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zene, emberi hang, zaj, zöreje, csend.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata Személyes élmény, médiaélmény	Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közvetlen kommunikáció jelzéseinek, illetve a közvetett kommunikáció eszközeinek megfigyelése, tudatosítása. Önismeret, önreflexiós készség fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>A személyes, közvetlen kommunikáció verbális, vokális és testbeszéddel történő jelzéseinek felismerése, értelmezése.</p> <p>Személyesen átélt, elképzelt és a médiában látott, hallott esemény megjelenítése rajzban, önállóan készített bábbal, szerepjátékkal.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Szöveg értelmezése, nem verbális jelzések értelmezése, használata beszéd közben.</p> <p>Mese és valóság különbsége.</p> <p>A megismert mese, történet tanulságának összevetése saját tapasztalatokkal, eseményekkel.</p> <p>Az explicit információk, állítások megértése, értelmezése, értékelése, egyszerű következtetések levonása.</p> <p>Etika: másnak lenni/elfogadás, kirekesztés.</p> <p>Környezetismeret: Nappal és éjszaka. A világ, ahol élünk. Föld és a csillagok. Élőlények, életközösségek.</p> <p>Dráma és tánc: Történetek kitalálása és kiscsoportos vagy páros megvalósítása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ Fogalmak</p>	<p>Esemény, képzelet, valóság.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A média társadalmi szerepe, használata Tájékozódás a virtuális terekben</p>	<p>Órakeret 1 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Iskolaérettség.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A kreatív, kritikus internethasználat fejlesztése. Az internetes tevékenységekhez kapcsolódó biztonság növelése. A gyerekek virtuális terekben zajló tevékenységeihez kapcsolódó élmények feldolgozásának segítése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>Az életkori sajátosságokhoz igazodó internethasználati lehetőségeinek megismerése (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).</p> <p>Az internethasználat legfontosabb (pl. biztonságot eredményező) szabályainak megismerése különböző eszközökkel (pl. kártyajáték, bábozás).</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Rövid hallott szöveg üzenetének megértése. Az olvasott szövegekkel összefüggésben az aktív szókincs gazdagítása. Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása.</p> <p>Egyszerű ok-okozati összefüggés felismerése; következtetések levonása.</p> <p>A fantázia és képzelet aktiválása a megismerés érdekében.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: Szabálykövető magatartás a közvetlen közlekedési környezetben. A közlekedés szabályainak értelmezése.</p> <p>Etika: a számítógépes világ ismeretségei.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ Fogalmak</p>	<p>Internet, honlap.</p>

<p>Tematikai egység/</p>	<p>Tárgy- és környezetkultúra</p>	<p>Órakeret</p>
<p>Fejlesztési cél</p>	<p>Környezetünk valós terei és mesés helyek</p>	<p>14+3 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Téralkító, térrendező képesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés a térformálás, térlehatárolás, térszervezés terén. Térérzék fejlesztése nézőpontok változtatásával. Technikai készség fejlesztése.</p> <p>Térbeli tájékozódás képességének fejlesztése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>A környezetünkben található különböző méretű külső, belső terek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) épületek (pl. iskola, transzformátorház, víztorony), tárgyak (pl. cipő, táska, kilincs) tudatos megismerése, vizsgálata minden érzékszervvel (látás, hallás, tapintás, szaglás).</p>	<p>Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedés, környezetünk.</p> <p>Környezetismeret:</p>	
<p>Valós vagy kitalált funkciónak megfelelő terek (pl. „a hely, ahol játszok”, „a hely, ahová elbújok”), tárgyak (pl. közlekedési eszköz, mesebeli szerszám) kitalálása és megjelenítése (pl. rajzban, makettel, modellben).</p>	<p>Természeti, technikai környezet. Múlt megidézése.</p> <p>Dráma és tánc:</p>	

Képzletbeli, mesebeli helyeken, terekben (pl. elvarázsolt kastély,		térkitöltő és térkihasználó
boszorkány konyhája, vitorlás hajó) zajló mesék, elképzelt vagy valóságos történetek dramatizálása, eljátszása saját tervezésű és kivitelezésű szereplőkkel (pl. babák, botok, figurák, sík-, kesztyű-, árny-, óriás-, agyagfejű, bábok), terekkel, díszletekkel, melyek létrehozásánál a környezettudatos anyaghasználat érvényesül.		gyakorlatok, mozgástechnikák, tánc technikák. Matematika: Képzletben történő mozgatás. Hajtás, szétvágás síkmetszetek. Objektumok alkotása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Funkció, takarás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Valós és kitalált tárgyak	Órakeret 14+2 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tárgyalkotó vizuális, esztétikai és manipulatív képességek fejlesztése. A tárgykészítés folyamatainak, gondolkodásmódjának megtapasztalása. Forma és funkció összefüggés, formaérzék fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése (a munkafázisok megfigyelése). A gondos kivitelezés, különböző anyagok, eljárások, személyes tapasztaláson alapuló megismerése. Egyszerű kézműves technikák megfigyelése, rekonstruálása. Jeles napok szokásainak és tárgyi kellékeinek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. hangszer, pálca, öltözék, szőnyeg, edény, bútor, ékszer, szerszám, jármű) tervezése létrehozása meghatározott mesebeli célok (pl. mindent halló, látó, elrejtő, védő, szállító) érdekében, oly módon, hogy a tárgy külseje (pl. forma, díszítés, méret, anyag) utaljon funkciójára.		Környezetismeret: Természeti, technikai és épített rendszerek. Anyagismeret.

Hétköznapi tevékenységek során használatos tárgyak (pl. konyhai eszköz, játék, öltözék, öltözékkiegészítő, hangszer, szerszám) létrehozása meghatározott tulajdonos számára (pl. adott személyiség, foglalkozás, életkor, nemek szerint).	Dráma és tánc: népi gyermekjátékok. Ének-zene: Népzene énekléssel, ritmikus mozgással, néptáncal. Hangszerek. Technika, életvitel és gyakorlat: eszközhasználat. Etika: valóság és képzelet. Matematika: objektumok alkotása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tárgytervezés, díszítés, öltözékkiegészítő.
A fejlesztés várt eredmény az 1. évfolyam végén	Képzőerő, belső képalkotás fejlődése. A felszerelés kifejező alkotások önálló rendben tartása. A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése. A képalkotó tevékenységek közül személyes létrehozása. Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése. A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése. Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése. Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

2. évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
2. évfolyam	2	72

A tematikai egységeket áttekintő táblázat

Tematikai egység megnevezése	Órakeret
1.Kifejezés, képzőművészet Átélt élmények és események	12
2.Kifejezés és képzőművészet Valós és képzelt látványok	14
3.Vizuális kommunikáció Vizuális jelek a környezetünkben	10
4.A média társadalmi szerepe és használata Médiahasználati szokások Médiumok, médiaélmény, feldolgozás	2
5.A média kifejezőeszközei Kép, hang, cselekmény	1+1

6.A média társadalmi szerepe és használata Személyes élmény, médiaélmény	3
7.A média társadalmi szerepe és használata Tájékozódás a virtuális terekben	3
8.Tárgy-és környezetkultúra Környezetünk valós terei és mesés helyek	10+3
9.Tárgy- és környezetkultúra Valós és kitalált tárgyak	10+3
Összes óraszám:	65+7=72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, Átélt élmények és események	képzőművészet	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség.		
A tematikai egység/ nevelési-fejlesztési céljai	Az érzékelés finomítása. Különböző észlelési tapasztalatok, modalitások (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) áttétele, „fordítása”. Saját élmények feldolgozása, vizuális megjelenítése és a kifejezőképesség fejlesztése a mondanivaló kifejezésének érdekében történő eszköz megválasztásával. Közvetlen élmény képi és térbeli megjelenítése. Színtapasztalatok gazdagítása, színismeretek bővítése. Színérzék fejlesztése. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Természeti látványok hangulatának visszaadása. Téralkotó és - ábrázoló képesség fejlesztése játéktárgyakkal, térbeli manipulációval.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok		
Korábban átélt események, élmények (pl. kellemes, kellemetlen, hétköznapi, ünnepi, különleges, szokványos, felkavaró, unalmas) felidézésének segítségével, látott, hallott vagy elképzelt történetek (pl. tündérmesék, közösen kitalált játékok, helyzetek, mesék, mesefolyamok) megjelenítése sík és/vagy térbeli, plasztikai alkotásban (pl. színes, grafikus, vegyes technikájú, mintázott vagy konstruált) az elemi kompozíciós elvek figyelembevételével.	Magyar nyelv és irodalom: Figyelem a beszélgetőtársra. Szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. Dráma és tánc: egyensúly-, ritmus- és térérzékelés. Ének-zene: emberi hang, tárgyak hangja, zörejek megkülönböztetése hangerő, hangsín, ritmus szerint. Környezetismeret: Anyagok tulajdonságai, halmazállapot-változás. Kísérletek oldatokkal, fényvel, hővel. Etika: én magam, szűkebb környezetem.		

	Matematika: változás kiemelése, az időbeliség megértése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önkifejezés, tónus, mintázat, felület, sík, tér, grafikai és plasztikai eljárás, kompozíció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az illusztráció elemi fogalmának megértése, illusztráció készítése. Képkalkotó- és kifejező képesség fejlesztése. Komponáló képesség fejlesztése a kiemelés eszközeivel. Vizuális fantázia (képzelőerő) fejlesztése. Asszociációs készség, képzettársítási készség fejlesztése. Plasztikai érzék fejlesztése. Plasztikai minőségek sokféleségének megtapasztalása. Plasztikai kifejezőképesség fejlesztése. Formaérzék, karakterérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>Kitalált történetek, médiaszövegek valós vagy fantázia szereplőinek (pl. hősök, ártók, bajkeverők, segítők), épített környezetének (vizek, bódék, paloták, hidak, tornyok) illusztratív jellegű ábrázolása (pl. sorozatként, képeskönyvként) emlékképek felidézésével, megfigyelések segítségével és a fantázia által.</p> <p>Környezetünk valós elemeinek, tárgyainak, tereinek (pl. háztartási gép, óra, motor, fészek, odú, fa, talaj), különleges nézőpontból (belülről, fentről, alulról) való megjelenítése a fantázia és a megfigyelés révén, a kifejezési szándéknak megfelelő anyagok, eszközök, méretek felhasználásával (pl. színes-, grafikai technika, mintázás, konstruálás talált tárgyakból, azok</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Élmények, tartalmak felidézése. Szép könyvek.</p> <p>Dráma és tánc: Dramatikus formák. Fejlesztő játékok.</p> <p>Környezetismeret: Mozcásjelenségek, kísérletek.</p> <p>Optika.</p> <p>Ének-zene: Cselekményes dalanyag, dramatizált előadás. Ritmus, hangszín, hangmagasság, zene és zörej.</p> <p>Etika: Közösségek. A mesevilág szereplői. Mese és valóság.</p>
<p>átalakításával).</p> <p>A megállapítások segítségével továbbgondolva a látvány sugallta jelenséget, képi tartalmat egy új alkotás létrehozásának érdekében (pl. más térben és időben, más szereplőkkel), különböző művészeti műfajokban (dráma, hang-zene, mozgás, vizuális: installáció, fotómanipuláció).</p>	<p>Matematika: Képi emlékezés, részletek felidézése. Nézőpontok. Mozgatás. Síkmetszetek képzeletben.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kompozíció, kiemelés, karakteres forma, műalkotás, reprodukció, idő.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Vizuális kommunikáció Vizuális jelek a környezetünkben</p>	<p>Órakeret 10 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Megfigyelőképesség fejlesztése. Vizuális kommunikációs képesség fejlesztése. Képolvasással történő információszerzés, képi jelek, vizuális szimbólumok olvasása és létrehozása. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése. Redukciós képesség fejlesztése. A vizuális nyelv elemeinek, pont, vonal, folt, szín megismerése és tudatos használata, szerepük felismerése a képalkotásban. Vonalas jellegű, foltszerű előadásmód. Méretkülönbségek felismerése, a léptékváltás alapjai.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>Környezetünkben található jelek, jelzések (pl. jelzőlámpa, térkép, alaprajz, közlekedési tábla, cégér, piktogram, embléma, szimbólum, zászló, márkajelzés, logo) összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából (pl. valós és virtuális társasjáték, dramatikus játék, kincsvadászat).</p>	<p>Matematika: tájékozódás térben, síkban, a tájékozódást segítő viszonyok.</p> <p>Környezetismeret: A térkép legfontosabb elemeinek felismerése. Jelek, jelzések. Természeti jelenségek, természetes anyagok. Technika, életvitel és gyakorlat: jelzőtáblák.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Modell, piktogram, embléma, alaprajz, cégér, szimbólum, lépték.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználati szokások médiumok, médiaélményfeldolgozás</p>	<p>Órakeret 2 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Iskolaérettség.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Saját médiahasználati szokások tanulmányozása. Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. A különböző médiumok beazonosítása, tudatosítása. A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Olvasási készség és szókincs fejlesztése médiaszövegekkel.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Az egyes médiumokhoz (pl. könyv, televízió, számítógép)</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Mesék, narratív történetek.</p>	

<p>kapcsolódó saját használati szokások (pl. gyakoriság, társas vagy önálló tevékenység), médiaélmények (pl. tetszés, kíváncsiság, rossz élmény) felidézése, kifejezése és megjelenítése szóban, vizuálisan (pl. rajzolás, bábkészítés) vagy szerepjátékkal.</p> <p>Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a levetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázskészítéssel).</p>	<p>Technika, életvitel és gyakorlat: egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.</p> <p>Etika: Önkifejezés és önbizalom erősítése, önálló gondolkodás, identitástudat fejlesztése.</p> <p>A fantázia jelentősége, használata, kitalált történet önmagáról (jellemábrázolás), meseszereplők osztályozása: jó-rossz tulajdonságokkal való azonosulási képesség vizsgálata, önmagára vetítése. Önmaga megértése.</p> <p>Környezetismeret: Az érzékszervek működésének megtapasztalása, szerepének, védelmének felismerése a tájékozódásban, az információszerzésben.</p> <p>Napirend, szabadidő, egészséges életmód.</p> <p>Dráma és tánc: kiscsoportos és páros rövid jelenetek kitalálása és bemutatása.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Képregény, videojáték.

Tematikai egység/	A	média	kifejezőeszközei	Órakeret
Fejlesztési cél	Kép, hang, cselekmény			1+1 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Az érzelmkifejezés képességének a fejlesztése. A figyelmi koncentráció, az érzékelés pontosságának fejlesztése. A médiaszövegek alapvető alkotóelemeinek azonosítása. Annak felismerése, hogy a médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított alkotások (a média konstruált valóság). Részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben és vitában. Saját vélemény megfogalmazása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények				Kapcsolódási pontok

<p>A mediatisált történetek szereplőinek (hősök és gonoszak) azonosítása, az animációs mese morális tanulságainak felismerése.</p> <p>A hangok és képek által közvetített érzelmek (pl. öröm, szomorúság, düh, félelem) felismerése, kifejezése.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: A szövegértés szövegtípusnak megfelelő funkciójáról, folyamatáról alkotott ismeret, meggyőződés kialakítása, fejlesztése.</p>
<p>Egyszerű (pl. kitalált vagy átélt) cselekmény megjelenítése képekkel (pl. rajzzal, képsorozattal), megfelelő hanghatásokkal (pl. zörejjel, énekhanggal) kiegészítve.</p> <p>Hangzó médiaszövegek megjelenítése rajzban.</p>	<p>Alapvető erkölcsi, esztétikai fogalmak, kategóriák (szép, csúnya, jó, rossz, igaz, hamis). A történetiségen alapuló összefüggések megértése egy szálon futó történetekben. Összefüggő mondatok alkotása képek, képsorok segítségével, adott vagy választott témáról.</p> <p>Etika: önmaga megértése, mesék kapcsolatrendszerének elemzése, mesei szereplők és tulajdonságaik (lent-fönt, jó-rossz).</p> <p>Környezetismeret: az érzékszervek működésének megtapasztalása, szerepének, védelmének felismerése a tájékozódásban, az információszerzésben.</p> <p>Ének-zene: Emocionális érzékenység fejlesztése. A teljes figyelem kialakításának fejlesztése. Tapasztalat a zenei jelenségekről.</p> <p>Dráma és tánc: mese főhősének kiválasztása és a választás indoklása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Állókép, mozgókép.</p>

<p>Tematikai egység/</p>	<p>A média társadalmi szerepe, használata</p>	<p>Órakeret</p>
<p>Fejlesztési cél</p>	<p>Személyes élmény, médiaélmény</p>	<p>3 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Iskolaérettség.</p>	

A tematikai egység/ nevelési-fejlesztési céljai	A közvetlen kommunikáció jelzéseinek, illetve a közvetett kommunikáció eszközeinek megfigyelése, tudatosítása. Önismeret, önreflexiós készség fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A közvetlen és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek (pl. idő/térbeli szinkronitás, eltérés, jelenlét, érzékszervek használata) felismerése konkrét médiaszövegek (pl. könyv, gyermekműsor, gyerekeknek szóló koncertfilm, videoklip, sms, emotikonok) alapján. Ismerkedés különböző valóságstátuszú médiaszövegekkel. A valóság és fikció közötti különbség megragadása. Saját megélt élmények és tapasztalatok összevetése (pl. azonosságok, eltérések mentén) a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. gyermekműsorok, gyermekújságok, képregények, életkornak megfelelő rajzfilmek, gyermekeknek készülő internetes honlapok alapján). A különböző médiaszövegek (pl. tehetségkutató műsorok, sportközvetítés, sorozatok, animációs filmek, filmek, reality műsorok) szereplőivel való azonosulásra reflektálás lehetősége (pl. irányított beszélgetés keretében). Személyesen átélt, elképzelt és a médiában látott, hallott esemény megjelenítése rajzban, önállóan készített bábbal, szerepjátékkal.	Magyar nyelv és irodalom: Szöveg értelmezése, nem verbális jelzések értelmezése, használata beszéd közben. Mese és valóság különbsége. A megismert mese, történet tanulásának összevetése saját tapasztalatokkal, eseményekkel. Az explicit információk, állítások megértése, értelmezése, értékelése, egyszerű következtetések levonása. Etika: másnak lenni/elfogadás, kirekesztés. Környezetismeret: Nappal és éjszaka. A világ, ahol élünk. Föld és a csillagok. Élőlények, életközösségek. Dráma és tánc: Történetek kitalálása és kiscsoportos vagy páros megvalósítása.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Elképzelt/kitalált történet, médium.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység/ nevelési-fejlesztési céljai	A kreatív, kritikus internethasználat fejlesztése. Az internetes tevékenységekhez kapcsolódó biztonság növelése. A gyerekek virtuális terekben zajló tevékenységeihez kapcsolódó élmények feldolgozásának segítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Az internethasználat legfontosabb (pl. biztonságot eredményező) szabályainak megismerése különböző eszközökkel (pl. kártyajáték, bábozás). A gyerekek által használt videojátékkal összefüggő élmények	Magyar nyelv és irodalom: Rövid hallott szöveg üzenetének megértése. Az olvasott szövegekkel összefüggésben az aktív szókinccs gazdagítása. Az	

feldolgozása (pl. szerepjátékkal, rajzolással).		olvasmányhoz kapcsolódó
A videojátékok tematikai csoportosítása, a szereplők azonosítása.		személyes élmények felidézése és megosztása. Egyszerű ok-okozati összefüggés felismerése; következtetések levonása. A fantázia és képzelet aktiválása a megismerés érdekében. Technika, életvitel és gyakorlat: Szabálykövető magatartás a közvetlen közlekedési környezetben. A közlekedés szabályainak értelmezése. Etika: a számítógépes világ ismeretségei.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Chat, videojáték.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Környezetünk valós terei és mesés helyek	Órakeret 10+3 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Téralakító, térrendező képesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés a térformálás, térlehatárolás, térszervezés terén. Térérzék fejlesztése nézőpontok változtatásával. Technikai készség fejlesztése. Térbeli tájékozódás képességének fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

A környezetünkben található különböző méretű külső, belső terek (pl. utca, játszótér, buszmegálló, saját szoba, éléskamra, fiók) épületek (pl. iskola, transzformátorház, víztorony), tárgyak (pl. cipő, táska, kilincs) tudatos megismerése, vizsgálata minden érzékszervvel (látás, hallás, tapintás, szaglás).		Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedés, környezetünk. Környezetismeret: Természeti, technikai környezet. Múlt megidézése.
Valós vagy kitalált funkcionak megfelelő terek (pl. „a hely, ahol játszok”, „a hely, ahová elbújok”), tárgyak (pl. közlekedési eszköz, mesebeli szerszám) kitalálása és megjelenítése (pl. rajzban, makettel, modellben).		Dráma és tánc: térkitöltő és térkihasználó gyakorlatok, mozgástechnikák, tánctechnikák.
Képzeltbeli, mesebeli helyeken, terekben (pl. elvarázsolt kastély, boszorkány konyhája, vitorlás hajó) zajló mesék, elképzelt vagy valós történetek dramatizálása, eljátszása saját tervezésű és kivitelezés szereplőkkel (pl. babák, botok, figurák, sík-, kesztyű-, árny-, óriás-, agyagfejű, bábok), terekkel, díszletekkel, melyek létrehozásánál a környezettudatos anyaghasználat érvényesül.		Matematika: Képzeltben történő mozgás. Hajtás, szétvágás síkmetszetek. Objektumok alkotása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Téralkotás, térformálás, térlehatárolás, térszervezés, formarend.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Valós és kitalált tárgyak	Órakeret 10+3 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő pszichomotoros fejlettség. Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tárgyalkotó vizuális, esztétikai és manipulatív képességek fejlesztése. A tárgykészítés folyamatainak, gondolkodásmódjának megtapasztalása. Forma és funkció összefüggés, formaérzék fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése (a munkafázisok megfigyelése). A gondos kivitelezés, különböző anyagok, eljárások, személyes tapasztaláson alapuló megismerése. Egyszerű kézműves technikák megfigyelése, rekonstruálása. Jeles napok szokásainak és tárgyi kellékeinek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Elképzelt, mesebeli tárgyak (pl. hangszer, pálcza, öltözék, szőnyeg, edény, bútor, ékszer, szerszám, jármű) tervezése létrehozása meghatározott mesebeli célok (pl. mindent halló, látó, elrejtő, védő, szállító) érdekében, oly módon, hogy a tárgy külseje (pl. forma, díszítés, méret, anyag) utaljon funkciójára.	Környezetismeret: Természeti, technikai és épített rendszerek. Anyagismeret. Dráma és tánc: népi gyermekjátékok.	
Hétköznapi tevékenységek során használatos tárgyak (pl. konyhai eszköz, játék, öltözék, öltözkiegészítő, hangszer, szerszám) létrehozása meghatározott tulajdonos számára (pl. adott személyiség, foglalkozás, életkor, nemek szerint).	Ének-zene: Népzene énekléssel, ritmikus mozgással, néptáncal. Hangszerek.	

	Technika, életvitel és gyakorlat: eszközhasználat. Etika: valóság és képzelet. Matematika: objektumok alkotása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Forma, funkció, alkalmazkodás.
A fejlesztés várt eredménye a 2. évfolyam végén	<p>Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.</p> <p>Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.</p> <p>Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.</p> <p>A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.</p> <p>A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.</p> <p>Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.</p> <p>Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.</p> <p>Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.</p> <p>Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése.</p> <p>A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).</p> <p>A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.</p> <p>Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.</p> <p>Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.</p>

3. évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
3. évfolyam	2	72

A tematikai egységeket áttekintő táblázat

Tematikai egység megnevezése	Órakeret
1.Kifejezés, képzőművészet Természeti, épített és képzeletbeli tájak, helyek	9
2.Kifejezés és képzőművészet Hétköznapi és képzelt figurák	8+1

3.Vizuális kommunikáció Utazások	8
4.Vizuális kommunikáció Vizuális hatáskeltés	7
5.A média társadalmi szerepe és használata Médiahasználat, élménybefogadás, élményfeldolgozás Médiiumok a mindennapi környezetünkben	2+1
6.A média kifejezőeszközei A médiaszövegek nyelvi jellemzői és érzelmi hatása	2+1
7.A média társadalmi szerepe és használata A média működési módja, mediális információforrások megbízhatósága	1+2
8.A média társadalmi szerepe és használata Tájékozódás a világhálón, a virtuális terekben, biztonságos internethasználat	1+2
9.Tárgy-és környezetkultúra Mikro- és makrotér	10
10.Tárgy-és környezetkultúra Tárgyak és használatuk	17
Összes óraszám:	65+7=72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, Természeti, épített és képzeletbeli tájak, helyek	képzőművészet	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Vizuális nyelvi elemek és minőségek, méretviszonyok, arányok felismerése és használata. Kifejező alkotások ismérveinek felismerése. Nézőpontok felismerése és nézőpontválasztás használata. Alkotó műfajok, technikák felismerése, műveletek sorrendjének követése. Anyagismeret.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális kifejezőképesség fejlesztése. Grafikai kifejezőképesség fejlesztése különböző grafikai, nyomatkészítési eljárások kapcsán. Téralakítási és térábrázolási képesség fejlesztése. Lényeglátó képesség fejlesztése. Formaérvék fejlesztése. Kompozíciós képesség fejlesztése. Vizuális ritmusérvék fejlesztése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok		

Irodalmi, zenei, média és művészettörténeti élményből, származó valós és képzeletbeli helyszínek (pl. kerek erdő, malom, labirintus, vár, palotakert, folyó) megjelenítése a különböző nézőpontok és változatos méret kínálta lehetőségek használatával, síkban és térben (pl. grafikusán, festve, konstruálva, mintázva, installálva).	Magyar nyelv és irodalom: Olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. Műélvezet, humor.
Vizuális megfigyelésből (pl. közvetlen környezet, fotó, műalkotás, múzeum), személyes emlékből származó tapasztalatok felhasználásával valós hely, helyszín (pl. természeti táj, nagymama virágos kertje, épített környezet, mi utcánk) vizuális megjelenítése meghatározott időszaknak (pl. évszak, napszak, nyár, hajnal) megfelelően, különböző technikákkal (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).	Matematika: Rajz és szöveg értelmezése: a lejátszott történet visszaidézése; az elmondott, elolvasott történet visszaidézése. Jelértelmezés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nézőpont, ritmus, arány, vizuális kifejezés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet	Órakeret 8+1 óra
Előzetes tudás	Síkbeli és térbeli minőségek, méretviszonyok, irányultság felismerése és használata. Színek érzelmkifejező, hangulati és díszítő hatásainak felismerése. Kontrasztok felismerése. Műalkotások csoportosítási módjainak alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Színek hangulati hatásának felismerése és alkalmazása az egyéni színválasztásban. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Színérzék fejlesztése. Kompozíciós képesség fejlesztése. Karakterérzék fejlesztése. Térábrázoló képesség fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A lakóhelyen és a közvetlen környezetben élő emberekről, állatokról gyűjtött ismeretek, információk (pl. foglalkozás, életkor, kedvenc illat/étel/szín, útvonal, játék, fontos tárgy, attribútum) alapján figurális alkotások létrehozása. A külső, belső vonások (pl. karakter, testi adottságok, öltözet, belső tulajdonságok, személyiség jegyek) élményszerű megjelenítésével, meghatározott célok (pl. illusztráció, valós és virtuális játék, információs kártya, „kutatás”) érdekében.		Matematika: mennyiségi tulajdonságok, viszonylatok, becslés, összehasonlítás. Magyar nyelv és irodalom: Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése. Mindennapi konfliktusok feldolgozása drámajátékkal.
Történetek, mesék, versek, mondák, médiaszövegek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. hősök, bajkeverők, szörnyek, tündérek, állatok, ember-állatok, géplények) megformálása többfigurás kompozícióban, a meghatározott célnak (pl. könyv, napló, játék, báb, dráma, hajóorr, oromdís, vízköpő) megfelelő méretben és anyagból (pl. festmény, grafika, kollázs, montázs, fotó, papírmásé, agyag, gipsz, talált tárgy, drót).		Dráma és tánc: fantáziajátékok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Élményszerű megjelenítés, cél, eszköz, méret, anyag, technika.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Utazások	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A közvetlen környezet és a személyes tárgyak, taneszközök vizuális jelzéseinek alkalmazása. Időbeliség, minőségellentétek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális megfigyelőképesség és vizuális emlékezet fejlesztése. Analizáló és szintetizáló képesség fejlesztése. Forma- és arányérzék fejlesztése. Karakterérzék fejlesztése. Képolvasó és képközlő képességek fejlesztése. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése elemzéssel és ábrák létrehozásával. Az idő, a változás, a folyamat képekben való ábrázolási képességének fejlesztése, történés képekben való elbeszélése. A művészi, köznapi és tudományos közlések értelmezésének segítése, a kifejezés árnyaltságának fokozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A környezetünkben észlelhető változások, folyamatok, mozgások (pl. természeti jelenségek, életjelenségek: ember/növény/állatnövekedése és öregedése, jégolvadás, rozsdásodás, penészedés, árnyék, palacsintasütés, építkezés, varrógép, kerékpár, daru, óra) azonosítása, vizuális megfigyelése, értelmezése, a tapasztalatok és információk rögzítése szöveg és kép (pl. fotó, film, egyszerű animáció, rajz, ábra, jel) segítségével.	Matematika: Tájékozódás a térben (síkon ábrázolt térben; szöveges információk szerint). A változás kiemelése; az időbeliség. Magyar nyelv és irodalom: Információhordozók. Látványok verbális megfogalmazása. Az időbeliség kifejezésének nyelvi lehetőségei. Dráma és tánc: verbális képességek fejlesztése játékkal. Környezetismeret: változások, folyamatok, növények, állatok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Változás, folyamat, mozgás, összehasonlítás, térkép, képregény.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Vizuális hatáskeltés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Összefüggések felismerése a cselekvés vagy annak szereplői és az ábrázoltak között. Eredeti és reprodukált alkotások különbözőségének felismerése. Körvonal és árnykép megjelenítése. Vizuális kommunikációs gesztusok értelmezése. Hangok képi jeleinek	

	értelmezése és megjelenítése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	Látványfelismerés és értelmezés képességének fejlesztése, a látottak lényeges vonásainak kiemelése, a megfigyelés szempontjainak bővítése. A vizuális jelek jelentéseinek azonosítása, reprodukálása transzformált látványok létrehozásával. Jelképek, allegóriák, vizuális metaforák képzése. Formaalkotás a síkban és térben megfigyelt és elképzelt formák megjelenítése. Manipulációk végzése: nagyítás, kicsinyítés, csonkolás, kiegészítés. Ábraalkotás képességének fejlesztése: konvenciókon alapuló, szabályokhoz igazodó, jelentést hordozó, közlő és magyarázó rajzok, szerelési ábrák, folyamat ábrák értelmezése és létrehozása, valós vagy elképzelt viszonyok, kapcsolatok megjelenítésével. A síkbeli és térbeli vizuális megjelenítő, kifejező eszközök adekvát használata vizuális kommunikációs területen. A megjelenítés, a kifejezés céljának megfelelő árnyalt vonal, tónus, szín, forma, stb. önálló alkalmazása. Közvetlen vizuális jelzések, mimika, gesztusok értelmezésével a kommunikációs képesség fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egy valós vagy képzeletbeli dolog (pl. áru, esemény, közérdek, jelenség: „boszorkányok tömeges átrepülése”, „Pöttös Panna divatbemutatója”, Búvár Kund légzőkészüléke) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a betű, kép és szöveg együttes alkalmazásával, figyelem, érdeklődés felkeltése céljából.	Matematika: Statikus szituációk, lényegkiemelés. Képzeletben történő mozgatás. Testháló elképzése. Magyar nyelv és irodalom: kulcsszókeresés; szövegtömörítés; hiányos vázlat, táblázat, ábra kiegészítése a szöveg alapján.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gesztus, plakát, reklám.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználat, élménybefogadás, élményfeldolgozás Médiumok a mindennapi környezetben	Órakeret 2+1 óra
Előzetes tudás	Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése, verbalizálása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Saját médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Médiaszöveg-típusok beazonosítását, tudatosítását segítő kompetenciák fejlesztése. Olvasási készség és szókinccs fejlesztése médiaszövegekkel.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Saját médiaélmények felidézése megadott szempontok alapján (pl. érzelmi hatás, kedveltség, ismeretszerzés) és az élmények feldolgozása (pl. rajzolás, fotókészítés, szerepjáték).</p> <p>Mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása. Az olvasott/felolvasott szöveghez és a vetített adaptációhoz kapcsolódó élmények megjelenítése és feldolgozása (pl. rajzzal, montázkészítéssel).</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Többmondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról, gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről. A cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás. Az olvasmányhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, személyes élmények, tapasztalatok felidézése és megosztása. Az információk keresése és kezelése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. Hasonlóságok és különbségek felfedezése különféle irodalmi közlésformákban.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: szabadidős tevékenységek.</p> <p>Etika: Kedvenc időtöltésem, ha egyedül vagyok. Olvasottság. Olyan szeretnék lenni, mint Ő/példaképek, hamis életek; álmaim, fantáziavilágom/menekülés, realitásérzet.</p> <p>Az önálló gondolatalkotás szabadsága, önkifejezés és önbizalom erősítése.</p> <p>Dráma és tánc: csoportos és egyéni improvizáció.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Média, televízió, rádió, internet, újság, film, televíziós sorozat, televíziós műsortípus (hírműsor, gyermekműsor, tehetségkutató műsor,
	valóságshow, ismeretterjesztő műsor, reklám).

Tematikai egység/A	A média kifejezőeszközei	Órakeret
Fejlesztési cél	A médiaszövegek nyelvi jellemzői és érzelmi hatása	2+1 óra

Előzetes tudás	A médiaszövegek befogadása során saját érzések felismerése, kifejezése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerését, médiaszöveg-olvasást segítő kompetenciák fejlesztése. Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok kreatív alkalmazása, médiaszöveg-írás. A médiaszövegek elemi szövegalkotó kódjai, kifejező eszközei által kiváltott érzelmek felismerése és kifejezése, az önreflexió fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A médiaszövegek kifejezőeszközeinek mélyebb megismerése. A karakterábrázolás filmes eszközeinek megismerése: a pozitív és negatív hősök megjelenítésének technikái, különös tekintettel a mozgókép nyelvére (pl. jelmez, smink, környezet/díszlet, világítás, kameramozgás) és hangokra: (beszélt nyelv, zene, zaj, zörej) az életkornak megfelelő médiaszövegeken keresztül. Kép és hangrögzítő eszközök használatának alapszintű megismerése. Egyszerű cselekmény megjelenítése képsorozattal (pl. rajz, digitális fotó, rövid animációs film) és hangokkal.	Magyar nyelv és irodalom: Olvasási stratégiák, olvasást megértő folyamatot segítő technikák ismerete, alkalmazása a hatékonyabb megértés érdekében: a művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő változásainak felismerése. Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása bekezdésekre. Fogalmazásíráskor a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása. Etika: Erkölc és erkölestelenség tapasztalása mint példa. Szerepek a családon, közösségen belül. A jó-rossz megjelenítése a művészetben. Ének-zene: A teljes figyelem kialakításának fejlesztése. Hangszín-érzelem, különböző élethelyzetben más a hangunk. Dráma és tánc: A mese/történet helyszíneinek és szereplőinek sorba vétele. A mese/történet szereplőinek beazonosítása, illetve viszonyaik meghatározása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Animáció, jelmez, smink, díszlet, fény, cselekmény, vágás, zene, zaj, zörej, csend, emberi hang.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata A média működési módja, mediális információforrások megbízhatósága	Órakeret 1+2 óra
Előzetes tudás	A médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak. A személyes közvetlen kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kritikai gondolkodás fejlesztése. A mediális információforrások megbízhatósága megítélésének fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ismerkedés a média társadalmi funkcióival, működésével. A szűkebb környezet médiahasználatának megfigyelése alapján beszélgetés egyes médiaszövegek (pl. hírműsor, internetes honlap, televíziós sorozat, rajzfilm, film, könyv, újság) hétköznapi betöltött szerepéről, funkciójáról. A médiakörnyezet szereplőinek azonosítása: médiatartalom-előállítók és a fogyasztók/felhasználók. Médiaszövegek megbízhatósága: irányított beszélgetés a hír-álhírtémakörrel konkrét médiaszövegek alapján. Információk összegyűjtése, értelmezése, feldolgozása (pl. szövegalkotás) megadott szempontok (pl. közlő szándék, célcsoport) alapján.	Magyar nyelv és irodalom: Az életkornak megfelelő globális, információkereső, értelmező és reflektáló olvasás. Az információk keresése és kezelése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. Mások véleményének megértése, elfogadása a vita során. Vélemények összevetése, különbségek és hasonlóságok megfigyelése, felismerése és kritikája. Etika: önálló gondolat vállalása, véleménynyilvánítás, mások gondolatai alapján, építő jellegű vitakultúra kialakítása; gondolatszabadsággal való ismerkedés.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Információ, hír, hírműsor, újság, újságíró, reklám, reklámfilm.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata Tájékozódás a világhálón, a virtuális terekben, biztonságos internethasználat	Órakeret 1+2 óra
Előzetes tudás	Alapszintű ismeretek az internethasználatban rejlő lehetőségekről, illetve kockázatokról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő, biztonságos tájékozódás és közlekedés kialakítása az online környezetben, a virtuális terek használata során. Az internethasználat és mobiltelefon-használat lehetőségeinek és kockázatainak tudatosítása. Kreatív, kritikus internethasználat fejlesztése. Az online közösségekben való részvétel kockázatainak, viselkedési szabályainak, kommunikációs jellemzőinek tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>Saját és szűkebb környezet internethasználatának megfigyelése, internetes tevékenységek megjelenítése (pl. szerepjáték) különböző formában.</p> <p>Az életkori sajátosságokhoz igazodó kreatív internethasználat lehetőségeink tudatosítása. (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).</p> <p>Az online közösségekben való viselkedési szabályok, kommunikációs szokások, és ezek szerepének megismerésére.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: A művek tanulságainak értelmezése a saját szerepünkre, helyzetünkre a mindennapi életünkben, példa bemutatása, mindezek kifejezése más eszközzel is (pl. drámajátékok).</p> <p>A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője. Levélírás, levélcímzés.</p> <p>Rövid szöveges üzenetek megfogalmazása. Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai.</p> <p>Etika: Haver, barát, társ, csapattag, internetes kapcsolatok. Konfliktusmegoldás, közös szabályalkotás és annak elfogadása mint érték.</p> <p>Baráti társaság összetartó ereje és a virtuskodás értéke/bátorság, vakmerőség.</p> <p>Játék, közösségi élet az interneten.</p> <p>Környezetismeret: a helyes önismeret kialakításának megalapozása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Személyes kommunikáció, like-jel.</p>

<p>Tematikai egység/</p>	<p>Tárgy- és környezetkultúra</p>	<p>Órakeret</p>
<p>Fejlesztési cél</p>	<p>Mikro- és makrotér</p>	<p>10 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Tárgyfajták, épülettípusok, térfunkciók felismerése.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatok szerzése a térformálás, térlehatárolás, térszervezés területén. Térkapcsolatok, térbeli viszonyok, térbeli tagolódások létrehozása, installációs és ábrázoló, kifejező céllal. Megfigyelő és elemző képesség fejlesztése. Tárgytervezés, -szerkesztés, -alkotás, konstrukciók létrehozása különböző anyagokból és célokra. Anyagok és eljárások ismerete; a tervezői attitűd és alkalmazkodó képesség fejlesztése a tárgy rendeltetésének, használatának szem előtt tartásával, a megfelelő anyag- és eszközválasztással.
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Különböző épületek fotóinak csoportosítása megadott szempontok szerint (pl. rendeltetés, anyag, méret, elhelyezkedés, kor, díszítettség, fényviszony). Megadott célt szolgáló kis tér (pl. váró-, lakótér, pince, fülke, raktár, dühöngő) tervezése a kiválasztott épület lakójának (pl. tulajdonos, tulajdonos gyermeke, ör, takarító, vendég, kertész, háziállat, kísértet, szerzetes, zenész, festő, orvos), majd a térhez tartozó, kapcsolódó tárgyak némelyikének elkészítése (pl. kulcs, tükör, függöny, polc, szék, csizma, kanna, tál, lámpa). Ismert funkció (pl. lakás, iskola, orvosi rendelő, mozi) saját ötlete alapján elképzelt változatának megtervezése, elkészítése makettben, az elkészült makettekkel közösen településszerkezettrüptönzésekben. (pl. falu, városrész) kialakítása, egyszerű „terepasztal” megépítése.	Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; osztályokba sorolás. Adott objektum más nézőpontból. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban. Dráma és tánc: a színház formai elemei, látott előadásban, illetve alkalmazása saját trüptönzésekben. Környezetismeret: az anyagfajták megmunkálhatósága, felhasználásuk. Ének-zene: Azonosság, hasonlóság, variáció felismerése. Ritmus-hangszerek, ritmikai többszólamúság.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tértervezés, -szerkesztés, -alkotás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Tárgyak és használatuk	Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	Egyszerű hagyományos és kézműves technikai fogások ismerete. A tárgyalkotó folyamat lépéseinek alkalmazása. Egyszerűsítés, díszítés. Hétköznapi és művészi, kultikus tárgyak felismerése, csoportosítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Régi és mai használati és díszedények megfigyelése, csoportosítása, összehasonlító elemzése vizuálisan (látvány, fotó, rajzi elemzés) és verbálisan. Gyakorlati és érzelmi szempontok megfogalmazása a	

	tárgyakkal való kapcsolatban. Közvetlen környezetünk tárgyainak,
	szerkezeteinek megfigyelése, megadott szempont szerinti vizsgálata. Redukciós képesség fejlesztése. Komponálóképesség fejlesztése felületen és térben. A színek dekoratív, díszítő hatásának megismerése és alkalmazása, funkciónak megfelelő színválasztás és díszítés. A csomagolás tervezési szempontjainak megismerése és alkalmazása, a csomagolás gyakorlati és érzelmi szempontjainak megismerése. Vizuális ritmusérzék fejlesztése. Különböző kultúrák iránti nyitottság kialakítása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A különböző kultúrákban, korokban használatos tárgyak, eszközök összehasonlítása a mai tárgyakkal, eszközökkel (pl. épületek, járművek, szerszámok, edények, bútorok, öltözet, ékszer) a hasonló és eltérő vonások elemzése, értelmezése.	Matematika: tájékozódás az időben. Etika: a múlt és a jelen életviszonyai közötti különbségek.
Tárgytervezés (pl. jármű, bútor), tárgyalkotás (pl. öltözet kiegészítő, játék) a megismert kézműves technikákkal (pl. nemezelés, agyagozás, fonás, szövés, batikolás), a kortárs iparművészet felfogásában.	Dráma és tánc: Kreatív játékok tárgyakkal, tárgyak nélkül. A tárgyak használata ismétléssel, lassítással, gyorsítással stb. vagy nem rendeltetésszerű használatuk.
A közvetlen környezetben található anyagok környezettudatos felhasználásával, meghatározott funkcióra (pl. irányjelző, hangosító), működésre képes egyszerű szerkezet (pl. játék, modell) létrehozása. Az elkészült tárgyak, szerkezetek használatuknak megfelelő és tulajdonosukra utaló díszítése.	
Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. ecset, muffin, buszjegy, cipő, csoki, időbe látó készülék, csodaszappan, fűmag, ételelixír, varázsfonal) számára, oly módon, hogy a csomagolás formája és díszítése utaljon a tárgy sajátosságára.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tárgyalkotás, tárgytervezés, csomagolás, díszítés, felület.
	Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése. Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása. Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.

A fejlesztés várt eredménye a 3. évfolyam végén	A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve a komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve. Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése. Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás. A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élszóban. A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
---	--

4. évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
4. évfolyam	2	72

A tematikai egységeket áttekintő táblázat

Tematikai egység megnevezése	Órakeret
1.Kifejezés, képzőművészet Természeti, épített és képzeletbeli tájak, helyek	8
2.Kifejezés és képzőművészet Hétköznapi és képzelt figurák	9
3.Vizuális kommunikáció Utazások	9
4.Vizuális kommunikáció Vizuális hatáskeltés	10
5.A média társadalmi szerepe és használata Médiahasználat, élménybefogadás, élményfeldolgozás Médiumok a mindennapi környezetünkben	2
6.A média kifejezőeszközei A médiaszövegek nyelvi jellemzői és érzelmi hatása	2
7.A média társadalmi szerepe és használata A média működési módja, mediális információforrások megbízhatósága	3
8.A média társadalmi szerepe és használata Tájékozódás a világhálón, a virtuális terekben, biztonságos internethasználat	3
9.Tárgy-és környezetkultúra Mikro- és makrotér	13
10.Tárgy-és környezetkultúra Tárgyak és használatuk	6+7
Összes óraszám:	65+7=72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, Természeti, épített és képzeletbeli tájak, helyek	képzőművészet	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Vizuális nyelvi elemek és minőségek, méretviszonyok, arányok felismerése és használata. Kifejező alkotások ismérveinek felismerése. Nézőpontok felismerése és nézőpontválasztás használata. Alkotó műfajok, technikák felismerése, műveletek sorrendjének követése. Anyagismeret.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális kifejezőképesség fejlesztése. Grafikai kifejezőképesség fejlesztése különböző grafikai, nyomatkészítési eljárások kapcsán. Téralakítási és térábrázolási képesség fejlesztése. Lényeglátó képesség fejlesztése. Formaérzék fejlesztése. Kompozíciós képesség fejlesztése. Vizuális ritmusérzék fejlesztése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
Irodalmi, zenei, média és művészettörténeti élményből, származó valós és képzeletbeli helyszínek (pl. kerek erdő, malom, labirintus, vár, palotakert, folyó) megjelenítése a különböző nézőpontok és változatos méret kínálta lehetőségek használatával, síkban és térben (pl. grafikusán, festve, konstruálva, mintázva, installálva).		Magyar nyelv és irodalom: Olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. Műélvezet, humor.	
Vizuális megfigyelésből (pl. közvetlen környezet, fotó, műalkotás, múzeum), személyes emlékből származó tapasztalatok felhasználásával valós hely, helyszín (pl. természeti táj, nagymama virágos kertje, épített környezet, mi utcánk) vizuális megjelenítése meghatározott időszaknak (pl. évszak, napszak, nyár, hajnal) megfelelően, különböző technikákkal (pl. kollázs, vegyes technika, kréta, nyomat, mintázás, makett).		Matematika: Rajz és szóveg értelmezése: a lejátszott történet visszaidézése; az elmondott, elolvasott történet visszaidézése. Jelértelmezés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Minőségellentét, kollázs, képmező.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, Hétköznapi és képzelt figurák	képzőművészet	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Síkbeli és térbeli minőségek, méretviszonyok, irányultság felismerése és használata. Színek érzelemkifejező, hangulati és díszítő hatásainak felismerése. Kontrasztok felismerése. Műalkotások csoportosítási módjainak alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Színek hangulati hatásának felismerése és alkalmazása az egyéni színválasztásban. Színdifferenciáló képesség fejlesztése. Színérzék fejlesztése. Kompozíciós képesség fejlesztése. Karakterérzék fejlesztése. Térábrázoló képesség fejlesztése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	

Történetek, mesék, versek, mondák, médiaszövegek valós vagy kitalált szereplőinek (pl. hősök, bajkeverők, szörnyek, tündérek, állatok, ember-állatok, géplények) megformálása többfigurás kompozícióban, a meghatározott célnak (pl. könyv, napló, játék, báb, dráma, hajóorr, oromdísz, vízköpő) megfelelő méretben és anyagból (pl. festmény, grafika, kollázs, montázs, fotó, papírmasé, agyag, gipsz, talált tárgy, drót).	Matematika: mennyiségi tulajdonságok, viszonylatok, becslés, összehasonlítás. Magyar nyelv és irodalom: Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése.
	Mindennapi konfliktusok feldolgozása drámajátékkal. Dráma és tánc: fantáziajátékok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figurális alkotás, karakter, műfaj, eljárás, képtárgy.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Utazások	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A közvetlen környezet és a személyes tárgyak, taneszközök vizuális jelzéseinek alkalmazása. Időbeliség, minőségellentétek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális megfigyelőképesség és vizuális emlékezet fejlesztése. Analizáló és szintetizáló képesség fejlesztése. Forma- és arányérzék fejlesztése. Karakterérzék fejlesztése. Képolvasó és képközlő képességek fejlesztése. Ábraolvasási és értelmezési készség fejlesztése elemzéssel és ábrák létrehozásával. Az idő, a változás, a folyamat képekben való ábrázolási képességének fejlesztése, történés képekben való elbeszélése. A művészi, köznapi és tudományos közlések értelmezésének segítése, a kifejezés árnyaltságának fokozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Valós és/vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának és történéseinek képes, szöveges rögzítése (pl. útinapló, térkép, képregény, forgatókönyv, útifilm) meghatározott cél (szórakoztatás, ismeretterjesztés, útikalauz, tájékozódás, dokumentálás, elemzés, összehasonlítás) érdekében.	Matematika: Tájékozódás a térben (síkon ábrázolt térben; szöveges információk szerint). A változás kiemelése; az időbeliség. Magyar nyelv és irodalom: Információhordozók. Látványok verbális megfogalmazása. Az időbeliség kifejezésének nyelvi lehetőségei. Dráma és tánc: verbális képességek fejlesztése játékkal. Környezetismeret: változások,	

		folyamatok, növények, állatok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mozgásfázis, vizuális sűrítés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Vizuális hatáskeltés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Összefüggések felismerése a cselekvés vagy annak szereplői és az ábrázoltak között. Eredeti és reprodukált alkotások különbözőségének felismerése. Körvonal és árnykép megjelenítése. Vizuális kommunikációs gesztusok értelmezése. Hangok képi jeleinek értelmezése és megjelenítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai:	Látványfelismerés és értelmezés képességének fejlesztése, a látottak lényeges vonásainak kiemelése, a megfigyelés szempontjainak bővítése. A vizuális jelek jelentéseinek azonosítása, reprodukálása transzformált látványok létrehozásával. Jelképek, allegóriák, vizuális metaforák képzése. Formaalkotás a síkban és térben megfigyelt és elképzelt formák megjelenítése. Manipulációk végzése: nagyítás, kicsinyítés, csonkolás, kiegészítés. Ábraalkotás képességének fejlesztése: konvenciókon alapuló, szabályokhoz igazodó, jelentést hordozó, közlő és magyarázó rajzok, szerelési ábrák, folyamat ábrák értelmezése és létrehozása, valós vagy elképzelt viszonyok, kapcsolatok megjelenítésével. A síkbeli és térbeli vizuális megjelenítő, kifejező eszközök adekvát használata vizuális kommunikációs területen. A megjelenítés, a kifejezés céljának megfelelő árnyalt vonal, tónus, szín, forma, stb. önálló alkalmazása. Közvetlen vizuális jelzések, mimika, gesztusok értelmezésével a kommunikációs képesség fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>Egy valós vagy képzeletbeli dolog (pl. áru, esemény, közérdek, jelenség: „boszorkányok tömeges átrepülése”, „Pöttyös Pannaszituációk, divatbemutatója”, Búvár Kund légzőkészüléke) számára plakát, szórólap tervezése, kivitelezése a betű, kép és szöveg együttes alkalmazásával, figyelem, érdeklődés felkeltése céljából.</p> <p>Az emberi gesztusok, testnyelvi jelzések megfigyelése, értelmezése, majd az összegyűjtött tapasztalatok, információk segítségével a plakát által hirdetett dolog népszerűsítése figyelemfelhívó játékkal (pl. akcióval, pantomimmal, hangot, szöveget is beépítő performansszal).</p>	<p>Matematika: Statikus lényegkiemelés.</p> <p>Képzeletben történő mozgató. Testháló elképzése.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: kulcsszókeresés; szövegtömörítés; hiányos vázlat, táblázat, ábra kiegészítése a szöveg alapján.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szlogen, vizuális kommunikációs műfaj.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata Médiahasználat, élménybefogadás, élményfeldolgozás Médiumok a mindennapi környezetben	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Az egyes médiumok azonosítása. Médiaélmények felidézése, verbalizálása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A médiatartalmak közötti választás tudatosságának fejlesztése. Saját médiaélmények feldolgozása, önreflexiós készség fejlesztése. Médiaszöveg-típusok beazonosítását, tudatosítását segítő kompetenciák fejlesztése. Olvasási készség és szókinccs fejlesztése médiaszövegekkel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A saját és a közvetlen környezet médiahasználati szokásainak (internet, televízió, rádió, videojáték, mobilhasználat, könyv) tanulmányozása, megadott szempontok (pl. mennyiség, időrend, látogatott helyek, a kommunikációban résztvevők, műsorok) alapján.	Magyar nyelv és irodalom: Többmondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról, gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről.	

<p>Bizonyos médiumokban megjelenő médiaszövegek (pl. televíziós műsorszövegek, animációs mesefilmek, sorozatok) felismerése és beazonosítása saját médiaélmények felidézésén, megjelenítésén (pl. szerepjáték) és közvetlen példákon keresztül.</p>	<p>A cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás. Az olvasmányhoz kapcsolódó előzetes ismeretek, személyes élmények, tapasztalatok felidézése és megosztása. Az információk keresése és kezelése. Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban. Hasonlóságok és különbségek felfedezése különféle irodalmi közlésformákban.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: szabadidős tevékenységek.</p> <p>Etika: Kedvenc időtöltésem, ha egyedül vagyok. Olvasottság. Olyan szeretnék lenni, mint Ő/példaképek, hamis életek; álmaim, fantáziavilág/menekülés, realitásérzet.</p> <p>Az önálló gondolatalkotás szabadsága, önkifejezés és önbizalom erősítése.</p> <p>Dráma és tánc: csoportos és egyéni improvizáció.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Videojáték.</p>

<p>Tematikai egység/</p>	<p>A média kifejezőeszközei</p>	<p>Órakeret</p>
<p>Fejlesztési cél</p>	<p>A médiaszövegek nyelvi jellemzői és érzelmi hatása</p>	<p>2 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A médiaszövegek befogadása során saját érzések felismerése, kifejezése.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok felismerését, médiaszöveg-olvasást segítő kompetenciák fejlesztése. Az elemi mozgóképi szövegalkotó kódok kreatív alkalmazása, médiaszöveg-írás. A médiaszövegek elemi szövegalkotó kódjai, kifejező eszközei által kiváltott érzelmek felismerése és kifejezése, az önreflexió fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A médiaszövegek kifejezőeszközeinek mélyebb megismerése.</p> <p>A különböző médiaszövegekben megjelenő egyszerű helyszín- és időviszonylatok megfigyelése és értelmezése konkrét médiaszövegeken keresztül. Az elbeszélő személyének azonosítása különböző médiaszövegekben (pl. animációs mesék, filmek).</p> <p>Saját érzelmek felismerése és kifejezése különböző mozgóképi szövegek, és hangzó anyagok befogadása során. A médiaszövegek alapvető kifejező eszközeinek (pl. mozgóképi nyelv, hangok) érzelmekre gyakorolt hatásának megfigyelése, kifejezése.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Olvasási stratégiák, olvasást megértő folyamatot segítő technikák ismerete, alkalmazása a hatékonyabb megértés érdekében: a művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő változásainak felismerése.</p> <p>Az események sorrendjének, a mesélő személyének megállapítása. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása bekezdésekre.</p> <p>Fogalmazásírás: a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása.</p> <p>Etika: Erkölcstelenség tapasztalása mint példa. Szerepek a családon, közösségen belül. A jó-rossz megjelenítése a művészetben.</p> <p>Ének-zene: A teljes figyelem kialakításának fejlesztése.</p> <p>Hangszín-érzelem, különböző élethelyzetben más a hangunk.</p> <p>Dráma és tánc: A mese/történet helyszíneinek és szereplőinek sorba vétele. A mese/történet szereplőinek beazonosítása, illetve viszonyaik meghatározása.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	—

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata A média működési módja, mediális információforrások megbízhatósága	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	A médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak. A személyes közvetlen kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kritikai gondolkodás fejlesztése. A mediális információforrások megbízhatósága megítélésének fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Médiaszövegek értelmezése alapján feltevések, állítások megfogalmazása a szöveg keletkezésének háttéréről, az alkotó/közlő szándékáról (a korosztálynak megfelelő reklámok, videojátékok, internetes portálok, animációs filmek, filmek segítségével).</p> <p>Annak felismerése, hogy a médiakörnyezet szereplői a tartalmat előállítók csoportja és a közönség, a médiafogyasztók csoportjai.</p> <p>A hírműfajhoz kapcsolódó meghatározó tevékenységek (pl. újságíró, fotóriporter) azonosítása, főbb elemeinek megismerése.</p> <p>Médiaszövegek megbízhatósága: irányított beszélgetés a hír-álhírtémakörrel konkrét médiaszövegek alapján.</p> <p>Információk összegyűjtése, értelmezése, feldolgozása (pl. szövegalkotás) megadott szempontok (pl. közlő szándéka, célcsoport) alapján.</p> <p>Ismerkedés a kereskedelmi kommunikáció (reklám) sajátosságaival, a reklámok megjelenésének változatos helyeivel, formáival. A reklámok működése (hatáskeltés) néhány fontos eszközének megfigyelése konkrét reklámok tanulmányozásán keresztül.</p> <p>Reklámkészítés (pl. egyszerű reklámszövegírás, plakátkészítés, reklámot megjelenítő szerepjáték) annak érdekében, hogy reflektált viszony alakuljon ki a reklámozás céljáról és eszközeiről.</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Az életkornak megfelelő globális, információkereső, értelmező és reflektáló olvasás.</p> <p>Az információk keresése és kezelése.</p> <p>Különböző információhordozók a lakóhelyi és az iskolai könyvtárban.</p> <p>Mások véleményének megértése, elfogadása a vita során.</p> <p>Vélemények összevetése, különbségek és hasonlóságok megfigyelése, felismerése és kritikája.</p> <p>Etika: önálló gondolatvállalása, véleménynyilvánítás, mások gondolatai alapján, építő jellegű vitakultúra kialakítása; gondolatszabadsággal való ismerkedés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Médiatartalom-előállító, médiafogyasztó, álhír, tudatos fogyasztás, médiahasználat.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A média társadalmi szerepe, használata Tájékozódás a világhálón, a virtuális terekben,	Órakeret 3 óra

	biztonságos internethasználat	
Előzetes tudás	Alapszintű ismeretek az internethasználatban rejlő lehetőségekről, illetve kockázatokról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelő, biztonságos tájékozódás és közlekedés kialakítása az online környezetben, a virtuális terek használata során. Az internethasználat és mobiltelefon-használat lehetőségeinek és kockázatainak tudatosítása. Kreatív, kritikus internethasználat fejlesztése. Az online közösségekben való részvétel kockázatainak, viselkedési szabályainak, kommunikációs jellemzőinek tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A közvetlen kommunikáció jelzéseinek és az online kommunikáció, jellegzetességeinek összehasonlítása meghatározott szempontok (pl. kapcsolatteremtés, önkifejezés, véleménynyilvánítás) alapján (pl. szerepjáték keretében). A személyes kommunikáció és az online kommunikáció különbségeinek tudatosítása.</p> <p>Az internet- és mobilhasználat legfontosabb (pl. biztonságot eredményező) szabályainak megismerése különböző eszközökkel (pl. kártyajáték, egyszerű társasjáték).</p> <p>Az életkori sajátosságokhoz igazodó kreatív internethasználat lehetőségeink tudatosítása. (pl. gyermekbarát honlapok böngészése).</p> <p>Ismerkedés a világháló felépítésével és működésének alapjaival beszélgetés és játékos gyakorlatokon keresztül.</p> <p>Az online közösségekben való viselkedési szabályok, kommunikációs szokások, és ezek szerepének megismerésére.</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: A művek tanulságainak értelmezése a saját szerepünkre, helyzetünkre a mindennapi életünkben, példa bemutatása, mindezek kifejezése más eszközzel is (pl. drámajátékok). A könyvtár mint információs központ, a tanulás bázisa, segítője.</p> <p>Levélírás, levélcímezés. Rövid szöveges üzenetek megfogalmazása.</p> <p>Adatok, információk gyűjtésének, célszerű elrendezésének módjai.</p> <p>Etika: Haver, barát, társ, csapattag, internetes kapcsolatok.</p> <p>Konfliktusmegoldás, közös szabályalkotás és annak elfogadása mint érték.</p> <p>Baráti társaság összetartó ereje és a virtuskodás értéke/bátorság, vakmerőség.</p> <p>Játék, közösségi élet az interneten.</p> <p>Környezetismeret: a helyes önismeret kialakításának megalapozása.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Online kommunikáció, www, e-mail, mailfiók, profil, keresőmotor, flash játék.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Mikro- és makrotér	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Tárgyfajták, épülettípusok, térfunkciók felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatok szerzése a térformálás, térlehatárolás, térszervezés területén. Térkapcsolatok, térbeli viszonyok, térbeli tagolódások létrehozása, installációs és ábrázoló, kifejező céllal. Megfigyelő és elemző képesség fejlesztése. Tárgytervezés, -szerkesztés, -alkotás, konstrukciók létrehozása különböző anyagokból és célokra. Anyagok és eljárások ismerete; a tervezői attitűd és alkalmazkodó képesség fejlesztése a tárgy rendeltetésének, használatának szem előtt tartásával, a megfelelő anyag- és eszközválasztással.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Megadott célt szolgáló kis tér (pl. váró-, lakótér, pince, fülke, raktár, dühöngő) tervezése a kiválasztott épület lakójának (pl. tulajdonos, tulajdonos gyermeke, ör, takarító, vendég, kertész, háziállat, kísértet, szerzetes, zenész, festő, orvos), majd a térhez tartozó, kapcsolódó tárgyak némelyikének elkészítése (pl. kulcs, tükör, függöny, polc, szék, csizma, kanna, tál, lámpa). Példák, fotók, gyűjtése eltérő érzelmi hatást (pl. hétköznapi, ünnepélyes, titokzatos, rideg, sejtelmes, szorongató, emelkedett, félelmetes, vidám) kiváltó terekről (pl. templom, iroda, park, szoba, lift, állványzat, zuhanyfülke, labirintus). A terekhez kapcsolódó hangok, zenék, zörejek (pl. madárcsicsergés, jármű-zaj, beszéd, nyikorgás, zene, hegedű, dob) gyűjtése, s a gyűjtött hanganyag felhasználásával, valóságos hangzó terek létrehozása, megépítése az adott tartalomnak megfelelő anyag és méretválasztással (pl. karton, fonal, kóc, vászon, fém, vessző, csuhé, agyag, drót, fa).	Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése (analizálás); összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés; osztályokba sorolás. Adott objektum más nézőpontból. Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban. Dráma és tánc: a színház formai elemei, látott előadásban, illetve alkalmazása saját rögtönzésekben. Környezetismeret: az anyagfajták megmunkálhatósága, felhasználásuk. Ének-zene: Azonosság, hasonlóság, variáció felismerése. Ritmus-hangszerek, ritmikai többszólamúság.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konstrukció, funkció, szerkezet, térkapcsolat, térbeli tagolás, tervezői attitűd, település, épület, építmény, alaprajz.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra Tárgyak és használatuk	Órakeret 6+7 óra
Előzetes tudás	Egyszerű hagyományos és kézműves technikai fogások ismerete. A tárgyalkotó folyamat lépéseinek alkalmazása. Egyszerűsítés, díszítés. Hétköznapi és művészi, kultikus tárgyak felismerése, csoportosítása.	

A tematikai egység, nevelési-fejlesztési céljai	Régi és mai használati és díszedények megfigyelése, csoportosítása, összehasonlító elemzése vizuálisan (látvány, fotó, rajzi elemzés) és verbálisan. Gyakorlati és érzelmi szempontok megfogalmazása a tárgyakkal való kapcsolatban. Közvetlen környezetünk tárgyainak,
	szerkezeteinek megfigyelése, megadott szempont szerinti vizsgálata. Redukciós képesség fejlesztése. Komponálóképesség fejlesztése felületen és térben. A színek dekoratív, díszítő hatásának megismerése és alkalmazása, funkciónak megfelelő színválasztás és díszítés. A csomagolás tervezési szempontjainak megismerése és alkalmazása, a csomagolás gyakorlati és érzelmi szempontjainak megismerése. Vizuális ritmusérzék fejlesztése. Különböző kultúrák iránti nyitottság kialakítása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A különböző kultúrákban, korokban használatos tárgyak, eszközök összehasonlítása a mai tárgyakkal, eszközökkel (pl. épületek, járművek, szerszámok, edények, bútorok, öltözet, ékszer) a hasonló és eltérő vonások elemzése, értelmezése.</p> <p>Tárgytervezés (pl. jármű, bútor), tárgyalakítás (pl. öltözet kiegészítő, játék) a megismert kézműves technikákkal (pl. nemezelés, agyagozás, fonás, szövés, batikolás), a kortárs iparművészet felfogásában.</p> <p>A közvetlen környezetben található anyagok környezettudatos felhasználásával, meghatározott funkcióra (pl. irányjelző, hangosító), működésre képes egyszerű szerkezet (pl. játék, modell) létrehozása.</p> <p>Az elkészült tárgyak, szerkezetek használatuknak megfelelő és tulajdonosukra utaló díszítése.</p> <p>Csomagolás tervezése, kivitelezése valós vagy képzeletbeli tárgy, dolog (pl. ecset, muffin, buszjegy, cipő, csoki, időbe látó készülék, csodaszappan, fűmag, ételelixír, varázsfonal) számára, oly módon, hogy a csomagolás formája és díszítése utaljon a tárgy sajátosságára.</p>	<p>Matematika: tájékozódás az időben.</p> <p>Etika: a múlt és a jelen életviszonyai közötti különbségek.</p> <p>Dráma és tánc: Kreatív játékok tárgyakkal, tárgyak nélkül. A tárgyak használata ismétléssel, lassítással, gyorsítással stb. vagy nem rendeltetészerű használatuk.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vizuális ritmus, szerkezet, stilizálás.
A fejlesztés várt	<p>Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetészerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.</p> <p>A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.</p> <p>Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.</p> <p>A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti</p>

Életvitel és gyakorlat

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

A technika, életvitel és gyakorlat tantárgy tanításának célja az 1–4. évfolyamon, hogy a kulcskompetenciák fejlesztésével a gyermek az életkori sajátosságainak megfelelő szinten tapasztalatokat szerezzen az őt közvetlenül körülvevő világról. A készségek és képességek alakítása során olyan módszereket sajátítson el, amelyek egyaránt segítik a tájékozódásban, a természeti, társadalmi és technikai környezetbe való beilleszkedésében és az örömmel végzett alkotó munkájában. Támogassa az óvodai játékból az iskolai munkába való átmenetét, elősegítse a hatékony és egyre önállóbbá váló tanulását, a mindennapokban nélkülözhetetlen elemi ismeretek befogadását, a kezűgyesség fejlődését szolgáló játékos tevékenységeket, a tanulás és a munka tiszteletét, megszeretését, a tudás, az alapvető értékek, a megőrzendő hagyományok megbecsülését.

Egyre fontosabbá válik az önálló, egyéni munkálkodás mellett a csoportmunkában történő, egymást segítő munkavégzés. A szociális és állampolgári kompetencia alakítása a közvetlen környezet, a családi életvitel formálásával, a családi és iskolai körben vállalható feladatok, valamint a munkamegosztás lehetőségeinek megismerésével kezdődik. Az anyanyelvi kommunikáció készségeinek fejlesztése kiemelt terület a célok, feladatok megvalósítása során. A különböző játékok közben szinte észrevétlenül bővül a szókincs, fejlődik a nyelvhasználat. A mindennapokban elvégzendő munkák során az anyagok felhasználásához, feldolgozásához, átalakításához szükséges szokások és elemi munkafogások ismeretei a mozgáskoordináció fejlesztését, az eszköz- és szerszámhasználat gyakorlását szolgálják.

A matematikai kompetencia fejlődését a becslések, mérések, számítások, a síkbeli és térbeli alakzatokkal történő manipuláció, a válogatások és a csoportosítások segítik. A műszaki rajzi ismeretek megalapozása is ebben az időszakban kezdődik. A kezdetben mintakövetéssel készített, majd az alkotó fantázia által vezérelt önálló munkavégzéssel kialakított munkadarabok hozzájárulnak az esztétikai érzék fejlődéséhez. A kézműves foglalkozások, a népművészeti alkotások megismerése révén, az esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztésével a tanulók nyitottá válnak a világ sokfélesége és nemzeti kulturális örökségünk iránt. Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelést szolgálja az egyéni életvitel formálása a táplálkozás, az öltözködés, a higiénia, és a helyes időbeosztás terén.

Minden évben visszatérő programok a családi, az osztály- és az iskolai rendezvények. A kisebb és nagyobb közösségek ünnepei a közösségi összetartozást megalapozó közös értékek őrzése mellett a kikapcsolódást, a szabadidő hasznos eltöltését segítik. Mintát adnak az ünnepre való felkészüléshez, az ünnepléshez, az ünneplés utáni teendők végzéséhez.

A „kezdeményezőképeség és a feladatvégzésre vállalkozás” fejlesztését szolgálja a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés feladataival való ismerkedés, a kommunikáció, az egyeztetés, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása, a kockázati tényezők mérlegelése, a munkavégzés egyénileg és csapatban, a tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) életkornak megfelelő értékelése, elemzése, s ezek megszívlelése.

A gyalogos közlekedés alapvető tudnivalóinak, a veszélyhelyzetek és a balesetek megelőzését célzó szabályok megismerése és azok szituációs játékokban való élményszerű alkalmazása megalapozza a biztonságos és önálló közlekedéshez szükséges szokások kialakulását.

Az értékelés elvei

A technika órákon az értékelés célja a tanulók órai tevékenységének, hozzáállásának motiválása,

bátorítása, pozitív megerősítő jutalmazása.

Az értékelés akkor lesz hatékony és fejlesztő jellegű, ha figyelembe vesszük a gyerekek egyéni képességeit.

Ennek a munkának az alapja a folyamatos megfigyelés, melyet a jó teljesítmény megerősítésével érhetünk el.

Fejlesztjük a gyerekek önértékelését a mások munkájának megfigyelésével és a saját produktumok fejlesztési lehetőségeinek megbeszélésével.

A manuális készségek terén küzdő gyermekeket egyéni segítségnyújtással, személyre szabott tanácsokkal fejlesztjük.

Az értékelés lehetőségei a technika órákon

Részvétel a tervezési folyamatban.

A munkafolyamatok fázisainak betartására irányuló igény. A munkához való hozzáállás, motiváltság.

A fantázia, kreativitás megjelenése az egyéni munkákban. Törekedjen a munkadarab esztétikus elkészítésére.

Óraterv

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

1. évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	1	36

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Család, otthon, háztartás	7+1
Tárgyi kultúra, technológiák, termelés	16+1
Közlekedés	4+1
Közösségi munka, közösségi szerepek	5+1
Összes óraszám	32+4

Tematikai egység	1. Család, otthon, háztartás	Órakeret 7+1 óra
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: élmények, tapasztalatok elmondása; lakhely ismerete; családtagok és rokonok bemutatása; alapvető viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a közvetlen természeti, társadalmi és technikai környezet megismertetése és megismerése során. A környezet- és egészségtudatosság egyes elemeinek megalapozása. A családkép és a családi otthon képének alakítása.	
	A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása. Együttműködési képesség kialakítása a családtagokkal, az iskolatársakkal, felnőttekkel. Szókincs bővítés. Az önismeret fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

1.1. Élet a családban Hétköznapok és ünnepek eseményeinek megkülönböztetése. Családtagok bemutatása családrajzzal, síkbábokkal. Ajándékok készítése családtagok számára, különböző alkalmakra.	Magyar nyelv és irodalom: szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.
1.2. Biztonságos otthon Házimunkák számbavétele. Munkamegosztás a családban. Otthoni balesetek megelőzése.	Környezetismeret: család, egészséges életmód, növényismeret,
1.3. Családi időbeosztás Munkaidő, tanulási idő, szabadidő, pihenés ideje. Egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése. Rajzos programajánlat készítése.	évszakok, napszakok, időjárási tényezők, lakhelyek, higiéné.
1.4. Tisztaság és rend Tisztaság és rend a környezetünkben. Az otthon tisztasága, munka- és a taneszközök épen és rendben tartása. Személyes higiéné, tisztálkodás szabályainak ismerete. Környezetünk tisztán tartása. Takarékosság energiával, vízzel.	Matematika: tájékozódás térben és időben - időtartam, nap, napszakok. Etika: Én és a közvetlenebb és tágabb környezetem, közösségeim, társaim.
1.5. Táplálkozás Az egészséges, korszerű táplálkozás alapelemei. Étrend összeállítása képek válogatásával. Zöldség- és gyümölcsstál, szendvics készítése.	Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.
1.6. Testápolás Higiéné. Testápolás (kézmosás, körömápolás, mosakodás, fürdés, hajmosás, intim területek tisztántartása) eszközei és anyagai.	
1.7. Célszerű öltözködés A napszaknak, évszaknak, hétköznapi tevékenységeknek és ünnepi alkalmaknak megfelelő öltözködés. Ruhadarabok válogatása, csoportosítása, hajtogatása. Öltöztetőbaba modell ruhatárának rajzolása, öltöztetése.	
1.8. Növényápolás, állatgondozás Otthoni és iskolai szobanövényeink ápolása és védelme. A növények életfeltételeinek biztosítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családtag, életmód, lakhely, családi ház, lakás, otthon, háztartás, házimunka, veszélyforrás, baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életmód, táplálkozás, testápolás, öltözködés, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, takarékoság, hulladék.

Tematikai egység	2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés	Órakeret 16+1 óra
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: az óvodáskorban használt, megmunkált anyagok és készített tárgyak ismerete; az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal; anyagalakítás: gyurmázás, formázás, hajtogatás, nyírás; eszközhasználat:	

	író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés,
	mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Információk célzott keresése tapasztalati úton (megfigyeléssel), valamint a tanár által bemutatott nyomtatott (rövid szöveg, egyszerű ábra, rajz, kép), illetve elektronikusan megjelenített (kép, hang, videó) forrásokban. A munka során felhasználandó anyagok technológiai tulajdonságainak megtapasztalása, irányított (felhasználás célja szerinti) vizsgálata. A nyert információk alapján a megfelelő technológia kiválasztása segítséggel. Alkotás folyamata a probléma felismerésétől a megoldáson keresztül az értékelő elemzésig.</p> <p>Kézügyesség fejlesztése.</p> <p>Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő használata. Szabálykövetés. Rend és tisztaság a munkakörnyezetben.</p> <p>Tanulási szokások (sorrendiség, időbeosztás, hatékonyság) alakítása. Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása a szabályok, előírások és a kapott utasítások szerint. A használt eszközök megóvása.</p> <p>Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. Balesetvédelmi rendszabályok ismerete. Segítségkérés baleset esetén.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1. Az anyagok Az anyagok fajtái, tulajdonságai, felhasználhatóságuk. Anyagvizsgálatok érzékszerveinkkel (látás, tapintás útján). A természetes és az átalakított anyagok csoportosítása megfigyelhető tulajdonságaik alapján.	Vizuális kultúra: vizuális megjelenítés. Környezetismeret: anyagok, érzékszervek, érzékelés.
2.2. Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálak, anyagok, textilek alakítása Képlékeny anyagokból (gyurma, só-liszt gyurma, agyag, tészta) egyszerű formák alakítása gyúrással, lapítással, gömbölyítéssel, hengerítéssel. Papír alakítása tépéssel, hajtogatással, nyírással, ragasztással. Fűzőlapmunka. Faanyagok (hurkapálca, fenyőléc) megmunkálása tördeléssel, darabolással, csiszolással. Síkbábok készítése papír, fa, fonal és textilanyagok felhasználásával. Tárgyak készítése természetes anyagokból (termésekből, csuhéból stb.) Takarékos anyagfelhasználás. A végzett tevékenységekkel kapcsolatos mesterségek régen és	Matematika: Tárgyak tulajdonságainak kiemelése; összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, osztályokba sorolás, halmazképzés. Tárgyak, alakzatok, összehasonlítása mérhető tulajdonságaik szerint; mérés, becslés.

napjainkban.		Magyar nyelv és irodalom: szövegértés (egyszerű, rövid útmutató jellegű szövegek olvasása, értelmezése, rövid szövegben az események sorrendjének felismerése).
2.3. Építés Építés építőelemekből (pl. konstrukciós játékok – faépítő, fémépítő, Lego – felhasználásával) utánzással, kép és rajz alapján, illetve önálló elképzeléssel.		
		Etika: az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, anyagvizsgálat, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, sablon, mintaelem, szálas anyag, anyagtakarékosság, újrahasznosítás, építmény, építőelem.	
Tematikai egység	3. Közlekedés	Órakeret 4+1 óra
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: közlekedés és óvatosság – fegyelmezett viselkedés a közlekedési környezetben; a család közlekedési szokásai; az óvoda (majd iskola) és a lakóhely közötti közlekedés lehetőségei; élmények, tapasztalatok a településen belüli közlekedésről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonságos és fegyelmezett gyalogos közlekedési ismeretek alapjainak kialakítása. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek okainak azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása. Az utazással kapcsolatos illemszabályok megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

3.1. Gyalogos közlekedés szabályai A gyalogos közlekedés alapszabályainak megismerése. A közlekedés irányított megfigyelése, szabályainak értelmezése. Szabálykövető magatartás a közlekedési környezetben. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten. A forgalomirányítás jelzései: a közlekedési jelzőlámpa.		Környezetismeret: közlekedési eszközök. Magyar nyelv és irodalom: szókincsbővítés,
3.2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Az időjárás és a napszakok befolyása a gyalogosok és a járművek közlekedésére. Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása.		fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).
3.3. A közlekedésben rejlő veszélyek A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyalogos közlekedés, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekülés, gyerekzár.	
Tematikai egység	4. Közösségi munka, közösségi szerepek	Órakeret 5+1 óra
Előzetes tudás	Az iskolaérettségi kritériumok szerint elvárt szinten: a családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában.	
	Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
4.1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap, megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.		Környezetismeret: szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek.

<p>4.2. Iskolai és osztályrendezvények</p> <p>Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszíne berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók.</p> <p>A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet díszletek, jelmezek stb.) előállítás vagy beszerzése.</p> <p>A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzések megfogalmazása.</p>	<p>Etika: családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.</p>
<p>4.3. A közösségért végzett munka</p> <p>Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával. A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ünnep, jeles nap, népszokás, program, dekoráció.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam végén</p>	<p>A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása..</p> <p>A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának felismerése, megértése.</p> <p>A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján.</p> <p>Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás..</p> <p>Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.</p> <p>Képlékeny anyagok, papír, faanyagok magabiztos alakítása. Építés mintakövetéssel és önállóan.</p> <p>Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.</p> <p>A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.</p> <p>Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása. Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.</p> <p>A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.</p> <p>Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.</p>
--	---

2.évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
2. évfolyam	1	36

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Család, otthon, háztartás	7+1
Tárgyi kultúra, technológiák, termelés	16+1

Közlekedés	4+1
Közösségi munka, közösségi szerepek	5+1
Összes óraszám	32+4

Tematikai egység	1. Család, otthon, háztartás	Órakeret 7+1 óra
Előzetes tudás	Az 1. osztályban elsajátított szinten: élmények, tapasztalatok elmondása; lakhely ismerete; családtagok és rokonok bemutatása; alapvető viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Tapasztalatszerzés a közvetlen természeti, társadalmi és technikai környezet megismertetése és megismerése során.</p> <p>A környezet- és egészségudatosság egyes elemeinek megalapozása. A családkép és a családi otthon képének alakítása.</p> <p>A rendszeresség és a rendszeret iránti igény formálása. Együttműködési képesség kialakítása a családtagokkal, az iskolatársakkal, felnőttekkel.</p> <p>Szókincsbővítés.</p> <p>Az önismeret fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
1.1. Élet a családban Hétköznapi és ünnepek eseményeinek megkülönböztetése. Családi szerepek. Ajándékok készítése családtagok számára, különböző alkalmakra.	Magyar nyelv és irodalom: szókincsbővítés, szövegalkotás, beszédkultúra, kommunikáció.	
1.2. Biztonságos otthon Háztartási eszközök, gépek használatának lehetőségei. Otthoni balesetek megelőzése. Veszélyforrások a háztartásban: sérülést okozó tárgyak, tűzgyújtóeszközök, gáz, elektromosság, gyúlékony, maró, illetve mérgező vegyszerek, romlott ételek. Veszélyt jelző piktogramok megismerése.	<p>Környezetismeret: család, egészséges életmód, növényismeret, évszakok, napszakok, időjárási tényezők, lakhelyek, higiéné.</p> <p>Matematika: tájékozódás térben és időben - időtartam, nap, napszakok.</p>	
1.3. Családi időbeosztás Munkaidő, tanulási idő, szabadidő, pihenés ideje. Időbeosztás megbeszélése, napirend készítése. Egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése.	Etika: Én és a közvetlenebb	
1.4. Tisztaság és rend Tisztaság és rend a környezetünkben. Az otthon tisztasága, munka- és a taneszközök épen és rendben tartása. Alapvető takarítószer és eszközök használata. Személyes higiéné, tisztálkodás szabályainak ismerete. Környezetünk tisztán tartása. Takarékosság energiával, vízzel. A szelektív hulladékgyűjtés célja, jelentősége és	<p>és tágabb környezetem, közösségeim, társaim.</p> <p>Családtagok, családi, baráti kötődések, szeretetkapcsolatok, a környezetnek való megfelelés szándéka, beilleszkedés.</p>	

megvalósítása.		
1.5. Táplálkozás Az egészséges, korszerű táplálkozás alapelemei. Étrend összeállítása képek válogatásával. Zöldség- és gyümölcsstál, szendvics készítése.		
1.6. Testápolás Higiéné. Testápolás (kézmosás, körömápolás, mosakodás, fürdés, hajmosás, intim területek tisztántartása) eszközei és anyagai.		
1.7. Célszerű öltözködés Ruhadarabok válogatása, csoportosítása, hajtogatása. Szekrényrendezés.		
1.8. Növényápolás, állatgondozás Hobbiállatok gondozása, felelős állattartás.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családtag, életmód, lakhely, családi ház, lakás, otthon, közösség, háztartás, háztartásvezetés, házimunka, veszélyforrás, baleset, háztartási eszköz, háztartási gép, háztartási baleset, munkamegosztás, ünnep, egészséges életmód, táplálkozás, higiéné, testápolás, öltözködés, időbeosztás, napirend, szabadidő, környezet, környezetvédelem, takarékoság, hulladék, szelektív hulladékgyűjtés.	
Tematikai egység	2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés	Órakeret 16+1 óra
Előzetes tudás	Az 1. osztályban használt, megmunkált anyagok és készített tárgyak ismerete; az anyagok tulajdonságainak megállapítása érzékszervi vizsgálattal; anyagalakítás: gyurmázás, formázás, hajtogatás, nyírás; eszközhasználat: író- és rajzeszközök, olló; szabálykövetés, mintakövetés, önállóság a tevékenységek során.	

<p>Takarékos anyagfelhasználás. A végzett tevékenységekkel kapcsolatos mesterségek régen és napjainkban.</p>	<p>szövegben az események sorrendjének felismerése).</p> <p>Etika: az alkotó ember és az épített világ tisztelete, értékek óvása.</p>
<p>2.3. Építés Építés építőelemekből (pl. konstrukciós játékok – faépítő, fémépítő, Lego – felhasználásával) utánzással, kép és rajz alapján, illetve önálló elképzeléssel.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>	<p>Anyag, anyagvizsgálat, anyagi tulajdonság, becslés, mérés, méret, szélesség, hosszúság, magasság, természetes anyag, átalakított anyag, sablon, mintaelem, szál as anyag, fonás, csomózás, nemezelés, anyagtakarékosság, újrahasznosítás, építmény, építőelem.</p>

<p>Tematikai egység</p>	<p>3. Közlekedés</p>	<p>Órakeret 4+1 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az 1. osztályban elsajátított ismeretek: közlekedés és óvatosság – fegyelmezett viselkedés a közlekedési környezetben; a család közlekedési szokásai; az iskola és a lakóhely közötti közlekedés lehetőségei; élmények, tapasztalatok a településen belüli közlekedésről.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A biztonságos és fegyelmezett gyalogos közlekedési ismeretek alapjainak kialakítása. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek okainak azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása. Az utazással kapcsolatos illemszabályok megismerése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>3.1. Gyalogos közlekedés szabályai Szabálykövető magatartás a közlekedési környezetben. A közlekedésben való részvétel gyakorlása. Átkelés az úttesten. A forgalomirányítás jelzései: a rendőri karjelzések és a gyalogos közlekedésnél jelentős jelzőtáblák ismerete.</p>	<p>Környezetismeret: közlekedési eszközök.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: szókinésbővítés, fogalommagyarázat, képi jelzések és szóbeli utasítások, szövegértés (képi, ikonikus kódok és szövegek jelentésének egymásra vonatkoztatása, párosítása).</p>
<p>3.2. A közösségi közlekedés viselkedési szabályai A biztonságos, udvarias közösségi közlekedés szabályai. Az időjárás és a napszakok befolyása a gyalogosok és a járművek közlekedésére. Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása.</p>	
<p>3.3. A közlekedésben rejlő veszélyek A gyermekbalesetek okai, forrásai, megelőzésük. A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése, megelőzési stratégiák kialakítása. Helyes magatartás a baleseti helyszínen.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Gyalogos közlekedés, közlekedési szabály (KRESZ), közút, gyalogátkelőhely, úttest, járda, megállóhely, jelzőlámpa, jelzőtábla, forgalomirányítás, tömegközlekedés, jármű, sorompó, baleset, biztonság, biztonsági öv, gyerekülés, gyerekzár.</p>

<p>Tematikai egység</p>	<p>4. Közösségi munka, közösségi szerepek</p>	<p>Órakeret 5+1 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az 1. osztályban tanult szinten: a családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és tapasztalatok.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában. Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz, együttműködés a tevékenységek során, a feladatok megosztása, részfeladatok elvállalása és végrehajtása. Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>4.1. Családi rendezvények, ünnepek, események Születésnap, névnap, házassági évforduló megünneplése, az ezekkel kapcsolatos szokások, hagyományok. Esküvő, temetés, baráti összejövetelek célja, az ezeken való viselkedés szabályai. Példaadás, mintakövetés, programszervezés, a rendezvényhez illő környezet megteremtése. Meghívó, kellékek, ajándékok készítése. Az ajándékozás kultúrájának elsajátítása. A tapasztalatok megbeszélése.</p>	<p>Környezetismeret: szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. Etika: családi hagyományok, ünnepek, élmények feldolgozása, játékok.</p>	

<p>4.2. Iskolai és osztályrendezvények</p> <p>Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése.</p> <p>A biztonságos környezet megteremtése.</p> <p>A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzések megfogalmazása.</p>	
<p>4.3. A közösségért végzett munka</p> <p>Teremdekoráció készítése a tanult technikák alkalmazásával.</p> <p>Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása.</p> <p>A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Rendezvény, ünnep, jeles nap, népszokás, munkaszervezés, program, dekoráció.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén</p>	<p>A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.</p> <p>Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.</p> <p>A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.</p> <p>A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.</p> <p>Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.</p> <p>Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.</p> <p>A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Életkori szintnek megfelelő probléma felismerés, problémamegoldás.</p> <p>Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.</p> <p>Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.</p> <p>Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálak anyagok, textilek magabiztos alakítása.</p> <p>Építés mintakövetéssel és önállóan.</p>

Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.
 A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.
 Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
 Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
 A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.
 Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

2. évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
3. évfolyam	1	36

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Család, otthon, háztartás	7+1
Tárgyi kultúra, technológiák, termelés	16+1
Közlekedés	4+1
Közösségi munka, közösségi szerepek	5+1
Összes óraszám	32+4

Tematikai egység	1. Család, otthon, háztartás	Órakeret 7+1 óra
Előzetes tudás	<p>Közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról és tevékenységeinek szerepéről.</p> <p>Egészséges családi munkamegosztás és elemi munkaszokások ismerete. Cselekvő hozzáállás, személyes felelősségvállalás példáinak ismerete. Odafigyelés a környezetre, együttműködés a családi és az iskolai közösségben.</p> <p>Természeti, társadalmi és technikai környezetünk és a megtapasztalt természetátalakító munkák alapvető ismerete.</p> <p>Információszerzés a problémák megoldására irányuló tevékenységekkel kapcsolatban, és a kapott információk felhasználása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Értékek közvetítése által a pozitív akarati tulajdonságok fejlesztése.</p> <p>Az elvárt jó magatartási elemek (engedelmesség, alkalmazkodás, udvariasság) gyakoroltatása és a tulajdonságok tárházának bővítése (önállóság, határozottság, segítőkészség, közösségi érzés, másokon való segítség, tolerancia) a tevékenységek végzése közben.</p> <p>Elvárások, normák megfogalmazása, közösségi egyeztetése, betartásuk elvárása, az együttműködés és egymás munkájának jó szándékkal történő értékelése, érzések és ellenérzések építő jellegű kifejezése, a vélemények nyílt közlése, egyszerű indoklása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

1.1. Önkiszolgálás, vendéglátás Az életkornak, fejlettségnek megfelelő, különböző élethelyzetekben történő önkiszolgáló tevékenység gyakorlása. Teafőzés.	Környezetismeret: család, rokonság, hétköznapi és ünnepi alkalmak, emberi test,
Vendéglátás. Néhány egyszerű vendégváró étel, csemege elkészítése. Asztalterítés és tálalás szabályai. Szalvétahajtogatás.	egészséges életmód.
1.2. Családi ünnepek Ünneplés a családban. Családi szokások és hagyományok. Az ünnep hangulatát kifejező dekoráció készítése. Ajándékkészítés, csomagolás. Az ajándékozás módja, formája.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás, szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.
1.3. Gazdálkodás a háztartásban Takarékosság alapanyaggal, energiával, idővel, pénzzel, fogyasztási cikkekkel.	Matematika:
1.4. Egészségünk Egészség és betegség fogalma. Betegségek tünetei. Betegségek elleni védekezés módjai. Betegápolás (egyszerű gondozási műveletek). Segélyhívószámok (mentők, tűzoltók, rendőrség). A telefonos segélyhívás szabályai.	problémamegoldás, számok, alpműveletek, becslés.
1.5. Önismeret Önismeret, felelősségvállalás, tudatosság a munkák végzésekor. Önellenőrzés, hibák javítása.	Etika: egészség és környezeti hatások, önismeret, felelősség, példákép, kapcsolatépítés, kapcsolattartás.
1.6. A háztartásban használt vegyszerek A háztartásban használt vegyszerek (pl. tisztítószer, kozmetikumok, festékek, ragasztók) használati utasításainak tanulmányozása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életvitel, élővilág, tárgyi (épített) környezet, szolgáltatás, segélyhívószám, mentő, tűzoltóság, rendőrség, mosószer, tisztítószer, használati utasítás, egészség, betegség, járvány, betegápolás.

Tematikai egység	2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés	Órakeret 16+1 óra
Előzetes tudás	A feladatmegoldáshoz szükséges információk szerzése és célszerű felhasználása. Tárgyak elkészítése segítséggel, mintakövetéssel. Eszközök biztonságos alkalmazása, tapasztalatok megfogalmazása. Természetes anyagok felismerése.	
	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. Mintakövetéssel a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése. A tevékenységhez használt szöveges, rajzos és képi minta követéséből	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>származó egyszerű utasítások, tervek végrehajtása.</p> <p>Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra.</p> <p>A tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése és megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete.</p> <p>Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő, biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó testtartás, megfelelő</p>
	<p>erőkifejtés képességének fejlesztése.</p> <p>Munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása, törekvés a takarékosagra.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>2.1. Ismerkedés a felhasznált anyagok tulajdonságaival Anyagvizsgálat szemrevételezéssel, tapintással, szaglással. Az anyagok felhasználási lehetőségeiket befolyásoló tulajdonságai.</p> <p>2.2. Tárgyak készítése, technológiák elsajátítása Kézi varrás és hímzés eszközei (varrótű, hímzőtű, varrocérna, hímzőcérna, szabóolló, gyűszű), alapöltései (előöltés, tűző öltés, pelenkaöltés), díszítőöltések (pl. száröltés, láncöltés, laposöltés, keresztöltés, gobelin-öltés), hímzések gyakorlása. Szabás előrajzolással, minta vagy sablon alkalmazásával. Munkadarab készítése választott népi minta szerinti díszítőöltésekkel. Körmönfonás, szalagszövés. Textilek készítése fonalból szövással. Ujjbábok készítése. Egyszerű használati tárgyak, dísz tárgyak, játékok, ajándékok készítése természetes anyagok, papír, textil, bőr, fa, fonal, fémdrót, illetve maradék- vagy hulladékanyagok, -tárgyak felhasználásával minta vagy rajz alapján. Mérés, előrajzolás, méretre alakítás gyakorlása. Épületmakett és járműmodell készítése különféle anyagokból, vagy konstrukciós játékok (pl. faépítő, fémépítő, Lego) felhasználásával minta, kép, illetve rajz alapján. A munkahely célszerű rendjének fenntartása. Baleset-megelőzés. Kéziszerszámok biztonságos alkalmazása, tárolása, veszélyforrások felismerése tárgykészítés közben, segítségnyújtás.</p>	<p>Környezetismeret: anyagi tulajdonságok.</p> <p>Matematika: mérés, becslés, szerkesztés.</p> <p>Vizuális kultúra: rajzeszközök használata, épületek jellemzői.</p> <p>Etika: Szellemi termékek az emberiség szolgálatában. A tudás hatalma. A világ megismerése. Tárgyaink világa. A világ öröksége.</p>
<p>2.3. Ismerkedés a műszaki ábrázolás elemeivel Vonalfajták (vastag, vékony, folytonos, szaggatott, pontvonal). Körvonalrajz, alaprajz, vázlatrajz felismerése, készítése.</p>	
<p>2.4. A technika vívmányainak mindennapi használata A háztartásban lévő eszközök, berendezések és a megismert egyszerű termelési (készítési) folyamatok, valamint fogyasztási cikkek azonosítása.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, alapanyag, termék, szerszám, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, minta, körvonalrajz, alaprajz, méret, mérés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás.
----------------------------	---

Tematikai egység	3. Közlekedés	Órakeret 4+1 óra
Előzetes tudás	Az úttesten való átkelés szabályainak fegyelmezett és tudatos alkalmazása. Helyes viselkedés csoportos közlekedési helyzetben. A gyalogosok közlekedését szabályozó elemi közlekedési jelzések, táblák, lámpák, útburkolati jelek ismerete. Viselkedési normák, illemszabályok ismerete a helyi közösségi közlekedésben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A biztonságos, fegyelmezett, tudatos gyalogos közösségi közlekedési magatartás és szokások megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet és a gyalogos közlekedési szabályok ismerete.	
	Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése, a megelőzés, az elhárítás és a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása. A kerékpár felépítésének és működésének megismerése. Kerékpározás forgalomtól elzárt területen és kerékpárúton. A városi, országúti, vasúti, vízi és légi közlekedés szerepének átlátása, eszközeinek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
3.1. Gyalogos közlekedési ismeretek A gyalogos közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívüli közlekedés. A gyalogos közlekedés elsőbbségi helyzetei. Közlekedési terepasztal készítése természetes anyagok, hulladéktárgyak és egyéb építőelemek (pl. konstrukciós játékok – faépítő, Lego) felhasználásával, közlekedési szituációk megjelenítéséhez.	Magyar nyelv és irodalom: beszédértés, szaknyelvhasználat, szövegértés, piktogramok.	
3.2. Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben Viselkedési normák a közlekedési környezetben. Jegyvásárlás, jegykezelés, leszállási szándék jelzése. Balesetmentes, fegyelmezett viselkedés a helyi közlekedési járműveken.	Környezetismeret: lakóhelyismeret, térképismeret. Etika: közlekedési morál, udvariasság, kommunikáció.	
3.3. Közlekedési eszközök, környezet- és egészségtudatos közlekedés A szárazföldi, vízi és légi közlekedés eszközei. Közlekedési környezetünk veszélyforrásai: figyelmetlenségből, szabályok be nem tartásából fakadó balesetveszély, levegőszennyezés.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Úttest, gyalogos forgalom, közösségi (tömeg)közlekedés, helyi és helyközi közlekedés, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, biztonsági szabály, udvariassági szabály.	

Tematikai egység	4. Közösségi munka, közösségi szerepek	Órakeret 5+1 óra
Előzetes tudás	A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és gyakorlati tapasztalatok. Néhány szokás, hagyomány ismerete. A megbeszélte öltözködési és viselkedési szabályok betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kulturált ünneplés. Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. A szabadidő hasznos eltöltésének tudatosítása. Az ünnepre való felkészülés, ünneplés, ünneplés utáni teendők végzésének természetes és megőrzendő szokásként való kezelése. Ismerkedés a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés feladataival, folyamatos kommunikáció, egyeztetés. Alkalmassá tétel a feladatok megosztására, részfeladatok egyre önállóbb végrehajtására. A kockázati tényezők felismerése, mérlegelése. Munkavégzés egyénileg és csapatban. A tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) értékelése, elemzése, s ezek megszívelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
4.1. Iskolai és osztályrendezvények Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünneplés lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók. A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése. A biztonságos környezet megteremtése. A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzések megfogalmazása.	Környezetismeret: szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek. Magyar nyelv és irodalom: szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata.	
4.2. A közösségért végzett munka A közösségi tér alakítása: teremdekoráció, faliújság készítése. Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása. A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.	Etika: hagyományok, szokások, ünnepek, élményekfeldolgozása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közösségi munka, közösségi szerep, rendezvény, ünnep, munkaszervezés, programszervezés.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén</p>	<p>Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.</p> <p>Használati utasítások értő olvasása, betartása.</p> <p>Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalkotáskor).</p> <p>A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.</p> <p>Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.</p> <p>A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása.</p> <p>Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.</p>
---	---

3.évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
4. évfolyam	1	36

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Család, otthon, háztartás	7+1
Tárgyi kultúra, technológiák, termelés	16+1
Közlekedés	4+1
Közösségi munka, közösségi szerepek	5+1
Összes óraszám	32+4

Tematikai egység	1. Család, otthon, háztartás	Órakeret
		7+1 óra
Előzetes tudás	<p>Közvetlen tapasztalatok megfogalmazása a családról és tevékenységeinek szerepéről.</p> <p>Egészséges családi munkamegosztás és elemi munkaszokások ismerete.</p> <p>Cselekvő hozzáállás, személyes felelősségvállalás példáinak ismerete.</p> <p>Odafigyelés a környezetre, együttműködés a családi és az iskolai közösségben.</p> <p>Természeti, társadalmi és technikai környezetünk és a megtapasztalt természetátalakító munkák alapvető ismerete.</p> <p>Információszerzés a problémák megoldására irányuló tevékenységekkel kapcsolatban, és a kapott információk felhasználása</p> <p>segélyhívószám, mentő, tűzoltóság, rendőrség, mosószer, tisztítószer, használati utasítás, egészség, betegség, járvány, betegápolás.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Értékek közvetítése által a pozitív akarati tulajdonságok fejlesztése. Az elvárt jó magatartási elemek (engedelmesség, alkalmazkodás, udvariasság) gyakoroltatása és a tulajdonságok tárházának bővítése (önállóság, határozottság, segítőkészség, közösségi érzés, másokon való segítség, tolerancia) a tevékenységek végzése közben. Elvárások, normák megfogalmazása, közösségi egyeztetése, betartásuk elvárása, az együttműködés és egymás munkájának jó szándékkal történő értékelése, érzések és ellenérzések építő jellegű kifejezése, a vélemények nyílt közlése, egyszerű indoklása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Önkiszolgálás, vendéglátás Az életkornak, fejlettségnek megfelelő, különböző élethelyzetekben történő önkiszolgáló tevékenység gyakorlása. Egyszerű hideg étel (pl. szendvics, hidegtál) elkészítése. Vendéglátás. Néhány egyszerű vendégváró étel, csemege elkészítése. Asztalterítés és tálalás szabályai. Szalvétahajtogatás.	Környezetismeret: család, rokonság, hétköznapi és ünnepi alkalmak, emberi test, egészséges életmód. Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás, szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.
1.2. Családi ünnepek Ünnepelés a családban. Családi szokások és hagyományok. Az ünnep hangulatát kifejező dekoráció készítése. Ajándékkészítés, csomagolás. Az ajándékozás módja, formája.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás, szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.
1.3. Gazdálkodás a háztartásban Takarékosság alapanyaggal, energiával, idővel, pénzzel, fogyasztási cikkekkel. Bevételek, kiadások. Zsebpénz kezelése, beosztása.	Matematika: problémamegoldás, számok, alpműveletek, becslés.
1.4. Egészségünk Egészségkárosító és környezetszennyező hatások a háztartásban. Megelőzés, kármentesítés. Elemi elsősegély-nyújtási ismeretek. Segélyhívószámok (mentők, tűzoltók, rendőrség). A telefonos segélyhívás szabályai.	Etika: egészség és környezeti hatások, önismeret, felelősség, példakép, kapcsolatépítés, kapcsolattartás.
1.6. A háztartásban használt vegyszerek A háztartásban használt vegyszerek (pl. tisztítószer, kozmetikumok, festékek, ragasztók) használati utasításainak tanulmányozása. Környezetbarát termékek előnyben részesítése. Házi praktikák gyűjtése, ismertetése.	Etika: egészség és környezeti hatások, önismeret, felelősség, példakép, kapcsolatépítés, kapcsolattartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életvitel, élettér, élővilág, tárgyi (épített) környezet, gazdálkodás, költségvetés, bevétel, kiadás, megtakarítás, zsebpénz, szolgáltatás,
Tematikai egység	2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés Órakeret 16+1 óra

Előzetes tudás	<p>A feladatmegoldáshoz szükséges információk szerzése és célszerű felhasználása.</p> <p>Tárgyak elkészítése segítséggel, mintakövetéssel.</p> <p>Eszközök biztonságos alkalmazása, tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Természetes anyagok felismerése.</p>
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról. A tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.</p> <p>Mintakövetéssel a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése.</p> <p>A tevékenységhez használt szöveges, rajzos és képi minta követéséből származó egyszerű utasítások, tervek végrehajtása.</p> <p>Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra.</p> <p>A tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése és megelőzése, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete.</p> <p>Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő, biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó testtartás, megfelelő erőkifejtés képességének fejlesztése.</p> <p>Munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása, törekvés a takarékosagra.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1. Ismerkedés a felhasznált anyagok tulajdonságaival Az anyagok felhasználási lehetőségeiket befolyásoló tulajdonságai.	Környezetismeret: anyagi tulajdonságok.
<p>2.2. Tárgyak készítése, technológiák elsajátítása</p> <p>Kézi varrás és hímzés eszközei (varrótű, hímzőtű, varrócérna, hímzőcérna, szabóolló, gyűszű), alapöltései (előöltés, tűző öltés, pelenkaöltés), díszítőöltések (pl. száröltés, láncöltés, laposöltés, keresztöltés, gobelin-öltés), hímzések gyakorlása.</p> <p>Szabás előrajzolással, minta vagy sablon alkalmazásával. Szövöttanyagok, filcanyagok felhasználása.</p> <p>Egyszerű használati tárgyak, dísz tárgyak, játékok, ajándékok készítése természetes anyagok, papír, textil, bőr, fa, fonal, fémdrót, illetve maradék- vagy hulladékanyagok, -tárgyak felhasználásával minta vagy rajz alapján.</p> <p>Mérés, előrajzolás, méretre alakítás gyakorlása.</p> <p>Épületmakett és járműmodell készítése különféle anyagokból, vagy konstrukciós játékok (pl. faépítő, fémépítő, Lego) felhasználásával minta, kép, illetve rajz alapján.</p> <p>A munkahely célszerű rendjének fenntartása.</p> <p>Baleset-megelőzés. Kéziszerszámok biztonságos alkalmazása, tárolása, veszélyforrások felismerése tárgykészítés közben, segítségnyújtás.</p>	<p>Matematika: mérés, becslés, szerkesztés.</p> <p>Vizuális kultúra: rajzeszközök használata, épületek jellemzői.</p> <p>Etika: Szellemi termékek az emberiség szolgálatában.</p> <p>A tudás hatalma.</p> <p>A világ megismerése.</p> <p>Tárgyaink világa.</p> <p>A világ öröksége.</p> <p>Magyar irodalom:</p>

<p>2.3. Ismerkedés a műszaki ábrázolás elemeivel Mérés eszközei, használatuk. Méretazonosság megállapítása. Vonalrajz (vastag, vékony, folytonos, szaggatott, pontvonal). Körvonalrajz, alaprajz, vázlatrajz felismerése, készítése.</p>	<p>Neves magyar feltalálók élete, munkássága, érdekességei a pályafutásukból</p>
<p>2.4. A technika vívmányainak mindennapi használata A háztartásban lévő eszközök, berendezések és a megismert egyszerű termelési (készítési) folyamatok, valamint fogyasztási cikkek azonosítása. Neves magyar, illetve külföldi találmányok, feltalálók. Technikatörténeti érdekességek.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Anyag, alapanyag, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológiai tulajdonság, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, minta, körvonalrajz, alaprajz, méret, mérés, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás.</p>
<p>Tematikai egység</p>	<p>3. Közlekedés</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Órakeret 4+1 óra</p> <p>Az úttesten való átkelés szabályainak fegyelmezett és tudatos alkalmazása. Helyes viselkedés csoportos közlekedési helyzetben. A gyalogosok közlekedését szabályozó elemi közlekedési jelzések, táblák, lámpák, útburkolati jelek ismerete. Viselkedési normák, illemszabályok ismerete a helyi közösségi közlekedésben.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A biztonságos, fegyelmezett, tudatos gyalogos közösségi közlekedési magatartás és szokások megszilárdítása. A közösségi közlekedési környezet és a gyalogos közlekedési szabályok ismerete. Figyelem és elővigyázatosság; a közlekedéssel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra. A közlekedési balesetek lehetséges okainak felismerése, a megelőzés, az elhárítás és a segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése és gyakorlása. A kerékpár felépítésének és működésének megismerése. Kerékpározás forgalomtól elzárt területen és kerékpárúton. A városi, országúti, vasúti, vízi és légi közlekedés szerepének átlátása, eszközeinek megismerése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>3.1. Gyalogos közlekedési ismeretek A gyalogos közlekedés szabályai, lakott területen és lakott területen kívüli közlekedés. A gyalogos közlekedés elsőbbségi helyzetei.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: beszédértés, szaknyelvhasználat, szövegértés,</p>
<p>3.2. Kerékpározási alapismeretek A kerékpár részei, működése, közlekedésbiztonsági állapota, kötelező felszerelési tárgyai, biztonsági eszközök. Közlekedés lakó-pihenőövezetben, kerékpárúton. A kerékpárúti közlekedési jelzések. Jelzőtáblatípusok – elsőbbséget jelző táblák, veszélyt jelző és tilalmi táblák. Az úttest részei. Útburkolati jelek. Kerékpárosok és gyalogosok viszonya a közösen használt területeken.</p>	<p>piktogramok. Környezetismeret: lakóhelyismeret, térképismeret.</p>

<p>3.3. Közösségi közlekedés és morál a tömegközlekedésben Viselkedési normák a közlekedési környezetben. Jegyvásárlás, jegykezelés, leszállási szándék jelzése.</p>	<p>Etika: közlekedési morál, udvariasság, kommunikáció.</p>	
<p>Balesetmentes, fegyelmezett viselkedés a helyi közlekedési járműveken.</p>		
<p>3.4. Közlekedési eszközök, környezet- és egészségtudatos közlekedés Közlekedési környezetünk veszélyforrásai: figyelmetlenségből, szabályok be nem tartásából fakadó balesetveszély, levegőszennyezés. Egészségünk és a gyalogos, ill. kerékpáros közlekedés közötti kapcsolat.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Úttest, kerékpárút, gyalogos forgalom, fényjelző készülék, alul- és felüljáró, útburkolati jel, közösségi (tömeg)közlekedés, helyi és helyközi közlekedés, kerékpározás, forgalomtól elzárt terület, irányjelzés, bekanyarodás, károsanyag-kibocsátás, légszennyezés, védőfelszerelés, biztonsági szabály, udvariassági szabály.</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>4. Közösségi munka, közösségi szerepek</p>	<p>Órakeret 5+1 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A családi, baráti, iskolai és egyéb közösségi rendezvényeken szerzett élmények és gyakorlati tapasztalatok. Néhány szokás, hagyomány ismerete. A megbeszélte öltözködési és viselkedési szabályok betartása.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Kulturált ünneplés. Közös értékek, szokások, hagyományok őrzése. A szabadidő hasznos eltöltésének tudatosítása. Az ünnepre való felkészülés, ünneplés, ünneplés utáni teendők végzésének természetes és megőrzendő szokásként való kezelése. Ismerkedés a tervezés, szervezés, irányítás, vezetés feladataival, folyamatos kommunikáció, egyeztetés. Alkalmassá tétel a feladatok megosztására, részfeladatok egyre önállóbb végrehajtására. A kockázati tényezők felismerése, mérlegelése. Munkavégzés egyénileg és csapatban. A tapasztalatok (eredményesség és etikus magatartás) értékelése, elemzése, s ezek megszívelése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>4.1. Iskolai és osztályrendezvények</p> <p>Iskolai és osztályrendezvények (pl. Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Gyermeknap, osztálykirándulás, sportnap, játszódélután, nemzeti ünnepek) előkészítése. A helyszín berendezésével, az ünnepség lebonyolításával kapcsolatos tudnivalók.</p> <p>A szükséges kellékek (meghívó, programfüzet díszletek, jelmezek stb.) előállítása vagy beszerzése.</p> <p>A biztonságos környezet megteremtése.</p> <p>A közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzések megfogalmazása.</p>	<p>Környezetismeret: szokások, hagyományok, jeles napok, családi és közösségi ünnepek.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: szövegalkotás, egyszerű tipográfiai eszközök használata.</p>
<p>4.2. A közösségért végzett munka</p> <p>A közösségi tér alakítása: teremdekoráció, faliújság készítése.</p> <p>Az iskola esztétikus, harmonikus külső és belső környezetének alakítása.</p> <p>A munka megszervezése, lebonyolítása, értékelése.</p>	<p>Etika: hagyományok, szokások, ünnepek, élményfeldolgozás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Közösségi munka, közösségi szerep, rendezvény, ünnep, munkaszervezés, programszervezés.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén</p>	<p>Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.</p> <p>Használati utasítások értő olvasása, betartása.</p> <p>Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalkotáskor).</p> <p>A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.</p> <p>Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.</p> <p>A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása.</p> <p>Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során. Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.</p>

Testnevelés és sport

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

Az alsó tagozatos testnevelésben a tanulók alapvető mozgásmintáinak és mozgáskészségeinek kialakítása, formálása, illetve a szabályozott mozgásvégrehajtás alapjainak az elsajátítása a legfontosabb cél. Az alapkészségek (természetes mozgásformák) mozgásmintáinak megszilárdulása, magabiztos végrehajtásuk kialakulása kiemelkedően fontos ebben az időszakban, mivel ezek jelentik a hatékony és gyors mozgástanulást, továbbá a bonyolultabb sportági és táncos mozgások alapfeltételeit. A fejlesztési folyamat során érvényesülnie kell a fokozatosság elvének, amely a természetes mozgások egyszerű végrehajtási mintáitól elindulva egyre összetettebb, komplexebb helyzetekben történő alkalmazást jelenti. A tanulási folyamat egészét át kell hatnia a nagyfokú sikerességnek, az élményszerzésnek, a kihívást jelentő, örömteli mozgásos tevékenységeknek, amelyek a játékoság módszerével együtt formálják a testneveléshez és sporthoz fűződő pozitív attitűdbázist. A mozgástanulással párhuzamosan történjen a már cselekvésbiztos mozgásformák alkalmazása összetettebb játéktevékenységekben és kontrollált versenyszituációkban is. A kontrollált versenyszituációk során – a motiváció fenntarthatósága és az esélyegyenlőség érdekében – a mozgásos tevékenységek precíz végrehajtásán, a variációk sokaságán van a hangsúly, nem a mért abszolút teljesítményen. A mozgástanulási és pszichomotoros képességfejlesztési folyamatban a siker-orientált gyakorlási feltételek, az élménygazdagság, a játék és játékoság az uralkodó, amely mélyíti a mozgásos tevékenységekhez és testneveléshez kapcsolódó pozitív érzelmi viszonyulást. A természetes mozgások alkalmazása sportági jellegű mozgásokban egyre nagyobb teret kap, amely a további koordinációs képességfejlődés záloga. A játéktevékenység során is fejlődés mutatkozik, ami az egyre nehezedő szabályok mellett, az egyszerű taktikai feladatok felismerésében és egyre tudatosabb alkalmazásában nyilvánul meg. A mozgásos tevékenységek közbeni kooperációs és kommunikációs lehetőségek, kreativitást igénylő tanulási helyzetek hozzájárulnak a problémamegoldó gondolkodás, valamint a szociális kompetenciák fejlődéséhez. A játéktevékenység nehezedő feladathelyzetei előidézte döntési kényszer hozzájárul a felelősségteljes viselkedés formálódásához, a szociális és társadalmi, egyéni és közösségi kompetenciák kialakulásához.

A kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű pszichomotoros tanulást. Módszereiben döntően a játékos cselekvéstanulást és az adekvát játékok alkalmazását helyezi előtérbe. A differenciálás elvét és az általa vezérelt gyakorlatot a legfőbb értékek közé sorolja. Ebben az oktatási szakaszban is megkülönböztetett figyelmet áldoz a belső, didaktikai differenciálásra. Ez a záloga annak, hogy minden tanuló eljusson a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére, és megvalósulhassanak a társadalmi érdekeket is kifejező tantárgyi célok. A fejlesztőmunka igazodik a tanulásban mutatkozó alapvető tendenciákhoz, de a menet közben bekövetkező változásokhoz is. A belső didaktikai differenciálás emeli a motoros tanulást, egyúttal a személyiségfejlesztés - az értelmi, érzelmi- akarati, szociális képességek és tulajdonságok – hatásfokát. A várt eredmények ennek megfelelően a készségekben, a képességekben, az ismeretekben és az attitűdökben megfogalmazható követelményeket is tartalmazzák.

A testnevelés műveltségterület tartalmai az alapfokú nevelés-oktatás 1–2. évfolyamán a természetes (alap-) mozgáskészségek, illetve a pszichomotoros képességek játékos fejlesztésére, azok változatos, sokrétű és tudatos alkalmazására épülnek. A gyermekek fejlődési, fejlettségi jellemzőihez igazodó egyszerű, ugyanakkor változatos mozgástanulási és képesség- fejlesztési körülmények, koordinációt javító tanulási tartalmak, melyek stabilizálják az alapvető mozgáskészségeket, jelentik

az alapvető fejlesztési célt. A 3–4. évfolyamon a mozgás- készségek tovább stabilizálódnak, az előzetes mozgástapasztalatokra építve tovább fejlődnek, és a mozgástanulás magasabb szintjére kerülnek. Az alapkészségek fejlesztésének folyamatában a komplexebb, neheztett körülmények közötti végrehajtások válnak uralkodóvá.

A már elsajátított készségek, fogalmak, kategóriák egységeinek beillesztése a mozgásos tevékenységrendszerbe a tantárgyközi tartalmak, a kompetenciák és a fejlesztési feladatok keretében hozzájárulnak a hatékonyabb tanuláshoz, a kedvezőbb tanulási teljesítményhez, ezen keresztül a nevelési folyamat sikerességéhez. Összességében elfogadó, ugyanakkor követelményeket támaztó, következetes nevelési környezetet biztosító légkör szükséges, ahol a gyermekek aktív, felfedező, velük született képességei megerősödnek.

A testnevelésórán lehetőség nyílik a fizikai és érzelmi biztonság megteremtésre, ezen keresztül a testnevelés tantárgyhoz kapcsolódó pozitív attitűdök kialakítására, mely olyan fejlesztési területek alapjául szolgálhat, mint például a pályaorientáció, a testi-lelki egészség és az eredményes tanulás. A tanítási-tanulási folyamat során a testneveléssel, a pedagógussal, a társaival, illetve önmagával szembeni bizalom megteremtése megalapoz olyan kiemelt fejlesztési területet, mint az ön- és társértékelés.

A társas interakciók, a feladatokkal járó fizikai kontaktusok, a közösségi sikerélmények, továbbá a legfontosabb magyar sporttörténeti ismeretek kitűnő alapját képezik a nemzeti öntudatnak és a hazafias nevelésnek.

A különböző sportágak, mozgásos tevékenységek, illetve a testnevelésórák rendszabályainak, szokásrendszerének kialakítása, a sportszerű viselkedés alapjainak tanulása az erkölcsi tulajdonságok fejlesztését hivatott szolgálni. A kooperáció lehetőségének biztosítása, a kommunikációs szabályok, formák és jelek megismerése és elsajátítása a demokráciára nevelés kiemelkedő színtere. A szabadtéren végzett mozgások és feladatok tudatos fejlesztést tesznek lehetővé a környezettudatossággal kapcsolatban.

A szaknyelvi alapok megismertetése, a testnevelésórán használatos szerek, eszközök balesetmentes használatának megismerése és megértése, a testi és lelki működéseink felfedezése összekapcsolva a rendszeres testmozgás iránti igény kialakításával, kiteljesedik a testi-lelki egészségre nevelés mint a legfontosabb fejlesztési terület.

A fejlesztési területek feladatainak fent bemutatott megvalósításával, valamint a testnevelés- óra sajátosságainak köszönhetően a hatékony, önálló tanulás és a szociális és állampolgári kompetencia kialakítása eredményes módon valósulhat meg. Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésére a testnevelés oktatása keretében kiemelkedő lehetőség kínálkozik. Meghatározó eszköz a szaknyelvi, terminológiai, valamint a testkulturális ismeretek széles körű, igényes közvetítése a pedagógus által, de nem elhanyagolható a kommunikációs kompetencia fejlesztése szempontjából a pedagógus-tanuló kommunikáció milyensége, illetve a tanulók egymás közötti kommunikációjának alakítása.

Tanórai keretek között erre a hibajavítás, a saját és a társak teljesítményének megfigyelése és értékelése, a játéksituációk, illetve játékfeladatok megbeszélése, a sikerek és kudarcok okainak feltárása, az egymásnak nyújtott segítségadás stb. keretében nyílik lehetőség. Cél a testkulturához kapcsolódó, valamint közösségben végzett motoros tanulás folyamatához kapcsolódó kommunikációs hajlandóság és nyitottság kialakítása.

A kezdeményező-készség, a vállalkozói kompetencia fejlesztése a testnevelés és sport természetéből adódóan már ebben az életkori szakaszban is elkezdődhet. A kooperatív feladatokban, kreativitást és kommunikációt igénylő páros és társas gyakorlatokban, mozgásos játékokban, a tanórai csapatversenyek lebonyolításában, kezdetben irányítottan, majd az önállóságot növelve oldják meg a problémákat a tanulók.

Tanórán és a tanórán kívüli foglalkozásokon, szervezeti és önkéntes formákban mindenki megtalálhatja a képességeinek, ambícióinak, érdeklődésének leginkább megfelelő szerepet, feladatkört.

A testnevelés-tanítás sajátos céljai közé kell sorolni az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia fejlesztését. A motoros cselekvések mozgásmintát és mozgásmodellt megközelítő megjelenítésük által esztétikai tartalommal bírnak. Ennek kialakítása kiemelkedő jelentőségű az alapfokú nevelés kezdeti szakaszaiban. A kezdetektől nagy hangsúlyt kell fektetni a megjelenítésre, a végrehajtás minőségére, mert ezek egyrészt az eredményesség mutatói, másrészt a belső motiváció kiváltó hatásai lehetnek. Az esztétikai élmény átélése, a kifejezőkészség kinyilvánítása kiváltja és fokozza a testnevelés iránti érdeklődést, pozitív attitűdöt már ezen az iskolafokon is.

Az értékelés elvei

A testnevelés órákon az értékelés alapvető célja a gyermek egészséges életmódjának fejlesztése, önbizalmának gyarapítása, a sporthoz fűződő pozitív attitűdbázisának kialakítása. Figyelembe kell venni a gyermek egyéni képességét, motiváltságát, fejlődési folyamatát.

A tanult mozgásformákat legyen képes alkalmazni új, megváltozott helyzetekben, társas és csoportos viszonylatokban.

A kezdetektől nagy hangsúlyt kell fektetni a megjelenítésre, a végrehajtás minőségére, mert ezek kinyilvánítása kiváltja és fokozza a testnevelés iránti érdeklődést.

Az értékelés alapja, szempontjai

- Aktív részvétel az órákon.
- A szabályok pontos ismerete és betartása.
- A természetes mozgásformákhoz kapcsolódó fogalmak ismerete.
- Alapvető rendszabályok legfontosabb veszélyforrásainak, balesetvédelmi AZ

értékelés szempontjainak ismerete és betartása.

- Fegyelmezett gyakorlás, odafigyelés a társakra.
- Célszerű eszközhasználat.
- A feladat végrehajtások pontossága, célszerűsége, biztonságra törekvés.
- Sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.

Óraterv

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	3	3	5	5
Éves óraszám	108	108	180	180

1.évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
1. évfolyam	3	108
Tematikai egység megnevezése		Órakeret
1. Előkészítő és preventív mozgásformák		4 + 3
2. Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák		22
3. Manipulatív természetes mozgásformák		16

4. Természetes mozgásformák a tornajellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban	16 + 2
5. Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban	15
6. Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban	12 + 3
7. Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban	4
8. Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben	8 + 3
Összes óraszám:	97+11

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Előkészítő és preventív mozgásformák	Órakeret 4 + 3 óra folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testnevelés optimális tanulási környezetének kialakítása. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megismertetése. A testi és lelki egészségért való személyes felelősség megalapozása. A mozgáskoordináció fejlődésével a test- és térérzékelés javítása, az izomtudat kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok): Egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, kör alakzatok, (szét)szórt alakzat, fordulatok helyben, mozgás körben és különböző mozgásútvonalon. Gimnasztika: Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszközök felhasználásával vagy eszköz nélkül. Egyszerű nyújtó, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelmi szabályoknak megfelelően eszközzel vagy eszköz nélkül. Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok. Alapvető tartásos és mozgásos szakkifejezések megismerése, elsajátítása és végrehajtása. Játékos gyakorlatsorok zenére, zenés gimnasztika. Keringéscsökkentő feladatok; játékos, zenés gimnasztika; gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképességfejlesztő jelleggel. Ízületi mozgékonyágfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok. Játék: A térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Keringéscsökkentő és testtartásjavító játékok. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:	Matematika: számtan, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometriai alakzatok. Környezetismeret: testünk, életműködéseink, tájékozódás, helymeghatározás, az emberi szervezet megfigyelhető ritmusai. Vizuális kultúra: megismerő és befogadó képesség, közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.	

Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban.		
<p>Motoros tesztek végrehajtása.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartást kialakító és fenntartó gyakorlatok.</p> <p>Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok és az interaktív relaxáció gyakorlatai.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A bemelegítés és levezetés helyének és szerepének megértése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek, a medence középhegységének, az iskolatáska-hordás gerinckímélő módjának megismerése.</p> <p>Higiéniai alapismeretek: izzadás, mosakodás, váltócipő. Relaxációs alapismeretek: ellazulás, nyugalom, jó közérzet.</p> <p>Környezettudatosság: takarékoság, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása.</p> <p>Személyes felelősség: alapvető szabályrendszer, a feladatok megindítását és megállítását jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, baleset-megelőzés alapvető szabályainak megismerése, rendszabályok.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemelegítés, levezetés, fáradás, pihenés, alakzat, testtartás, relaxáció, testrész, egészség, erő, lábtorna, izomláz, folyadékpótlás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában a cselekvésbiztonság formálása.</p> <p>Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése.</p> <p>A mozgástanulás folyamatában a természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése - lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Járások, futások, oldalazások, szökdelések és ugrások: Helyben és haladással az ütközések elkerülésével; különböző irányokban és sebességgel; megindulásokkal és megállásokkal; irány- és sebességváltással; meghatározott, majd önállóan alkotott mozgásútvonalakon; dinamikus kar- és lábmozgásokkal összekötve; akadályok leküzdésével; dalra, énekre, zenére; menekülő, üldöző feladatokkal. Utánzó mozgások.</p> <p>Egyszerű, 2–4 mozgásformából álló helyváltoztató mozgássorok egyénileg. Ugrások és szökdelések, talajra érkezések. Helyváltoztató mozgások egyszerűbb akadálypályán.</p> <p>Járás, futás, oldalazás, szökkenés, szökdelés egy és két lábon, kettőzött szökdelés, galoppszökdelés mint alapvető természetes mozgáskészségek, valamint kombinációik végrehajtása.</p> <p>KÖLYÖKATLÉTIKA MEGJELENÉSE</p>	<p>Matematika: térbeli tájékozódás, síkidomok, törtek</p> <p>alapjai.</p> <p>Környezetismeret: tájékozódási alapismeretek.</p> <p>Vizuális kultúra: vizuáliskommunikáció.</p>
<p>Lendítések és körzések: Különböző testrészekkel; testhelyzetekben; irányokba; tempóban; ritmusban végrehajtott mozdulatok gyakorlása.</p> <p>Hajlítások és nyújtások: Testrészek, ízületek differenciált hajlítása és nyújtása; szimmetrikusan, aszimmetrikusan; különböző testrészek hajlítása és nyújtása helyváltoztató és egyéb helyzetváltoztató mozgások közben; hajlítások és nyújtások összekapcsolása futásból felugrással, illetve eszközhasználattal.</p> <p>Fordítások és fordulatok: Fordítások különböző testrészekkel. Függs- és lengésgyakorlatok: Mászókötélen, bordásfalon, alacsonygyűrűn, KTK-n, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően; „vándormászás” függőállásban vagy függésben.</p> <p>Egyensúlygyakorlatok: Különböző testrészekben és testhelyzetekben stabil és egyenetlen felületen; talajon, vonalon és különböző eszközökön.</p> <p>Egyensúlyi helyzetek megtalálása lassú hely- és helyzetváltoztató mozgásokból; eszközök egyensúlyban tartása helyben különböző testrészekkel, illetve eszközökkel; egyéb egyensúlygyakorlatok.</p> <p>Gurulások, átfordulások: Vízszintes tengely és hossz tengely körül; különböző testrészekben, irányokba és sebességgel.</p> <p>Támaszok: Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is): talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba; szerekre fel, szerekre le, szerekre át; lépegetések kézzel és lábbal különböző támaszhelyzetekben; csúszások, kúszások, mászások, átbújások; talicskagyakorlatok; fel-, le-, átmászások eszközökre.</p>	

<p>A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:</p> <p>Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, alkotó, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok megismerése. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok alkalmazása. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó versenyfeladatok.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben; mozgásirány; a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala; a mozgás kiterjedése.</p> <p>Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel; tárgyakkal és/vagy társsal vagy társakkal végzett gyakorlatok ismerete.</p> <p>A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései. Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hely- és helyzetváltoztató mozgás, járás, futás, oldalazás, szökdelés, ugrás, lendítés, körzés, hajlítás, fordítás, fordulat, tolás, húzás, emelés, függés, lengés, egyensúlyozás, gurulás, átfordulás, támasz, mozgásos	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Manipulatív természetes mozgásformák	
Előzetes tudás	Órakeret 16 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sporteszközök balesetmentes használatának rögzítése. Az egyéni képesség- és készségszinthez igazodó eszközhasználati formák kihívást jelentő és egyben élményszerű gyakoroltatása. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Dobások (gurítások) és elkapások: Egy- és kétkezes labdagörgetések talajon és a testen, labdaterelések, gurítások és dobások: különböző technikával; kiinduló helyzetekből; távolságra; célra; többféle anyagú, méretű, formájú, súlyú labdával. Alsó, felső, mellső dobások. Guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök	Matematika: műveletek értelmezése; geometria, mérés, testek. Informatika: médiainformatika.	

<p>elkapása egyénileg, párban és csoportban, helyben, haladással. Gurítások, dobások és elkapások egyéb feladatokkal.</p> <p>Rúgások, labdaátvételek lábbal:</p> <p>Álló, guruló labda rúgása álló helyzetből, lassú mozgásból szabadon, társhoz, célra. Labdakontroll és labdavezetési gyakorlatok a láb részeivel; tértárgyak vagy társak között; helyben és járás közben; meghatározott mozgásútvonalakon. Guruló labda megállítása talppal, belsővel.</p> <p>Labdavezetések kézzel:</p> <p>Labdaérezkélő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltatás közben. Labdapattintások; labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel; ritmüstartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban; a vizuális kontroll csökkentésével; labdavezetés közben megállás, elindulás.</p> <p>A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékokban: Szabályjátékok, feladatjátékok, egyszerű sportjáték előkészítő kis játékok; alkotó, kreatív és kooperatív játékok megismerése. Népi gyermekjátékok alkalmazása. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versengések.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat ismerete.</p> <p>Az egyes manipulatív alapmozgások vezető műveletei, tanulási szempontjai.</p> <p>Térbeli és energia-befektetésbeli ismeretek az eszközhasználat relációjában.</p>	<p>Környezetismeret: testünk és életműködésünk, mozgások, tájékozódási alapismeretek.</p>
<p>Az eszközzel való kezelés lehetőségeinek megkülönböztetése.</p> <p>A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Gurítás, dobás, elkapás, labdavezetés, labdaátvétel, rúgás, pattintás, labdaív, alsódobás, felsődobás, mellsődobás.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban</p>	<p>Órakeret 16 óra +2</p>
<p>Előzetes tudás</p>		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A pozitív megerősítés és a hibajavítás, valamint a segítségadás elfogadása.</p> <p>A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés fejlesztése.</p> <p>A helyes testtartás kialakítása, a mozgások esztétikus végrehajtása, a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése.</p> <p>A test fölötti kontroll szerepének tudatosítása.</p> <p>Az improvizációs készség fejlesztése, a tánc egyre pontosabbá, felszabadultabbá, kreatívabbá tétele.</p> <p>A magyar népi kultúra iránti érdeklődés felkeltése.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Torna</p> <p>Torna-előkészítő mozgásanyag. Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre, hátra; tarkóállás előkészítő gyakorlatok).</p> <p>Kötél és/vagy rúdmászás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás).</p> <p>Tánc</p> <p>A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). A zene hangulatának, dinamikájának kifejezése a gyermeki kreativitás által.</p> <p>Kísérő zenére, saját énekekre vagy belső lüktetésre épülő ritmusos járások, dobogás, taps, az ütemhangsúly érzékeltetésének gyakorlatai.</p> <p>Több, kiválasztott motívum, egyszerű motívumkapcsolatok. Páros és csoportos egyszerű térformájú motívumfüzerek.</p> <p>Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok</p> <p>Szerep- és szabályjátékok, illetve kreatív és kooperatív játékok torna, illetve tánc jellegű mozgásformák beépítésével. A néphagyományból ismert, sport jellegű, párválasztó, fogyó- gyarapodó és kapuzó játékok.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Mozgáskapcsolatok a testrészek és a társak viszonylatában, a térbeli tudatosság összetevőinek felismerése, saját és a társak testi épségének fontossága.</p>	<p>Ének-zene: magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, improvizáció, ritmikaismeretek.</p> <p>Környezetismeret: az élő természet alapismeretei.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Fesztes testtartás, támasz, függés, egyensúlyozás, ritmuskövetés, mászókulcsolás, megkülönböztetés, felismerés, kör, sor, pár, kapu, lépés (motívum), rögtönzés, tempó, kígyóvonal, csigavonal.

	Természetes mozgásformák az atlétika jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A természetes mozgásformák, sokoldalú alkalmazása az atlétikai jellegű mozgások végrehajtása során. A Kölyökatléтика mozgásanyagának gyakorlása során az ügyesség, koordinációs képesség fejlesztése; a mozdulat- és reakciógyorsaság, az aerob képességek és a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése. A gyakorlási folyamat során az önértékelés fejlesztése, a gyakorlás fontosságának, hatásának tudatosítása az ügyesség, és koordináció fejlődésében.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Járás és futás mozgásformái: egyenletes vagy változó sebességgel, különböző irányokba, mozgásútvonalon, különböző lépésfrekvenciával és lépéstávolsággal, szabadon és akadályok felett (természetes és kényszerítő körülmények között). Ugrások és szökdelések mozgásformái: egyenletes vagy változó ugrástávolsággal, magassággal, irányokban, mozgásútvonalon páros és egy lábon, különböző síkokban, kis ismétlésszámokkal. Dobások mozgásformái: lökő-, hajító- és vető gyakorlatok: döntően célbadobással vízszintesen és/vagy függőlegesen változó, váltakozó irányokba, különböző anyagú, formájú, súlyú eszközökkel. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A dobásokhoz kapcsolódó balesetvédelmi szabályok ismerete. A kitarítás pozitív értéként való elfogadása.	Matematika: mérés, mérhető tulajdonságok. Vizuális kultúra: közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása. Környezetismeret: testünk, életműködéseink.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Dobóiskola, ugróiskola, magas térdlendítéses és saroklendítéses futás, karlendítés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban	Órakeret 12 óra +3
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldása során a természetes hely- és helyzetváltoztató és manipulatív természetes mozgásformák játékos formában történő alkalmazásával a játéktevékenység fejlesztése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése a taktikai gondolkodás megalapozása és a csapathoz való pozitív viszony alakítása során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Kis létszámú, játékos hely-, helyzetváltoztató és manipulatív feladatmegoldások: labdarúgás sportjáték jelleggel. Támadó és védekező szerepek kisjátékok közben. A játékszabályok fokozatos bevezetése a játéktevékenység során. Labdarúgás: A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában. Kapura rúgások (kapus nélkül). Sportjáték-előkészítő kisjátékok: Létszámfőlényes és létszámazonos	Technika, életvitel és gyakorlat: anyagok és alakításuk. Vizuális kultúra: vizuáliskommunikáció. Környezetismeret:	

helyzetek megoldása. Célba dobó játékok, vonaljátékok; „cicajátékok”, sportjátékok kislétszámú mérkőzései egyszerűsített szabályokkal.	testünk és életműködéseink, tájékozódási alapismeretek.
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Mozgáskapcsolatok megértése eszközzel, társakkal. Baleset-megelőzési ismeretek. Játékfeladatok, játékszabályok keretein belüli cselekvés, a társas szabályok megsértésének észlelése és jelzése, alkalmazkodás az irányításhoz. A sportszerűség fogalmának megértése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékszabály, helyezkedés, , üres terület, védekezés, támadás, együttműködés, sportszerűség, győztes, vesztes, megegyezés, különbözőség, másság, elfogadás, szabályszegés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önvédelmi és küzdő mozgások gyakorlása közben az önszabályozás fejlesztése. A sérülésmentes eséstechnikák kialakításának elkezdése, a húzások-tolások, emelések és hordások optimális erő kifejtéssel történő végrehajtása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Társtolások és húzások: Különböző kiinduló helyzetből, a test különböző részeivel, változó, váltakozó erő kifejtéssel. Kötélhúzások: Párban és csapatban különböző kiinduló helyzetekből. Esések és tompításaik: Előre, hátra, oldalra, le és át. Küzdőjátékok. Kooperatív játékok erőfejlesztő tartalommal.	Környezetismeret: testünk, életműködéseink. Vizuális kultúra: vizuális kommunikáció.	
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete, a küzdés baleset-megelőzési és szabályrendszere, a sportszerű küzdés rítusának ismerete.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Küzdés, tompítás, esés, erőbedobás, erő kifejtés, sportszerűség, düh, erő kifejtés, csel.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben	Órakeret 8+3 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az igény felkeltése a megismert mozgásos tevékenységek szabadidős tevékenységként való végzése iránt. Örömteli, közösségben történő gyakorlásuk révén a tantárgyhoz fűződő	

	kedvező attitűdök, érzelmi és szociális területek erősítése, fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Ismerkedés az alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készségükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal a lehetőségek függvényében:</p> <p>Szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette; feladatok és játékok havon és jégen siklások,; gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal , Egyéb szabadidős mozgásos tevékenységek. , íjászat, lovaglás, korcsolyázás.</p> <p>Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Az alternatívan választható szabadidős tevékenységek tanulásához tartozó minimális fogalmi készlet, az aktív játék lehetőségeinek felismerése, jellemzőinek ismerete, a tevékenységekhez tartozó balesetvédelmi szempontok ismerete, a szabad levegőn mozgás környezeti és időjárási feltételeinek, egészségvédő értékeinek megértése, a környezetvédelem melletti elkötelezettség jelentőségének megértése, mások szándékainak tartós figyelembevétele, a csoporthoz tartozás megélése a közös mozgás által, aktív kezdeményező, a sport mint örömforrás megélése, az egyén erős oldalának felfedezése.</p> <p>A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: dramatikus játékok.</p> <p>Környezetismeret: éghajlat, időjárás.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedési ismeretek.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	sporteszköz.
A fejlesztés várt eredménye az	Előkészítő és preventív mozgásformák A testrészek megnevezése.

1. évfolyam ciklus végén	<p>A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.</p> <p>Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben. Az iskolatáska gerinckímélő hordása.</p> <p>A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.</p> <p>Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.</p> <p>Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése.. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva.</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák</p> <p>A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása.</p> <p>Manipulatív természetes mozgásformák</p> <p>A sporteszközök szabadidős használata igénygyé és örömforrássá válása.</p> <p>Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban</p> <p>Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.</p> <p>A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.</p> <p>Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban.</p> <p>A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.</p> <p>A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.</p> <p>Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban</p> <p>Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása. A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben.</p> <p>Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben</p> <p>Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.</p> <p>Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.</p>
--------------------------	---

1.évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
2. évfolyam	3	108

A tematikai egységeket áttekintő táblázat

Tematikai egység megnevezése	Órakeret
1. Előkészítő és preventív mozgásformák	5
2. Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák	22
3. Manipulatív természetes mozgásformák	15
4. Természetes mozgásformák a tornajellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban	14
5. Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban	14+3

6. Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban	13+6
7. Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban	3
9. Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben	11+2
Összes óraszám:	97+11

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Előkészítő és preventív mozgásformák	Órakeret 5 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testnevelés optimális tanulási környezetének kialakítása. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megismertetése. A testi és lelki egészségért való személyes felelősség megalapozása. A mozgáskoordináció fejlődésével a test- és térérzékelés javítása, az izomtudat kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok): Egy- és kétsoros vonal, sor, oszlop, többes oszlopok, félkör és körösszehasonlítások, alakzatok, (szét)szórt alakzat, nyitódás, zárkózás, fordulatok helyben, geometriai alakzatok. mozgás körben és különböző mozgásútvonalon. Gimnasztika: Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal, eszközök felhasználásával vagy eszköz nélkül. Egyszerű nyújtó, életműködéseink, erősítő és lazító, szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok tájékozódás, végrehajtása az ízületi és gerincvédelmi szabályoknak megfelelően helymeghatározás, az eszközzel vagy eszköz nélkül. Tudatos izomfeszítés, nyújtás és emberi szervezet ernyesztés, lézógyakorlatok. Alapvető tartásos és mozgásos megfigyelhető szakkifejezések megismerése, elsajátítása és végrehajtása. Játékos ritmusai. gyakorlatsorok zenére, zenés gimnasztika. Keringésfokozó feladatok; játékos, zenés gimnasztika; Vizuális kultúra: gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképesség- megismerő és fejlesztő jelleggel. Ízületi mozgékonyágfejlesztés, aktív és passzív, befogadó képesség, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő közvetlen tapasztalás		

<p>finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok.</p> <p>Játék:</p> <p>A térbeli tudatosságot és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Keringésfokozó és testtartásjavító játékok.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés:</p> <p>Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban.</p> <p>Motoros tesztek végrehajtása.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartást kialakító és fenntartó gyakorlatok.</p> <p>Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok és az interaktív relaxáció gyakorlatai.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A bemelegítés és levezetés helyének és szerepének megértése. A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.</p> <p>Elemi ismeretek a szívről, a csontozatról és az izomzatról.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek, a medence középhegységének, az iskolatáska-hordás gerinckímélő módjának megismerése. A motoros tesztekkel kapcsolatos alapvető ismeretek. Alapvető tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek megértése, a testrészek ismerete.</p> <p>Higiéniiai alapismeretek: izzadás, mosakodás, váltócipő. Relaxációs alapismeretek: ellazulás, nyugalom, jó közérzet.</p> <p>Környezettudatosság: takarékoság, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása.</p> <p>Személyes felelősség: alapvető szabályrendszer, a feladatok megindítását és megállítását jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, baleset-megelőzés alapvető szabályainak megismerése, rendszabályok.</p>	<p>útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Feszítés, nyújtás, erősítés, ernyesztés, fájdalomküszöb, higiénia, felelős viselkedés.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák</p>	<p>Órakeret 22 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában a cselekvésbiztonság formálása.</p> <p>Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák fejlesztése.</p> <p>A mozgástanulás folyamatában a természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásminták változatos és stabil végrehajtásának elérése - lehetőség</p>	

	szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG	Matematika: térbeli
Járások, futások, oldalazások, szökdelések és ugrások: Helyben és haladással az ütközések elkerülésével; különböző irányokban és sebességgel; megindulásokkal és megállásokkal; irány- és sebességváltással; meghatározott, majd önállóan alkotott mozgásútvonalakon; dinamikus kar- és lábmozgásokkal összekötve; akadályok leküzdésével; dalra, énekre, zenére; menekülő, üldöző feladatokkal. Utánzó mozgások. Egyszerű, 2–4 mozgásformából álló helyváltoztató mozgássorok egyénileg, párban és csoportban végrehajtva. Ugrások és szökdelések, talajra érkezések. Helyváltoztató mozgások egyszerűbb akadálypályán. Járás, futás, oldalazás, szökkenés, szökdelés egy és két lábon, kettőzött szökdelés, galoppszökdelés mint alapvető természetes mozgáskészségek, valamint kombinációik végrehajtása. Lendítések és körzések: Különböző testrészekkel; testhelyzetekben; irányokba; tempóban; ritmusban végrehajtott mozdulatok gyakorlása. Hajlítások és nyújtások: Testrészek, ízületek differenciált hajlítása és nyújtása; szimmetrikusan, aszimmetrikusan; különböző testrészek hajlítása és nyújtása helyváltoztató és egyéb helyzetváltoztató mozgások közben; hajlítások és nyújtások összekapcsolása futásból felugrással, illetve eszközhasználattal. Fordítások és fordulatok: Fordítások különböző testrészekkel, ellentétesen („csavarodások”); fordítások és fordulatok különböző kiinduló helyzetekből; negyed, fél, háromnegyed és egész fordulat helyben, ugrással; fordítások és fordulatok párban, tükörképben és azonosan; fordulatok különböző helyváltoztató mozgások közben, különböző eszközökkel és eszközökön. Tolások és húzások: Toló és húzó mozdulatok helyben, különböző erő kifejtéssel, testrészekkel és eszközökkel; nagyobb tömegű eszközök húzása és tolása fokozódó erő kifejtéssel, csoportosan. Közös egyensúlyi helyzetek megtalálása párokban toló és húzó mozdulatokkal. Különböző testrészek emelése párokban. Emelések és hordások:	tájékozódás, síkidomok, törtek alapjai. Környezetismeret: tájékozódási alapismeretek. Vizuális kultúra: vizuáliskommunikáció.

<p>Társemelések és társhordások 3-4 fős csoportokban, párokban. Különböző eszközök emelése és hordása az ízület- és gerincvédelem alapelveinek megfelelően.</p> <p>Függés- és lengésgyakorlatok: Mászókötélen, bordásfalon, alacsonygyűrűn, KTK-n, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően; „vándormászás” függőállásban vagy függésben.</p> <p>Egyensúlygyakorlatok: Különböző testrészekben és testhelyzetekben stabil és egyenetlen felületen; talajon, vonalon és különböző eszközökön, szereken fokozatosan nehezedő feltételek mellett (alátámasztás szélességének csökkentése, eszközmagasság, dinamikus kar- törzs- és lábgyakorlatok bekapcsolása, helyben és haladással, fordulattal</p>	
--	--

<p>stb.); szimmetrikus és aszimmetrikus helyzetekben; közös súlypont megtalálásával párokban. Egyensúlyi helyzetek megtalálása lassú hely- és helyzetváltoztató mozgásokból; eszközök egyensúlyban tartása helyben különböző testrészekkel, illetve eszközökkel; egyéb egyensúlygyakorlatok.</p> <p>Gurulások, átfordulások:</p> <p>Vízszintes tengely és hossz tengely körül; különböző testrészekben, irányokba és sebességgel; társsal, társakkal; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes vagy utólagos mozgással összekapcsolva.</p> <p>Támaszok:</p> <p>Karhajlítások és nyújtások támaszhelyzetekben; testsúlymozgatások (testsúlyáthelyezések), támlázás helyben különböző testhelyzetekben. Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is): talajon, különböző irányokba, sebességgel, mozgásútvonalakon, mozgásirányokba; szerekre fel, szerekről le, szereken át; lépegetések kézzel és lábbal különböző támaszhelyzetekben; csúszások, kúszások, mászások, átbújások; talicskagyakorlatok; fel-, le-, átmászások eszközökre.</p> <p>A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok:</p> <p>Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, alkotó, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok megismerése. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok alkalmazása. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó versenyfeladatok.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben; mozgásirány; a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala; a mozgás kiterjedése.</p> <p>Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erő kifejtés; lefutás fogalmak ismerete.</p> <p>Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel; tárgyakkal és/vagy társsal vagy társakkal végzett gyakorlatok ismerete.</p> <p>A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései. Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nyújtás, hordás, támasz, mozgásirány, mozgásútvonal, mozgássík, erő kifejtés, lendület, mozgásos játék.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Manipulatív természetes mozgásformák	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sporteszközök balesetmentes használatának rögzítése. Az egyéni képesség- és készségszinthez igazodó eszközhasználati formák kihívást jelentő és egyben élményszerű gyakoroltatása. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG	Matematika: műveletek
<p>Dobások (gurítások) és elkapások: Egy- és kétkezes labdagörgetések talajon és a testen, labdaterelések, gurítások és dobások: különböző technikával; kiinduló helyzetekből; távolságra; célra; többféle anyagú, méretű, formájú, súlyú labdával. Alsó, felső, mellső dobások. Guruló, pattanó és levegőben érkező labdák és egyéb eszközök elkapása egyénileg, párban és csoportban, helyben, haladással. Gurítások, dobások és elkapások egyéb feladatokkal. Rúgások, labdaátvételek lábbal: Álló, guruló labda rúgása álló helyzetből, lassú mozgásból szabadon, társhoz, célra. Labdakontroll és labdavezetési gyakorlatok a láb részeivel; tárgyakra vagy társak között; helyben és járás közben; meghatározott mozgásútvonalakon. Guruló labda megállítása talppal, belsővel. Játékos passzgyakorlatok falhoz, társhoz. 2–3 vagy több játékos együttműködése különböző alakzatokban, átadások irányának megváltoztatásával. Rúgások célra, különböző távolságra és magasságban. Rúgó feladatok kézből, pattanásból szabadon. Labdavezetések kézzel: Labdaérezkélő gyakorlatok helyben, járás, futás és irányváltoztatás közben. Labdapattintások; labdavezetés: helyben és haladással testrészek körül; különböző kiinduló helyzetekben, irányokba és mozgásútvonalakon, magasságban; fokozódó sebességgel; ritmustartással és ritmusváltással egyénileg, párban, csoportban; a vizuális kontroll csökkentésével; labdavezetés közben megállás, elindulás. Ütések testrésszel és eszközzel: Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra, magasságokra, irányokba; háló (zsinór) fölött; különböző magasságban és ívben; párban és csoportokban; helyben és haladással. A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékokban: Szabályjátékok, feladatjátékok, egyszerű sportjáték előkészítő kis játékok; alkotó, kreatív és kooperatív játékok megismerése. Népi gyermekjátékok alkalmazása. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versengések.</p>	<p>értelmezése; geometria, mérés, testek. Informatika: médiainformatika. Környezetismeret: testünk és életműködésünk, mozgások, tájékozódási alapismeretek.</p>

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Biztonságos és balesetmentes eszközhasználat ismerete. Az egyes manipulatív alapmozgások vezető műveletei, tanulási szempontjai. Térbeli és energia-befektetésbeli ismeretek az eszközhasználat relációjában. Az eszközkezelés lehetőségeinek megkülönböztetése. A játékeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.	
Kulcsfogalmak/	Ütés, sporteszköz, használati szabály, kosárfogás, bekísérés, terelés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pozitív megerősítés és a hibajavítás, valamint a segítségadás elfogadása. A tér-, izom- és egyensúlyérzékelés fejlesztése. A helyes testtartás kialakítása, a mozgások esztétikus végrehajtása, a ritmus és mozgás összhangjának megteremtése. A test fölötti kontroll szerepének tudatosítása. Az improvizációs készség fejlesztése, a tánc egyre pontosabbá, felszabadultabbá, kreatívabbá tétele. A magyar népi kultúra iránti érdeklődés felkeltése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Torna Torna-előkészítő mozgásanyag. Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre, hátra; tarkóállás; bátorugrás; lebegő- és mérlegállás; kézállás) előkészítő gyakorlatok). Ugrások, támaszugrások és rávezető gyakorlatok az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról, ugródeszkaról megfelelő magasságú svédszekrényre (függőleges repülés, felugrás térdelésbe, felguggolás, huszárugrás). 2-4 mozgásforma kapcsolatából alkotott egyszerű tornagyakorlatok végrehajtása; kötél és/vagy rúdmászás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás). Alaplendület és leugrás alacsonygyűrűn és/vagy nyújtón és/vagy játszótéri eszközökön. Egyszerű páros és társas gúlatorna. Tánc A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). A zene hangulatának, dinamikájának kifejezése a gyermeki kreativitás által. Kísérő zenére, saját énekre vagy belső lüktetésre épülő ritmusos járások, dobogás, taps, az ütemhangsúly érzékeltetésének gyakorlatai. Több, kiválasztott motívum, egyszerű motívumkapcsolatok. Páros és	Ének-zene: magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, improvizáció, ritmikai ismeretek. Környezetismeret: az élő természet alapismeretei.	

<p>csoportos egyszerű térformájú motívumfüzérek.</p> <p>Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok</p> <p>Szerep- és szabályjátékok, illetve kreatív és kooperatív játékok torna, illetve tánc jellegű mozgásformák beépítésével. A néphagyományból ismert, sport jellegű, párválasztó, fogyó- gyarapodó és kapuzó játékok.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Mozgáskapcsolatok a testrészek és a társak viszonylatában, a térbeli tudatosság összetevőinek felismerése, saját és a társak testi épségének fontossága.</p> <p>A táncokkal kapcsolatos alapfogalmak, néhány néphagyomány ismerete.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tornaszer, spicc, improvizáció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az atlétika jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 14 óra+3
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A természetes mozgásformák, sokoldalú alkalmazása az atlétikai jellegű mozgások végrehajtása során. A Kölyökatlétika mozgásanyagának gyakorlása során az ügyesség, koordinációs képesség fejlesztése; a mozdulat- és reakciógyorsaság, az aerob képességek és a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése.</p> <p>A gyakorlási folyamat során az önértékelés fejlesztése, a gyakorlás fontosságának, hatásának tudatosítása az ügyesség, és koordináció fejlődésében.</p>	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Járás és futás mozgásformái: egyenletes vagy változó sebességgel, különböző irányokba, mozgásútvonalon, különböző lépésfrekvenciával és lépéstávolsággal, szabadon és akadályok felett (természetes és kényszerítő körülmények között).</p> <p>Ugrások és szökdelések mozgásformái: egyenletes vagy változó ugrástávolsággal, magassággal, irányokban, mozgásútvonalon páros és egy lábon, különböző síkokban, kis ismétlésszámokkal.</p> <p>Dobások mozgásformái: lökö-, hajító- és vető gyakorlatok: döntően célbadobással vízszintesen és/vagy függőlegesen változó, váltakozó irányokba, különböző anyagú, formájú, súlyú eszközökkel.</p> <p>Az atlétikai jellegű mozgások alkalmazása játékokban és a Kölyökatlétika versenyrendszerében</p> <p>Szabályjátékok, feladatjátékok, atlétikai jellegű futások, ugrások és dobások, a Kölyökatlétika eszközkészletének beépítésével, akadálypályákon, kontrollált csapatversenyek formájában.</p>	<p>Matematika: mérés, mérhető tulajdonságok.</p> <p>Vizuális kultúra: közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.</p> <p>Környezetismeret: testünk, életműködéseink.</p>	

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az energia-befektetés tudatosságának összetevői, a rajthoz kapcsolódó vezényszavak, a dobásokhoz kapcsolódó balesetvédelmi szabályok, idő- és távolságmérés, Kölyökatlétkai eszközök elnevezései, a tanult mozgások ismerete. A kitarítás pozitív értéként való elfogadása.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Futóiskola, lendületszerzés, elrugaszkodás, repülés, érkezés, elugrás, felugrás, leugrás, sprint (vágta), légzésszabályozás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban	Órakeret 13 óra+6
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldása során a természetes hely- és helyzetváltoztató és manipulatív természetes mozgásformák játékos formában történő alkalmazásával a játéktevékenység fejlesztése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése a taktikai gondolkodás megalapozása és a csapathoz való pozitív viszony alakítása során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Kis létszámú, játékos hely-, helyzetváltoztató és manipulatív feladatmegoldások: labdarúgás, minikosárlabda, miniröplabda, szivacskezilabda, illetve egyéb sportjáték jelleggel. Támadó és védekező szerepek kisjátékok közben. A játékszabályok fokozatos bevezetése a játéktevékenység során. Labdarúgás: A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában, rombuszalakzatban. Kapura rúgások (kapus nélkül). Szivacskezilabda: Passzgyakorlatok, kapura lövések. Minikosárlabda: Kosárra dobási kísérletek alacsony gyűrűre. Miniröplabda: Kosárérintés és alkarérintés próbálkozások léggömbbel, puha labdával. Sportjáték-előkészítő kisjátékok: Létszámfölényes és létszámazonos helyzetek megoldása. Kooperatív miniröplabda játékok; célbadobó-, ütő- és rúgójátékok; vonaljátékok; „cicajátékok”; zsinórlabda; sportjátékok kislétszámú mérkőzései egyszerűsített szabályokkal.	Technika, életvitel és gyakorlat: anyagok és alakításuk. Vizuális kultúra: vizuáliskommunikáció. Környezetismeret: testünk és életműködéseink, tájékozódási alapismeretek.	
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Mozdalkapcsolatok megértése eszközzel, társakkal. Baleset-megelőzési ismeretek. Játékfeladatok, játékszabályok keretein belüli cselekvés, a társas szabályok megsértésének észlelése és jelzése, alkalmazkodás az irányításhoz. A sportszerűség fogalmának megértése.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékfeladat, labdatartás, összjáték, technikai elem.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önvédelmi és küzdő mozgások gyakorlása közben az önszabályozás fejlesztése. A sérülésmentes eséstechnikák kialakításának elkezdése, a húzások-tolások, emelések és hordások optimális erő kifejtéssel történő végrehajtása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Társtolások és húzások: Különböző kiinduló helyzetből, a test különböző részeivel, változó, váltakozó erő kifejtéssel. Kötélhúzások: Párban és csapatban különböző kiinduló helyzetekből. Esések és tompításai: Előre, hátra, oldalra, le és át. Küzdőjátékok.		Környezetismeret: testünk, életműködéseink. Vizuális kultúra: vizuáliskommunikáció.
Kooperatív játékok erőfejlesztő tartalommal. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete, a küzdés baleset-megelőzési és szabályrendszere, a sportszerű küzdés rítusának ismerete.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önkontroll.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben	Órakeret 11+2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az igény felkeltése a megismert mozgásos tevékenységek szabadidős tevékenységként való végzése iránt. Örömteli, közösségben történő gyakorlásuk révén a tantárgyhoz fűződő kedvező attitűdök, érzelmi és szociális területek erősítése, fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Ismerkedés az alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készletükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal a lehetőségek függvényében: Szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette; feladatok és játékok havon és jégen siklások,; gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal. Egyéb szabadidős mozgásos tevékenységek: íjászat, lovaglás, korcsolyázás. Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.		Magyar nyelv és irodalom: dramatikus játékok. Környezetismeret: éghajlat, időjárás. Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedési ismeretek.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	
<p>Az alternatívan választható szabadidős tevékenységek tanulásához tartozó minimális fogalmi készlet, az aktív játék lehetőségeinek felismerése, jellemzőinek ismerete, a tevékenységekhez tartozó balesetvédelmi szempontok ismerete, a szabad levegőn mozgás környezeti és időjárás feltételeinek, egészségvédő értékeinek megértése, a környezetvédelem melletti elkötelezettség jelentőségének megértése, mások szándékainak tartós figyelembevétel, a csoporthoz tartozás megélése a közös mozgás által, aktív kezdeményező, a sport mint örömforrás megélése, az egyén erős oldalának felfedezése.</p> <p>A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sporteszköz.

A fejlesztés várt eredménye a 2. évfolyam végén	Előkészítő és preventív mozgásformák
	<p>Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.</p> <p>A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei.</p> <p>A medence középhelyzete beállítása.</p>

3.évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
3. évfolyam	5	180

A tematikai egységeket áttekintő táblázat

Tematikai egység megnevezése		Órakeret
1. Előkészítő és preventív mozgásformák		10
2. Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák		30
3. Manipulatív természetes mozgásformák		35
4. Természetes mozgásformák a tornajellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban		21+6
5. Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban		23+3
6. Természetes mozgásformák a sportjátékok alapttechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban		24+3
7. Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban		7
8. Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben		12+6
Összes óraszám:		162+18
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Előkészítő és preventív mozgásformák	Órakeret 10 óra+ folyamatos

Előzetes tudás	A tanóra menetét segítő egyszerű alakzatok kialakítása és megtartása. Az alapvető gimnasztikai szakkifejezések ismerete és végrehajtása. A fittség, a higiénia, a baleset-megelőzés és a környezettudatosság területein megszerzett elemi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testnevelés optimális tanulási környezetének további erősítése. Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megszokottá tétele, a testi és lelki egészségért való személyes felelősség tudatosítása. A szervezési feladatok körének bővítése, egyre önállóbbá tétele. Az egészségfejlesztés alapvető területein szerzett ismeretek gyarapítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
különböző eszközöket felhasználva. Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok a bemelegítésben és levezetésben. Tartásos és mozgásos elemek önálló végrehajtása. Keringéscsökkentő feladatok; zenés gimnasztika fokozódó intenzitással és terjedelemmel; gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerobic állóképesség-fejlesztő jelleggel. Ízületi mozgékonyágfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma-, tér- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok. Játék: A térbeli tudatosságot, az energiabefektetés tudatosságát és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés: Prevenatív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban. Egy-egy nyújtó és erősítő hatású gyakorlat önálló végrehajtása a testtartásért felelős főbb izomcsoportokra korrekciós céllal is. Motoros, illetve fittségi tesztek pontosabb végrehajtása. Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok, a progresszív és az interaktív relaxáció gyakorlatai. Higiéniaival és a környezettudatossággal kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazása. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A szervezet terhelésével, edzésével kapcsolatos elemi ismeretek. Pulzuszámolás. A tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek bővülése. Higiéniai alapismeretek: a biológiai érissel járó testi változások alapismeretei. Relaxációs alapismeretek: belső figyelem, önkontroll, testtudat, a feszültségek feloldása. Környezettudatosság: takarékoság, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása.		Környezetismeret: tájékozódási alapismeretek. Vizuális kultúra: tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció. Technika, életvitel és gyakorlat: életvitel, háztartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alakzat, helyes testtartás, sérülés, mozgásos elem, életmód, táplálkozás, edzettség, vélemény.	
Tematikai egység/	Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák	Órakeret

Fejlesztési cél		30 óra
Előzetes tudás	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek, legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásformák stabilizálása és automatizálása, változó körülmények között is optimális precizitás kialakítása.</p> <p>Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása - lehetőség szerint - a Kölyökatlétika mozgás anyagának beépítésével.</p> <p>Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Járások, futások, oldalazások, szökdelések és ugrások: Fordulattal, ritmus- és irányváltással; manipulatív feladatokkal kombinálva; mozgáskapcsolatokban, vonalak, bóják, ugrókötel által meghatározott mozgásútvonalakon; változó magasságú akadályok beiktatásával; különböző ritmusú és tempójú zenére.</p> <p>Haladás kiépített, komplex akadálypályán. Három-öt mozgásformából álló helyváltoztató mozgássorok alkotása és végrehajtása zenére is. Menekülés és üldözés különböző tértárgyak, akadályok kerülésével, egyéb taktikai feladatokkal.</p> <p>Hajlítások és nyújtások: Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a hajlításokra és nyújtásokra építve (zenére is).</p> <p>Fordítások és fordulatok: Fordítások különböző helyváltoztató mozgásokhoz kapcsolva. Fél és egész fordulat helyben, ugrással különböző eszközökön is.</p> <p>Tolások, húzások: Különböző eszközök húzása és tolása egyénileg, párokban és csoportokban fokozódó erő kifejtéssel, különböző eszközökkel és testrészekkel.</p> <p>Emelések és hordások: Társemelések és társhordások csoportokban, illetve az egyéni kompetenciáktól függően párokban. Különböző eszközök emelése és hordása az ízület- és gerincvédelem alapelveinek megfelelően.</p> <p>Függés- és lengésgyakorlatok: Mászókötelén, mászórudon, bordásfalon, alacsonygyűrűn, KTK-n, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően. „Vándormászás”.</p> <p>Egyensúlygyakorlatok: Különböző testrészekben és testhelyzetekben stabil és labilis felületen Egyéb egyensúlygyakorlatok.</p> <p>Gurulások, átfordulások:</p>	<p>Vizuális kultúra: kifejezés, alkotás, vizuális kommunikáció.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: életvitel, háztartás.</p> <p>Matematika: műveletek értelmezése; geometria, mérés, testek.</p>	

Különböző szereken, eszközökön; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes és utólagos mozgással, egyensúlygyakorlatokkal, illetve manipulatív mozgásokkal összekapcsolva.	
<p>Támaszok:</p> <p>Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) komplex akadálypályán, nehezített feltételek mellett. Ugrások, lépegetések kézzel („támlázás”) és lábbal különböző támaszhelyzetekben. Elszakadás a talajtól kézzel és/vagy lábbal különböző támaszhelyzetekből.</p> <p>Fel-, le-, átmászások eszközökre nehezített feltételekkel.</p> <p>A természetes hely- és helyzetváltató mozgásokat alkalmazó játékok:</p> <p>Szerep-, szabály- és feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok a helyváltató természetes mozgásformák felhasználásával. Akadályversenyek, különböző magasságú eszközök leküzdésével. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó egyéni versenyek.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben; mozgásirány; a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala; a mozgás kiterjedése.</p> <p>A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hely- és helyzetváltató mozgás, mozgáskapcsolat, mozgásos játék, játékszabály, játékszerep, gyorsaság, állóképesség, erő, akadályverseny.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Manipulatív természetes mozgásformák	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Az eszközök ismerete, balesetmentes használata. A manipulatív alapmozgások vezető műveletei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos gyakorlás és a gyakorlás általi fejlődés örömteli megélése során a magabiztosság erősítése. Bátor, sikerorientált tanulási igény megalapozása, ezzel hozzájárulás a szabadidős aktivitások és játéktevékenység mindennapi életben való használatához. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatletika mozgásanyagának beépítésével.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Dobások (gurítások) és elkapások: Egy- és kétkezes gurítások és dobások helyből, majd haladásból. Különböző ívben és sebességgel érkező labdák és egyéb eszközök elkapása párban és csoportokban nehezített feltételek mellett. Alsó, felső, mellső dobások párban és csoportokban különböző erővel, irányba és távolságra haladó mozgás közben. Gurítások, dobások és elkapások egyszerű cselekkel és egyéb feladatokkal kombinálva.	Vizuális kultúra: vizuális kommunikáció. Technika, életvitel és gyakorlat: életvitel, háztartás.	

<p>Labdaátadások játékhelyzetekben. Kapura dobások talajról. Páros és hármas kapcsolatok kialakítása játékhelyzetekben.</p> <p>Rúgások, labdaátvételek lábbal:</p> <p>Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel különböző alakzatokban. Labdavezetés- és labdakontroll-gyakorlatok váltakozó sebességgel és/vagy irányban társak között mindkét láb</p>	
<p>használatával.Labdavezetések kézzel:</p> <p>A társsal azonosan, illetve tükörképben; váltakozó irányban, sebességgel, akadályok felhasználásával; kreatív feladatalkotással; labdadobással, gurítással kombinálva egyénileg, párban és csoportban; csoportos labdavezetések feladatok.</p> <p>Ütések testrésszel és eszközzel:</p> <p>Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra és magasságokra; háló (zsinór) fölött különböző magasságban és ívben a vizuális kontroll csökkentésével; egyénileg, párban és csoportban, tükörképben és azonosan.</p> <p>A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékban Szabály- és feladatjátékok, sportjáték-előkészítő kisjátékok, alkotó és kooperatív játékok. Népi gyermekjátékok. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versenyek.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Bonyolultabb játékfeladatok által megkövetelt, szabályok szerinti eszközhasználat.</p> <p>A manipulatív eszközhasználati technikák vezető műveletei. Térbeli és energiabefektetésbeli ismeretek az eszközhasználattal összefüggésben.</p> <p>Az eszközzel való kezelés lehetőségeinek megkülönböztetése.</p> <p>A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Alkalmazkodás, akarat, sporteszköz, lábfej.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban</p>	<p>Órakeret 21+6 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A tanult tornaelemek, táncmozdulatok felismerése, végrehajtása. Egyszerű, 2–4 mozgásformák összekapcsolása, esztétikus végrehajtás mellett.</p> <p>Nyújtott karú támaszhelyzetek. Eredményes mászókulcsolás. Magabiztos statikus és dinamikus egyensúlyi helyzetek.</p> <p>Egyszerű tánclépésekkel, a zene ritmusára a tanár, a pár, a társak mozgásának többnyire sikeres követése.</p>	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A felelősségteljes gyakorlás révén az önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése. A tornajellegű feladatok kombinált megoldásával a testérzékelés, a tér-, izom- és egyensúlyérzékelés továbbfejlesztése. A torna- és a táncelemek gyakorlásával hozzájárulás a relatív erő- és a ritmusképesség fejlődéséhez. Az esztétikus mozgásvégrehajtás rögzítése. A tánc jellegű feladatok tanulása közben a térbeliség (mozgás), az időbeliség (ritmus) és dinamika összehangolása.</p>
	<p>Ösztönzés az együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG Torna: Torna-előkészítő mozgásanyag. Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre és hátra az egyéni kompetenciákhoz illeszkedő nehézséggel - különböző kiinduló helyzetből emelés zsugorfejállásba; felugrás kéztámasszal különböző szerekre; támaszugrások az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról, ugródeszkáról egyéni-páros-társas egyensúly- és gúlagyakorlatok. Alaplendület és leugrás gyűrűn és/vagy nyújtón és/vagy játszótéri eszközökön. Tánc: Kreatív tánc különböző ritmusú, tempójú zenére. A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). A zene hangulata, dinamikája hatásának a mozgás általi kifejezése a gyermeki képzelőerő, kreativitás által. Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok, versenyek, bemutatók: Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok tornajellegű mozgásformák illesztésével. Népi játékok énekekre, dalra, zenére. Kreativitásra, esztétikumra és mozgáspontosságra épülő egyszerű torna- és táncbemutatók. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A tornamozgások megnevezése. Baleset- és sérülésveszélyes helyzetek elkerülésének módjai. A tanult dalok szövege, a tanult táncokhoz kapcsolódó népi hagyományok, ünnepek elnevezései. A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.</p>	<p>Környezetismeret: testünk, életműködéseink. Ének-zene: magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, mozgásos improvizáció, ritmikai ismeretek.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Gurulás, fellendülés, kéztámasz, spicc, egyensúlygyakorlat, tornaelem, , aerobik, pontozás , tánc, szünet, táncház, fonó, „játészó”, felkérés.</p>

Tematikai Fejlesztési cél	egység/ Természetes mozgásformák az atlétika jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 23+3 óra
Előzetes tudás	A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos, változó körülmények között, illetve játékban. Széleskörű mozgástapasztat a Kölyökatlétika játékaiban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A futó-, ugró- és dobóiskola alapgyakorlatainak fokozódó pontosságú végrehajtása. Idő-, és tempóérzékelésen alapuló tartós futások gyakorlása. A mozdulat- és reakciógyorsaság, az aerob képességek és a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése. Az atlétikai jellegű alapmozgások tanulása iránti motiváció erősítése a mozgások pontosságra törekvő, változatos gyakorlásával. Az önértékelés további erősítése. A testséma, a testtudat, a figyelem összpontosításának és a figyelem rugalmasságának fejlesztése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Járás- és futás mozgásformái: egyenletes és változó, illetve váltakozó ritmussal, sebességgel, erőkifejtéssel, lépéstávolsággal és/vagy lépésfrekvenciával; komplex akadálypályán; vágtafutás; tartós futás különböző terepeken. Ugrások és szökdelések ugrásformái: Ugróiskolai gyakorlatok, sorozatszökdelések az ugrástávolság és -magasság változtatásával, páros és egylábban, távolugrás-kísérletek elugrósávból guggoló- és/vagy lépőtechnikával. Dobások mozgásformái: Egy- és kétkézes hajító-, lökö- és vetőmozdulatok célra, változó távolságra, különböző kiinduló helyzetekből. Hajítómozgások 3 lépéses dobóritmusban. Az atlétikai jellegű mozgások alkalmazása játékokban és a Kölyökatlétika versenyrendszerében: A Kölyökatlétika mozgásrendszerére épített szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, önálló, páros és csoportos ugróiskolai gyakorlatsorok, játékok alkotása.		Környezetismeret: testünk, életműködéseink. Matematika: geometria, mérés, testek. Vizuális kommunikáció: közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Közös szervezés, egymás teljesítményének értékelése és elfogadása.		
Kulcsfogalmak/f ogalmak	Futó-, ugró- és dobóiskola, váltott lábú szökdelés, váltás, forgás, dobóritmus.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban	Órakeret 24+3 óra
Előzetes tudás	Tapasztalat a manipulatív természetes mozgásformák gyakorló- és feladathelyzetben történő alkalmazásáról. Motivált tanulás a játék folyamatában. Összjáték-tapasztalatok az egyszerű támadó és védő helyzetekről. A sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásával hozzájárulás a taktikai gondolkodás fejlődéséhez. A közös játékeladatok során a csapatérdek hangsúlyos megjelenítése az egyéni érdekekkel szemben. A játéktevékenység során kialakuló döntéshelyzetek során a célszerű mozgásválasz megtalálása. A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése igényének megerősítése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése, ezáltal a taktikai gondolkodás további fejlesztése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Általános technikai és taktikai tartalmak: Támadó és védő feladatok terület- és emberfogással kisjátékok közben; páros cselezési feladatok, testes labdavezetéssel, játékos passzgyakorlatok; passzgyakorlatok labdavezetéssel kombinálva 1:1, 2:1, 3:1 ellen. Minikosárlabda: Kosárra dobási kísérletek helyből, büntetődobás alacsony palánkra; megindulás, megállás, sarkazás a kosárlabdában. Miniröplabda: Kosárérintés és alkarérintés, alsó egyenes nyitás puha labdákkal, léggömbbel egyénileg, párokban, csoportokban. Szivacskezilabda: Kapura dobási kísérletek helyből, nekifutásból, páros lefutásból. Passzgyakorlatok. Ismerkedés a kapusjátékkal. Sportjáték-előkészítő (kis)játékok: Létszámazonos (1:1; 2:2; 3:3; 4:4 ellen), szivacskezilabda, minikosárlabda (streetball) jelleggel; kis létszámú cicajátékok kézilabda-, kosárlabda jelleggel, fokozatos szabálybevezetéssel; területfoglaló, menekülő-üldöző taktikai játékok; palánkosárlabda, miniröplabda, vonaljátékok, (kooperatív) zsinórlabda, átfutós röplabda puha labdákkal; sportjátékok rögtönzött mérkőzései kis létszámú csapatokkal, egyszerűsített szabályokkal. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Kommunikációs formák és jelek felismerése a csapatjáték során. A	Vizuális kultúra: vizuális kommunikáció. Matematika: számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometria. Magyar nyelv- és irodalom: kommunikációs jelek felismerése és értelmezése.	

sportszerű viselkedést igénylő helyzetek felismerése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Labdaív, kooperatív játék, labdabirtoklás, győzelem, vereség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Elemi eséstechnikák ismerete, balesetmentes végrehajtása. A támadó- és védőmozgások során az ellenfél mozgásaihoz való igazodás próbálkozások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önvédelmi és küzdő feladatok során az önvédelem szerepének tudatosítása a mindennapokban. Az önfegyelem és önszabályozás továbbfejlesztése. A sportszerű küzdés iránti igény erősítése. A sportszerű küzdések, együttműködő feladatok végrehajtása során a társak tiszteletének erősítése. A taktikai gondolkodás egyre gyakoribb összekapcsolása a mozgásvégrehajtással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A küzdőjátékok előkészítésének gyakorlata: Tolások és húzások a testi erő kihasználásával. Társas egyensúly- kibillentő gyakorlatok. Szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása. Küzdőjátékok: Szabály- és feladatjátékok önvédelmi, illetve küzdőelemekkel, küzdőjátékok, játékok kooperatív erőfejlesztő tartalommal, páros és csoportos kötélhúzó versenyek, páros küzdések.		Környezetismeret: testünk, életműködéseink.
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete, a küzdés baleset-megelőzési és szabályrendszere, a sportszerű küzdés rítusa, önvédelmi alapismeretek a mindennapokban.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tompítás, cselgáncs, esés, karate, önvédelem, menekülés, szabadítás, agresszivitás, tisztelet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben	Órakeret 12+6 óra
Előzetes tudás	A szabadtéri és természetben űzött mozgásos tevékenységek alapvető egészségvédelmi és környezettudatos szabályai. Az időjárás körülmények hatása a testmozgásra. Mozgástapasztalat néhány szabadidős mozgásrendszerrel.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az alternatív, szabadidős mozgásformák további megismerése és kipróbálása. A kihívást jelentő, új sportágak révén a mozgás iránti pozitív érzelmi bázis formálása. Az aktív szabad játék, majd a rekreáció a későbbi egészséget fenntartó, fejlesztő funkciójának megalapozása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Ismerkedés újabb alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készségükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal és/vagy az 1-2. osztályban választottak további gyakorlása a lehetőségek függvényében:</p> <p>Szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette; feladatok és játékok havon és jégen; siklások, gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal. Egyéb szabadidős mozgásos, táncos tevékenységek. Gyermekjoga gyakorlatok.</p> <p>Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.</p> <p>A választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A választott szabadidős mozgásrendszerek elnevezései, alaptechnikai és taktikai elemei, legfontosabb szabályai, KRESZ- alapismeretek, a szabadidős mozgásokhoz tartozó szabályok, eszközök ismerete, a szabadidő- és médiatudatosság.</p> <p>A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.</p>	Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedési ismeretek. Környezetismeret: testünk, életműködéseink; időjárás, éghajlat.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szabadidő, játékszervezés, kullancs, UV-sugárzás,

	<p>Előkészítő és preventív mozgásformák</p> <p>Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.</p> <p>A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.</p> <p>A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.</p> <p>Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.</p> <p>A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.</p> <p>A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.</p>
--	--

A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén	<p>Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák</p> <p>Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.</p> <p>A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése.</p> <p>Manipulatív természetes mozgásformák</p> <p>A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.</p> <p>A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.</p> <p>A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.</p> <p>A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.</p> <p>Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban</p>
--	--

4.évfolyam

	Heti óraszám	Éves óraszám
4. évfolyam	5	180

A tematikai egységeket áttekintő táblázat

Tematikai egység megnevezése	Órakeret
1. Előkészítő és preventív mozgásformák	10
2. Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák	34
3. Manipulatív természetes mozgásformák	35
4. Természetes mozgásformák a tornajellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban	20+4
5. Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban	24+3
6. Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban	20+6
7. Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban	7
8. Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben	12+5
Összes óraszám:	162+18

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Előkészítő és preventív mozgásformák	Órakeret 10 óra+ folyamatos
Előzetes tudás	A tanóra menetét segítő egyszerű alakzatok kialakítása és megtartása. Az alapvető gimnasztikai szakkifejezések ismerete és végrehajtása. A fittség, a higiénia, a baleset-megelőzés és a környezettudatosság területein megszerzett elemi ismeretek.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A testnevelés optimális tanulási környezetének további erősítése.</p> <p>Az elemi kommunikációs szabályok, formák és jelek megszokottá tétele, testi és lelki egészségért való személyes felelősség tudatosítása.</p> <p>A szervezési feladatok körének bővítése, egyre önállóbbá tétele.</p> <p>Az egészségfejlesztés alapvető területein szerzett ismeretek gyarapítása.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Térbeli alakzatok és kialakításuk (rendgyakorlatok): Tér- és távköz, többsoros vonal kialakítása. A tanórai feladat végrehajtásához szükséges egyéb térformák kialakítása.</p> <p>Gimnasztika: Nyújtó, erősítő és ernyesztő hatású szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása az ízületi és gerincvédelem szabályainak megfelelően eszköz nélkül és különböző eszközökkel. Játékos gyakorlatsorok zenére. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva eszköz nélkül és különböző eszközöket felhasználva. Tudatos izomfeszítés, nyújtás és ernyesztés, légzőgyakorlatok a bemelegítésben és levezetésben. Tartásos és mozgásos elemek önálló végrehajtása.</p> <p>Keringéscsökkentő feladatok; zenés gimnasztika fokozódó intenzitással és terjedelemmel; gyermekaerobik gyakorlatsorok erőfejlesztő és aerob állóképesség-fejlesztő jelleggel</p> <p>Ízületi mozgékonyfejlesztés, aktív és passzív, dinamikus és statikus nyújtó gyakorlatokkal. Koordinációfejlesztő finommotoros gyakorlatok különféle eszközökkel. Testséma-, tér- és testérzékelés-fejlesztő játékos gyakorlatok.</p> <p>Játék: A térbeli tudatosságot, az energiabefektetés tudatosságát és a testtudatot alakító, koordinációfejlesztő szerepjátékok, szabályjátékok és feladatjátékok kreatív, kooperatív, valamint versenyjelleggel. Játékok testtartásjavító feladatokkal.</p> <p>Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés: Preventív, szokásjellegű tevékenységformák végzése egyedül, párban és csoportban. A biomechanikailag helyes testtartást kialakító és fenntartó gyakorlatok önálló alkotással és végrehajtással. Egy-egy nyújtó és erősítő hatású gyakorlat önálló</p>	<p>Környezetismeret: tájékozódási alapismeretek.</p> <p>Vizuális kultúra: tárgy- és környezetkultúra, vizuáliskommunikáció.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: életvitel, háztartás.</p>

<p>végrehajtása a testtartásért felelős főbb izomcsoportokra korrekciós céllal is. Motoros, illetve fitsségi tesztek pontosabb végrehajtása.</p> <p>Aktív, mozgásos relaxációs gyakorlatok, a progresszív és az interaktív relaxáció gyakorlatai.</p> <p>Higiéniával és a környezettudatossággal kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazása.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A bemelegítés és levezetés alapvető szabályainak ismerete.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzői, fontossága, a gerincvédelem szabályai.</p> <p>A szervezet terhelésével, edzésével kapcsolatos elemi ismeretek. Pulzuszámolás.</p> <p>A tartásos és mozgásos elemek szakkifejezéseinek bővülése. Higiéniai alapismeretek: a biológiai éréssel járó testi változások alapismeretei.</p> <p>Relaxációs alapismeretek: belső figyelem, önkontroll, testtudat, a feszültségek feloldása.</p> <p>Környezettudatosság: takarékoság, öltözői rend, saját felszerelés és a sporteszközök megóvása.</p> <p>Személyes felelősség: feladatok megindítását és megállítást jelző kommunikációs jelek felismerése és alkalmazása, egészség, sport, életviteli és életmód alapismeretek, biztonság, baleset-megelőzés és elsősegély-nyújtási alapismeretek.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Testséma, megelőzés, tartásos elem, stressz, feszültség, fittség, mozgásintenzitás, hajlékonyság.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások elnevezéseinek, legfontosabb vezető műveleteinek ismerete. Fentiek alkalmazása egyszerű játékhelyzetekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A mozgáskoordináció fejlődésével párhuzamosan az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgásformák stabilizálta és automatizálttá tétele, változó körülmények között is optimális precizitás kialakítása.</p> <p>Az alapvető mozgáskészségek tanulásának folyamatában nagyfokú cselekvésbiztonság kialakítása - lehetőség szerint - a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.</p> <p>Az egyéni, a páros és a csoportos tanuláshoz szükséges személyes és szociális kompetenciák továbbfejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	MOZGÁSMŰVELTSÉG	Kapcsolódási pontok
Járások, futások, oldalazások, szökdelések és ugrások: Fordulattal, ritmus- és irányváltással; manipulatív feladatokkal kombinálva; mozgáskapcsolatokban, vonalak, bóják, ugrókötél által meghatározott mozgásútvonalakon; változó magasságú akadályok beiktatásával; különböző ritmusú és tempójú zenére.	Vizuális kultúra: kifejezés, alkotás, vizuáliskommunikáció.	Technika, életvitel és gyakorlat: életvitel,

<p>Szökdelések, el-, fel- és leugrások és érkezések zenére, ritmikusan, áthajtások közben, különböző eszközök segítségével; manipulatív mozgásokkal összekötve. Haladás kiépített, komplex akadálypályán.</p>	<p>háztartás.</p>
<p>Három-öt mozgásformából álló helyváltoztató mozgássorok alkotása és végrehajtása zenére is. Menekülés és üldözés különböző tértárgyak, akadályok kerülésével, egyéb taktikai feladatokkal.</p> <p>Lendítések, körzések:</p> <p>Különböző testrészekkel különböző iramú és sebességű mozgások közben. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a lendítésekre és körzésekre építve (zenére is).</p> <p>Hajlítások és nyújtások:</p> <p>Különböző testhelyzetek kialakítása hajlításokkal és nyújtásokkal az egyéni kreativitást felhasználva. Hajlítások és nyújtások összekapcsolása futásból felugrással, illetve különböző eszközökkel. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a hajlításokra és nyújtásokra építve (zenére is).</p> <p>Fordítások és fordulatok:</p> <p>Fordítások különböző helyváltoztató mozgásokhoz kapcsolva. Fél és egész fordulat helyben, ugrással különböző eszközökön is. Fordulatok manipulatív eszközökkel kombinálva. Rövid mozgássorok alkotása és végrehajtása önállóan vagy párban a fordításokra és fordulatokra építve (zenére is).</p> <p>Tolások, húzások:</p> <p>Különböző eszközök húzása és tolása egyénileg, párokban és csoportokban fokozódó erő kifejtéssel, különböző eszközökkel és testrészekkel.</p> <p>Emelések és hordások:</p> <p>Társemelések és társhordások csoportokban, illetve az egyéni kompetenciáktól függően párokban. Különböző eszközök emelése és hordása az ízület- és gerincvédelem alapelveinek megfelelően.</p> <p>Függés- és lengésgyakorlatok:</p> <p>Mászókötélen, mászórúdon, bordásfalon, alacsonygyűrűn, KTK-n, egyéb játszótéri eszközökön az egyéni kompetenciáknak megfelelően. „Vándormászás”.</p> <p>Egyensúlygyakorlatok: Különböző testrészekben és testhelyzetekben csukott vagy bekötött szemmel. Egyensúlyi helyzetek megtalálása hely- és helyzetváltoztató mozgásokból, illetve manipulatív eszközhasználattal. Társas egyensúlygyakorlatok a közös súlypont megtalálásával. Eszközök egyensúlyban tartása mozgásban különböző testrészekkel, illetve eszközökkel.</p> <p>Gurulások, átfordulások:</p> <p>Különböző szereken, eszközökön; különböző kiinduló helyzetekből, előzetes és utólagos mozgással, egyensúlygyakorlatokkal, illetve manipulatív mozgásokkal összekapcsolva. Társsal, társakkal tükröképben és azonosan, társon át.</p>	<p>Matematika: műveletek értelmezése; geometria, mérés, testek.</p>

<p>Támaszok: Haladás kéztámaszos helyzetekben (utánzó mozgásokkal is) komplex akadálypályán, nehezített feltételek mellett. Ugrások, lépegetések kézzel („támlázás”) és lábbal különböző támaszhelyzetekben. Elszakadás a talajtól kézzel és/vagy lábbal különböző támaszhelyzetekből. Fel-, le-, átmászások eszközökre nehezített feltételekkel.</p>	
<p>A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékok: Szerep-, szabály- és feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, népi gyermekjátékok a helyváltoztató természetes mozgásformák felhasználásával. Akadályversenyek, különböző magasságú eszközök leküzdésével. A közösség összteljesítményén alapuló versenyjátékok. A saját egyéni teljesítmény túlszárnyalását célzó egyéni versenyek.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A térbeli tudatosság (érzékelés): elhelyezkedés a térben; mozgásirány; a mozgás horizontális síkjai; a mozgás végrehajtásának útvonala; a mozgás kiterjedése. Az energiabefektetés tudatossága: idő, sebesség; erő kifejtés; lefutás. Kapcsolatok, kapcsolódások: testrészekkel; tárgyakkal és/vagy társsal, vagy társakkal. A tematikus területhez kapcsolódó mozgásos feladatok elnevezései. Az egyes mozgások vezető műveleteinek, tanulási szempontjainak fogalmi ismerete.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térérzékelés, testérzékelés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Manipulatív természetes mozgásformák	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Az eszközök ismerete, balesetmentes használata. A manipulatív alapmozgások vezető műveletei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos gyakorlás és a gyakorlás általi fejlődés örömteli megélése során a magabiztosság erősítése. Bátor, sikerorientált tanulási igény megalapozása, ezzel hozzájárulás a szabadidős aktivitások és játéktevékenység mindennapi életben való használatához. A finommotorika fejlesztése – lehetőség szerint – a Kölyökatlétika mozgásanyagának beépítésével.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Dobások (gurítások) és elkapások: Egy- és kétkezes gurítások és dobások helyből, majd haladásból. Különböző ívben és sebességgel érkező labdák és egyéb eszközök elkapása párban és csoportokban nehezített feltételek mellett. Alsó, felső, mellső dobások párban és csoportokban különböző erővel, irányba és távolságra haladó mozgás közben. Gurítások, dobások és elkapások egyszerű cselekkkel és egyéb feladatokkal kombinálva. Labdaátadások játékhelyzetekben. Kapura dobások talajról. Páros és hármas kapcsolatok kialakítása játékhelyzetekben.</p> <p>Rúgások, labdaátvételek lábbal: Labdás koordinációs gyakorlatok labdavezetéssel különböző alakzatokban. Labdavezetés- és labdakontroll-gyakorlatok váltakozó sebességgel és/vagy irányban társak között mindkét láb használatával. Belső csüd, teli csüd, teljes csüd, külső csüd használata feladatmegoldásoknál. „Dekázás” mindkét láb használatával. Rúgások a lábfej különböző részeivel helyből, mozgásból. Játékos passzgyakorlatok. Kézből rúgásfeladatok meghatározott célra, távolságra „dropból” is próbálkozva.</p> <p>Labdavezetések kézzel: A társsal azonosan, illetve tükörképben; váltakozó irányban, sebességgel, akadályok felhasználásával; kreatív feladatalkotással; labdadobással, gurítással kombinálva egyénileg, párban és csoportban; csoportos labdavezetési feladatok.</p> <p>Ütések testrésszel és eszközzel: Puha labda és léggömb ütése testrésszel, rövid és hosszú nyelű ütővel különböző célfelületekre, távolságokra és magasságokra; háló (zsinór) fölött különböző magasságban és ívben a vizuális kontroll csökkentésével; egyénileg, párban és csoportban, tükörképben és azonosan. Ütések tenyeres és fonák mozgásmintával; szervszerűen. A manipulatív természetes mozgásformák gyakorlása játékban Szabály- és feladatjátékok, sportjáték-előkészítő kisjátékok, alkotó és kooperatív játékok. Népi gyermekjátékok. A manipulatív mozgásokat alkalmazó, pontosságra, csökkenő hibaszázalékra, növekvő sikerességre, kreatív eszközhasználatra irányuló egyéni, páros és csoportos versenyek.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Bonyolultabb játékfeladatok által megkövetelt, szabályok szerinti eszközhasználat.</p> <p>A manipulatív eszközhasználati technikák vezető műveletei.</p> <p>Térbeli és energiabefektetésbeli ismeretek az eszközhasználattal összefüggésben.</p> <p>Az eszközkezelés lehetőségeinek megkülönböztetése.</p> <p>A játékfeladat által megkövetelt szabályok szerinti eszközhasználat ismerete.</p>	<p>Vizuális kultúra: vizuáliskommunikáció.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: életvitel, háztartás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Használati szabály, tenyeres, fonák, dekázas, droprúgás.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 20 óra+4
Előzetes tudás	<p>A tanult tornaelemek, táncmozdulatok felismerése, végrehajtása. Egyszerű, 2–4 mozgásformák összekapcsolása, esztétikus végrehajtás mellett.</p> <p>Nyújtott karú támaszhelyzetek. Eredményes mászókulcsolás. Magabiztos statikus és dinamikus egyensúlyi helyzetek.</p> <p>Egyszerű tánclépésekkel, a zene ritmusára a tanár, a pár, a társak mozgásának többnyire sikeres követése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A felelősségteljes gyakorlás révén az önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztése.</p> <p>A tornajellegű feladatok kombinált megoldásával a testérzékelés, a tér-, izom- és egyensúlyérzékelés továbbfejlesztése.</p> <p>A torna- és a tánc elemek gyakorlásával hozzájárulás a relatív erő- és a ritmusképesség fejlődéséhez.</p> <p>Az esztétikus mozgásvégrehajtás rögzítése.</p>	
	<p>A tánc jellegű feladatok tanulása közben a térbeliség (mozgás), az időbeliség (ritmus) és dinamika összehangolása.</p> <p>Ösztönzés az együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Torna:</p> <p>Torna-előkészítő mozgásanyag. Talajgyakorlatok (gurulóátfordulás előre és hátra az egyéni kompetenciákhoz illeszkedő nehézséggel - különböző kiinduló helyzetből, repülési fázissal, szerekre, párban, csoportban; fellendülési kísérletek segítségadással vagy nélküle - kézállásba; kézenátfordulás oldalt, emelés zsugorfejállásba; felugrás kéztámasszal különböző szerekre; támaszugrások az egyéni kompetenciákhoz igazodva talajról, ugródeszkaról és/vagy minitrambulínról, egyéni-páros-társas egyensúly- és gúlagyakorlatok. Alaplendület és leugrás gyűrűn és/vagy nyújtón és/vagy játszótéri eszközökön. 3-6 mozgásforma kapcsolatában tornagyakorlatok önálló alkotása és végrehajtása egyénileg és párokban; kötél- és/vagy rúdászás kísérletek mászókulcsolással (3 ütemű mászás); gyermek aerobikgyakorlatok.</p> <p>Tánc:</p> <p>Kreatív tánc különböző ritmusú, tempójú zenére.</p> <p>A fantázia és képzelet megjelenítése játékosan, önállóan alkotott mozgásokon keresztül zenére (kreatív tánc). A zene hangulata, dinamikája hatásának a mozgás általi kifejezése a gyermeki képzelőerő, kreativitás által.</p> <p>Páros vagy társas táncfolyamatok összhangban. Motívumismeret</p>		<p>Környezetismeret: testünk, életműködéseink.</p> <p>Ének-zene: magyar népi mondókák, népi gyermekjátékok, mozgásos improvizáció, ritmikai ismeretek.</p>

<p>bővülése és az adott tánc(ok) struktúrájának egyre mélyebb megértése és végrehajtása. Páros és csoportos, változatos térformájú motívumfüzerek, gyermektáncok.</p> <p>Ritmusgyakorlatok egész testtel, a különböző testrészek ritmusában egyszerű párhuzamosságok kivitelezése.</p> <p>Tornához és tánchoz kapcsolódó játékok, versenyek, bemutatók: Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok tornajellegű mozgásformák illesztésével. Népi játékok éneke, dalra, zenére. Kreativitásra, esztétikumra és mozgáspontosságra épülő egyszerű torna- és táncbemutatók.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A tornamozgások megnevezése, torna és testnevelés megkülönböztetése. Baleset- és sérülésveszélyes helyzetek elkerülésének módjai, a személyes teljesítőképesség határai átlépésével kapcsolatos kockázatok létezésének elfogadása. A tanult dalok szövege, a tanult táncokhoz kapcsolódó népi hagyományok, ünnepek elnevezései.</p> <p>A táncjellegű feladatmegoldások a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolhatók.</p>	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Spicc, alátámasztási pont , párvezetés , ütemmutató (metrum), szinkópa, szünet.
----------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az atlétika jellegű feladatmegoldásokban	Órakeret 24 óra+3
Előzetes tudás	A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos, változó körülmények között, illetve játékban. Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztésicéljai	A futó-, ugró- és dobóiskola alapgyakorlatainak fokozódó pontosságú végrehajtása. Idő-, és tempóérzékelésen alapuló tartós futások gyakorlása. A mozdulat- és reakciógyorsaság, az aerob képességek és a törzs- és ízületi stabilizáció fejlesztése. Az atlétikai jellegű alapmozgások tanulása iránti motiváció erősítése a mozgások pontosságra törekvő, változatos gyakorlásával. Az önértékelés további erősítése. A testséma, a testtudat, a figyelem összpontosításának és a figyelem rugalmasságának fejlesztése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Járás- és futás mozgásformái: egyenletes és változó, illetve váltakozó ritmussal, sebességgel, erő kifejtéssel, lépéstávolsággal és/vagy lépésfrekvenciával; komplex akadálypályán; vágtafutás; tartós futás különböző terepeken; rajtgyakorlatok és a guggolórajt. Ugrások és szökdelések ugrásformái:	Környezetismeret: testünk, életműködéseink. Matematika: geometria, mérés, testek.	

<p>Ugróiskolai gyakorlatok, sorozatszökdelések az ugrástávolság és -magasság változtatásával, páros és egylábban, különböző síkokban; távolugrás-kísérletek elugrósávból guggoló- és/vagy lépőtechnikával; magasugrás-kísérletek átlépő technikával; komplex futó- és ugróiskolai gyakorlatvariációk .</p> <p>Dobások mozgásformái: Egy- és kétkezes hajító-, lökő- és vetőmozdulatok célra, változó távolságra, különböző kiinduló helyzetekből. A forgómozgások előkészítő gyakorlatai. Hajítómozgások 3 lépéses dobóritmusban.</p> <p>Az atlétikai jellegű mozgások alkalmazása játékokban és a Kölyökatléтика versenyrendszerében: A Kölyökatléтика mozgásrendszerére épített szabályjátékok, feladatjátékok, kreatív és kooperatív játékok, önálló, páros és csoportos ugróiskolai gyakorlatsorok, játékok alkotása. A Kölyökatléтика eszközkészletének sokoldalú felhasználása kontrollált csapatversenyek formájában.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az energia-befektetés tudatosságának összetevői. A futó-, ugró- és dobófeladatokhoz tartozó mozgások megnevezései, a tanult mozgások vezető műveletei, idő- és távolságmérés, atlétikai eszközök elnevezései.</p> <p>A Kölyökatléतिकai versenyforma ismerete, az egyéni szerepvállalás fontossága a csapat eredményessége érdekében.</p>	<p>Vizuális kommunikáció: közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása, látványok megfigyelése, leírása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>	<p>Gát, forgás, dobóritmus, sarok-talp gördülés.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban</p>	<p>Órakeret 20 óra+6</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Tapasztalat a manipulatív természetes mozgásformák gyakorló- és feladathelyzetben történő alkalmazásáról. Motivált tanulás a játék folyamatában. Összjáték-tapasztalatok az egyszerű támadó és védő helyzetekről. A sportszerű viselkedés jellemzőinek ismerete.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásával hozzájárulás a taktikai gondolkodás fejlődéséhez. A közös játékeladatok során a csapaterdek hangsúlyos megjelenítése az egyéni érdekekkel szemben. A játéktevékenység során kialakuló döntéshelyzetek során a célszerű mozgásválasz megtalálása. A szabadidő aktív közösségi játékkal történő kitöltése igényének megerősítése. A tevékenységek során az énközpontúság csökkentése, ezáltal a taktikai gondolkodás további fejlesztése, az egyén csapathoz való pozitív viszonyának további megerősítése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p>	<p>Vizuális kultúra:</p>	

<p>Általános technikai és taktikai tartalmak: Támadó és védő feladatok terület- és emberfogással kisjátékok között; páros cselezési feladatok, testcsel labdavezetéssel, játékos passzgyakorlatok; Minikosárlabda: Kosárra dobási kísérletek helyből, büntetődobás alacsony palánkra; megindulás, megállás, sarkazás a kosárlabdában. Miniröplabda: Kosárérintés és alkarérintés, alsó egyenes nyitás puha labdákkal, léggömbbel egyénileg, párokban, csoportokban. Labdarúgás: Rúgások kapura és társhoz belsővel, belső csüddel, teljes csüddel, labdaátvételek; labdakontroll-gyakorlatok, lövő- és testcselek nehezítő feltételek mellett. A kispályás labdarúgás szabályainak alkalmazása 4:1 felállási formában, rombuszalakzatban. A felállási forma alkalmazása Területnyitás támadásban. Területszűkítés védekezésben. Kapusok szerepe védekezésben, támadásban. Szivacskezilabda: Kapura dobási kísérletek helyből, nekifutásból, páros lefutásból. Passzgyakorlatok. Ismerkedés a kapusjátékkal. Sportjáték-előkészítő (kis)játékok: Létszámazonos (1:1; 2:2; 3:3; 4:4 ellen), létszámfölényes helyzetekben (2:1, 3:1, 4:1, 4:2 ellen) labdarúgás, szivacskezilabda, minikosárlabda (streetball) jelleggel; labdarúgás-, kézilabda-, kosárlabda jelleggel, fokozatos szabálybevezetéssel; területfoglaló, menekülő-üldöző taktikai játékok; palánkkosárlabda, miniröplabda, vonaljátékok, (kooperatív) zsinórlabda, átfutós röplabda puha labdákkal; sportjátékok rögtönzött mérkőzései kis létszámú csapatokkal, egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A kisjátékokhoz szükséges sportági alapszabályok ismerete.</p>	<p>vizuális kommunikáció. Matematika: számolás, térbeli tájékozódás, összehasonlítások, geometria. Magyar nyelv- és irodalom: kommunikációs jelek felismerése és értelmezése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Területvédelem, cselezés, emberfogás, területfoglalás, technikai végrehajtás, taktikai gondolkodás, emberelőny, esélykiegyenlítés.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban</p>	<p>Órakeret 7 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Elemi eséstechnikák ismerete, balesetmentes végrehajtása. A támadó- és védőmozgások során az ellenfél mozgásaihoz való igazodás próbálkozások.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önvédelmi és küzdő feladatok során az önvédelem szerepének tudatosítása a mindennapokban. Az önfegyelem és önszabályozás továbbfejlesztése. A sportszerű küzdés iránti igény erősítése. A sportszerű küzdelem, együttműködő feladatok végrehajtása során a társak tiszteletének erősítése. A taktikai gondolkodás egyre gyakoribb összekapcsolása a mozgásvégrehajtással.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>A küzdőjátékok előkészítésének gyakorlata:</p> <p>Tolások és húzások a testi erő kihasználásával. Társas egyensúly-kibillentő gyakorlatok. Szabadulás fogásokból, birkózó jellegű küzdelmek (grundbirkózás), esések és tompításaik előre, hátra, oldalra, le, át, gurulások tompítása.</p> <p>Küzdőjátékok:</p> <p>Szabály- és feladatjátékok önvédelmi, illetve küzdőelemekkel, küzdőjátékok, játékok kooperatív erőfejlesztő tartalommal, páros és csoportos kötélhúzó versenyek, páros küzdelem.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A mozgásos feladatok végrehajtásának vezető műveletei, a gyakorlatok fogalmi készlete, a küzdés baleset-megelőzési és szabályrendszere, a sportszerű küzdés rítusa, önvédelmi alapismeretek a mindennapokban.</p>	Környezetismeret: testünk, életműködéseink.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Grundbirkózás, judo, bokszt, feszítés, dobás, kiemelés, kitolás, önszabályozás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben	Órakeret 12+5 óra
Előzetes tudás	A szabadidős és természetben űzött mozgásos tevékenységek alapvető egészségvédelmi és környezettudatos szabályai. Az időjárási körülmények hatása a testmozgásra.	
	Mozgástapasztalat néhány szabadidős mozgásrendszerről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az alternatív, szabadidős mozgásformák további megismerése és kipróbálása. A kihívást jelentő, új sportágak révén a mozgás iránti pozitív érzelmi bázis formálása. Az aktív szabad játék, majd a rekreáció a későbbi egészséget fenntartó, fejlesztő funkciójának megalapozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Ismerkedés újabb alternatív és szabadidős aktivitásokkal, technikai készletükkel, taktikai elemeikkel és szabályaikkal és/vagy az 1-2. osztályban választottak további gyakorlása a lehetőségek függvényében:</p> <p>Szabad, aktív játéktevékenység; szabad mozgás a természetben változatos időjárási körülmények közepette; feladatok és játékok havon és jégen; siklások, gördülések, gurulások, gurítások különféle eszközökkel; hálót igénylő és háló nélküli labdás sportok, játékok; labdás játékok különféle labdákkal ; íjászat, korcsolyázás. Egyéb szabadidős mozgásos, táncos tevékenységek. Gyermekjogi gyakorlatok.</p> <p>Az alternatív, szabadidős mozgásos tevékenységekben megvalósítható játékok.</p> <p>A választott mozgásrendszerhez illeszkedő játékok, ügyességi csapatversenyek, házi bajnokságok</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A választott szabadidős mozgásrendszerek elnevezései, alapttechnikai és taktikai elemei, legfontosabb szabályai, a szabadidős mozgásokhoz tartozó szabályok, eszközök ismerete, a szabadidő- és médiatudatosság.</p> <p>A választás a helyi sajátosságok figyelembe vételével (képesített szakember, felszereltség) a helyi tanterv alapján történik.</p>	<p>Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedési ismeretek.</p> <p>Környezetismeret: testünk, életműködéseink; időjárás, éghajlat.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Rekreáció, bőrbetegség.
A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén	<p>Előkészítő és preventív mozgásformák</p> <p>Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.</p> <p>Önálló pulzuszámolás.</p> <p>A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.</p> <p>A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.</p> <p>A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.</p> <p>Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.</p> <p>A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.</p> <p>Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák</p> <p>Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben,</p>

	<p>Az önvédelmi feladatok céljának megértése.</p> <p>Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben</p> <p>Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.</p> <p>A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.</p> <p>A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.</p> <p>A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.</p>
--	---

Ének – zene tantárgy 1 – 4. osztály

Célok és feladatok

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel, valamint kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést és zenélést szorgalmazza, tradicionális népzene és igényes műzene alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik népzeneink és más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók részben az iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épül, s ezáltal ösztönzi őket énekkarokban és házi zenélésben való aktív részvételre. Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. Minden órán sor kerül éneklésre, folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, zenét hallgatnak. Ezt segíti a minden órán megjelenő felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

A tantárgy fejlesztési céljai a következők:

Zenei reprodukció

Éneklés

– Az iskolai ének-zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és az elmélyült zenehallgatás. Az ének-zene órán tanult zenei anyag egy részét énekléssel és kreatív zenei gyakorlatokkal készítik elő, illetve sajátítják el.

– Az énekórai műhelymunkát kórus egészíti ki, amely közösségformáló erőt képvisel. Cél, hogy a kóruséneklés örömét a tanulók a hétköznapi számos területén megoszthassák másokkal. (Pl. közös éneklés a kirándulásokon, baráti összejöveteleken, közösségi alkalmakon, saját koncertek szervezése hozzátartozóknak, ismerősöknek.)

– Az énekes anyag egy része mindvégig a magyar népdal marad, a 3. osztálytól kezdve a klasszikus zenei szemelvények száma növekszik, s a 7. osztálytól kezdve kiegészül a jazz és az igényes populáris zene válogatott szemelvényeivel – elsősorban a befogadói hozzáállás különbségeinek érzékeltetése és a zenei minőség iránti érzékenység fejlesztése céljából, amely műfaji határoktól függetlenül értelmezhető.

Generatív és kreatív készségek fejlesztése

– A generatív – létrehozó, alkotó – készségek és képességek fejlesztésének célja, hogy a tanulók a megszerzett zenei tapasztalatokat alkalmazni tudják és azokkal képesek legyenek újat

alkotni. A generatív tevékenységek, amelyek a kreativitás fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlenek, fejlesztik a tanulók zenei érzékét, zeneértését és összpontosító képességét. Segítik őket a zene elemeinek önálló és magabiztos használatában, fejlesztik a tanulók önkifejező képességét, ötletgazdagságát, kreativitását és zenei fantáziáját.

– A generatív zenei tevékenységek a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhatnak, s bennük a játékos alkotói munka öröme érvényesül. A generatív tevékenységet mindenkor megelőzi a zenei alkotóelemek (pl. ritmus, dallam, poli- fónia, harmónia, forma) vagy egy adott zenei stílushoz kapcsolódó zenei jelenségek (pl. a klasszika formaérzéke) megismerése az aktív zenélésen keresztül.

Felismerő kottaolvasás

– A kottaolvasás a zene értésének eszköze, általa olyan kódrendszer kulcsát kaphatják meg a tanulók, amely segíti őket abban, hogy eligazodjanak a zenei tartalmakban. A zenével való ismerkedés kezdeti szakaszában a felismerő kotta- olvasás képessége a zeneértés alapozza meg. Az önálló zenélésben nélkülöz- hetetlen eszközzé válik.

– Az ötvonalas kottaképet a gyerekek látják már akkor is, mikor a jelrendszereket még nem tudják megfejteni. A tanulók a felismerő kottaolvasás segítségével egyre több zenei jelenséget képesek jelrendszerről felismerni. A kottaolvasás nem cél, hanem eszköz az iskolai zenetanulás folyamatában.

– A felismerő kottaolvasáshoz kapcsolódó zenei ismeretek tanítása soha nem elvontan, hanem az énekes és hangzó zenei anyaghoz kapcsolódóan történik. A népdalokból vett zenei fordulatokat felhasználják a ritmikai, metrikai és dallami elemek tudatosítására, formájuk megismerése pedig segít a formaérzék fejlesztésé- ben. Az elemző megközelítés helyett válasszák a műfaji meghatározást, találják meg az élethelyzet, az érzelmi kifejezés, az esztétikai szépség személyes kapcsó- lódási pontjait. A népdalok szövegének értelmezése rávilágít a népdalok gazdag szimbolikájára, megvilágítja a magyar szókincs gazdagságát. A népdalok nem a felismerő kottaolvasás gyakorló példái. Csak akkor kell szolmizáltatni, ha az a szebb, tisztább megszólaltatást segíti.

Zenei befogadás

Befogadói kompetenciák fejlesztése

– A befogadói kompetenciák fejlesztése a zenehallgatás anyagának mélyreható megismerését segíti elő. A befogadói kompetenciák fejlesztése során az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyának kell érvényesülnie. A befogadói kompetenciák fejlesztésével megalapozható a tanulók zenehallgatási magatartása, akik a zenehallgatás során olyan élményeket – minél többféle és valóságos zenei tapasztalatokat – szereznek a hallgatott zenéről, amelyek hatására egyre inkább különbséget tudnak tenni az elmélyült zenehallgatás (vagyis a zene befogadása) és a háttérzene fogyasztása között.

– Csend és teljes figyelem nélkül nem jön létre élményt adó zenei befogadás. A művészi értékű zene befogadójává csak az a tanuló válik, aki teljes figyelmét képes a hallott zene felé irányítani. A befogadói kompetencia fejlesztése éppen ezért részben a figyelem készségének kialakítása és folyamatos erősítése felé irányul. Az alsó tagozatban a gyermek a játékos tevékenység során képes leginkább az elmélyült figyelemre. Az alsóbb osztályokban a mozgás és az éneklés szorosan összekapcsolódik. A mozgás és a zenei élmény kapcsolata lehetőséget ad a zenei jelenségek megéreztetésére és megértésére, a zenei készségek elmélyítésére is.

– Rendszeres zenehallgatás. A zeneművek zenei és zenén kívüli tartalmának, üzenetének

megértéséhez szükség van a zenei élmények rendszeres biztosítására: minden órán legyen zenehallgatás, amely az élmény (örömszerző) funkcionáltságát alapul véve adja a generatív készségek formálódásának, hiszen a generativitás a sokrétű zenei élményből fejlődik ki.

– Adekvát befogadói attitűd. A zenehallgatási anyag értő befogadását segíti az adekvát befogadói attitűd kialakítása, azaz fontos, hogy a tanulók kellő nyitottsággal forduljanak a hallgatott zene felé. A nyitott befogadói attitűd támogatja a zenei hatás megfelelő megélését, így segíti a zene különböző megnyilvánulásainak, például funkciójának, stílusának és műfajának pontos értelmezését, elfogadását és pozitív értékelését.

– A befogadói kompetencia fejlesztését segíti elő elsősorban a zenében rejlő gesztusok, karakterek, érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérésének képesége, másodsorban pedig a biztos és differenciált hallási képesség (ritmus-, dallam- és hangszínérzék) és a zenei memória. Ezeket rendszeres és nagy mennyiségű énekléssel és a generatív készségek más fejlesztő gyakorlataival lehet kialakítani.

– A zeneelméleti és zenetörténeti alapismeretek minden esetben a zenei befogadást segítik, az elméleti és a lexikális adatok közül elsősorban a kiválasztott művel kapcsolódókkal kell foglalkozni. A lényegláttatásnak és az életszerűségnek minden esetben kulcsszerepet kell kapnia, ezért teljes mértékben mellőzendő az öncélú adatközlés és a nagy mennyiségű szöveges memorizálás. Egy szerzői életrajz ismertetésében például nem az önmagukban semmitmondó dátumok és a tartózkodási helyek felsorolása és visszakeresése, hanem a szerző személyiségének bemutatása, művészi és emberi élethelyzeteinek, a környezetével való kölcsönhatásának, problémáinak, sorsfordulatainak átértékelése, és mindennek művészetére gyakorolt hatása az elsődleges feladat. Ezt helyenként megtámogatják a jól megválasztott tényadatok (dátumok, helyszínek), mindenkor kiegészítő, tájékozódást könnyítő jelleggel. Ugyanez érvényes az elméleti ismeretekre: a formátan, az összhangzattan vagy a szolmizáció alapinformációi csak akkor válnak hasznossá, ha zenei érzetekhez kapcsolódnak, ha eszköztárunk felhasználása segít a gyerekeknek átérzeni a zenei jelenségeket.

Zenehallgatás

– A rendszeres és figyelmes zenehallgatás a tanulók zene iránti fogékonyságát és zenei ízlését formálja.

– A zenehallgatási anyag kiválasztásakor a zenei teljességre kell törekedni. Lehetőleg teljes műveket hallgassanak meg, hiszen a tanulók befogadói kompetenciáját, s elsősorban zenei formaérzékét a teljes kompozíciók bemutatása fejleszti. A műalkotás egészéről kell benyomást szerezniük, mielőtt a részletekre irányítják a figyelmüket. Miközben a figyelem irányítása bizonyos jelentéstartalmak megvilágítása érdekében fontos, fokozottan kell figyelni arra, hogy a szempontok ne tereljék el a tanulók figyelmét a mű egészének élményszerű befogadásáról.

– Az első hat osztályban nem kronológiai rendbe szervezve ismertetjük meg a tanulókat a zeneművekkel, hanem az életkori sajátosságok gondos figyelembevételével.

– Ételével a kétéves ciklusok mindegyikében a zeneirodalom, a zenei stílusok és műfajok teljes spektrumából válogatunk. Az általános iskola utolsó két osztályában sor kerülhet kronologikus rendszerezésre, de csak az ismeretközlés szintjén. A 6 és 8 osztályos gimnáziumban a zenei stíluskorszakok tudatosítása csak a 9–10. osztály tantervének feladata.

– Zenehallgatásnál – figyelve a ma felnövő generációk vizuális igényére – törekedjünk DVD-n elérhető koncertfelvételek bemutatására is.

– Az iskolai zenehallgatás célja nem lehet minden remekmű s az összes zenei műfaj megismertetése, sokkal fontosabb a befogadói kompetenciák fejlesztése és a zenehallgatás igényének kialakítása, amely biztosítja az egész életen át tartó zenei érdeklődést. Bízniuk kell abban, hogy a meg nem ismert műveket a tanulók életük folyamán megismerik, amennyiben kialakították bennük

az igényt az értékes művek hallgatására.

– Az iskolai zenehallgatás mellett keresni kell a lehetőséget az élő zenehallgatásra, a rendszeres hangverseny-látogatásra, és ösztönözni a tanulókat a zenei információk gyűjtésére. Fontos szempont, hogy a hangversenyek kifejezetten az adott korcsoporthoz szóljanak. Rendkívül fontos, hogy a hangverseny legyen előkészített, az órákon a tanulók ismerjenek meg néhány zenei témát, a művek kontextusát, majd az azt követő alkalommal beszélgetéssel segítsük az élmények feldolgozását.

Tárgyi feltételek

- Mágneses tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal

Módszerek:

- kapcsolódás az iskolai szintű projekthez – témahéthez – aktuális témában és alkalomkor,
- tanulmányi kirándulás ajánlott témája az adott évfolyamon

Eszközök:

- Digitális eszközhasználat
  - o internet,
  - o ppt alkalmazása,
  - o MOZABOOK,
  - o Smart tábla eszközhasználat,
  - o Crosswords
  - o oktató cd-k
- Egyéb eszközök:
  - o mágnes tábla
  - o applikációs segédeszközök

Az értékelés elvei és eszközei

Az ének-zene órákon az értékelés célja a tanulók erőfeszítéseinek jutalmazása,- a bátorítás és motiválás. Az értékelés akkor látja el hatékonyan motiváló, fejlesztő funkcióját, ha személyre szabott. Ezt folyamatos megfigyelés alapján, a jó teljesítmény megerősítésével érhetjük el. A tanulókat mindig egyéni előrehaladásukhoz viszonyítva értékeljük, ezzel mintát adunk az önértékeléshez és mások értékeléséhez. Az intonációs problémákkal küzdő gyerekek segítő, formáló értékelésére kiemelt figyelmet kell fordítanunk.

Az értékelés lehetőségei az ének-zene órákon:

- Részvétel a közös éneklésben és játékban, órai aktivitás.
- A tanult dalok ismerete, szövegtudás, a dallam és a ritmus egységes megszólaltatása.
- A közös éneklés szabályainak megtartása, a dalok hangulatának megfelelő előadás- mód.
- A tanult zenei elemek felismerése, reprodukálása.
- Az írásbeli munkák önálló megoldása.
- A zenehallgatások során megfogalmazott észrevételek, egyéni vélemények.

A tankönyvválasztás szempontjai

- feleljen meg az iskola helyi tantervének
- nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a megfelelő használatra
- jól szolgálja az elsajátítandó ismeretek megértését, a tudás elmélyítését az adott tantárgy helyi tantervébe foglaltak tanítását.
- segítse az önálló ismeretszerzés képességének kialakítását
- illusztrációs anyaga, betűmérete feleljen meg az életkori sajátosságoknak
- megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére
- ébresszen kedvet a művészetek iránt anyagával, illusztrációival
- egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai,

Ének-zene az általános iskolák 1–4. évfolyama számára

Óraterv

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Heti óraszám	2	2	2	2
Éves óraszám	72	72	72	72

Az iskolába belépő gyerekek zenei adottságai, ismeretei, élményei jelentősen különbözhetnek, ezért elengedhetetlen a tanulók minél több sikerélményhez juttatása, mely játékos módszerekkel érhető el. A zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, a teljes személyiség sokoldalú fejlesztése. Ennek megalapozása az alsó tagozatban kezdődik, ahol a NAT-ban meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok közül öt kiemelten fontos: az erkölcsi nevelés (elfogadják és cselekvéseik mércéjévé teszik az emberi kapcsolatok elfogadott normáit és szabályait); nemzeti öntudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete); állampolgár- sárga és demokráciára nevelés (képesek társaikkal a kooperációra, el tudják magukat helyezni a közösségben, megértik a szabályok fontosságát); az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességük, a társaikkal való együttműködés képessége és a mások iránt érzett empátia tovább fejlődik); testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással erősített testtudat, érzelmi intelligencia). Legfontosabb kulcskompetenciák: esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség, anyanyelvi kommunikáció, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia.

Fejlesztési célok:

Reprodukció (éneklés, generatív készségek, felismerő kottaolvasás)

– Az éneklésre épülő tanítás első lépése az éneklés örömeinek és az éneklés helyes szokásainak kialakítása, amelynek elemei az értelmes frazeálás, kifejező artikuláció és a megfelelő hangterjedelem. Az éneklést sok mozgás, néptánc és szabad mozgásos improvizáció kíséri. A helyes testtartás, az egyszerű mozgáselemek és lépések elsajátítására a népi gyermekjátékok és a néptánc kiváló lehetőséget nyújtanak.

– Dalkincsbővítés. A népdalokat és gyermekdalokat a tanulók elsősorban hallás után tanulják, és csokorba szedve is énekeljék. Az összeállítás mind a zenei, mind a tartalmi szempontokat figyelembe veszi.

– Zenei ismeretszerzés. A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, s felismerik kottaképről, esetleg tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a dallami, ritmikai, hallási és többszó- lamú készségeket

improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják.

- A zenei tevékenységek élményszerűek, játékosak, mozgásosak legyenek, jellemezze azokat a tapasztalás- és tevékenységközpontúság.

Zenehallgatás (Zenei befogadás, zenehallgatás)

- Ebben az életkorban alapozható meg az adekvát zenehallgatói magatartás, a gyerekek tapasztalatokat szereznek a tudatos zenehallgatói tevékenységről. A zenehallgatás során a tanulók spontán és tudatos élményeket gyűjtenek a hangzó világról, a hangszínekről, hangszerekről, hangszercsoportokról, előadó-együttesekről, tempóról, dinamikáról és zenei formákról, valamint megismerkednek hosszabb lélegzetű zeneművekkel is. A kiválasztott anyag egy része kapcsolódik az órai énekes anyaghoz.

Módszerek:

- kisebb témák projektszerű feldolgozása,
- kapcsolódás az iskolai szintű projekthez – témahéthez – aktuális témában és alkalomkor,
- tanulmányi kirándulás ajánlott témája az adott évfolyamon

Eszközök:

- Digitális eszközhasználat
  - o internet,
  - o ppt alkalmazása,
  - o MOZABOOK,
  - o Smart tábla eszközhasználat,
  - o Crosswords
  - o oktató cd-k
- Egyéb eszközök:
  - o mágnes tábla
  - o applikációs segédeszközök

1.évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
1. évfolyam	2	72

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	40 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	8 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	8 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	8 óra
Össz. óraszám:	72 óra

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Dalkincs bővítése gyermekdalok játszásával, hallás utáni daltanítással.</p> <p>Az éneklés helyes szokásainak kialakítása:</p> <p>helyes testtartás, helyes légzés,</p> <p>életkornak megfelelő hangerő, helyes hangképzés</p> <p>érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p>Az éneklés örömeinek felkeltése.</p> <p>Dalkezdés megadott hangról c'-d" hangterjedelemben, megadott tempóban, helyes ritmusban, törekedve a tiszta intonációra.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Népi/angol gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, (sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások).</p> <p>Magyar és angol népdalok megtanulása: névnapköszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók, (pentaton, hexachord hangkészlettel).</p> <p>Más népek dalainak megismerése (környező népek, nemzetiségek dalai).</p> <p>Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom, angol nyelv:</i> szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Matematika:</i> számfogalom erősítése.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> szabálytudat erősítése.</p> <p><i>Környezetismeret:</i></p>
<p>tiszta éneklése (ajánlott: Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő).</p> <p>Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó dallamosztinátó dalhoz.</p> <p>Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel).</p> <p>Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással.</p>	<p>természeti képek, évszakok, állatok. <i>Dráma és tánc:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, staféta éneklés, kérdés-felelet.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Kisgyermekkor zenei élményanyag. Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal, a belső hallás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Ritmikai készség fejlesztése: Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel). Negyed, nyolcadpár, negyed szünet. Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. Rritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). 2/4, ütemmutató. Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. Motorikus képességek változatos mozgással és ütemezéssel. Ismétlődés a zenében, ritmosztinató. Gyors-lassú érzékeltetése. Hallásfejlesztés: Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli mutatóásával, kézjellel. Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.	
A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége: dallamfordulatok: sm, lsm Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd. Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás.		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Egyenletes mérő, tempó, ritmus, ritmusérték, negyed, nyolcadpár, negyedszünet, ismétlés, ütem, ütemvonal, ütemmutató, hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, dallamsor, kíséret, variáció, énekbeszéd.	

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézjelről, betűkottáról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. Ritmikai elemek, metrum: A mérő és ritmus megkülönböztetése. A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése. Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá (negyedérték), titi (nyolcadpár), szün(negyed szünet) Ritmikai elemek jele. Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez). A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése, ütemmutató, ütemfajta: 2/4 Dallami elemek: Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: s-m-l A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz. Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. <i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig. <i>Környezetismeret:</i> tájékozódás térben, irányok.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, záróvonal, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése</p>	<p>Órakeret 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Első zenehallgatási élmények kisgyermekkorból.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során. Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangszínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); – kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; – zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; – alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. <p>A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – természetünk és környezetünk hangjai, – emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), – a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, – szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. <p>Formaérvék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül.</p> <p>Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás).</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> türelem, tolerancia.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenevel kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kezdés, befejezés, hangerő, hangerő változás, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Eszttétikai és érzelmi kompetencia fejlesztése a tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerésével. Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűségekre.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételtől (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang- kórus, szóló hangszer-zenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély). Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek).	Magyar nyelv és irodalom: zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. Dráma és tánc: cselekményes program-zenék, mese, mese-szereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim. Vizuális kultúra: zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énekes zene, hangszeres zene, vonós, fúvós, ütős, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás.

A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók 20 népdalt és/vagy gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. – A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és tanári segítséggel szolmizálva éneklük. – Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.
--	---

Az 1. évfolyam törzsanyag dalai:

Bújj, bújj, zöld ág Csíp, csíp, csóka Ecc, pecc, kimehetsz Éliás, Tóbiás
Elvesztettem a zsebkendőmet Kis kece lányom Kiskarácsony
KörtéfaOrgona ága

1.évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
2. évfolyam	2	72

A Tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	40 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	8 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	8 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	8 óra
Össz. óraszám:	72 óra

A rendelkezésre álló 10% a tematikai egységek között van elosztva.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Az első osztályban tanult dalok pontos éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése gyermekdalok játékosával, hallás utáni daltanítással. Az éneklés helyes szokásainak további alakítása. (helyes testtartás, helyes lélegzés, megfelelő hangerő, helyes érthető szövegejtés, kifejező artikuláció, helyes frazeálás) Dalkezdés megadott hangról c’-d” hangterjedelemben, megadott tempóban, helyes ritmusban, törekedve a tiszta intonációra.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Népi/angol gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, (sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások) pentaton hangkészlettel. Magyar/angol dalok megtanulása: névnapköszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók, (pentaton, hexachord hangkészlettel). Más népek dalainak megismerése (környező népek, nemzetiségek dalai). Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (ajánlott: Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő). Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó	<i>Magyar nyelv és irodalom, angol nyelv:</i> szókincs bővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Matematika:</i> számfogalom erősítése. <i>Erkölcstan:</i> szabálytudat erősítése.

<p>dallamosztinátó dalhoz. Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel). Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással.</p>		<p><i>Környezetismeret:</i> természeti képek, évszakok, állatok. <i>Dráma és tánc:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, staféta éneklés, kérdés-felelet.	

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az első osztályos zenei élményanyag. Gyermekdalok, népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. A megismert dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal, a belső hallás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Ritmikai készség fejlesztése: Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel). Negyed, nyolcadpár, negyed szünet, félérték. Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. Ritmus osztinató, ritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). 2/4, 4/4 ütemmutató. Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. Motorikus képességek változatos mozgással és ütemezéssel. Ismétlődés a zenében, ritmusosztinató. Gyors-lassú érzékeltetése.</p> <p>Hallásfejlesztés: Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.</p>	

<p>mutatásával, kézzel.</p> <p>Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd.</p> <p>A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége: dallamfordulatok: sm, lsm, smd, mrd, rdl, mrdl,</p> <p>ötfojú hangsorok dallamfordulatai: a lá pentaton hangsor (smrdl,) dó pentaton (lsmrd) kézzel.</p> <p>Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd.</p> <p>Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Egyenletes mérő, tempó, ritmus, ritmusérték, negyed, nyolcadpár, negyedszünet, fél, ismétlés, ütem, ütemvonal, ütemmutató, ritmusosztinató, hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, dallamsor, kíséret, variáció, énekbeszéd.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció – Felismerő zeneelméleti alapismeretek</p>	<p>Órakeret 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zenejelrendszerének felismerése kézzelről, betűkottáról és hangjegyről.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p> <p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum: A mérő és ritmus megkülönböztetése. A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése.</p> <p>Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá (negyedérték), titi (nyolcadpár), szün(negyed szünet), taa (félérték) és szüün(félérték szünete). Ritmikai elemek jele.</p> <p>Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez).</p> <p>A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése, ütemmutatók, ütemfajták: 2/4, 4/4.</p> <p>Dallami elemek: Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá-dó-ré- alsó lá. Az új szolmizációs hangkézjele és betűjele: s-m-l-d-r-l.</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> tájékozódás térben, irányok.</p>	

A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz, alsó pótvonat.	
Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése. (Hangjegy, hangszár irányának megfigyeltetése.)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, négyes ütem, záróvonal, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz, hangjegy, hangszár.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Zenehallgatási élmények.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során. Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangszínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – táncal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); – kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; – zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; – alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. <p>A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – természetünk és környezetünk hangjai, – emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), – a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, – szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. <p>Formaérzék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül.</p> <p>Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb),</p>		<p><i>Erkölcstan:</i> türelem, tolerancia.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenevel kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p>

valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás).		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerő változás, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Esztétikai és érzelmi kompetencia fejlesztése a tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerésével. Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűségeire.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételtől (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszer-zenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély). Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek).		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. <i>Dráma és tánc:</i> cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim. <i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énekes zene, hangszeres zene, vonós, fúvós, ütős, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás.	
A fejlesztés várt eredményei a második évfolyam végén	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók 30 népdalt és/vagy gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékeztető „c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjeltől, – Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, 	

	<p>megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.</p>
--	--

Ajánlott zenehallgatási anyag

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

- Benyomások zenéről: csend és hang, beszéd és ének, szóló és tutti, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély.
- A tanult magyar népdalok eredeti felvételekről, illetve kortárs népzenezők előadá- sában, népzene gyermekek előadásában (pl. regölés, galgamácsai gyermeklakodalmas), más népek dalai, tánczenéi. Néptánc-dialektusok, hangszeres népi tánczene.
- Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Gyermekeknek, Kodály Zoltán gyermekkarai, Bicinia Hungarica, Járdányi Pál, Bárdos Lajos gyermekkarai).
- Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli szereplők (ajánlott: Henry Purcell: A tündérrálynő [The Fairy Queen], Pjotr Iljics Csajkovszkij: Diótörő [Scselkuncsik] op. 71,

Különböző stíluskorszakokból válogatott művek:

- Adriano Banchieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja (Contrappunto alla Bestiale)
- Jean Philippe Rameau: A tyúk (La poule)
- Georg Philipp Telemann: Békák (Les Rainettes), TWV 51: A4
- Johann Sebastian Bach: 18 kis prelúdium zongorára: válogatás a Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetekből
- Leopold Mozart: Gyermekszimfónia (Berchtesgadener Musik)
- Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr variáció (Ah, vous dirai-je, Maman), K. 265,
- Gioachino Rossini: A tolvaj szarka (La gazza ladra) – nyitány
- Georges Bizet: L'Arlesienne Suite (Az arles-i lány szvit)
- Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov: A dongó (részlet a Mese Szaltán cárról c. operából)
- Maurice Ravel: Lúdanyó meséi (Ma mère l'oye) – Tündérbert
- Bartók Béla: Mikrokosmos, BB 105 – részletek (pl. No. 142. Mese a kislégyről)
- Kurtág György: Játékok – részletek

A 2. évfolyam törzsanyag dalai:

Anyám, édesanyám Cifra palota
 Egyél, libám
 Egyszer egy királyfi

Elvesztettem zsebkendőmet Esik eső karikára
 Katalinka szállj el Kinyílt a rózsza Kiugrott a gombóc Még azt mondják Mély erdőn
 Méz, méz, méz Pásztorok, pásztorok Sándor napján
 Virágéknál ég a világ

3.évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
3. évfolyam	2	72

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	40 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	8 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	4 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	12 óra
Össz. óraszám:	72 óra

A rendelkezésre álló 10% a tematikai egységek között van elosztva.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással. A többszólamú éneklés fejlesztése. Az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószerv megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”). A dalok metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Magyar népdalok megtanulása a már korábban elsajátított dalkészlet figyelembevételével. Műzenei példák többféle zenei stílusból válogatva (dalok és könnyen énekelhető témák hangszeres művekből a zenehallgatási anyagból. Többszólamú éneklés többféle zenei stílusból válogatva: biciniumok, kánonok, dalok ritmushangszer kísérettel (ajánlott: Kodály Zoltán, Kerényi György, Bárdos Lajos,	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása.	

Szónyi Erzsébet)	Vizuális kultúra: a népi
Népi gyermekjátékok: lakodalom, leánykérés, kézfogó, magyar népdalok: változatos téma és hangulat szerint válogatva, dalos kalendárium: betlehemes, farsang, Gergely-járás, stb. Más népek dalainak éneklése magyar nyelven.	tárgykultúra jellemző példáinak ismerete. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tempo giusto és alkalmazkodó ritmus, hangszerkíséret, dallamvonal.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Egyenletes mérő, tempótartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hang jellemzőinek tapasztalata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A páros tagolódású zenei formaegységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, a 4/4-es metrum érzete és helyes hangsúlyozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Tempó, ritmus, metrum: Tempó metrum (4/4) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal. Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó egy- és felelgetős többszólamú ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), ritmusnevekkel vagy más szótagokkal csoportosan és párban (ritmusvariáció, ritmusimitáció párban, ritmuslánc, hiányzó ritmusmotívumok pótlása). Dallam: Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal. Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató, dallam két szólamra elosztva, tartott hangos/hangcsoportos kíséret, dudabasszus. Zenei formaalkotás egyszerű szerkezettel: Kérdés-felelet játékok dallami kiegészítés. Egyszerűbb, saját költésű, vagy népdalszerű dallam improvizációja. Belső hallás és zenei memória fejlesztése: Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal, hangzó és „néma” éneklés.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek – kérdés és felelet. <i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmusvariáció, osztinató, dudabasszus, orgonapont, zenei forma, kérdés és felelet, zenei mondat, (forte, piano, crescendo, decrescendo), memória, „néma” éneklés.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján a zenei notáció újabb elemeivel. A zene jelrendszerének olvasása kézjelről, betűkottáról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés-tudatosítás-gyakorlás/alkalmazás hármasságában. Ritmikai elemek, metrum: Ritmikai elemek: önálló nyolcad és szünete, szinkópa, egész kotta és szünete. Dallami elemek: Belépő szolmizációs hangok: alsó szó, felső dó’ A pentaton dallamfordulatai.		<i>Matematika:</i> halmazok, számsorok. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A ritmusok neve és gyakorló neve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: táncjal és/vagy szabad mozgás improvizációval (egyéni, párban vagy csoportosan) – differenciált karakterű zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); a figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével; teljes zenei befogadás kiegészítve egy-egy zenei megfigyelésre koncentráló feladattal; zenei memória gyakorlatok. Zenei jelenségek megfigyeltetésével: hangfajták (szoprán, mezzo, alt) hangszínhallás fejlesztése;		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő. <i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése. <i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.

a hangszerek hangszínének megkülönböztetése és azonosítása a		
hangadás módja szerint; zenei együttesek (szimfonikus zenekar, fúvós együttes, vonószekerek, énekkar és zenekar együttes megszólalása, a zenei analízis képessége a következő fogalmak használatával: azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció és különbözőség, a forma mozgásos és vizuális ábrázolása, kérdés-felelet; differenciált karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése, ellentétpárok: szóló-tutti, forte-piano, egyszólamú-többszólamú; a dallam és kíséret különbözőségeinek megfigyelése. Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése: – rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészekről; – a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák); – népi játékhangszerek készítése: dobok, sípok, húros hangszerek.		<i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése. Kreativitás, manuális készség fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kórusfajta, zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, szóló-tutti, forte-piano, egyszólamú-többszólamú, hangszercsaládok.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva: Természet ábrázolása a klasszikus zeneirodalomban. – Különböző zenei karakterek, ellentétpárok. – Énekhang: a gyermekkórus hangszíne, nőikar és férfikar, vegyeskar. – Kapcsolódás a zeneelméleti ismeretekhez (pl. metrum, ritmus), zenei szemelvények az azonosság, különbözőség, hasonlóság és a variáció megtapasztalásához. Zenés mese, gyermekopera, balett. – A cselekmény és a zenei folyamatok összevetése. – A szereplők karakterének azonosítása, kifejezőeszközök felismerésével. – Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével a szereplő felismertetése.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül. <i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben. <i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. <i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei téma, kíséret, kórusok típusai, zenés mese, gyermekopera, balett.	

<p>A fejlesztés várható eredményei a harmadik évfolyam végén</p>	<p>– A tanulók 20 dalt és/vagy 5 népzenei és/vagy 5 műzenei szemelvényt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon).</p> <p>– Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.</p> <p>– A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.</p> <p>– Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszer típusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.</p> <p>– Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.</p>
---	--

A 4. évfolyam törzsanyag dalai:

A tokaji szőlőhegyen Áll egy ifjú nyírfá Cickom, cickom Csipkefa bimbója
 Ettem szőlőt Hopp Juliska
 Kiskertemben uborka Menetel az ezred
 Pál, Kata, Péter
 Prokofjev: Péter és a farkas Szélről legeljete
 Tavaszi szél vizet áraszt Volt nekem egy kecském
 Zöld erdőben, zöld mezőben...

4.évfolyam

	A tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
4. évfolyam	1	36

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	20 óra

Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	4 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	4 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	2 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	6 óra
Össz. óraszám:	36 óra

A rendelkezésre álló 10% a tematikai egységek között van elosztva.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással. A többszólamú éneklés fejlesztése. Az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószerv megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”). A dalok metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Magyar népdalok megtanulása a már korábban elsajátított dalkészlet figyelembevételével. Műzenei példák többféle zenei stílusból válogatva (dalok és könnyen énekelhető témák hangszeres művekből a zenehallgatási anyagból. Többszólamú éneklés többféle zenei stílusból válogatva: biciniumok, kánonok, dalok ritmushangszer kísérettel (ajánlott: Kodály Zoltán, Kerényi György, Bárdos Lajos, Szőnyi Erzsébet)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.	
Népi gyermekjátékok: lakodalom, leánykérés, kézfogó, magyar népdalok: változatos téma és hangulat szerint válogatva, dalos kalendárium: betlehemes, farsang, Gergely-járás, stb. Más népek dalainak éneklése magyar nyelven. A Himnusz éneklése csoportosan.	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rubato, parlando, tempo giusto és alkalmazkodó ritmus, váltakozó ütem, hangszerkíséret, dallamvonal.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Egyenletes mérő, tempótartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hang jellemzőinek tapasztalata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A páros tagolódású zenei formaegységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, a 4/4-es és 3/4-es metrum érzete és helyes hangsúlyozása,	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Tempó, ritmus, metrum: Tempó metrum (3/4, 4/4) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal. Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó egy- és felelgetős többszólamú ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), ritmusnevekkel vagy más szótagokkal csoportosan és párban (ritmusvariáció, ritmusimitáció párban, ritmuslánc, hiányzó ritmusmotívumok pótlása).</p> <p>Dallam: Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal. Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató, dallam két szólamra elosztva, tartott hangos/hangcsoportos kíséret, dudabasszus. Zenei formaalkotás egyszerű szerkezettel: Kérdés-felelet játékok dallami kiegészítés. Egyszerűbb, saját költésű, vagy népdalszerű dallam improvizációja. Belső hallás és zenei memória fejlesztése: Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal, hangzó és „néma” éneklés.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmusvariáció, 3/4 ütemmutató, osztinató, dudabasszus, orgonapont, zenei forma, nyitás és zárás, kérdés és felelet, zenei mondat, (forte, piano, crescendo, decrescendo), memória, „néma” éneklés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján a zenei notáció újabb elemeivel. A zene jelrendszerének olvasása kézjelről, betűkottáról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés-tudatosítás-gyakorlás/alkalmazás hármasságában. Ritmikai elemek, metrum: Ritmikai elemek: nyújtott és éles ritmus. Ütemmutató, ütemfajta: $\frac{3}{4}$. Dallami elemek: Belépő szolmizációs hangok: alsó ti, fá, és ti. A pentaton, pentachord, hexachord és a hétfokú hangsor dallamfordulatai. Hangközök: Tiszta hangközök: oktáv, kvint, kvart, prím	<i>Matematika:</i> halmazok, számsorok. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.
Kulcsfogalmak/fogalmak	A ritmusok neve és gyakorló neve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele, hármasság ütem, violinkulcs, <i>kereszt</i> és <i>b</i> mint előjegyzés.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: táncjal és/vagy szabad mozgás improvizációval (egyéni, párbani vagy csoportosan) - differenciált karakterű zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); a figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével; teljes zenei befogadás kiegészítve egy-egy zenei megfigyelésre koncentráló feladattal; zenei memória gyakorlatok.	<i>Magyar nyelv és irodalom, angol nyelv:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő. <i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése. <i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás,	
Zenei jelenségek megfigyeltetésével: hangfajták (szoprán, mezzo, alt) hangszínhallás fejlesztése; a hangszerek hangszíneinek megkülönböztetése és azonosítása a hangadás módja szerint; zenei együttesek (szimfonikus zenekar, fúvós együttes, vonózenekar, énekkar és zenekar együttes megszólalása, a zenei analízis képessége a következő fogalmak használatával: azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció és különbözőség, a forma mozgásos és vizuális ábrázolása, kérdés-felelet;	improvizáció, dramatizált előadás. <i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése. Kreativitás, manuális készség fejlesztése	

<p>differenciált karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése, ellentétpárok: szóló-tutti, dúr és moll jelleg, forte-piano, egyszólamú-többszólamú;</p> <p>a dallam és kíséret különbözőségeinek megfigyelése.</p> <p>Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészekről; – a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák); – népi játékhangszerek készítése: dobok, sípok, húros hangszerek. 	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Kórusfajta, zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, szóló-tutti, dúr és moll jelleg, forte-piano, egyszólamú-többszólamú, hangszercsaládok.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva:</p> <p>Természet ábrázolása a klasszikus zeneirodalomban.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző zenei karakterek, ellentétpárok. – Énekhang: a gyermekkórus hangszíne, nőikar és férfikar, vegyeskar. – Kapcsolódás a zeneelméleti ismeretekhez (pl. metrum, ritmus), zenei szemelvények az azonosság, különbözőség, hasonlóság és a variáció megtapasztalásához. <p>Zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A cselekmény és a zenei folyamatok összevetése. – A szereplők karakterének azonosítása, kifejezőeszközök felismerésével. <ul style="list-style-type: none"> – Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével a szereplő felismertetése. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció,</p> <p>dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.</p>	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Zenei téma, kíséret, kórusok típusai, zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a negyedik évfolyam végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók 25 dalt és/vagy 5 népzenei és/vagy 5 műzenei szemelvényt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon). – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. – A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). – Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. – A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják. – Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. – Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.
--	--

Ajánlott zenehallgatási anyag

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, meseopera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

- Benyomások zenéről: különböző zenei karakterek, azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció, vokális együttesek (a szólóhangtól a kórusig), hangszeres együttesek (szólóhangszertől a zenekarig), hangszeres virtuozitás.
- A tanult népdalok felvételei, népi hangszerek bemutatása felvételtől (kapcsolódjon gyakorlati zenéléshez), táncrend a népzeneben, idegen népek zenéje.
- Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104 – részletek, Bartók Béla: Magyar népdalok ,BB 80b, valamint válogatás Kodály Zoltán: Magyar népzene sorozatból).
- Zenés mese, meseopera, gyermekopera, daljáték (ajánlott: Benjamin Britten: A kis

kéményseprő [The Little Sweep], in: Csináljunk operát! [Let's Make an Opera] op. 45, Kodály Zoltán: Háry János) – DVD-felvételekről is.

Ajánlott művek különböző stíluskorszakokból válogatva:

- Régi magyar táncok (Kájoni és Vietoris kódex)
- Clément Jannequin: A madarak éneke (Les chant des oiseaux)
- Thomas Morley: Fyre, fyre
- Antonio Vivaldi: A négy évszak (Le Quattro Stagioni)
- Johann Sebastian Bach: Karácsonyi oratórium (Weihnachtoratorium), BWV 248,
- Johann Sebastian Bach: Mer hahn en neue Oberkeet (Parasztkantáta), BWV 212
- Leopold Mozart: G-dúr (Vadász) szimfónia
- Wolfgang Amadeus Mozart: A dúr szonáta, KV. 331. III. tétel Alla Turca
- Bedřich Smetana: Moldva (Vltava) in: Hazám (Má vlast)
- Johann Strauss: Kék Duna keringő, Radetzky-induló, Tere-fere polka
- Camille Saint-Saëns: Az állatok farsangja (Le carnaval des animaux)
- Dohnányi Ernő: Variációk egy gyermekdalra, op. 25
- Bartók: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104,
- Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok
- Bartók Béla: Egynemű karok

A 4. évfolyam törzsanyag dalai:

A hajnali harangszónak A jó lovas katonának

A juhásznak jól van dolga Á, bé, cé, dé

Csömödéri faluvégen

De szeretnék hajnalcsillag lenni Egy kis malac

Erdő mélyén Esik az eső

Hej, Jancsika, Jancsika

Hej, tulipán, tulipán Hej, Vargáné Himnusz

Jer, aranyszőrű kis barikám Kossuth Lajos táborában Kősziklán felfutó

Láttál-e már valaha Luca, Luca, kitty-kotty Nézd meg, lányom Nyílik az égablak

Ó, mely sok hal... Sárga csikó

Szánt a babám

Széles a Balaton vize

Szép szakmári lányok

Új a csizmám

INFORMATIKA

1–4. évfolyam

Az alsó tagozatos informatikai fejlesztés során törekedni kell a témához kapcsolódó fogalmak korosztálynak megfelelő használatára, az informatikai eszközök működésének bemutatására, megértésére és alkotó felhasználására. Az informatikai környezettel való ismerkedés előtt célszerű megbeszélni a használatra vonatkozó elvárásokat, szabályokat. *Az informatikai eszközök használata* témakör fejlesztési feladatainak megvalósítása során ösztönözni kell a tervszerű alkalmazást, fel kell hívni a figyelmet az interaktív beavatkozások hatásainak megfigyelésére és értelmezésére.

Az alkalmazói ismeretek témakör feldolgozása során a dokumentumszerkesztés eljárásainak megismerésére, grafikai programok használatára, egyszerű rajzok készítésére, módosítására, a tantárgyi tartalom jellemzőinek kiválasztását és rögzítését követően a tartalomnak megfelelő szöveges, rajzos dokumentumok egyéni vagy csoportos készítésére, a korosztálynak megfelelő feladat megoldásához szükséges alkalmazói környezet használatára kerül sor. A környezetünkben levő személyek, tárgyak jellemzőinek kiválasztását, rögzítését követően a tanulók értelmezik és csoportosítják az adatokat. Az információkezelés előkészítése érdekében közhasznú információforrásokat ismernek meg.

A problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör feldolgozása során a tanulók a tantárgyi tartalmakkal kapcsolatos, informatikai eszközökkel megoldható problémák megoldásában szereznek gyakorlatot. A problémamegoldás a hétköznapi tevékenységeket vagy egyéb folyamatokat különböző formában leíró algoritmusok értelmezésével, alkotásával, vizuális ábrázolásával fejleszthető.

A fejlesztés során cél, hogy a tanulók tanítói segítséggel olyan módszerekkel ismerkedjenek meg, amelyek különböző problémák megoldása során alkalmazhatók, legyenek képesek a probléma azonosítására és részekre bontására, a cél egyértelmű megfogalmazására, a feladat tervezésére, elvégzésére, ellenőrzésére.

Az infokommunikáció témakör feldolgozása során a tanulók a különböző kommunikációs formákat, azok funkcióit, hatásait ismerik meg. Napjainkban az információszerzés eszközei és a kommunikáció lehetőségei gyorsan változnak, ezért fontos, hogy a tanulók nyitottak legyenek a változásokra. A hatékony munkavégzés érdekében egyre nagyobb az igény a gyors és pontos információszerzésre, ennek érdekében egyre fontosabbá válik a korszerű eszközök megismerése és az eszközökkel megvalósítható funkciók hatékony alkalmazása. Az információszerzéssel és kommunikációval kapcsolatos műveletek körében a hagyományos eszközök mellett egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak az elektronikus eszközök. Az alkalmazott eljárások során többféle eszköz és módszer megismerését kell biztosítani.

Az információszerzés, a médiahasználat és a kommunikáció során egyre hangsúlyosabb szerepet tölt be a világháló, ezért az internet felhasználási lehetőségeinek megismerése, az alapvető szabályok betartása, a lehetséges veszélyek megismerése, az életkori sajátosságoknak megfelelő konkrét információforrások ismerete és irányított használata kiemelt fontosságú.

Az információs társadalom témakörben tanult ismeretek alkalmazása hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók tervszerűen, tudatosan alkalmazzák az információs társadalom eszközeit. Az informatikai eszközök használata közben a tanulók információkat keresnek, azokat egymással megosztják. Az információk kezelése közben fel kell hívni figyelmüket az adatok biztonságos kezelésére, fel kell készíteni őket a technikai vagy egyéb jellegű problémák kezelésére.

A tanulók a különböző céllal szerveződő közösségek tagjaiként hozzájárulnak a közösség építéséhez, az értékrend kialakításához. A közösségi munka során ösztönözni kell az önismeret fejlesztését, az

alkotó, kreatív tevékenységeket, tudatosítani kell, hogy minden tevékenységért személyes felelősséget kell vállalni.

Az elektronikus szolgáltatások terjedésével egyre fontosabb társadalmi igény, hogy a tanulók képessé váljanak az adott korosztály számára fejlesztett szolgáltatások használatára, ismerjenek meg olyan szempontokat, amelyekkel értékelhetik és megkülönböztethetik az eltérő minőségű és érdekeltségű szolgáltatásokat, eldönthetik, hogy melyik szolgáltatás fontos és előnyös számukra. Tudatosítani kell bennük, hogy törekedniük kell a túlzott mértékű eszközhasználat elkerülésére, az optimális használat kialakítására.

A *könyvtári informatika* témakörben a könyvekhez és egyéb információforrásokhoz való pozitív attitűd kialakítása meghatározó a tanulásmódszertan és a tanulási motiváció alapozása során. Fontos cél, hogy a tanulók az iskolai könyvtár rendszeres látogatásával tapasztalatokat és élményeket szerezzenek a könyvtárban végezhető szolgáltatásokhoz és tanuláshoz köthető tevékenységekről.

A könyvtárhasználóvá nevelés területén kiemelt jelentőségük van a meséknek, a játékos foglalkozásoknak, az alkotó tevékenységeknek. Ezek elsősorban a nyomtatott forrásokhoz kötődnek, de a széleskörű tapasztalatszerzés és a tanulók iskolán kívüli ismereteinek beépítése érdekében helyet kell kapniuk az elektronikus forrásoknak és más, nem hagyományos dokumentumtípusoknak is.

Céljaink:

Az informatika segítségével fejlődjenek és mélyüljenek a tanulók **alapvető képességei és készségei** (írás-, olvasási-, számolási-, beszéd-, mozgás-, logikai-, zenei-, rajz- és manuális készségek).

- Fejlődjön nyelvi- és képi **kommunikációs** készségük.
- Fejlődjön **mozgásos kifejezőkészségük**, mozgáskultúrájuk, térbeli tájékozódási képességük.
- Bontakozzék ki **kreativitásuk**, fantáziájuk.
- Sajátítsák el az **önművelés** informatikai módszerei, eszközei használatának készségét annak érdekében, hogy informatikai szemléletük mind jobban kiszélesedjen. Lássák az informatikai eszközök szerepét, fontosságát.
- Legyenek **nyitottak, érdeklődők** az új iránt, legyen szándékukban azt felhasználni, befogadni.
- Alakuljon ki **igényük** a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltésére.
- Mélyüljön tanulóinkban az a tudat, hogy az informatika az **alpműveltség** része. Legyen természetes számukra, hogy ismereteiket és feladataikat informatikai eszközökkel szerzik illetve oldják meg.
- Fejlődjön **algoritmizáló**, tervező készségük, problémamegoldó gondolkodásuk.
- Ismerjék meg a legelemibb számítástechnikai és informatikai **alpfogalmakat**.
- Az önálló ismeretszerzés érdekében játékosan sajátítsák el a **számítógép-kezelés** alapjait. Mozogjanak otthonosan számítógépes környezetben: tudják alapszinten kezelni azokat a **szoftvereket** és **programokat**, amelyekkel kapcsolatba kerülnek.
- Éljk meg az önálló számítástechnikai **produktum** létrehozásának élményét.
- Tudjanak társaikkal kooperálva, elgondolásaikat összehangolva **együttműködni**.
- Ismerjék és tartsák be a számítástechnikai eszközök biztonságos kezelésének **szabályait**, gyakorolják a fegyelmezett feladatmegoldást.

1.évfolyam

Éves óraszám: 9 óra

Tematikus egység	Óraszám
------------------	---------

1. Az informatikai eszközök használata	5 óra
2. Infokommunikáció	4 óra

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	1. AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA BEVEZETŐ SZAKASZ	Órakeret 5 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerkedés az informatikai környezettel. A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás, programok futtatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Ismerkedés az adott informatikai környezettel</i> Az informatika-terem használatának szabályai, a számítógép üzemeltetése, balesetvédelmi tudnivalók. Az informatikai eszközök használatára vonatkozó szabályok megismerése az iskolai környezetben. Alapvető informatikai eszközök használata. A számítógép fő részei, perifériái. Az informatikai eszközök egyes funkcióinak megismerése.		<i>Környezetismeret</i> <i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene, környezetismeret, idegen nyelv, vizuális kultúra</i>
<i>A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül</i> A számítógép (laptop, tablet) működésének bemutatása. A billentyűzet és az egér használata. Didaktikai célú játékok, multimédia oktatóprogramok használata.		<i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene, környezetismeret, idegen nyelv, vizuális kultúra: oktatóprogramok használata.</i>
<i>Alkalmazások kezelésének megismerése</i> A számítógép (laptop, tablet) kezelése tanári segítséggel. A jelek és a számítógép kapcsolata. Egy operációs rendszer grafikus felületének megismerése. Programok indítása, leállítása az adott környezetben.		<i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene, környezetismeret, idegen nyelv</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Informatikai környezet, operációs rendszer, interaktivitás, oktatóprogram.	

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	2. INFOKOMMUNIKÁCIÓ	Órakeret 4 óra
	2.1. Információkeresés, információközlési rendszerek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazása. Irányított információkeresés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazása</i> Információk keresése, pontos kérdések megfogalmazása.		<i>Magyar nyelv és irodalom: az információk keresése és kezelése.</i>
<i>Irányított információkeresés</i>		

Tájékozódás tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó, oktatási témájú oldalakon tanári segítséggel. Információközlő rendszerek bemutatása. Keresőrendszerek megfigyelése.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Keresőprogramok.

2.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Néhány infokommunikációs eszköz lehetőségeinek és kockázatainak megismerése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Az elterjedt infokommunikációs eszközök lehetőségeinek és kockázatainak megismerése</i> Az infokommunikációs eszközök lehetőségeinek megismerése. A kockázatok bemutatása. Információküldése és fogadása a digitális technika segítségével. A digitális kommunikáció eszközei, lehetőségei.	<i>Magyar nyelv és irodalom: gondolatértékelés alkalmazása.</i>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Mobil eszközök, kockázat.

2.3. Médiainformatika	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismerése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismerése</i> A digitális média lehetőségei, eszközei (közösségi portálok, interaktív média, e-könyv) A média korosztálynak szóló lehetőségeinek megismerése. Különbségek a valóságos és a virtuális világban. Elektronikus könyv használata.	<i>Vizuális kultúra: műalkotások megfigyelése, jellemzése, értelmezése, értékelése. Médiaszövegek közötti különbségek (pl. televíziós műsortípusok, animációs mesefilmek, sorozatok) felismerése saját médiaélmények felidézésén, megjelenítésén keresztül.</i> <i>Vizuális kultúra: a különböző médiumok (pl. könyv, televízió, rádió, internet, film, videojáték) megfigyelése, vizsgálata, összehasonlítása, megadott szempontok (pl. érzékszervekre gyakorolt hatás, eltérő felhasználás) alapján</i>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Virtuális világ, média, elektronikus könyv.

A fejlesztési feladatok és a tanulói tevékenységek évfolyamonkénti bontása:

1. osztály

- ismerkedés a számítógéppel, az egér és a billentyűzet kezelése
- program indítása, belépés, jelszó, kilépés
- a gördítősáv használata
- algoritmikus képszerkesztés
- karakterek helyének keresése
- szín- és eszközkészlet használata
- a kis- és nagybetűk felismerése számítógép segítségével
- a betűk összeolvasása számítógép segítségével
- hangok, betűk differenciálása számítógép segítségével
- magánhangzók, mássalhangzók gyakorlása számítógép segítségével
- szavak kirakása betűkből számítógép segítségével
- szóbeli szövegalkotás számítógép segítségével
- hiányos mondatok kiegészítése számítógép segítségével
- párosítások, válogatások adott szempontok alapján
- halmazok, mennyiségek összehasonlítása számítógép segítségével
- számlálás 10-ig, 20-ig számítógép segítségével
- számjegyek, műveleti jelek felismerése
- szabályjátékok számítógéppel
- számok bontása, műveletek 20-ig számítógép segítségével
- jelek, különböző jelkészletek megismerése
- tájékozódás térben, síkban, képernyőn
- formák algoritmusokra bontása, kirakása irányok meghatározásával
- rész – egész viszonya számítógép segítségével
- formák egymáshoz rendelése, kirakása számítógép segítségével
- képek alkotása különböző szempontok szerint
- pontok összekötéssel, képek színezése, finommotorika fejlesztése egérmozgás gyakorlásával
- ünnepekhez kapcsolódó képek tervezése számítógéppel

2. évfolyam

Éves óraszám: 18 óra

Tematikus egység	Óraszám
1. Az informatikai eszközök használata	3 óra
2. Alkalmazói ismeretek	4 óra
3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	4 óra
4. Infokommunikáció	3 óra

5. Az információs társadalom	4 óra
------------------------------	-------

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	1. AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA BEVEZETŐ SZAKASZ	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerkedés az informatikai környezettel. A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás, programok futtatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Ismerkedés az adott informatikai környezettel</i> Az informatika-terem használatának szabályai, a számítógép üzemeltetése, balesetvédelmi tudnivalók. számítógép fő részei, perifériái. számítógép működésének bemutatása. informatikai eszközök használatára vonatkozó szabályok megismerése az iskolai környezetben.		<i>Környezetismeret</i> <i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene,</i> A A Az <i>környezetismeret,</i> <i>idegen nyelv, vizuális kultúra</i>
<i>A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül</i> Egyszerű készségfejlesztő szoftverek megismerése, didaktikai célú játékok, multimédia oktatóprogramok használata.		<i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene,</i> <i>környezetismeret,</i> <i>idegen nyelv, vizuális kultúra:</i> oktatóprogramok használata.
<i>Alkalmazások kezelésének megismerése</i> Gyakorlás az ismert szoftverekkel, a felhasználói felület kezelése, a jelek/ikonok értelmezése, csoportosítása. A hálózati bejelentkezés gyakorlása.		<i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene,</i> <i>környezetismeret,</i> <i>idegen nyelv, vizuális kultúra:</i> oktató -és egyéb készségfejlesztő programok használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Informatikai környezet, operációs rendszer, interaktivitás, oktatóprogram.	

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	2. ALKALMAZÓI ISMERETEK	Órakeret 4 óra
	2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumok készítése. A rajzeszközök megfelelő használata. Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói környezet használata.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumok készítése</i> <i>A rajzeszközök megfelelő használata</i></p> <p>Képszerkesztő programok alkalmazása. Tantárgyakhoz kapcsolódó rajzok készítése, mentése segítségével. Rövid dokumentumok készítése. Tantárgyakhoz kapcsolódó szöveg begépelése, javítása. Meghívó, névjegy, képeslap, üdvözlő kártya, rajzos órarend készítése. A dokumentum mentése segítségével.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás, szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra; dráma és tánc:</i> mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, adaptációinak összehasonlítása</p>
<p><i>Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata</i></p> <p>Médialejátszó alkalmazása. Hangállományok lejátszása. Zenefelvétel és meghallgatás.</p>		<p><i>Ének-zene:</i> népdalok meghallgatása.</p>
<p><i>A feladat megoldásához szükséges alkalmazói környezet használata</i></p> <p>Tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok megoldása informatikai környezetben. Számítógépes multimédiás oktatójátékok, alkalmazások.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene, környezetismeret, idegen nyelv, vizuális kultúra:</i> oktatóprogramok és egyéb készségfejlesztő programok használata.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adat, információ, képszerkesztő program, animáció, médialejátszó.	

		2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés. Néhány közhasznú információforrás megismerése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
<p><i>A környezetünkben levő személyek, tárgyak jellemzőinek kiválasztása, rögzítése</i></p> <p>Személyekhez vagy más tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó adatok kiválasztása, rögzítése, értelmezése.</p>		<p><i>Vizuális kultúra:</i> a környezetünkben található jelek, jelzések összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából.</p>	

<i>Adatok csoportosítása, értelmezése</i>		<i>Vizuális kultúra: a környezetünkben található jelek, jelzések összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából.</i>
Személyekhez vagy más tantárgyi tartalmakhoz kötődő adatok gyűjtése, értelmezése, rögzítése, csoportosítása.		
<i>Néhány közhasznú információforrás megismerése</i>		
Közhasznú információforrások használata, az információ feldolgozása. Mindennapi adatbázisok bemutatása, megismerése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adat, információ, képszerkesztő program, animáció, médialejátszó.	

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	3. PROBLÉMAMEGOLDÁS INFORMATIKAI ESZKÖZÖKKEL ÉS MÓDSZEREKKEL	Órakeret 4 óra
	3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel. Az algoritmus hétköznapi fogalmának megismerése. Problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan. Ábra készítése technógrafikával.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel</i>		<i>Környezetismeret:</i> problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások.
Az információ kifejezése többféle formában. A mindennapi életben előforduló információs jelek, szimbólumok.		
<i>Az algoritmus hétköznapi fogalmának megismerése</i>		<i>Környezetismeret:</i> problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások.
Hétköznapi folyamatok leírása. Hétköznapi algoritmusok értelmezése, megfogalmazása.		
<i>Problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan</i>		<i>Környezetismeret:</i> problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások.
Hétköznapi problémák megoldása, a lépések egyértelmű sorrendjének megállapítása. Hétköznapi tevékenység felbontása utasításokra tanári segítséggel.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Információ, algoritmus, probléma, technógrafika.	

	3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása. Egy egyszerű, automata elvű fejlesztőrendszer használata.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása</i></p> <p>Hétköznapi algoritmusok felismerése, értelmezése. Egyszerű algoritmusok megfogalmazása. Algoritmusok eljátszása. Utasítások sorrendjének megváltoztatása és ezek következményei. Megoldási terv készítése</p>		<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése. <i>Dráma:</i> szituációs játékok <i>Matematika:</i> problémamegoldás, alpműveletek, becslés.</p>
<p><i>Egy egyszerű, automata elvű fejlesztőrendszer használata</i></p> <p>A fejlesztőrendszer alaputasításainak megismerése. Algoritmusok kipróbálása. Sorrend, részek kapcsolata.</p>		<p><i>Matematika</i></p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Algoritmus, utasítás.	

3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók által használt hétköznapi modellek vizsgálata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>A tanuló által a hétköznapi életben használt modell vizsgálata eltérő paraméterekkel</i></p> <p>Modellek vizsgálata. Változó paraméterek használata.</p>		<p><i>Környezetismeret:</i> magatartásformák, szabályok, viselkedési normák különböző élethelyzetekben.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Modell, paraméter.	

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	4. INFOKOMMUNIKÁCIÓ	Órakeret
	4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazása. Irányított információkeresés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazása</i></p> <p>Kérdésfeltevés. A kérdések pontosítása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az</p>

	információk keresése és kezelése.
<i>Irányított információkeresés</i>	
Tájékozódás tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó, oktatási témájú oldalakon tanári segítséggel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Keresőprogramok.

	4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Néhány infokommunikációs eszköz lehetőségeinek és kockázatainak megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Az elterjedt infokommunikációs eszközök lehetőségeinek és kockázatainak megismerése</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gondolattérkép alkalmazása.	
Az infokommunikációs eszközök lehetőségeinek megismerése. Információ küldése, fogadása. A kockázatok bemutatása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mobil eszközök, kockázat.	

	4.3. Médiainformatika	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismerése</i>	<i>Vizuális kultúra:</i> műalkotások megfigyelése, értelmezése, értékelése. Médiaszövegek közötti különbségek (pl. televíziós műsortípusok, animációs mesefilmek, sorozatok) felismerése saját médiaélmények felidézésén <i>Vizuális kultúra:</i> a különböző médiumok (pl. könyv, televízió, rádió, internet, film,	
A média korosztálynak szóló lehetőségeinek megismerése. Különbségek a valóságos és a virtuális világban. Elektronikus könyv használata.		

	videojáték) megfigyelése, vizsgálata, összehasonlítása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Virtuális világ, média, elektronikus könyv.

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	5. AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM	Órakeret 4 óra
	5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyi információk és a személyes adatok fogalmának megismerése. A netikett alapjainak megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>A személyi információk és a személyes adatok fogalmának megismerése</i>	<i>Erkölcstan:</i> az írott nyelvi kommunikációs viselkedés szabályai.	
Egyszerű hétköznapi példák a személyes és nem személyes adatokra. Személyes adataink fogalma. Internetes adatgyűjtés, kérdőívek, közösségi oldalak.		
<i>A netikett alapjainak megismerése</i>	<i>Erkölcstan:</i> emberi kapcsolatok, közösség, a helyes magatartás.	
Az internethasználat szabályai, illetmánya. Helyes viselkedés a kommunikáció során.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyes adat, nem személyes adat, netikett.	

	5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése</i>	<i>Erkölcstan:</i> emberi kapcsolatok, közösség, a helyes magatartás.	
Az életkori sajátosságoknak megfelelő internetes oldalak látogatása, tapasztalatszerzés. Digitális napló, e-ellenőrző. Vásárlás, megrendelés a neten.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elektronikus szolgáltatás.	

A fejlesztési feladatok és a tanulói tevékenységek évfolyamonkénti bontása:

2. osztály

- a számítógép be- és kikapcsolása
- a böngésző használata
- a finommozgás, a formaérzék, a megfigyelőkészség fejlesztése számítógép segítségével
- a szem-kéz koordináció fejlesztése számítógép segítségével
- irányok gyakorlása, a téri orientáció fejlesztése: alatta, felette, mellette, jobbra, balra használata
- rész-egész fogalma, részekből egész szintetizálása számítógép segítségével
- elválasztás, szótagolás számítógép segítségével
- ünnepi képek, üdvözlőszövegek szerkesztése számítógép segítségével
- „másképp ejtjük, másképp írjuk” gyakorlása számítógép segítségével
- a mondatfajták gyakorlása számítógép segítségével
- szövegalkotás élmények, képvázlat alapján
- daloskönyv készítése dalszöveggel számítógéppel
- hiányos mondatok kiegészítése számítógép segítségével
- mondatok sorba rendezése számítógép segítségével
- a fogalmi gondolkodás, számolási készség fejlesztése: műveletek 20-as, 100-as számkörben
- római számok gyakorlása számítógéppel
- sorrendiség (zárójel használata)
- összehasonlítások: azonosság, különbözőség észrevétele számítógép segítségével
- élmény alapján képkészítés számítógéppel
- illusztráció készítése számítógéppel szócikkhez, képhez, meséhez
- ünnepi üdvözlőlapok készítése számítógéppel

3.évfolyam

Éves óraszám: 18 óra

Tematikus egység	Óraszám
1. Az informatikai eszközök használata	3 óra
2. Alkalmazói ismeretek	4 óra
3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	5 óra
4. Infokommunikáció	3 óra
5. Az információs társadalom	3 óra

TEMATIKAI EGYSÉG/	1. AZ INFORMATIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA BEVEZETŐ SZAKASZ	Órakeret 3 óra
--------------------------	--	--------------------------

FEJLESZTÉSI CÉL		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerkedés az informatikai környezettel. A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás, programok futtatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Ismerkedés az adott informatikai környezettel</i> Az informatika-terem használatának szabályai, a számítógép üzemeltetése, balesetvédelmi tudnivalók. számítógép fő részei, perifériái. számítógép működésének bemutatása. informatikai eszközök használatára vonatkozó szabályok megismerése az iskolai környezetben.	<i>Környezetismeret</i> <i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene,</i> A A Az <i>környezetismeret,</i> <i>idegen nyelv, vizuális kultúra</i>	
<i>A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül</i> Egyszerű készségfejlesztő szoftverek megismerése, didaktikai célú játékok, multimédia oktatóprogramok használata.	<i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene,</i> <i>környezetismeret,</i> <i>idegen nyelv, vizuális kultúra:</i> oktatóprogramok használata.	
<i>Alkalmazások kezelésének megismerése</i> Gyakorlás az ismert szoftverekkel, a felhasználói felület kezelése, a jelek/ikonok értelmezése, csoportosítása. A hálózati bejelentkezés gyakorlása.	<i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene,</i> <i>környezetismeret,</i> <i>idegen nyelv, vizuális kultúra: oktató -és egyéb készségfejlesztő programok használata.</i>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Informatikai környezet, operációs rendszer, interaktivitás, oktatóprogram.	

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	2. ALKALMAZÓI ISMERETEK	Órakeret 4 óra
	2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumok készítése. A rajzeszközök megfelelő használata. Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói környezet használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumok készítése</i> <i>A rajzeszközök megfelelő használata</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás,</i>	

<p>Képszerkesztő programok alkalmazása. Tantárgyakhoz kapcsolódó rajzok készítése, mentése segítségével. Rövid dokumentumok készítése. Tantárgyakhoz kapcsolódó szöveg begépelése, javítása. Meghívó, névjegy, képeslap, üdvözlő kártya, rajzos órarend készítése. A dokumentum mentése segítségével.</p>	<p>szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra; dráma és tánc: mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, adaptációinak összehasonlítása</i></p>
<p><i>Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata</i></p> <p>Médialejátszó alkalmazása. Hangállományok lejátszása. Zenefelvétel és meghallgatás.</p>	<p><i>Ének-zene: népdalok meghallgatása.</i></p>
<p><i>A feladat megoldásához szükséges alkalmazói környezet használata</i></p> <p>Tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok megoldása informatikai környezetben. Számítógépes multimédiás oktatójátékok, alkalmazások.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene, környezetismeret, idegen nyelv, vizuális kultúra: oktatóprogramok és egyéb készségfejlesztő programok használata.</i></p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adat, információ, képszerkesztő program, animáció, médialejátszó.

	2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés. Néhány közhasznú információforrás megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>A környezetünkben levő személyek, tárgyak jellemzőinek kiválasztása, rögzítése</i></p> <p>Személyekhez vagy más tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó adatok kiválasztása, rögzítése, értelmezése.</p>	<p><i>Vizuális kultúra: a környezetünkben található jelek, jelzések összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából.</i></p>	
<i>Adatok csoportosítása, értelmezése</i>	<i>Vizuális kultúra: a környezetünkben</i>	

Személyekhez vagy más tantárgyi tartalmakhoz kötődő adatok gyűjtése, értelmezése, rögzítése, csoportosítása.	található jelek, jelzések összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából.
<i>Néhány közhasznú információforrás megismerése</i>	
Közhasznú információforrások használata, az információ feldolgozása. Mindennapi adatbázisok bemutatása, megismerése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adat, információ, képszerkesztő program, animáció, médialejátszó.

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	3. PROBLÉMAMEGOLDÁS INFORMATIKAI ESZKÖZÖKKEL ÉS MÓDSZEREKKEL	Órakeret 5 óra
	3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel. Az algoritmus hétköznapi fogalmának megismerése. Problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan. Ábra készítése technógrafikával.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel</i>		<i>Környezetismeret:</i> problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások.
Az információ kifejezése többféle formában. A mindennapi életben előforduló információs jelek, szimbólumok.		
<i>Az algoritmus hétköznapi fogalmának megismerése</i>		<i>Környezetismeret:</i> problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások.
Hétköznapi folyamatok leírása. Hétköznapi algoritmusok értelmezése, megfogalmazása.		
<i>Problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan</i>		<i>Környezetismeret:</i> problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások.
Hétköznapi problémák megoldása, a lépések egyértelmű sorrendjének megállapítása. Hétköznapi tevékenység felbontása utasításokra tanári segítséggel.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Információ, algoritmus, probléma, technógrafika.	

	3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása. Egy egyszerű, automata elvű fejlesztőrendszer használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<i>Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása</i>		<i>Technika, életvitel és gyakorlat: egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése. Dráma: szituációs játékok Matematika: problémamegoldás, alapműveletek, becslés.</i>
Hétköznapi algoritmusok felismerése, értelmezése. Egyszerű algoritmusok megfogalmazása. Algoritmusok eljátszása. Utasítások sorrendjének megváltoztatása és ezek következményei. Megoldási terv készítése		
<i>Egy egyszerű, automata elvű fejlesztőrendszer használata</i>		
A fejlesztőrendszer alaputasításainak megismerése. Algoritmusok kipróbálása. Sorrend, részek kapcsolata.		<i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Algoritmus, utasítás.	

3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók által használt hétköznapi modellek vizsgálata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>A tanuló által a hétköznapiokban használt modell vizsgálata eltérő paraméterekkel</i>	<i>Környezetismeret: magatartásformák, szabályok, viselkedési normák különböző élethelyzetekben.</i>	
Modellek vizsgálata. Változó paraméterek használata.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Modell, paraméter.	

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	4. INFOKOMMUNIKÁCIÓ	Órakeret 3 óra
	4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazása. Irányított információkeresés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazása</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom: az információk keresése és kezelése.</i>	
Kérdésfeltevés. A kérdések pontosítása.		

<i>Irányított információkeresés</i>	
Tájékozódás tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó, oktatási témájú oldalakon tanári segítséggel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Keresőprogramok.

	4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Néhány infokommunikációs eszköz lehetőségeinek és kockázatainak megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Az elterjedt infokommunikációs eszközök lehetőségeinek és kockázatainak megismerése</i> Az infokommunikációs eszközök lehetőségeinek megismerése. Információ küldése, fogadása. A kockázatok bemutatása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gondolattérkép alkalmazása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mobil eszközök, kockázat.	

	4.3. Médiainformatika	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismerése</i> A média korosztálynak szóló lehetőségeinek megismerése. Különbségek a valóságos és a virtuális világban. Elektronikus könyv használata.	<i>Vizuális kultúra:</i> műalkotások megfigyelése, értelmezése, értékelése. Médiaszövegek közötti különbségek (pl. televíziós műsortípusok, animációs mesefilmek, sorozatok) felismerése saját médiaélmények felidézésén <i>Vizuális kultúra:</i> a különböző médiumok (pl. könyv, televízió, rádió, internet, film, videojáték) megfigyelése,	

	vizsgálata, összehasonlítása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Virtuális világ, média, elektronikus könyv.

TEMATIKAI EGYSÉG/ FEJLESZTÉSI CÉL	5. AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM	Órakeret 3 óra
	5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyi információk és a személyes adatok fogalmának megismerése. A netikett alapjainak megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>A személyi információk és a személyes adatok fogalmának megismerése</i> Egyszerű hétköznapi példák a személyes és nem személyes adatokra. Személyes adataink fogalma. Internetes adatgyűjtés, kérdőívek, közösségi oldalak.		<i>Erkölcstan:</i> az írott nyelvi kommunikációs viselkedés szabályai.
<i>A netikett alapjainak megismerése</i> Az internethasználat szabályai, illemtana. Helyes viselkedés a kommunikáció során.		<i>Erkölcstan:</i> emberi kapcsolatok, közösség, a helyes magatartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyes adat, nem személyes adat, netikett.	

	5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése</i> Az életkori sajátosságoknak megfelelő internetes oldalak látogatása, tapasztalatszerzés. Digitális napló, e-ellenőrző. Vásárlás, megrendelés a neten.		<i>Erkölcstan:</i> emberi kapcsolatok, közösség, a helyes magatartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elektronikus szolgáltatás.	

A fejlesztési feladatok és a tanulói tevékenységek évfolyamonkénti bontása:

3. osztály

- a böngésző használata
- a finommozgás, a formaérzék, a megfigyelőkészség fejlesztése
- a szem-kéz koordináció fejlesztése

- irányok gyakorlása, a téri orientáció fejlesztése
- részekből egész szintetizálása számítógép segítségével
- meghívó szerkesztése számítógép segítségével
- helyesírás gyakorlása számítógép segítségével
- szövegalkotás élmények, képvázlat alapján
- hiányos mondatok kiegészítése számítógép segítségével
- mondatok sorba rendezése számítógép segítségével
- a fogalmi gondolkodás, számolási készség fejlesztése az 1000-es számkörben
- sorrendiség (zárójel használata)
- összehasonlítások: azonosság, különbözőség észrevétele számítógép segítségével
- élmény alapján képkészítés számítógéppel
- illusztráció készítése számítógéppel szócikkhez, képhez, meséhez

4. évfolyam

Éves óraszám: 18 óra

Tematikus egység	Óraszám
1. Az informatikai eszközök használata	2 óra
2. Alkalmazói ismeretek	4 óra
3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	5 óra
4. Infokommunikáció	4 óra
5. Az információs társadalom	3 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Az informatikai eszközök használata	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerkedés az informatikai környezettel. A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás, programok futtatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Ismerkedés az adott informatikai környezettel</i> A számítógép működésének bemutatása. Az informatikai eszközök használatára vonatkozó szabályok megismerése az iskolai környezetben. Alapvető informatikai eszközök használata. Az informatikai eszközök egyes funkcióinak megismerése.	<i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene, környezetismeret, idegen nyelv, vizuális kultúra:</i> oktatóprogramok és egyéb készségfejlesztő programok használata.	

<p><i>A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás ismert programokon keresztül</i> Oktatóprogramok futtatása. Az interaktív kapcsolattartás eszközei a számítógép segítségével.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene, környezetismeret, idegen nyelv, vizuális kultúra:</i> oktatóprogramok és egyéb készségfejlesztő programok használata.</p>
<p><i>Alkalmazások kezelésének megismerése</i> A számítógép kezelése tanári segítséggel. Egy operációs rendszer grafikus felületének megismerése. Programok indítása, leállítása az adott környezetben. Készségfejlesztő számítógépes szoftverek használata.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene, környezetismeret, idegen nyelv, vizuális kultúra:</i> oktatóprogramok és egyéb készségfejlesztő programok használata.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Informatikai környezet, operációs rendszer, interaktivitás, oktatóprogram.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 4 óra
	2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumok készítése. A rajzeszközök megfelelő használata. Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói környezet használata.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumok készítése</i> <i>A rajzeszközök megfelelő használata</i> Képszerkesztő programok alkalmazása. Tantárgyakhoz kapcsolódó rajzok készítése, mentése segítséggel. Rövid dokumentumok készítése. Tantárgyakhoz kapcsolódó szöveg begépelése, javítása. Meghívó, névjegy, képeslap, üdvözlő kártya, rajzos órarend készítése. A dokumentum mentése és nyomtatása segítséggel.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás, szaknyelv használata, beszédkultúra, kommunikáció. <i>Vizuális kultúra; dráma és tánc:</i> mesék, gyermekirodalmi alkotások és azok animációs, filmes adaptációinak összehasonlítása, feldolgozása.</p>	

Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata Médialejátszó alkalmazása. Hangállományok lejátszása. Animációk megtekintése, készítése.	Ének-zene: népdalok meghallgatása.
A feladat megoldásához szükséges alkalmazói környezet használata Tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok megoldása informatikai környezetben. Számítógépes multimédiás oktatójátékok, alkalmazások.	Magyar nyelv és irodalom, matematika, ének-zene, környezetismeret, idegen nyelv, vizuális kultúra: oktatóprogramok és egyéb készségfejlesztő programok használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adat, információ, képszerkesztő program, animáció, médialejátszó.

	2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés. Néhány közhasznú információforrás megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>A környezetünkben levő személyek, tárgyak jellemzőinek kiválasztása, rögzítése</i> Személyekhez vagy más tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó adatok kiválasztása, rögzítése.	<i>Vizuális kultúra:</i> a környezetünkben található jelek, jelzések összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából.	
<i>Adatok csoportosítása, értelmezése</i> Személyekhez vagy más tantárgyi tartalmakhoz kötődő adatok gyűjtése, értelmezése, rögzítése, csoportosítása.	<i>Vizuális kultúra:</i> a környezetünkben található jelek, jelzések összegyűjtése játékos feladatok létrehozásának céljából.	
<i>Néhány közhasznú információforrás megismerése</i> Közhasznú információforrások használata, az információ feldolgozása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adat, információ, képszerkesztő program, animáció, médialejátszó.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 5 óra
	3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel. Az algoritmus hétköznapi fogalmának megismerése. Problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan. Ábra készítése technőcgrafikával.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel</i> Az információ kifejezése többféle formában.	<i>Környezetismeret:</i> problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások.
<i>Az algoritmus hétköznapi fogalmának megismerése</i> Hétköznapi folyamatok leírása. Hétköznapi algoritmusok értelmezése, megfogalmazása.	<i>Környezetismeret:</i> problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások.
<i>Problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan</i> Hétköznapi problémák megoldása, a lépések egyértelmű sorrendjének megállapítása. Hétköznapi tevékenység felbontása utasításokra tanári segítséggel.	<i>Környezetismeret:</i> problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások.
<i>Ábra készítése technőcgrafikával</i> Technőcgrafikai fogalmak. Egyszerű alakzatok rajzolása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Információ, algoritmus, probléma, technőcgrafika.

	3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása. Egy egyszerű, automata elvű fejlesztőrendszer használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása</i> Hétköznapi algoritmusok felismerése, értelmezése. Egyszerű algoritmusok megfogalmazása. Algoritmusok eljátszása. Utasítások sorrendjének megváltoztatása és ezek következményei.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egészséges és helyes szabadidős tevékenységek felsorolása, ismertetése, megbeszélése. <i>Matematika:</i> problémamegoldás, számok, alapműveletek, becslés.	
<i>Egy egyszerű, automata elvű fejlesztőrendszer használata</i> A fejlesztőrendszer alaputasításainak megismerése. Algoritmusok értelmezése, készítése.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Algoritmus, utasítás.
--------------------------------	-----------------------

	3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók által használt hétköznapi modellek vizsgálata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>A tanuló által a hétköznapiokban használt modell vizsgálata eltérő paraméterekkel</i> Modellek vizsgálata. Változó paraméterek használata.		<i>Környezetismeret:</i> magatartásformák, szabályok, viselkedési normák különböző élethelyzetekben.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Modell, paraméter.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Infokommunikáció	Órakeret 4 óra
	4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazása. Irányított információkeresés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazása</i> Kérdésfeltevés. A kérdések pontosítása.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az információk keresése és kezelése.
<i>Irányított információkeresés</i> Tájékozódás tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó, oktatási témájú oldalakon tanári segítséggel.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Keresőprogramok.	

	4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Néhány infokommunikációs eszköz lehetőségeinek és kockázatainak megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Az elterjedt infokommunikációs eszközök lehetőségeinek és kockázatainak megismerése</i> Az infokommunikációs eszközök lehetőségeinek megismerése. Információ küldése, fogadása. A kockázatok bemutatása.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gondolattérkép alkalmazása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mobil eszközök, kockázat.
--------------------------------	---------------------------

4.3. Médiainformatika	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismerése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Az informatikai eszközöket alkalmazó média egyes lehetőségeinek megismerése</i></p> <p>A média korosztálynak szóló lehetőségeinek megismerése. Különbségek a valóságos és a virtuális világban. Elektronikus könyv használata.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> műalkotások megfigyelése, jellemzése, értelmezése, értékelése. Médiaszövegek közötti különbségek (pl. televíziós műsortípusok, animációs mesefilmek, sorozatok) felismerése saját médiaélmények felidézésén, megjelenítésén (pl. szerepjáték) és közvetlen példákon keresztül.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a különböző médiumok (pl. könyv, televízió, rádió, internet, film, videojáték) megfigyelése, vizsgálata, összehasonlítása, megadott szempontok (pl. érzékszervekre gyakorolt hatás, eltérő jelhasználat) alapján közvetlen tapasztalat és saját médiaélmények felidézésének segítségével.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Virtuális világ, média, elektronikus könyv.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Az információs társadalom	Órakeret 3 óra
	5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyi információk és a személyes adatok fogalmának megismerése. A netikett alapjainak megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>A személyi információk és a személyes adatok fogalmának megismerése</i> Egyszerű hétköznapi példák a személyes és nem személyes adatokra.		<i>Erkölcstan:</i> az írott nyelvi kommunikációs viselkedés szabályai.
<i>A netikett alapjainak megismerése</i> Az informatikai eszközök használata során betartandó alapvető szabályok ismerete.		<i>Erkölcstan:</i> emberi kapcsolatok, közösség, a helyes magatartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyes adat, nem személyes adat, netikett.	

	5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>A gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése</i> Az életkori sajátosságoknak megfelelő internetes oldalak látogatása, tapasztalatszerzés.		<i>Erkölcstan:</i> emberi kapcsolatok, közösség, a helyes magatartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elektronikus szolgáltatás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Könyvtári informatika	Órakeret 0 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Eligazodás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. A könyvtárak alapszolgáltatásainak ismerete, a használat szabályainak betartása. Elterjedt dokumentumtípusok, elektronikus források formái, tartalmi jellemzőinek megismerése, megkülönböztetése, használatuk alapjai. A források azonosító adatainak megállapítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Eligazodás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében</i> Könyvek keresése a szabadpolcon szerző, cím, téma szerint.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> alapismeretek a könyvtár tereiről és állományrészeiről.
<i>A könyvtárak alapszolgáltatásainak ismerete, a használat szabályainak betartása</i> A könyvtárban elvárt viselkedési szabályok megismerése, betartása.		

A kölcsönzési folyamat megismerése.	
<p><i>Elterjedt dokumentumtípusok, elektronikus források formái, tartalmi jellemzőinek megismerése, megkülönböztetése, használatuk alapjai</i></p> <p>Dokumentumtípusok megkülönböztetése.</p> <p>Szépirodalmi és ismeretterjesztő művek felismerése.</p> <p>Információforrások formái és tartalmi jellemzőinek megismerése.</p> <p>Információforrások használata.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a könyvek tartalmi csoportjai: szépirodalmi művek, ismeretterjesztő irodalom, kézikönyvek, elektronikus információhordozók.</p>
<p><i>A források azonosító adatainak megállapítása.</i></p> <p>Az egyes információforrások azonosító adatainak megkeresése.</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> szellemi termékek az emberiség szolgálatában. A tudás hatalma. A világ megismerése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Könyvtár, könyvtári szolgáltatás, szépirodalom, ismeretterjesztő mű, szabadpolc, kölcsönzés, dokumentumtípus.

<p>A fejlesztés várt eredményei a negyedik évfolyam végén</p>	<p><i>A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére ismerje a számítógép működését;</i></p> <p><i>ismerje a számítógép használatára vonatkozó szabályokat;</i></p> <p><i>tudja használni az alapvető informatikai eszközöket;</i></p> <p><i>legyen képes interaktív kapcsolatot tartani a számítógép segítségével;</i></p> <p><i>tudjon készségfejlesztő számítógépes szoftvereket használni.</i></p> <p><i>A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére tudjon készíteni egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumokat;</i></p> <p><i>legyen képes a rajzeszközök megfelelő használatára;</i></p> <p><i>tudjon rövid dokumentumokat készíteni tanári segítséggel;</i></p> <p><i>legyen képes animációk megtekintésére;</i></p> <p><i>legyen képes a médialejátszó alkalmazására;</i></p> <p><i>legyen képes a személyekhez vagy más tantárgyi tartalmakhoz kapcsolódó adatok kiválasztására, rögzítésére;</i></p> <p><i>legyen képes közhasznú információforrások használatára.</i></p> <p><i>A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére legyen képes információt kifejezni beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel;</i></p> <p><i>ismerje az algoritmus hétköznapi fogalmát;</i></p> <p><i>legyen képes problémák megoldására tanári segítséggel;</i></p> <p><i>tudjon technógrafikával ábrákat készíteni.</i></p> <p><i>A tanuló az infokommunikáció témakör végére legyen képes egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazására;</i></p>
--	---

<p>legyen képes irányított módon információt keresni; ismerje néhány infokommunikációs eszköz lehetőségeit és kockázatait.</p> <p><i>A tanuló az információs társadalom témakör végére</i> ismerje a személyi információk és a személyes adatok fogalmát; ismerje a netikett alapjait; ismerje a gyerekeknek szóló legelterjedtebb elektronikus szolgáltatásokat.</p> <p><i>A tanuló a könyvtári informatika témakör végére</i> legyen képes eligazodni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében; ismerje a könyvtárak alapszolgáltatásait; ismerje az elterjedt dokumentumtípusokat; legyen képes a források azonosító adatainak megállapítására.</p>

Néptánc tantárgy helyi tanterve

(1 – 2. évfolyam)

Intézményünkben a **2018/2019-es tanévtől kezdődően**, az 1. és 2. évfolyamokon, a testnevelés és sport tantárgy heti 5 óraszámából kettőt **néptánc** oktatással váltottunk ki.

TÁNC ÉS MOZGÁS

A tánc tanítása komplex művészetpedagógiai tevékenység, amely által a tanuló sajátos kifejezőeszköz birtokába jut, kiegészítve a nyelvi, a zenei és a vizuális kifejezőeszközök tárával. A tánc a mozgást a művészetek oldaláról ismerteti meg a tanulóval, értékesen kiegészítve a testnevelés órákon történő mozgásfejlesztést. A tánc tanítása a testnevelés órák keretében is történhet, megfelelő képesítésű pedagógus vezetésével.

A tánc és a zene elválaszthatatlan kapcsolatából adódóan a tánc tanítása különleges zenei élményt is nyújt: a tanuló a mozgás által egész testében érzékeli a kísérő zenét, a zene aktív befogadjává válik. A néptánc tanítása során a tanuló számos olyan népdalt ismer meg, amely kiegészíti az ének-zene órán tanult dalok tárával, mozgással összhangban énekel, a hangszeres dallamokat is közelebb érzi magához a táncolás által, a népzene így eredeti funkciójában éli át. Az ének-zene órán is alkalom nyílik arra, hogy az éneklést vagy zenehallgatást mozgással kapcsolják össze megfelelő képesítésű pedagógus vezetésével.

A néptánc tanítása hatékonyan járul hozzá a magyarságtudat erősítéséhez, ugyanakkor közvetlen tapasztalat és élmény által teszi fogékonyá a tanulót a szomszéd – esetleg távolabbi – népek hagyományai, kultúrája iránt. Néptánc és népzene hagyományunk egy évezred európai műveltségének lenyomatát őrzi, ezért megismerése nemcsak a Kárpát-medencében élő más népek kultúrája iránt teszi fogékonyá a tanulót, hanem európai művelődéstörténeti összefüggések megértéséhez is hozzásegíti. A nemzetiségi iskolákban a néptánc tanítás az identitás őrzésének egyik alapvető eszköze lehet.

A tánc tanítása fejleszti a ritmusérzéklet, a térérzéklet, a testtartást és a mozgáskoordinációt, amely a mindennapi élet számos területén fontos a tanuló számára. Hozzájárul az egészség megőrzéséhez, fejleszti a társas kapcsolatok iránti érzéklet: együttműködésre, alkalmazkodásra, a másik nem, a másik személy, a másik csoport elfogadására és megbecsülésére ösztönöz.

Az iskolai tánc tanulás bekapcsolódási lehetőséget biztosít a tanuló számára a táncos kulturális életbe: a tánc- és mozgásművészet értő befogadjává, a táncos szórakozás (táncházak, táncos szórakozóhelyek) aktív részesévé formálja.

A kerettanterv nem említi konkrét táncokat, hiszen a tanmenetbe bekerülő táncok, táncstílusok kiválasztása a tanár feladata az iskola és az osztály/csoport adta lehetőségek gondos mérlegelése után. Azt az elvet azonban rögzíti, hogy a tánc tanításának elsődleges célja a táncolás, az éneklés és a játék örömeinek, közösségformáló erejének megélése, képességfejlesztő hatásainak kiaknázása. Az esetleges produkció létrehozása csak jóval ezek után következő szempont lehet. Azt az elvet is rögzíti, hogy a tanuló lehetőség szerint saját szűkebb hazájának néphagyományából kiindulva ismerkedjen a tánc és mozgás világával, fokozatosan bővítve a megismert stílusok körét.

A kerettantervben szereplő tematikai egységek nem időben követik egymást. Az órák anyaga általában több tematikai egység, amelyeket a tanár belátása szerint arányosan oszt el az adott időkeretben, vagy akár többet is alkalmaz párhuzamosan. Ezért nem történik utalás az egyes tematikai egységekhez ajánlott óraszámra. A kerettanterv anyagát heti egy – az öt mozgásos óra egyike – órára terveztük.

A tánc tanításának tárgyi feltétele a megfelelő méretű, megfelelően rugalmas padlózatú, jól szellőztethető terem, valamint a megfelelő hangminőségű és teljesítményű zenelejátszó berendezés. A tánc és mozgás tanításának sajátossága, hogy az egyes tematikai egységek és fejlesztési célok gyakorlatilag a teljes 12 évfolyamon keresztül húzódnak, fokozatosan elmélyítve, pontosítva, finomítva az újra és újra visszatérő témákat. Ezért elkerülhetetlenek látszottak a gyakori ismétlések. Az ismétlődő keretek változatos, egymásra épülő tartalommal való kitöltése a pedagógus feladata a helyi adottságok mérlegelése alapján.

1–2. évfolyam

A tánc tanítása mint művészetpedagógiai tevékenység széleskörűen fejleszti a tanuló *esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét*, nemcsak a mozgásművészet, hanem a zene- és színházművészet területén is, melyeknek így értő befogadjává, igényes közönségévé válhat. A művészi mozgással való ismerkedés más területeken is erősíti a tanuló megnyilvánulásainak magabiztosságát.

A táncolás javítja a testtartást, az állóképességet, fejleszti a mozgáskoordinációt, stresszoldó és örömet adó tevékenység, ezzel fontos eszközévé válik a *testi és lelki egészségre nevelésnek*.

A tánc és a mozgás segíti a tanulót, hogy önmagát helyesen érzékelje, helyezze el térben és időben vagy éppen társaihoz képest, a csoportos vagy páros táncolás élménye pedig a társakhoz, a másik nemhez való viszony fejlődését szolgálja. Az improvizáció gyakorlása már kezdeti szinten is fejleszti a tanuló kifejezőképességét, problémamegoldó képességét, növeli önbizalmát. A tánc és mozgás tanítása ezért fontos a *szociális kompetencia, az önismeret és társas kultúra fejlesztése* szempontjából. A tánc és a hagyományos népi játékok olyan közösségi élményeket nyújtanak a tanulónak, amelyek segítik a kapcsolati rendszerekben adódó szerep megértését, a kooperáció fejlesztését, a szabályok elfogadását, ezzel szolgálják az *állampolgárságra és demokráciára nevelést*.

A helyi kis közösségek, az egyes földrajzi tájak, népcsoportok tánc- és zenei hagyományainak megismerése élményszerűen erősíti a *szülőföldhöz, hazához való kötődést*, szolgálja a *hazafias nevelést*.

A tánc tanítása ráirányítja a tanulók figyelmét az IKT-eszközökön elérhető értékes, művészi tartalmakra, erősítve ezzel a *médiatudatosságra nevelést*.

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	Heti óraszám	Éves óraszám	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
1.	2	72	65	7
2.	2	72	65	7

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mozgásanyanyelv megalapozása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Az óvodában tanult népi játékok, a hozzájuk kapcsolódó dalok, alapvető mozdulattípusok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közös tánc, mozgás, a zene, a közös éneklés és játék örömeinek komplex élményén keresztül ismerkedés a tanuló szűkebb hazája néptánc-, népzene- és népijáték-hagyományaival. A kis közösséghez	

	(osztály, csoport), a nagyobb közösséghez (település, nemzetiség), illetve a nemzethez tartozás tudatának erősítése. Alapvető táncos készségek elsajátítása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A tanár által mutatott elemi mozdulatok, motívumok társakkal együtt szimultán követése, majd önálló ismétlése. Tánc típusonként több, a tanuló életkorának megfelelően kiválasztott motívum megismerése, egyszerűbb motívumkapcsolások. A tanár és párja által mutatott mozdulatok, motívumok szimultán követése párjával együtt. Kísérletezés az önálló és páros improvizáció alapjaival. A tanult táncok nevének rögzítése.	<i>Ének-zene:</i> népzenei anyag, népi gyermekjátékok. <i>Környezetismeret:</i> néprajzi tájegységek, a népi kultúra értékei, népszokások. <i>Testnevelés és sport:</i> helyes testtartás, mozgáskultúra, mozgásműveltség.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Kör, sor, pár, kapu, lépés (motívum), rögtönzés (improvizáció).

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Ritmusérzék fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Az óvodából ismert metrumra lépés, tapsolás, negyed és nyolcad érték érzékelése, tapsolása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A ritmusérzék fejlesztése a tánc, ének és a kísérő zene metrikai-ritmikai egységbe rendezésének érdekében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Egyenletes járás, dobogás, tapsolás, az ütemhangsúly érzékeltetése kísérő zenére, saját énekére vagy belső lüktetésre. A tanár által mutatott egy-két ütem terjedelmű ritmusképletek reprodukálása társakkal vagy egyénileg. Negyed és nyolcad értékek, negyed szünetek érzékelése, reprodukálása. Részvétel a ritmusgyakorlatokban egész testtel. A tempó és a dinamika változásának követése.	<i>Ének-zene:</i> ritmushangszerek, ritmikai többszólamúság, dallam- és ritmusosztinató, koordinációs gyakorlatok. <i>Dráma és tánc:</i> látható, hallható, érzékelhető ritmusok.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Tempó, hangsúly, „tá”, „ti” (negyed, nyolcad).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tánchoz kapcsolódó ének-zenei ismeretek	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Az óvodában tanult dalok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zene és tánc egységének érzékeltetése, az énekhang javítása, a zenei hallás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A tanult táncokhoz kapcsolódó zene felismerése, a táncokhoz kapcsolódó dalok éneklése, társakkal együtt a tanár vezetésével, majd anélkül, esetleg önálló éneklése.</p> <p>A kísérő zenét játszó hangszerek/hangszeregyüttesek megismerése, a hangszerek nevének és a tanult táncok nevének rögzítése. Lehetőség szerint találkozás élő zenével.</p> <p>A különböző típusú táncok kísérőzenéje tempójának érzékelése.</p>		<p><i>Ének-zene:</i> hallás utáni daltanulás, zenehallgatás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dal, versszak, tempó.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Eligazodás a térben	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Az óvodában gyakorolt egyszerű mozdulatok, térformák.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló testtudatának, testtartásának fejlesztése, az adott térhez és társaihoz való térbeli viszonyulásának érzékeltetése, tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Tánc közben is ügyelés a helyes testtartásra, a test mozdulatok közben változó határainak érzékelése.</p> <p>Párjához, társaihoz való térbeli viszony érzékelése, részvétel kör, sor, ív alkotásában, a távolságok érzékelése.</p> <p>Egyre biztosabb mozdulás adott irányban, forgásirány azonosítása.</p> <p>A tanult táncok és játékok által megkövetelt térformák megvalósítása tanári segítséggel vagy anélkül.</p>		<p><i>Testnevelés és sport:</i> térbeli tudatosság.</p> <p><i>Matematika:</i> Tájékozódás a térben (alapvető fogalmak ismerete). Tájékozódás a külső világ tárgyai szerint, a tájékozódást segítő viszonyok ismerete (pl. mellett, között, előtt, mögött).</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tér, térköz, tájékozódás, irányok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Testrész, irány, kör, sor, ív, kígyóvonal, csigavonal, kapu.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Népi játékok	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Az óvodában tanult népi játékok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életkornak megfelelően megválasztott játékok nyújtotta élményen keresztül a kooperáció, a kezdeményező- és helyzetfelismerő képesség, az egymáshoz való alkalmazkodás és a szabályok elfogadásának képessége, a térérzékelés, az ének- és beszédhang, és a ritmusérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Ismerkedés társaival együtt, tanári irányítással – elsősorban a tanuló szűkebb hazájában, közösségében ismert – hagyományos játékokkal. A megismert játékok körének bővítése. Tanári irányítás, segítség mellett a játékokhoz vagy egyes szerepekhez tartozó dalok, szövegek, szabályokat megismerése, alkalmazása.</p> <p>A néphagyományból a sport jellegű, párválasztó, fogyó-gyapodó és kapuzó játékok megismerése.</p>		<p><i>Ének-zene:</i> népzenei anyag, népi gyermekjátékok énekléssel.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondókák, népdalok, népi játékok.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> népi gyermekjátékok.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> néprajzi tájegységek, a népi kultúra értékei.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> együttjátás különféle interaktív helyzetekben.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játék, szabály, szerep.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hagyományismeret	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Óvodai ismeretek a naptári ünnepekről, szokásokról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult táncokhoz, dalokhoz, játékokhoz közvetlenül kötődő hagyományok, szokások megismerése, a dalok szövegének megértése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Képpalkotás a közvetlenül a táncolás élményéhez kötődő irányított beszélgetések során a hagyományos táncalkalmak, a hagyományos közösségek táncéletének jellemzőiről.</p> <p>A tanult dalok szövegének – a tanár irányításával, az esetleges ismeretlen fogalmak tisztázása után – társakkal közös értelmezése.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népmesék, népdalok, népszokások.</p>

A tanult táncokhoz, dalokhoz és játékokhoz kapcsolódóan élményszerzés az év jeles napjaival, ünnepeivel kapcsolatban.		<i>Környezetismeret:</i> néprajzi tájegységek, a népi kultúra értékei, népszokások. <i>Dráma és tánc:</i> a közvetlen környezetben ismert szokásokhoz kapcsolódó hagyományok, szertartások dramatikusan vonatkozásai.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Táncalkalom, táncház, fonó, „játszó”, pár, felkérés, farsang, nagyböjt, húsvét, advent, karácsony, újév.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanult táncstílusok körének bővítése		Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A megalapozott mozgásnyelv		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismert táncok, táncstílusok körének fokozatos bővítése a helyi/nemzetiségi hagyományokra épülő mozgásnyelv megismerése után az osztály/csoport képességeinek megfelelően.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
Az elsőként tanult helyi/nemzetiségi táncstílus mellé az osztály/csoport képességeit mérlegelve egy következő felvétele, fokozatos kitekintéssel. A tanult táncstílusok felismerése irányítással, a táncok nevének megismerése, a kísérő zene eltérő vagy éppen azonos jellegzetességeinek fokozatos megismerése, megszokása. Számos, a tanult táncokhoz kapcsolódó dal megismerése.		<i>Ének-zene:</i> a népzenei anyag és a népi gyermekjátékok énekléssel, ritmikus mozgással. <i>Dráma és tánc:</i> szöveges alkotások játékos, mozgásos vagy táncos megjelenítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tájegység, népcsoport/nép.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Improvizációs készség fejlesztése		Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Alapmotívumok ismerete, alapvető motívumfűzési elvek ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tánc mint kifejező- és kommunikációs eszköz jelentőségének megtapasztalása már a tanulás kezdetétől. A puszta reprodukció mellett az alkotó, kreatív mozgás örömeinek megélése. A magyar néptánc improvizatív jellegének tudatosítása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	

<p>Néhány motívum elsajátítása után önálló felidézésük, összekapcsolásuk.</p> <p>Párral vagy társakkal összhangban, együttműködve egyszerű táncfolyamatot létrehozása.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> a zenei fantázia fejlesztése sok zenei játékkal, ritmusos és énekes szabad rögtönzésekkel.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> csoportos improvizációs játékok.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Rögtönzés (szabad tánc, improvizáció), lépés (motívum), pár vezetése.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló életkorának és képességeinek megfelelően –tanári irányítással – táncolja a tanult táncokat (pl. szűkebb hazája néptáncait és még egy-két táncstílust), ismeri és éneкли a hozzájuk kapcsolódó dalokat, felismeri az egyes tánc típusok kísérőzenéjét.</p> <p>Ismeri és alkalmazza a tanult játékok szabályait, ismeri a hozzájuk kapcsolódó dalokat, szövegeket. Érti a kísérő zene vagy ének tempóját, löktetését, amivel saját mozgását is összhangba tudja hozni.</p> <p>Képes helyes testtartással, párjához, társaihoz térben alkalmazkodva táncolni, a tanult táncok és játékok térformáit megvalósítani.</p> <p>Ismeri és érti a tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkcióját. Értelmezni tudja a tanult dalok szövegét.</p> <p>A tanuló megtapasztalja a közös mozgás, játék és éneklés örömet.</p>
--	---

1.évfolyam

Tananyag:

- A játékműveltség felmérése
- A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése
- Az alapvető mozdulattípusok
- Játéktípusok (sport-küzdő karakterű népi játékok, énekes-táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes löktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados löktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- Irányok, alakzatok (előre-hátra, jobbra-balra, lent-főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények:

- A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

1.évfolyam

Tananyag:

- Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése
- Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése
- Játéktípusok (sport-küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- Irányok, alakzatok (előre-hátra, jobbra-balra, lent-fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmény:

- A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

Hit- és erkölcsstan tantárgy helyi tanterve (1-4. évfolyam)

A tantárgy órakerete: (36 oktatási hét)

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
1.	2	72	64	8
2.	2	72	68	4
3.	2	72	63	9
4.	2	72	63	9

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

- A hit- és erkölcsstan tantárgy minden évfolyamon csoportbontásban kerül megtartásra. Minden tanuló, a szülő nyilatkozata alapján vesz részt a keresztyén felekezetek szerinti hittan csoportban. Ezek az órák is az iskolában kerülnek megtartásra. Csoportváltás szülői (*nagykorú tanuló esetében tanulói*) kérelemre, jogszabályban előírt határideig, (*rendkívül indokolt esetben a tanév kezdetén*), az igazgató engedélye alapján lehetséges. Áttérő tanulónak a csoportváltást az igazgató az illetékes egyház képviselőjének nyilatkozata után engedélyezheti. Jelen helyi tanterv a református hit- és erkölcsstan helyi tantárgyi tantervét tartalmazza.
- A hit- és erkölcsstan órák része a gyülekezeti életbe való bekapcsolódás segítése, ill. a református gyülekezetek alapfogalmainak és világának megismertetése. Ennek érdekében néhány tanév esetében az egyes tanegységek során bevonásra kerülnek a helyi gyülekezet szolgálattelveői (lelkipásztor, presbiter, ifjúsági csoport vezetője stb.).
- Ugyancsak a gyülekezeti lét megismerése érdekében, egyes tanéveknek része a tanulóknak a helyi gyülekezetben, vagy más - környékbeli- gyülekezetben történő látogatása, istentiszteleti részvétele. Ezek az ajánlott, tanórán kívüli projektekhez tartoznak.
- A református hit- és erkölcsstan tantárgy esetében az iskola minden évben az MRE által elfogadott és jóváhagyott *Református hit- és erkölcsstan tankönyvjegyzék* könyveiből és tanulói segédleteiből választ a diákok számára.

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának Zs. 244/2012.11.16. határozata szerint elfogadott kerettanterv.

Megjegyzés:

- A helyi tanterv a 2011. évi CXC tv. 32. § (1) bek. d) pontja és az MRE 2007. évi 2. tv. 2. § (3) - (5) bek. alapján készült.

1. A helyi tantárgyi tanterv áttekintő oldala

1. táblázat

1. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Tematikai egység összes időkerete
Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	10	2	12
A teremtéstörténet	15	3	18
Őstörténetek	6	0	6
Történetek Jézus Krisztusról	23	0	23
Ünnepeljünk együtt!	10	3	13
Évfolyam összesen	64	8	72

2. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Tematikai egység összes időkerete
Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	12	1	13
Az ősatyák történetei	33	0	33
Történetek Jézus Krisztusról	16	0	16
Ünnepeljünk együtt!	7	3	10
Évfolyam összesen	68	4	72

3. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Tematikai egység összes időkerete
Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	6	1	7
Isten Egyiptomból új haza felé vezeti a népét	30	0	30
Történetek Jézus Krisztusról	17	2	19
Élet az apostoli korban	2	1	3
Ünnepeljünk együtt!	8	5	13
Évfolyam összesen	63	9	72

4. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Tematikai egység összes időkerete
Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	11	1	12
Bírák kora	9	2	11

Egységes királyság kora	17	0	17
Történetek Jézus Krisztusról	16	3	19
Ünnepeljünk együtt!	10	3	13
Évfolyam összesen	63	9	72

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

2. Tantárgyi bevezető (1-4 évfolyam)

A hit- és erkölcsstan tantárgy célrendszere és feladatai

A hit- és erkölcsstan tantárgy *alapvető feladata* a hitéleti nevelés. A református hit- és erkölcsstan komplex személyiségfejlesztésre törekszik, ahol a kognitív ismeretátadás mellett fontos szerepet kap az affektív és a pragmatikus nevelés is. A hitéleti nevelés szerves része a keresztyéni lét alapjaiba való bevezetés, mely fő területei a következők:

- a Biblia gyermekek számára érthető és értelmezhető történetei;
- a Biblia világába való bevezetés (keletkezése, felosztása, háttere, formái, stb.);
- a magyar református identitás fő jellegzetességei;
- a magyar református gyülekezetek világának és a református hitnek az alapelemei;
- a keresztyén egyháztörténet adott évfolyam történelméhez kapcsolódó fő eseményei, kiemelkedő személyei;
- a tanítványi lét és a kegyességi élet elemei (imádság, Szentírás használat, istentisztelet);
- élethelyzetekben, etikai kérdésekben való tájékozódás és keresztyén megoldások keresése;
- egyházi és nemzeti ünnepeink tartalma, üzenete és megélése.

Fő célja: Isten szeretetének, Jézus Krisztus tanítványi hívogatásának közvetítése a gyermekek számára (tanítvánnyá tétel), és a tanítványi lét megélésének a segítése (Jézus Krisztus missziói parancsa, Mt 28,18-20 alapján).

Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy a hit a Szentháromság Isten ajándéka az ember számára. A hit- és erkölcsstan órán hitet nem adhat sem az iskola, sem a hitoktató, viszont támogathatja és segítheti annak kialakulását és fejlődését. Iskolánk célja, hogy a hit- és erkölcsstan órák formálják a személyiséget, hitet ébresszenek és a hit megélésének pozitív és vonzó élményét adják a tanulók számára.

A fő cél kibontása többértű, a tanulói személyiség egészét figyelembe vevő célrendszer alapján történik, melynek a kognitív szint mellett része az affektív és a pragmatikus nevelés is.

KOGNITÍV CÉLOK	ÉRZELMI NEVELÉS	CSELEKEDTTETÉS
Alapvető ismeretek átadása a Szentháromság Istenről, Isten és az ember szeretetkapcsolatáról	A bizalom és a szeretet tapasztalati élménye	Az Istennel való kapcsolat gyakorlati elemei (imádság, bibliaolvasás, hétköznapi élet)
Jézus Krisztus váltságmunkájának megismertetése	Az adás és elfogadás érzelmi hátterének megtapasztalása	Az adás és elfogadás keresztyén gyakorlata és következményei
A tanítványi lét és kegyességi élet elemei (imádság, bibliaolvasás, istentisztelet)	Az elköteleződés és a felelősségvállalás élményvilága	Életkorhoz és élethelyzetekhez kapcsolódó döntések meghozatalának lehetőségei és korosztályhoz alkalmazkodó diakóniai tevékenység
A Szentírás kortörténeti háttere	A Szentíráshoz való pozitív	A Szentírás mindennapi

	érzelmi kötődés kialakítása	használatának módjai
Az egyház története, jelene és szokásrendszerei	A régi korok tiszteletének élményvilága; a személyes meggyőződés felvállalásának és bátorságának a megtapasztalása	Hagyománytisztelet; Hitvallási helyzetek felismerése
Református alapfogalmak, alapelvek és a református egyházközségek alapvető sajátosságai	A közösségi lét érzelmi háttere	Az Isten népéhez való tartozás vállalása és gyakorlása
Az élhető és egészséges család modelljei	A családhoz tartozás érzelmi háttere és tudatosítása	A családi szerepek és helyzetek tudatos megélése
Keresztyén megküzdési stratégiák	A konfliktusok indulati világa	Konfliktuskezelési stratégiák
Nemzeti értékeink	Hazaszeretetre nevelés	Nemzeti értékeink, ünnepeink tisztelete, az aktív állampolgárság korosztályi szintű megélése

Alapelvek

Célkitűzésében, gondolatrendszerében a helyi tanterv kiindulópontjának tekinti:

- Isten Igéjét, a Szentírást, mint a keresztyén ember életének vezérfonalát;
- Az MRE hitvallási iratait (Heidelbergi Káté és a II. Helvét Hitvallás);
- Az MRE középtávú nevelési-oktatási tervét;
- Az MRE hitéleti szokásrendszereinek gyakorlatait.

A tantárgy sajátossága, hogy szellemiségét Isten Igéje, a Szentírás határozza meg. Éppen ezért a hit- és erkölcstannak egyszerre vannak tantárgypedagógiai (valláspedagógiai) alapelvei és a tartalmát meghatározó biblikus alapelvei.

Valláspedagógiai alapelvek:

- A tanulói komplex személyiség fejlesztése, melynek része a kognitív, érzelmi formálás és a cselekvésre buzdítás.
- A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása által.
- A hit- és erkölcstan órák fontos feladata és lehetősége a tanulói személyiség formálása, hit ébresztése, valamint a hit megélésének vonzó és pozitív felmutatása.
- A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus és vélhető életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Ennek megfelelően nem törekszik minden bibliai történet megtanítására. Valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.
- Módszertanában javasolt a korosztályszerű és változatos pedagógiai módszerek és igényes taneszközök használata.
- Az aktív, cselekvő hit megélésére való buzdítás a diákok különböző élethelyzeteiben.
- Fontosnak tartjuk a keresztyén nevelés három alappillért (keresztyén család, keresztyén gyülekezet, keresztyén iskola), de számolunk azzal a szociológiai sajátossággal, hogy a tanulók egy része nem hitben élő családban nő föl, ill. nincsenek rendszeres gyülekezeti kapcsolódásai. Ennek ellensúlyozására fontosnak tartjuk a gyülekezetről és a hitéleti szokásrendszerről alapvető ismeretek átadását, ill. azok beépülését.

Biblikus alapelvek:

- A Szentháromság Isten Jézus Krisztusban kegyelméből magához hívja a Tőle eltávolodott bűnös embert.
- A bűnös ember Isten Szentlelkének megszólítása és hit által hallhatja meg, értheti meg Isten szavát, élheti meg Isten neki adott kegyelmét.
- A Szentírás Isten Igéje és a keresztyén ember életének vezérfonala.
- Jézus Krisztus tanítványságra hívja napjaink emberét is. A tanítványi lét megélése az egész életútra érvényes és igaz.
- A tanítvány szeretetkapcsolatban él Istennel, Aki személyesen elhívta őt. Életvitelében Krisztust követi és kijelölt feladatát teljesíti a világban.
- A tanítványok közössége a keresztyén egyház, hitük együttes megéléseinek legfontosabb területe a gyülekezet.

Struktúra: A tanórák egymáshoz való kapcsolódása projekt jellegű, ahol a vezérfonalat a bibliai történetek adják. Ezek kibontásaként jelennek meg olyan kapcsolódó témák (etikai kérdések, élethelyzetek stb.), melyek a gyermekek életvalóságát figyelembe véve hidat jelentenek a gyermekek világa és Isten Igéje között. Bár minden évnek van fő vezérfonala, az évek belső egységei koncentrikusan épülnek fel. Az évek fő címei a következők:

ÉV	CÍM	SZIMBÓLUM
1.	Isten tenyerén	Kéz (fészket formáló)
2.	Istennel az úton	Kis kéz a nagyban
3.	A szabadító Isten szeretetében	Repülő madár
4.	Isten uralma alatt	Korona

Minden év anyagának része *6 koncentrikus kör*, mely korosztályközpontúan segíti Isten Igéjének és a tanulók életvalóságának egymásra találását.

TÉMAKÖR	AMIT TARTALMAZ
Bibliai történetek	Ószövetségi és újszövetségi bibliai történetek
Isten utat mutat a mindennapokban	Olyan témák, melyek az <i>önismeret</i> , illetve <i>etikai kérdések</i> , <i>élethelyzetek</i> körébe tartoznak. Ezek a témák mindig a tanévben tanult bibliai történetekhez kapcsolódnak. Így adnak kiindulópontot a közös gondolkodáshoz és segítik a gyermekek gondolkodásmódját abban, hogy megértsék: Isten Igéjének üzenete van a mindennapokra is.
Isten szól hozzánk	A hívő ember életének szerves része az írott Ige, a Szentírás olvasása. Ez a témakör a <i>Szentírás világába</i> kívánja bevezetni a tanulókat és a naponként Igeolvasásra, Isten életünkre szóló üzenetének keresésére és megértésére buzdít. A kör másik részterülete az imádságos lelkület segítése és az imádságos szemléletmód formálása.
Isten közösséget formál	Jézus Krisztus tanítványai nem légtüres térben élnek a mindennapjaikat. Kisebb és nagyobb közösségekben élnek, ahol meg kell tanulniuk az egymással való élés alapszabályait is. Az ide tartozó témák a <i>közösségépítés</i> , <i>közösségben való élés</i> keresztyén modelljeit kívánják felmutatni.
Református keresztyénnek lenni	A témakör <i>református gyökereinket</i> , <i>gyülekezeteink világát és a magyar református keresztyén identitás</i> jellegzetességeit veszi sorra. Ennek

	érdekében évente találkozhatunk olyan, a tanult történetekhez kapcsolódó témákkal, melyek a református gyülekezetek világába vezetnek be a gyermekeket, megismertetik a tanulókat a reformátori alapelvekkel. 5. osztálytól, az adott év világtörténelem és magyar történelem tananyagához illeszkedve egyháztörténelmi személyiségekkel is találkozhatnak a tanulók, akiktől megtanulhatják, hogy mit jelent egy-egy korban keresztyénnek lenni.
Ünnepeljünk együtt!	Közös ünneplésre hív a témakör, melynek része az egyházi év ünnepeinek, kapcsolódó bibliai történetek bemutatása, valamint az ünnep szent időként való megélésére nevelés is.

Mivel a koncentrikus körök nem önállóan, elkülönülve jelennek meg, hanem a bibliai történetek által nyújtott ív részeként tanítandóak, ezért a helyi tanterv készítése során a tematikai egységek is a bibliai történetek nagy egységeit foglalják magukban. Ezek részeként jelennek meg az adott bibliai történethez kapcsolható (más koncentrikus körbe tartozó) témák a tantárgyi tartalom évfolyamonkénti elemzése során. A témák felsorolásánál az érthetőség kedvéért nemcsak a téma címe, hanem az adott koncentrikus kör is megjelenik.

A tematikai egységek csoportosításai

Minden évfolyam esetében az „Ismerkedés a Bibliával és reformátussággal” c. tematikai egységhez tartoznak az évkezdő, évzáró órák, valamint azok témák, melyek az egyházismeret alapjaiba, és a református egyházközösségek világába, szokásrendszerébe vezetnek be a tanulókat. Ezek a témák nem mindig egymás után következnek, hanem a hit- és erkölcsstan könyvek módszertani ajánlásai, valamint a hitoktató tanévekre vonatkozó tervezése alapján illeszkednek az adott évfolyam éves tematikájába.

Hasonló ehhez az „Ünnepeljünk együtt!” tematikai egység, mely minden évben az ünnepekhez, ünnepkörökhöz kapcsolódóan kerül beillesztésre a tanév tervezésébe.

A többi tematikai egység komplex egészet alkot, melyekben a témák összetartoznak. A református hit- és erkölcsstan kerettanterv módszertani ajánlásai tartalmazhatnak ettől eltérő sorrendet vagy címekeket a témákra.

A hit- és erkölcsstan tantárgy sajátosságai miatt a kapcsolódási pontok között megjelennek nemcsak az iskolai tanórákhoz való kapcsolódási lehetőség, hanem a gyülekezeti élethez való kapcsolódás pontjai is.

NAT kompetenciákhoz, fejlesztési területekhez való kapcsolódás

A hit- és erkölcsstan tantárgy törekszik arra, hogy a Nemzeti Alaptantervben kijelölt kulcskompetenciákhoz kapcsolódjon. Ezen belül különösen kiemelt szerepet kapnak a következő fejlesztési területekhez való kapcsolódások:

- *Erkölcsei nevelés.* A hit- és erkölcsstan része az erkölcsi nevelés is. Ez abban jelenik meg, hogy a fejlesztési célok között megjelenik a tanuló erkölcsi ítélőképességének fejlesztése, valamint az egyes bibliai történetekben található erkölcsi vonatkozások, kapcsolópontokra való rámutatás is. A hit- és erkölcsstan tantárgy erkölcsi nevelésének célja keresztyén értékrend felmutatása és a tanuló bátorítása azok megismerésére és saját életébe való adaptálására.
- *Nemzeti öntudatra nevelés. Állampolgárságra, demokráciára nevelés.* A hit- és erkölcsstan fejlesztési céljai között jelen van az arra való rámutatás, hogy hitünket népünk keretei között is megélhetjük, felelősséget vállalhatunk nemzetünkért, melyet imádságban hordozhatunk. Szintén a

fejlesztési célok része a szabályok és törvények tiszteletére nevelés, valamint nemzeti értékeink és ünnepeink tisztelete és az aktív állampolgárság korosztályi szintű megélése.

- *Önismeret és társas kultúra fejlesztése. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség.* Minden bibliai történeteknek van vonatkozása a társas kapcsolatok és az önismeret vonatkozásában. Ezek megvilágításaként a történetekhez kapcsolódóan olyan témák jelennek meg, melyek segítik a reális önismeretet és bátorítanak az önmagunkért és másokért való felelősségvállalásra, valamint a társas kapcsolatok nyílt, őszinte, empatikus és egymást segítő megélésére.
- *Családi életre nevelés.* A bibliai történetek egy része családi élethelyzeteket tartalmaz. Ezek segítségével, valamint a tanulók életvalóságának felidézése révén cél az élhető és egészséges család modelljeinek megismertetése; a családhoz tartozás érzelmi háttérének tudatosítása és a tanulók hozzásegítése ahhoz, hogy családi szerepeit és helyzeteket tudatosan élje meg.
- *Testi és lelki egészségre nevelés.* A hit- és erkölcs tananyag folyamatos fejlesztési célja annak a látásmódnak a fejlesztése, hogy az egészséges ember nemcsak testben, hanem lélekben is egészséges.
- *Fenntarthatóság, környezettudatosság.* Isten az ember feladatává tette azt, hogy a teremtett világot őrizze és gondozza. A fejlesztés célja ennek a felismertetése a tanulókkal és hozzásegítésük ahhoz, hogy ezt a feladatukat korosztályi szinten betöltsék.
- *Médiatudatosságra nevelés.* Egyes témák kapcsán a megelőző ismeretek része a média által közvetített szemléletmód és ismeretek. Ezek felidézésével lehetőség adódik a tanulók médiatudatosságának segítésére.

4. Tantárgyi tartalom, az egyes tematikai egységek elemzése évfolyamonként

1. évfolyam

Összefoglalások, ellenőrzések óraszám: 11

Kerettanterv által betervezett óraszám: 54

Helyi sajátosságok óraszám: 8 óra

A minimum követelményeknek minden témánál része az az elvárás, hogy a tanuló vegyen részt a közös játékokban, feladatokban, beszélgetésekben és alkalmazkodjon azok szabályaihoz. Így külön nem kerül az egyes tematikai egységeknél feltüntetésre.

1. Tematikai egység	Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	Órakeret: 10 óra +2 óra
Előzetes tudás	Iskolakezdés tapasztalatai. Iskolaérettség. Családi háttérből, korábbi (óvodából, bölcsődéből) hozott tapasztalatok a reformátusságról, Bibliáról.	összefoglalás és ellenőrzés
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • A református alapfogalmak bevezetése, reformátussághoz való pozitív kötődés kialakítása. • A református iskoláról való alapvető ismeretek átadása. Az iskolához való pozitív kötődés megalapozása, bevonódás elősegítése az iskola szokásrendszerébe (áhítatok, stb.). • A Biblia fogalmának megismertetése, a Szentíráshoz való pozitív kötődés kialakítása. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Kapcsolódási pontok
Isten közösséget	Ismerjük meg egymást!	<i>Környezetismeret:</i> Az iskola, az iskolás

formál		<ul style="list-style-type: none"> Ismerkedés a református gyülekezetek világával a református templomban tett látogatás során. Beszélgetések, tapasztalatok és a hitoktató bemutatása alapján a református iskola szokásainak, sajátosságainak megismerése. Gyermekbibliák, már ismert bibliai történetek által ismerkedés a Bibliával. A tanuló az órára behozhatja saját Bibliáját vagy bibliai történeteket tartalmazó könyvét. 	gyerek <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Gyermekbibliák, Bibliák mint szép könyvek. <i>Technika és életvitel:</i> Család, otthon, háztartás <i>Vizuális kultúra:</i> Környezetünk valós terei – a legközelebbi református templom. <i>Gyülekezeti kapcsolódás:</i> Órán megvalósítható módon, rendhagyó hittanóra keretén belül a legközelebbi református templom felkeresése.
Református keresztyénnek lenni	Reformátusok vagyunk		
Isten közösséget formál	Református iskolába járok		
Isten szól hozzánk	Ismerkedés a Bibliával (Jn 3,16)		
Isten szól hozzánk	Isten szeretetében egész évben (évváró óra)		
	Látogatás a helyi református templomban		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		református, református iskola, református köszöntés, református templom, szószék, persely, lelkipásztor, gyermek-istentisztelet, Biblia, bibliai történet, gyermekbiblia.	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> Jn 3,16 memoriter szintű ismerete A református köszöntés ismerete. Külső jegyek alapján a református templom sajátosságainak felismerése. Alkalmazkodás az iskola belső rendjéhez (pl. köszöntés, részvétel az iskolai áhítatokon). 	

2. Tematikai egység		A teremtéstörténet	Órakeret: 15 óra
Előzetes tudás		Élmények, ismeretek a teremtéstörténet kapcsán a családi gyökerek, gyülekezeti, köznevelési tapasztalatok alapján.	+3 óra összefoglalás és ellenőrzés
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> Alapvető ismeretek adása a bibliai teremtéstörténettel és az ember teremtésével kapcsolatban. Annak a felmutatása, hogy mindannyian Isten teremtményei vagyunk és feladatunk a teremtett világ védelme, gondozása. A családdal kapcsolatos élmények felidézése alapján annak a felmutatása és megerősítése, hogy Isten szeret bennünket. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Ószövetség	A világ teremtése (1Móz 1-2,4)	<ul style="list-style-type: none"> Saját maga, valamint az otthoni, családi élmények felidézésével tudatosuljon benne 	<i>Környezetismeret:</i> Anyagok körülöttünk, élőlények
Bibliai	Az ember		

történetek – Ószövetség	teremtése (1Móz 2,4-25)	az, hogy minden emberi lény Isten teremtménye.	körülöttünk <i>Vizuális kultúra:</i> Képek, rajzok, festmények a világról. Saját elképzelések, alkotások (pl. rajz) a teremtésről Médiaélmények a természetről.
Isten közösséget formál	A születésnapom. Emberek körülöttem: otthonom és a családom	<ul style="list-style-type: none"> A környezetében ismerje fel annak a lehetőségeit, hogyan tudja gondozni, védeni és óvni a környezetét. 	
Bibliai történetek – Ószövetség	Az Édenkert (1Móz 2,8-17; 3,1-13)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Barátunk a környezetünk		
	Látogatás a természetben.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Teremtéstörténet, első emberpár, feladat, Édenkert	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> Tudja azt, hogy a teremtett világ az Isten ajándéka. Tudja korosztályi szinten megfogalmazni azt, hogy ő Isten gyermeke és Isten szereti őt. 	

3. Tematikai egység		Őstörténetek	Órakeret: 4
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> Zivatarral, nagy esővel és a szivárvánnyal kapcsolatos élmények. Örömmel és bizalommal kapcsolatos tapasztalati élmények. 	+2 óra összefoglalás és ellenőrzés
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> Alapvető ismeretek Noé és az özönvíz történetével kapcsolatban. A természet jeleiben Isten munkájának a felismerése. 	
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Ószövetség	Noé és az özönvíz (1Móz 6,9-8,22)	<ul style="list-style-type: none"> Bibliaismereti fejlődés. A szivárványnak, mint Istentől adott jelnek a felismerése. 	<i>Környezetismeret:</i> Az időjárás
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: öröm (Noé bárkája)		<i>Életvitel:</i> Közlekedés esős időben.
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Vízözön, szivárvány, igaz ember, Isten megvéd	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> Noé és a vízözön történetének korosztályi szintű ismerete 	

4. Tematikai egység	Történetek Jézus Krisztusról	Órakeret: 19
		+4 óra összefoglalás és ellenőrzés

Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> • Korábbi ismeretek és élmények Jézus Krisztussal kapcsolatos történetekről (család, gyülekezet, egyházi köznevelési intézmény révén). • Tapasztalati élmények a következőkről: esküvő, keresztelő, félelem, éhség és jóllakottság, beszélgetés, imádság, elveszettnek lenni. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> • Alapvető ismeretek adása a kapcsolódó bibliai történekekről. • Az Istennel való mindennapi kapcsolat lehetőségeinek felmutatása. • Arra való rámutatás, hogy Isten minden nehéz élethelyzetben meglát, és a gyermekeivel van. • Isten iránti bizalom megalapozása. • Imádságra, nagylelkűségre és hálaadásra buzdítás. • Köött szövegű étkezés előtti és utáni imádság megismertetése. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten közösséget formál	Énekeljünk az Úrnak!	<ul style="list-style-type: none"> • Bibliaismereti fejlődés. 	<i>Gyülekezeti élet:</i> Keresztelő
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus csodát tesz: a kánai menyegző (Jn 2,1-12)	<ul style="list-style-type: none"> • Alapvető kortörténeti ismeretek a kapcsolódó történetek kapcsán. 	<i>Vizuális kultúra:</i> Médiaélmények.
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus megáldja a gyermekeket (Mk 10,13-16)	<ul style="list-style-type: none"> • Annak a felismerése, hogy a keresztség az Isten családjába és a gyülekezet közösségébe való tartozás megerősítése. 	Egy keresztelő közös elképzelése vagy egy keresztelés felvételének (fényképeinek) megtekintése
Református keresztyénnek lenni	Istennel közösségben: a keresztelő	<ul style="list-style-type: none"> • Az Istenre való ráhagyatkozás és bizalom érzésének kialakulása és/vagy megerősítése. 	<i>Környezetismeret:</i> Időjárás, vihar a tengeren
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít Isten gondviseléséről (Mt 6,25-34)	<ul style="list-style-type: none"> • Az imádság jelentőségének megismerése a hívő ember életében és az imádság gyakorlatának megélése. 	Mi kerül az asztalra? (étkezés, étkezés előtti és utáni imádság)
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus csodát tesz: a tenger lecsendesítése (Mt 8,23-27)	<ul style="list-style-type: none"> • Annak a felismerése, hogy Isten előtt minden ember értékes. 	<i>Életvitel:</i> Közösségi munka, segítségnyújtás másoknak
Isten utat mutat a mindennapokban	Isten segít legyőzni a félelmet	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek élethelyzeteiből adódó, megvalósítható példák találása az Isten iránti hálaadásra, imádságra és a nagylelkűségre. 	
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus csodát tesz: az 5000 megvendégelése (Jn 6,1-15)		
Isten szól hozzánk	Ismerkedés az imádsággal		
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: nagylelkűség		
Isten utat mutat a mindennapokban	Értékes vagyok (Bev. az elveszett bárány történetéhez)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Az elveszett bárány (Lk 15,1-7)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: ragaszkodás		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Jézus Krisztus, Áldás, keresztelő, keresztelőkanca, kancsó,	

	gondviselés, imádság, csoda, nagylelkűség, értékes
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • Az elveszett bárány példázatának korosztályi szintű ismerete • A keresztelés sákramentumának megismerése. • Az iskolában használt kötött szövegű étkezés előtti és imádság ismerete.

5. Tematikai egység	Ünnepeljünk együtt! (Mivel a tematika egység minden témája ehhez a koncentrikus körhöz tartozik, így nem kerül külön feltüntetésre)	Órakeret: 13 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Az ünnepekkel, ünnepléssel kapcsolatos tapasztalati élmények. • Karácsonyi, húsvéti, pünkösd-i történetekkel kapcsolatos előzetes ismeretek. • Gyülekezeti élettel kapcsolatos korábbi ismeretek, tapasztalatok. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • Arra való rámutatás, hogy karácsonykor Isten közel jött az emberhez. • Az ünnepi hangulat megéreztetése és megalapozása. • Karácsonyhoz, húsvéhoz, pünkösdhöz kapcsolódó történetek megismertetése. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Készülődés a karácsonyi műsorra	<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel az ünnepi műsorra való készülődésben (iskolai vagy gyülekezeti műsor). • Bibliaismereti fejlődés. • Részvétel az órai ünnepi készülődésekben és kreatív munkálatokban. 	<p><i>Életvitel:</i> Család, otthon, háztartás (ünnep a családban); Közösségi munka, közösségi szerepek (ajándékkészítés, ünneplés, teremdekoráció)</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Átélt élmények kifejezése (ünnepi tapasztalatok kreatív módon való kifejezése) Ünnepekhez kapcsolódó művészeti alkotások</p>
Kreatív óra karácsonyhoz kapcsolódva		
Angyali üdvözlés (Lk 1,26-39)		
Készülődés a húsvéti műsorra		
Kreatív óra húsvéhoz kapcsolódva		
Angyalok hirdetik Jézus születését (Lk 2,8-20)		
Angyalok hirdetik Jézus feltámadását (Lk 24,1-12)		
Készülődés a pünkösd-i műsorra		
Kreatív óra pünkösdhöz kapcsolódva		
Az első gyülekezet (ApCsel 2,1-41)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Karácsony, angyal, kis Jézus, szentesti istentisztelet, húsvét, pünkösd, gyülekezet.	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja azt, hogy mit ünneplünk karácsonykor. • „Az angyalok hirdetik Jézus születését” c. történet korosztályi szintű ismerete. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon példákat mondani arra, hogy mit jelent hívő emberként karácsonyt ünnepelni. • A gyermek Jézust ne „Jézuskának”, hanem kis Jézusnak, vagy gyermek Jézusnak nevezze. • Ismerje a húsvét és a pünkösd kifejezéseket.
--	--

2. évfolyam

Összefoglalások, ellenőrzések óraszám: 11

Kerettanterv által betervezett óraszám: 57

Helyi sajátosságok óraszám: 4 óra

A minimum követelményeknek minden témánál része az az elvárás, hogy a tanuló vegyen részt a közös játékokban, feladatokban, beszélgetésekben és alkalmazkodjon azok szabályaihoz. Így külön nem kerül az egyes tematikai egységeknél feltüntetésre.

1. Tematikai egység	Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	Órakeret: 11 óra +2 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • A református köszöntés ismerete. • Külső jegyek alapján a református templom sajátosságainak felismerése. • Korábbi élmények a református gyülekezetről. 	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanév fő hittan témájára való ráhangolás és a tanév összegző lezárása. • Az osztályközösség testvéri közösségének megerősítése közösségépítő játékok segítségével. • Alapvető ismeretek közvetítése a Szentírás világáról. Az „egyedül a Szentírás” reformátori alapelv értelmének megismertetése. • A Szentíráshoz való pozitív érzelmi kötődés kialakítása. • A református templom alapvető berendezési tárgyainak ismerete. • Alapvető ismeretek a református énekeskönyvről a már tanult énekek segítségével. • A keresztyén gyülekezeti szolgálat fogalmának és jelentőségének megismertetése egy közös gyülekezeti szolgálat révén. • A közösséghez (református egyházközséghez) való tartozás pozitív élményének megerősítése. • Alapismeretek adása az MRE szeretetszolgálatáról. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten utat mutat a mindennapokban	<ul style="list-style-type: none"> • Pozitív érzelmi kötődés kialakulása a Szentíráshoz, mint a hívő ember életének vezérfonalához. 	<i>Életvitel:</i> Közösségi szerepek (a lelkipásztor szerepe a közösségben)
Református keresztyénnek lenni	<ul style="list-style-type: none"> • A Szentírás világa iránti érdeklődés felébredése. • A református egyházközséghez való tartozás iránti vágy ébredése. 	<i>Gyülekezeti élet:</i> Családi, egyéni gyülekezeti élmények
Isten szól hozzánk	Ismerjük meg a Biblia világát!	A helyi gyülekezet szeretetszolgálat

Református keresztyénnek lenni	A Szentírást követve (Jósiás reformja)	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló ismeri a református templom legfontosabb berendezési tárgyait és tisztában van a következő fogalmakkal: istentisztelet, lelkipásztor. A református énekeskönyv megismerése és az éneklés révén pozitív érzelmi kötődés kialakulása. Példák keresése arra hogyan végezhet a tanuló korosztályához illő diakóniai tevékenységet.
Isten közösséget formál	Énekeljünk az Úrnak!	
Református keresztyénnek lenni	A szeretet gyakorlása egymás között a MRE-ban	
Református keresztyénnek lenni	Szolgálunk a templomban	
Isten utat mutat a mindennapokban	Isten útján járok egész évben (évtár óra)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Szentírás, tekeres, a Biblia eredeti nyelvei, gyülekezeti szolgálat, diakónia, Magyarországi Református Egyház
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> A református templomhoz kapcsolódó fogalmak közül ismerje a következők jelentését: harang, szószék, Úr asztala, persely, orgona, istentisztelet, gyermek-istentisztelet, lelkipásztor.

2. Tematikai egység	Az ósatyák történetei		Órakeret: 27 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> Médiából, korábbi élményeiből ismeretek a témakörhöz kapcsolódó bibliai történetekről. Tapasztalati élmények a következőkről: veszekedés, testvérkapcsolat, bocsánatkérés, megbocsátás, harag, csalódás, irigység. 		+6 óra összefoglalás és ellenőrzés
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> A témakörhöz kapcsolódó bibliai történetek megismertetése. A következő érzelmek tudatosítása: irigység, harag, csalódás. Ezekre pozitív megoldás keresése. Isten hívogató szavának közvetítése és annak a tudatosítás, hogy Isten útján minden korban és minden életkorban lehet járni. A gyermekek életében lévő tipikus konfliktushelyzetek felidézése és ezekre keresztyén megoldási, megküzdési stratégiák felmutatása. Arra való rámutatás, hogy a gyermek Isten ajándéka. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Ószöveget	Ábrahám elhívása (1Móz 12,1-9; 15,1-5)	<ul style="list-style-type: none"> A tematikai egység kapcsolódó bibliai történeteinek megismerése. Annak a felismerése, hogy a konfliktushelyzetek mögött érzelmek vannak, melyeket lehet és kell is kezelni. Keresztyén válaszok találása következő élethelyzetekben: testvérek közötti vita, irigység, harag, féltékenység. Ezekhez a korosztályi szintű példák keresése. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szóbeli és írásbeli szövegek értelmezése (szituációs játékok által).</p> <p><i>Környezetismeret:</i> Az iskolás gyerek (konfliktushelyzetek az iskolában)</p>
Bibliai történetek – Ószöveget	Ábrahám és Lót elválás egymástól (1Móz 13,1-18)		
Isten közössé	Keressük a békés megoldást!		

get formál	(Ábrahám és Lót elválík egymástól)	<ul style="list-style-type: none"> • A bocsánatkérés helyzeteinek felismerése és a bocsánatkérés gyakorlása szituációs játékok révén. • A megbocsátás helyzeteinek felismerése és a megbocsátás gyakorlása szituációs játékok révén. 	<p>Tájékozódás az iskolában és a környéken (térképek alapjaihoz kapcsolódóan térképen megnézni az ösatyák vándorútját)</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Képzőművészet, valós és képzelt látványok (rajzok, képek, elképzelések a történetek kapcsán)</p> <p><i>Életvitel, technika:</i> Család, otthon, háztartás (konfliktushelyzetek otthon) Tárgyi kultúra, technológiák (képlékeny anyagok alakítása, kreatív munkálkodás)</p>
Bibliai történetek – Ószöveget	Ábrahám fiút kap Istentől (1Móz 18,1-15; 21,1-8)		
Bibliai történetek – Ószöveget	A szolga útja (Izsák feleséget kap 1Móz 24)		
Bibliai történetek – Ószöveget	Ézsau és Jákób története (1Móz 25,19-34; 1Móz 27,1-33)		
Bibliai történetek – Ószöveget	Jákób bujdosása (1Móz 28)		
Bibliai történetek – Ószöveget	Ézsau és Jákób kibékülése (1Móz 32-33)		
Isten utat mutat a minden napokban	Bocsánatkérés (Ézsau és Jákób)		
Bibliai történetek – Ószöveget	József, az álomlátó (1Móz 37,1-11)		
Bibliai történetek – Ószöveget	Úton Egyiptomba: József a fogságban (1Móz 37,12-36; 39-40)		
Isten utat mutat a minden napokban	Érzéseink: irigység, harag, csalódás (Ézsau és Jákób, József és testvérei)		
Bibliai történetek –	A börtönből a fáraó trónjáig: Isten		

Ószövegség	megszabadítja Józsefet (1Móz 41-45)		
Isten mutat a minden napokban	Hogyan bocsáthatok másoknak? (József és testvérei)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ósáta, Ábrahám, Jákób, Izsák, József, álom, testvérviszály, harag, csalódás, irigység, fáraó, bocsánatkérés, megbocsátás		
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • A következő történetek korosztályi szintű ismerete: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ábrahám elhívása ○ Isten megszabadítja Józsefet. • Korosztálynak megfelelő módon mutassa be a következő személyeket: Ézsau, Jákób • Tudjon példát mondani az Isten szerinti megbocsátásra, kibékülésre, Isten útján való járásra. 		

3. Tematikai egység	Történetek Jézus Krisztusról	Órakeret: 13 óra + 3 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Az 1. évfolyamon tanult bibliai történetek Jézus Krisztusról. • Imádság fogalmának ismerete, étkezés előtti és utáni kötött szövegű imádság. • Saját élmények és tapasztalatok a betegségről, gyógyulásról, segítségkérésről, segítségadásról és a halálról. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • A tematikai egységhez tartozó bibliai történetek megismertetése. • Az Úri imádság memoriter szintű és tartalmi megismertetése, az imádság egyes részeinek jelentésével együtt. • Az imádsághoz kapcsolódó pozitív attitűd kialakítása/megerősítése. • A kérő imádság fogalmának megismerése, saját szavakkal való megfogalmazáshoz való hozzásegítés. • Arra való rámutatás, hogy Istentől jön a gyógyulás az életünkben. • Arra való rámutatás, hogy Jézus Krisztus a halál felett is Úr. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanítványa hív (Péter elhívása, Lk 5,1-11; 6,12-16)	<i>Vizuális kultúra:</i> Médiaélmények (imádság, betegség, stb.) <i>Életvitel:</i> Tárgyi kultúra, kreatív kifejezőmód
Isten szól hozzánk	Jézus imádkozni tanít: az Úri imádság	
Bibliai történetek –	Jézus csodát tesz: Bartimeus meggyógyítása (Mk 10,46-52)	

Újszövetség		kéréseken túli kérések is jelenjenek meg az imádságban.	
Isten szól hozzánk	Imádkozzunk! A kérő imádság	• Keressen életszerű példákat a cselekvő szeretetre, ill. ennek vigye be ezeket a mindennapi gyakorlatába.	
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus csodát tesz: a naini ifjú feltámasztása (Lk 7,11-17)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Az irgalmas samaritánus (Lk 10,25-37)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Cselekvő szeretet (Irgalmas samaritánus)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tanítvány, Úri imádság, kérő imádság, gyógyítás, Bartimeus, naini ifjú, csoda, feltámadás, irgalom, példázat, samaritánus		
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • A következő történetek korosztályi szintű ismerete: <ul style="list-style-type: none"> ○ Péter elhívása ○ Az irgalmas samaritánus példázata • Az Úri imádság és a Lk 10,27 memoriter szintű ismerete • Tudjon példákat mondani a cselekvő szeretetre és az Isten útján való járásra 		

4. Tematikai egység	Ünnepeljünk együtt! (Mivel a tematika egység minden témája ehhez a koncentrikus körhöz tartozik, így nem kerül külön feltüntetésre)	Órakeret: 10 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Ünnepekkel kapcsolatos élmények, tapasztalatok. 1. évfolyamon tanult bibliai történetek az ünnepekhez. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • Az ünnepi hangulat megéreztetése és megalapozása. • Arra való rámutatás, hogyan lehet Istennel ünnepelni. • Karácsonyhoz, húsvéhoz, pünkösdhöz kapcsolódó történetek megismertetése. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Készülődés a karácsonyra	<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel az ünnepi műsorra való készülődésben (iskolai vagy gyülekezeti műsor). • Bibliaismereti fejlődés. • Részvétel az órai ünnepi készülődésekben és kreatív munkálatokban. 	<i>Környezetismeret:</i> A hétköznapiak, hétvégék és az ünnepnapok. Egyházi ünnepeink és az évszakok. (Ünnepes és ünneptelen félév.); A fő világtájak megnevezése, elhelyezése. (pl. Napkeleti bölcsek hazája); Táplálkozás (Ünnepi ételek.)
Mária és József útja Betlehembe (Lk 2,1-7)		
A napkeleti bölcsek útja (Mt 2,1-12)		
Készülődés a húsvétra		
Jézus útja a kereszttel (Lk 23,26-49)		
Az emmausi tanítványok útja (Lk 24,13-35)		
Készülődés a pünkösdre		

Az etióp főember útja (ApCsel 8,26-40)		<i>Ének-zene:</i> A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése. (Gyermekkórus)
Kulcsfogalmak/ fogalmak	advent, karácsony, napkeleti bölcsek, kereszt, emmausi tanítványok, pünkösöd, etióp főember	<i>Vizuális kultúra:</i> Médiaélmények felidézése, megjelenítése vizuálisan (bábkészítés, szerepjáték), megfelelő hanghatásokkal. Pl. Karácsonyi betlehemes, Passiótörténet.
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> Tudja mit ünneplünk húsvétkor és ismerje a húsvéti történetet. 	<i>Életvitel:</i> Élet a családban hétköznapi és ünnepnapokon.

3.évfolyam

Összefoglalások, ellenőrzések óraszám: 9

Kerettanterv által betervezett óraszám: 54

Helyi sajátosságok óraszám: 9 óra

A minimum követelményeknek minden témánál része az az elvárás, hogy a tanuló vegyen részt a közös játékokban, feladatokban, beszélgetésekben és alkalmazkodjon azok szabályaihoz. Így külön nem kerül az egyes tematikai egységeknél feltüntetésre.

1. Tematikai egység		Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal	Órakeret: 7 óra
Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> A 2. évfolyamon tanultak. Korábbi élmények a református gyülekezetről. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> A tanév fő hittan témájára való ráhangolás és a tanév összegző lezárása. A református egyházhoz és a református gyülekezetekhez való pozitív érzelmi kötődés kialakítása. A gyülekezeti szolgálat fogalmának tisztázása és gyülekezetekben való feladatvállalásra nevelés. Arra való rámutatás, hogy a Biblia Isten Igéje, ami az ember számára üzenetet hordoz. Az „egyedül Krisztus” reformátori alapelv lényegének megismertetése, arra való rámutatás, hogy Krisztus az egyetlen út Istenhez. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Református keresztyénnek lenni	Gyökereink: családi példák, példaképek (bevezető óra)	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> tudja saját szavaival megfogalmazni a gyülekezet fogalmának jelentését. 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szaknyelv használata, kommunikáció.
Isten szól hozzánk	A Bibliából Isten szól hozzánk	<ul style="list-style-type: none"> Keresse meg a családjában a református egyházközségbe tartozó családtagokat. 	<i>Életvitel:</i> Önismeret (Magyar Református vagyok)
Szabad órakeret	Mi a gyülekezeti szolgálat?	<ul style="list-style-type: none"> Tudjon a saját szavaival példákat mondani arra, hogy mit jelent feladatot vállalni a gyülekezetben. 	A világban elfoglalt helyem . Az ember feladata a világban – “örizd és műveld” –
Református keresztyénnek lenni	Szolgálunk a gyülekezetben		

Református keresztyénnek lenni	Egy másik gyülekezetben szolgálunk	<ul style="list-style-type: none"> Lehetőség szerint egy projekt keretén belül vállaljon saját anyaggyülekezetében egy szolgálatot a gyermek-istentiszteleten, ennek hiányában az egyházközség más területén vagy a hittanórán (legalább néhány hét – 1 hónap időtartamra.) Tudja azt, hogy a Biblia több mint egy könyv: Isten Igéje az ember számára. 	<p>hogyan éljünk a természet adta nyersanyagokkal.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> Emberi életszakaszok, azok jellemzői és feladatai az iskolában, a gyülekezetben és otthonainkban.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Személyes emlékből (régii családi fotók), azok vizuális megjelenítése különböző technikákkal (pl. kollázs, vegyes technika, makett, stb.)</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak		egyházközség, szolgálat, egyházmegye, egyedül Krisztus	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> Egy szabadon választott (korábban tanult) bibliai történet vagy aranymondás üzenetét tudja a saját szavaival megfogalmazni. Ének 	

2. Tematikai egység	Isten Egyiptomból új hazafelé vezeti a népét	Órakeret: 24 óra + 6 óra összefoglalás és ellenőrzés
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> Korábbi ismeretek élmények, tapasztalatok a kapcsolódó történetekről. Tapasztalati élmények a következőkről: szabadítás, vétek, büntetés, büntetés elkerülése, bátorság, hálaadás, bizalom, biztonság. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> A témakörhöz kapcsolódó bibliai történetek megismertetése. A következő érzelmek tudatosítása és megerősítése: bátorság, bizalom. A gyermekek életében lévő tipikus konfliktushelyzetek felidézése és ezekre keresztyén megoldási, megküzdési stratégiák felmutatása. Arra való rámutatás, hogy Istennel a rossz cselekvése után is van megoldás. Annak a tudatosítása, hogy a tetteinknek következménye van, amiért a felelősséget vállalnunk kell. Arra való rámutatás, hogy mit jelent Isten szabadítása egy-egy konkrét élethelyzetben. A Tízparancsolatnak, mint Isten életünkre szóló útmutatásának a bemutatása és a Tízparancsolat iránti pozitív érzelmek ébresztése. A hálaadó imádság fogalmának tisztázása. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten utat mutat a mindennapokban	Mit jelent a szabadítás? (játékos, beszélgetős óra arról, hogy mit jelent a	<ul style="list-style-type: none"> A tanuló alapvonalaiban ismerje a <p><i>Környezetismeret:</i> Rész-egész viszony, távolságbecslés</p>

	korosztály számára a szabadítás)	témakörhöz tartozó bibliai történeteket.	(akár a pusztai vándorlás kapcsán.)
Bibliai történetek – Ószövetség	Mózes születése (1Móz 47,1-12; 2Móz 1,1-2,10)	• Legyen egyértelmű a számára az, hogy minden tettek van következménye.	Térkép a lakóhelyről (a templom elhelyezkedése).
Bibliai történetek – Ószövetség	Mózes vétke és menekülése (2Móz 2,11-25)	• Saját szavaival tudjon példákat mondani arra, hogy mit jelenthet Isten szabadítása.	<i>Vizuális kultúra:</i> Valós és/vagy képzeletbeli utazás folyamatának, útvonalának és történéseinek képes, szöveges rögzítése (pl. útinapló, térkép, képregény, forgatókönyv, útifilm) érdekében.
Isten utat mutat a mindennapokban	Tettek és következmények	• Saját szavaival fogalmazza meg, hogy miért adta Isten a Tízparancsolatot.	
Bibliai történetek – Ószövetség	Mózes találkozása Istennel (2Móz 3,1-15)	• Tudjon saját szavaival egy hálaadó imádságot megfogalmazni.	
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten megszabadítja népét (2Móz 4-5; 7,1-12,33)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: Bátorság (Isten megszabadítja népét)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Kivonulás Egyiptomból (2Móz 13,34-42; 13,17-14,29)		
Isten szól hozzánk	Imádkozzunk! A hálaadó imádság		
Bibliai történetek – Ószövetség	Úton az ígéret földje felé: a pusztai vándorlás (2Móz 15,22-27; 16,1-17,7)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: bizalom (úton az ígéret földje felé)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Szabályok (Bevezető a Tízparancsolathoz)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten szövetséget köt népével: a Tízparancsolat (2Móz 19,1-20,17)		
Bibliai történetek – Ószövetség	A rézkígyó (4Móz 21,1-9)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten hazát készít népének: a kémek Kánaánban (5Móz 31,1-8; Józs 1,1-2,22)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		bűn, szabadítás, szabály, Tízparancsolat, szövetség, haza, Mózes, Kánaán, hálaadó imádság, következmény	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • A következő történetek korosztályi szintű ismerete: <ul style="list-style-type: none"> ○ Izrael szabadulása Egyiptomból • Egy kötött szövegű reggeli és esti imádság ismerete • A Tízparancsolat rövidített változatának memoriter szintű ismerete • A 2Móz 15,2 memoriter szintű ismerete 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Mózes személyének korosztályi szintű ismerete • Ének
--	---

3. Tematikai egység	Történetek Jézus Krisztusról	Órakeret: 16 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • A 2. évfolyamon tanult bibliai történetek Jézus Krisztusról. • A témakörhöz tartozó történetekkel kapcsolatos megelőző ismeretek, élmények. • Tapasztalati élmények a következőkről: veszteség, halál, együttműködés, mozgássérült, érték, büntudat, kisebbségi érzés, közösség, szegény, nagyképűség. 	+3 óra összefoglalás és ellenőrzés

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó bibliai történetek és azok alapvető kortörténeti háttérének megismertetése. • Pozitív és segítő attitűd kialakulásának segítése a sérült, beteg emberek iránt. • Empátiára nevelés. • Annak a tudatosítása és megerősítése, hogy Isten számára értékesek vagyunk és Ő tanítványául hív. • Arra való rámutatás, hogy Jézus Krisztusnak hatalma van és Ő Úr a halálon és a betegségen is. • Alázat fogalmának tisztázása és az alázatos attitűd kialakulásának segítése. 		

Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus megment: a kapernaumi béna meggyógyítása (Mk 2,1-12)	<ul style="list-style-type: none"> • Alapvető ismeretek a témakörhöz kapcsolódó bibliai történetekről és kortörténeti háttérükről. 	<p><i>Környezetismeret:</i> Egészség-betegség. Fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességűek elfogadása, segítése (felebarát szerepe).</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A környezetünkben észlelhető változások, folyamatok, csodák, gyógyulások azonosítása, vizuális megfigyelése, értelmezése, információk rögzítése szöveg és kép segítségével. (fotó, film, egyszerű animáció, rajz, stb.)</p>
Isten közösséget formál	Együttműködöm másokkal (A kapernaumi béna meggyógyítása)	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja a saját szavaival megfogalmazni a következőket (tudjon példát is mondani rájuk): <ul style="list-style-type: none"> ○ Mit jelent empatikusnak és segítőkésznek lenni egy sérült, beteg emberrel? ○ Mit jelent értékesnek lenni Isten szemében ○ Jézus Krisztusnak hatalma van. ○ Jézus minden embert meglát és tanítványául hív. ○ Mit jelent Jézus Krisztus tanítványának lenni? ○ Milyen magatartást vár el Isten a tanítványaitól? ○ Alázat. • Az adott bibliai történetekhez tartozó érzelmek 	
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus megment: Jairus lányának feltámasztása (Lk 8,40-56)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: veszteség (Jairus lányának feltámasztása)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus megment: Zákeus története (Lk 19,1-10)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Ami miatt értékes vagyok (Zákeus története)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Változni Istennel (Zákeus)		

Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít, arról hogyan viselkedjünk másokkal (Mt 7,12; 25,31-46)	tudatosulása és azokra életszerű példák találása.	
Isten közösséget formál	Viselkedés a közösségben (Az aranyszabály, Mt 7,12)		
Bibliai történetek – Újszövetség	A farizeus és vámszedő (Lk 18,9-14)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: szégyen (A farizeus és a vámszedő)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	béna, halál, feltámasztás, értékes, aranyszabály, tanítvány, farizeus, vámszedő, fügefafa, alázat		
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • A következő történetek korosztályi szintű ismerete: <ul style="list-style-type: none"> ○ A kapernaumi béna meggyógyítása ○ Péter megtagadja Jézust • A Mt 7,12 memoriter szintű ismerete • A következő személyek korosztályi szintű ismerete: Péter, Zákeus • Ének 		

4. Tematikai egység	Élet az apostoli korban (Apostolok cselekedetei, levelek)		Órakeret: 3 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Előzetes ismeretek a témakörhöz tartozó történetekről. 		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> • A témakör bibliai történeteinek ismertetése. • Bevezetés az első gyülekezetek korába. • Megtérés fogalmának tisztázása, Isten megtérésre hívogatásának pozitív hangvételű közvetítése. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Szabad órakeret	Bevezetés az első gyülekezetek korába (korábbi ismeretek felidézése, bevezetés)	<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó bibliai történetek alapvető ismerete. • Saját szavaival tudjon beszélni a következőkről: <ul style="list-style-type: none"> ○ Megtérés ○ Első gyülekezetek kora 	<i>Vizuális kultúra:</i> Egy valós, vagy képzeletbeli jelenség számára plakát, szórólap tervezése, figyelemfelkeltése céljából.
Bibliai történetek – Újszövetség	A filippi börtönőr megtérése (ApCsel 16,11-40)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Megtérés, apostoli kor, Pál apostol, Filippi, missziói út		
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • Saját szavaival tudja elmondani a filippi börtönőr megtérésének történetét. 		

5. Tematikai egység	Ünnepeljünk együtt! (Mivel a tematika egység minden témája ehhez a koncentrikus körhöz tartozik, így nem kerül külön feltüntetésre)	Órakeret: 13 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Ünnepekkel kapcsolatos élmények, tapasztalatok. • korábbi évfolyamon tanult bibliai ünnepi történetek. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • Karácsonyhoz, húsvéhoz, pünkösdhöz kapcsolódó történetek megismertetése. • Az ünnepi hangulat megéreztetése és megalapozása, az Istennel való ünneplés lehetőségeire való rámutatás. • Arra való rámutatás, hogy Jézus Krisztus megbocsát nekünk, ha megbánjuk a vétkeinket. • Annak a tudatosítása, hogy Jézus Krisztus az Isten által megígért Szabadító. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ünnepi készülődés a karácsonyra	<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó bibliai történetek ismerete. • Részvétel az órai ünnepi készülődésekben és kreatív munkálatokban. • Tudja saját szavaival megfogalmazni a következőket: <ul style="list-style-type: none"> ○ Jézus Krisztus a szabadító ○ Jézus Krisztus feltámadt ○ Pünkösd 	<i>Ének-zene:</i> Ünnepi énekek. <i>Környezetismeret:</i> Az ünnepek jelentősége – mire emlékezünk keresztyén ünnepeinken? Milyen helyi gyülekezeti hagyományokról tudunk?
Jézus útkészítője: Keresztelő János (Lk 1,5-25. 57-66)		
Isten megígéri a Szabadítót (1Móz 3,15)		
A beteljesedett ígért: Simeon és Anna találkozása Jézussal (Lk 2,21-40)		
Ünnepi készülődés a húsvétra		
Péter megtagadja Jézust (Mk 14,26-31; 14,66-72)		
Péter találkozása a feltámadt Jézussal (Jn 21,15-19)		
Ünnepi készülődés a pünkösdre		
Péter és János az Ékes kapuban gyógyít (ApCsel 3,1-10)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	advent, útkészítő, Keresztelő János, Szabadító, Simeon és Anna, tagadás, Pünkösd, Péter és János	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • Keresztelő János személyének korosztályi szintű ismerete. • Tudja azt, hogy mit ünnepünk pünkösdkor. 	

4.évfolyam

Összefoglalások, ellenőrzések óraszám: 8

Kerettanterv által betervezett óraszám: 55

Helyi sajátosságok óraszám: 9 óra

A minimum követelményeknek minden témánál része az az elvárás, hogy a tanuló vegyen részt a közös játékokban, feladatokban, beszélgetésekben és alkalmazkodjon azok szabályaihoz. Így külön nem kerül az egyes tematikai egységeknél feltüntetésre.

1. Tematikai egység	Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal		Órakeret: 12 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Korábbi évfolyamon tanultak a témáról. • Élmények a református gyülekezetről. 		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> • A tanév fő hittan témájára való ráhangolás és a tanév összegző lezárása. • A református egyházhoz és a református gyülekezetekhez való pozitív érzelmi kötődés kialakítása. • Az adott település/megye (egyházmegye) református gyökereinek feltérképezése, honismereti, helytörténeti példák megismerése. • Gyülekezeti szolgálattelvők megismerése és szolgálati lehetőségek iránti érdeklődés felkeltése. • A református ének-zenei ismeret gyarapítása. • Tájékozódás és etikus viselkedés segítése a világhálón. • A Biblia eredeti nyelveinek érdekes bemutatása, arra való rámutatás, hogy Isten minden népet a saját nyelvén is meg akar szólítani. (Bibliafordítások) • Az Isten dicsőségére való élés fogalmának és lehetőségeinek megismertetése, bátorítás a tanulók által megélhető formák keresésére. • Az „Egyedül Istené a dicsőség” reformátori alapelv és tartalmának megismertetése. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Isten utat mutat a mindennapokban	Kit és mit követek? Ideálok és példaképek	<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon példát mondani a településen, megyében (egyházmegyében) található református történeti emlékre vagy református ősré. • A következő fogalmakat képes a saját szavaival értelmezni és példákat tud rá mondani: <ul style="list-style-type: none"> ○ szolgálattelvő, ○ példakép, ○ mit jelent Isten dicsőségére élni, ○ etikus viselkedésmód az Interneten. • Tudja azt, hogy a Biblia eredeti nyelvei a héber és a görög. • Tudja, hogy ki fordította le először magyarra az egész Szentírást eredeti nyelvből. 	<p><i>Környezetismeret:</i> Kommunikáció, metakommunikáció, együttélés. (Magatartásformák, példák a helytelen és helyes viselkedésre. Együttélés a családban. Baráti kapcsolatok, iskolai közösségek.)</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Médiahasználat és érzelmi hatásai</p>
Református keresztyének lenni	Szolgálattelvők Isten uralma alatt		
Református keresztyének lenni I	Gyökereink: Honismereti, helytörténeti példák		
Református keresztyének lenni	Egyedül Istené a dicsőség! (István intelmei, Szenczi Molnár Albert, Károli Gáspár)		
Isten közösséget formál	Énekeljünk az Úrnak! (s		
Isten utat mutat a mindennapokban	Nézelődöm a világhálón		
Isten szól hozzánk	Isten Igéje minden népet megszólít. Bibliafordítások		
Isten szól hozzánk	Isten uralma alatt élek (évváró óra)		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	példakép, szolgálattevő, egyházközség, szolgálat, egyházmegye, bibliafordítások, Szenczi Molnár Albert, Károli Gáspár, Soli Deo Gloria (Egyedül Istené a dicsőség)
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • Károli Gáspár személyének és munkásságának korosztályszintű ismerete. • Ének

2. Tematikai egység	Bírák kora	Órakeret: 9 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Korábbi ismeretek élmények, tapasztalatok a kapcsolódó történetekről. • Tapasztalati élmények 	+ 2 óra összefoglalás és ellenőrzés

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

- A témakörhöz kapcsolódó bibliai történetek és azok alapszintű kortörténeti háttérének megismertetése.
- Arra való rámutatás, hogy Isten betartja ígéreteit. Az ígélet beteljesítése, hogy hazát adott népének.
- A témakörhöz tartozó bírák történeteinek keresztül bemutatni Isten emberek cselekedetein át megnyilvánuló szabadítását.
- Bibliai személyek életpéldáján át rámutatni Isten egyéni életekben megnyilvánuló szabadítására. Ezeket keresztül erősíteni a nehéz élethelyzetekben megnyilvánuló Istenbe vetett bizalmat.
- Isten uralma alatt való élés lehetőségeinek a bemutatása és ennek vonzó életpéldává tétele.

Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Ószövetség Isten népe hazát kap: a honfoglalás (Józs 3; 6)	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló ismeri és a saját szavaival meg tudja fogalmazni a következőket: <ul style="list-style-type: none"> ○ honfoglalás, ○ bíra. 	<p><i>Környezetismeret:</i> Kommunikáció, metakommunikáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A karakterábrázolás filmes eszközeinek megismerése: a pozitív (Gedeon) és negatív hősök megjelenítésének technikái, az életkornak megfelelő médiaszövegeken keresztül.</p>
Bibliai történetek – Ószövetség Gedeon története (Bír 6-7)	<ul style="list-style-type: none"> • A tanultak alapján tudjon példákat mondani arra, hogy mit jelent Isten uralma alatt élni. 	
Bibliai történetek – Ószövetség Ruth története (Ruth 1-4) Hogyan szólít meg Isten?	<ul style="list-style-type: none"> • Annak a felismerése, hogy Isten jelen van az ember életében. 	
Bibliai történetek – Ószövetség Sámuel elhívása (1Sám 3,1-21)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	honfoglalás, haza, bíra, Gedeon, Ruth, Sámuel, próféta, elhívás	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • A Bír 8,23 és 1Sám 16,7b memoriter szintű ismerete. • Ének 	

3. Tematikai egység	Egységes királyság kora	Órakeret: 14 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Korábbi ismeretek élmények, tapasztalatok a kapcsolódó történetekről. • Tapasztalati élmények 	+ 3 óra összefoglalás és ellenőrzés

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

- A témakörhöz kapcsolódó bibliai történetek és alapvető kortörténeti háttér megismertetése.

<ul style="list-style-type: none"> • Tapasztalati élmények tudatosítása a következő területeken: barátság, hatalom és hatalmaskodás, irgalmasság, felelősségvállalás, igazságosság, bölcsesség. • A barátság érzelmi világának feltérképezése és a társas kapcsolatok helyes kezelésére, a társas kapcsolatokban való konfliktusok megoldására való nevelés. • Kritikai érzék fejlesztése és erkölcsi ítélőképesség fejlesztése. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Ószövetség	Saul királysága (1Sám 8,1-10,8)	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • megismeri a témakörhöz kapcsolódó bibliai történeteket és alapvető kortörténeti hátterüket. • Képes a saját szavaival megfogalmazni és példákat mondani a következőkre: <ul style="list-style-type: none"> ○ a király feladata, barátság, igazságosság, felelősség, bölcsesség, hatalmaskodás. • Felelősséget vállal a rá bízott feladat elvégzéséért. 	<p><i>Életvitel:</i> A közösségért végzett munka a királyok korában és a mi korunkban (család, gyülekezet, iskola).</p> <p><i>Környezetismeret:</i> Életközösség (Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.)</p>
Bibliai történetek – Ószövetség	Dávid királlyá választása (1Sám 16)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Dávid és Góliát (1Sám 17,26-58)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Saul és Dávid (1Sám 18,6-14; 19,1-10)		
Isten közösséget formál	Barátom van (Dávid és Jonatán, 1Sám 20)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Hogyan élek a hatalmammal? (Dávid megkíméli Saul életét, 1Sám 26)		
Bibliai történetek – Ószövetség	Salamon bölcsessége (1Kir 3, 5-15)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Kiért, miért vagyok felelős? (Salamon bölcsességet kér Istentől, 1Kir 3,5-15)		
Isten utat mutat a mindennapokban	Mi az igazságos? (Salamon bölcs ítélete, 1Kir 3,16-28)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Király, barátság, királyság kora, hatalom, Dávid menekülése, bölcsesség, igazságosság, ítélet	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)		<ul style="list-style-type: none"> • A következő bibliai történetek korosztályi szintű ismerete: • Dávid és Góliát, • Salamon bölcsességet kér. • A következő személyek korosztályi szintű ismerete: Saul, Dávid, Salamon 	

4. Tematikai egység	Történetek Jézus Krisztusról	Órakeret: 16 óra
----------------------------	-------------------------------------	-------------------------

Előzetes tudás		<ul style="list-style-type: none"> A témakörhöz tartozó történetekkel kapcsolatos megelőző ismeretek, élmények. Tapasztalati élmények a következőkről: halál, gyülekezeti szokások, közösség, személyválogatás, másokért való imádság. 	+3 óra összefoglalás és ellenőrzés
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai			
<ul style="list-style-type: none"> A témakörhöz tartozó bibliai történetek és azok alapvető kortörténeti háttérének megismertetése. Az adakozás, közösség, alázat tapasztalati háttérének tudatosítása. A példázatok fogalmának tisztázása, a témakörhöz tartozó példázatok jelentésének közvetítése a tanulók számára érthető módon. Adakozásra, hálaáldozatra nevelés. Alázatosságra nevelés. Közbenjáró imádság fogalmának tisztázása és a közbenjáró imádság gyakorlatának megismertetése. Isten hívogató szavának közvetítése a tanuló számára. 			
Témák (Koncentrikus kör/ téma)		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus csodát tesz: Lázár feltámasztása (Jn 11,1-44)	A tanuló: <ul style="list-style-type: none"> megismeri a témakörhöz tartozó bibliai történeteket és azok alapvető kortörténeti háttérét. felismeri és tiszteletben tartja a közösségben élés szabályait. példát tud mondani és meg tudja fogalmazni saját szavaival a következőket: <ul style="list-style-type: none"> példázat, adakozás, csoda, közbenjáró ima, alázat. 	<i>Környezetismeret:</i> Az emberi kommunikáció: beszéd, testbeszéd. Magatartásformák, szabályok, viselkedési normák különböző élethelyzetekben a Jézusi mérce szerint. <i>Vizuális kultúra:</i> Az online közösségekben való viselkedési szabályok, kommunikációs szokások, és ezek szerepének megismerésére.
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: Az özvegyasszony két fillére (Mk 12,41-44; Mt 6,1-4)		
	Adakozás		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: A mustármag példázata (Mt 13,31-32)		
Isten közösséget formál	Közösségben élek (Bevezető óra a következő két témához)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Elsőnek vagy utolsónak lenni: Példázat a főhelyekről (Lk 14,7-14)		
Isten közösséget formál	Elsőnek vagy utolsó lenni: A Zebedeus fiak kérése (Mk 10,35-45)		
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: A nagy vacsora példázata (Lk 14,15-24)		
Isten szól hozzánk	Imádkozzunk! A közbenjáró ima		

	(A kapernaumi százados szolgájának meggyógyítása, Lk 7,1-10)	
Isten szól hozzánk	Imádkozzunk! A közbenjáró ima (Péter szabadulása a börtönből, ApCsel 12,6-19)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adakozás, alázat, példázat, hálaadás, közbenjárás, Isten hívogatása, gyógyítás.	
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • A mustármag példázatának korosztályi szintű ismerete. • Mt 11,28 memoriter szintű ismerte. • Köttött szövegű temploma bemenetelkor és kijövetelkor mondott imádság memoriter szintű ismerte. 	

5. Tematikai egység	Ünnepeljünk együtt! (Mivel a tematika egység minden témája ehhez a koncentrikus körhöz tartozik, így nem kerül külön feltüntetésre)	Órakeret: 13 óra
Előzetes tudás	<ul style="list-style-type: none"> • Ünnepekkel kapcsolatos korábbi élmények, tapasztalatok. 	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
<ul style="list-style-type: none"> • Karácsonyhoz, húsvéthoz, pünkösdhöz kapcsolódó történetek megismertetése. • Virágvasárnap és áldozócsütörtök fogalmának, és az ünnephez kapcsolódó történetek megismertetése. • Az ünnepi hangulat megéreztetése és megalapozása, az Istennel való ünneplés lehetőségeire való rámutatás. • Arra való rámutatás, hogy a szavaink az indulatainkból fakadnak. • Önismeretre, önfegyelemre való nevelés az indulatokban és a szavak terén. 		
Témák (Koncentrikus kör/ téma)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Készülődés a karácsonyra	<ul style="list-style-type: none"> • A témakörhöz tartozó bibliai történetek ismerete. • Részvétel az órai ünnepi készülődésekben és kreatív munkálatokban. • A tanuló példákat tud mondani és meg tudja fogalmazni a következőket: <ul style="list-style-type: none"> ○ indulat, hamis tanúság, mennybemenetel, önfegyelem a szavak terén. 	<p><i>Életvitel:</i> A közösségi tér együttes kialakítása (iskolai- és gyülekezeti terem dekorációja), a közös tapasztalatok megbeszélése, az átélt érzések megfogalmazása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Tárgyalkotás, tárgytervezés, díszítés, csomagolás – készülődés az ünnepre.</p>
József adventje (Mt 1,18-25)		
Menekülés Egyiptomba (Mt 2,13-15)		
Jézus bevonul Jeruzsálembe (Mt 21,1-11)		
Készülődés a húsvétra		
Jézus pere (Mt 26,57-68; 27,1-2. 11-14)		
Indulataink és szavaink (Jézus pere)		
Jézus a zsidók királya. Jézus vagy Barabás? (Mt 27,15-26)		
Készülődés a pünkösdre		
Jézus mennybemenetele és eljövendő királysága (ApCsel 1,4-14)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Advent, karácsony, virágvasárnap, húsvét, mennybemenetel ünnepe, pünkösd, Jézus pere, Jeruzsálem, Pilátus.	

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény)	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja azt, hogy mit ünneplünk virágvasárnapon és áldozósütörtökön, ismerje az ide tartozó történeteket.
--	---

4. A tantárgyi értékelés formái, szempontjai

Az értékelés, minősítés a hatályos köznevelési törvénynek megfelelően első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szóvegesen történik. A szóveges értékelés arra vonatkozik, hogy az adott időszak során a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul. A második évfolyam második félévében és minden további évfolyamon a hitoktató a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szóveges értékelés kíséri. Az érdemjegyekről az iskola a tanulót, és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíti.

A tanultak ellenőrzése és értékelése sokrétű módszertani skála alkalmazása révén történik. A számonkérés alapja a kerettantervben rögzített, és a tematikai egységeknél is szereplő, az adott év tananyagához tartozó minimális követelmények rendszere. Formáit tekintve az értékelésnek része:

- Minden új témához kapcsolódóan egy megelőző felmérés a tanuló előzetes tudásáról. Mivel az iskolánk tanulócsoportjainak összetétele vegyes, ezért a hitoktátónak tekintettel kell lennie arra, hogy az osztály egy része egyházi óvodából érkezik, mások egyéb köznevelési intézményekben vagy az egyházközség területén részesültek hit- és erkölcsstan oktatásban és ezeknek megfelelő előképzettséggel rendelkeznek. Az osztályokban vannak olyan tanulók is, akik sem hit- és erkölcsstan oktatásban nem vettek részt, sem pedig gyülekezeti kötődésük nincs. Az aktuális témával való ismeretek előzetes felmérése során a hitoktátónak szem előtt kell tartania.
- A tanulói tevékenység megfigyelése az órán kifejtett, illetve a tanítási órán kívüli projektek elvégzése során.
- Szóbeli értékelés a kérdésekre adott válaszok, összefüggő feleletek, referátumok, szóbeli beszámolók alapján.
- Írásbeli munka értékelése írásbeli beszámolók, feladatlapok, témazárók, tesztek által.

Mindezek alapján az értékelés alapelvei:

- A gyermek iránti tiszteletet az értékelés során is meg kell adni. Ennek a tiszteletnek a megnyilvánulása, hogy a katechéta figyelembe veszi a tanulók adott életkorhoz kapcsolódó vélhető és tipikus valamint egyéni sajátosságait, speciális igényeit (pl. siket, látássérült, hallássérült, stb.).
- Az értékelés során a katechéta törekszik a pozitív hangvételű, nevelő jellegű, lehetőség szerint bátorító, biztató és fejlődést segítő megfogalmazásra és értékelésre, melynek célja, hogy a tanuló az adott területen, témakörön belül fejlődjön.
- Az értékelés során a hitoktató objektivitásra törekszik, nem a tanuló személyes véleményét, hanem az elsajátított ismereteket, összefüggéseket, illetve a mérhető pontokat értékeli.

Az iskola egyedi értékelési szempontjai:

- Iskolánk minden héten közös hétindító áhítattal kezdődik. A diákok részvétele ezen az alkalmon kötelező. A tanuló hét kezdő áhítatokon történő részvételét az osztályfőnök ellenőrzi és vezeti, melynek az eredményeit a félév végén történő osztályzás során a hitoktató figyelembe veheti. Ha a tanuló két osztályzat között áll, az áhítatokon rendszeresen részt vevő diákoknak (félévenként maximum két hiányzás vagy késés) javasolt a jobb osztályzat, míg a félévente legalább öt vagy több alkalommal mulasztó diákok esetében a hitoktató dönthet a kisebb osztályzat mellett. A hiányzások számába nem számít bele a betegség miatti igazolt mulasztás.

Egyházi ének

4. és 5. évfolyam

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

Az egyházi ének tantárgyat a hitoktatás részeként, de ökumenikus módon, teljes osztályok részvételével oktatjuk. A tanterv 4. és 5. évfolyamos tanulócsoporthoz készült, de **adaptálható más évfolyamra is.**

A nevelőtestület döntése alapján a fenntartó jóváhagyásával a 2018/2019-es tanévben a 4. 5. évfolyamról felmenő rendszerben átkerül a 3. és 4. évfolyamra az egyházi ének tantárgy oktatása

A bevezetés lépései:

Tanév	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Évfolyamok	3-4-5.	3-4-5.	3-4.

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Éves órakeret	Kerettantervi órakeret*	Helyi tervezésű órakeret
1.	0	0	0	0
2.	0	0	0	0
3.	0	0	0	0
4.	1	36	0	36
5.	1	36	0	36
6.	0	0	0	0
7.	0	0	0	0
8.	0	0	0	0

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

*Az emberi erőforrások minisztere 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről 2. § (5) (7a) bekezdés. Az iskola a helyi tanterve elkészítése során a tantárgyi kerettantervek tematikai egységeiben meghatározott óraszámokat legfeljebb 10%-kal csökkentheti.

A helyi tanterv alapiát jelentő kerettanterv:

A Magyarországi Református Egyház közoktatási törvénye (MRE 2005. évi II. törvény) 31.§ (3) bekezdésében előírt egyházi ének tantárgy bevezetésének végrehajtásáról szóló Zs-96 /2006 MRE Zsinati határozat mellékleteként megjelent kerettantervi ajánlás alapján, de összhangban a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjével.

Megjegyzés:

Az egyháziének-óra pedagógiai szakmai eredményességét segíti az ének-zene tantárgy tanórai és az énekkar szakköri keretekben végzett tevékenysége.

A helyi tantárgyi tanterv áttekintése – fejlesztési területek szerinti bontásban

Tematikai egység rövid címe	4. osztály	5. osztály
1. Zenei reprodukció - Éneklés	27	27
2. Zenei reprodukció - Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	2	1
3. Zenei reprodukció - Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	1	1
4. Zenei befogadás - Befogadói kompetenciák fejlesztése	2	1
5. Zenei befogadás - Zenehallgatás	4	6
Évfolyam összesen:	36	36

Tantárgyi bevezető:

A keresztyén éneklés lényegének summáját Pál apostol Kolossébeliekhez írt levelében találhatjuk (Kol 3,16): „A Krisztusnak beszéde lakozzék tibennetek gazdagon, minden bölcsességben; tanítván és intvén egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hálaival zengedezvén a ti szívetekben az Úrnak.” Csomasz Tóth Kálmán értelmezésével az éneklés lényege tehát a következő:

- Krisztusnak beszéde. Nem emberé, még ha ember mondja, éneklis is.
- Bennünk kell, hogy lakozzon; nem átmenetileg, hanem állandóan, s így belőlünk kell, hogy kiáradjon mások felé is.
- Gazdagon – nem szegényesen, árválkodva, hanem bőségesen.
- Minden bölcsességben, teljes, nem csak rész szerint való mértékben, elménket teljesen áthatva, kizárólagosan ráfigyelve.
- Tanítván és intvén: nem csupán gyönyörködtetésért, s még inkább nem kikapcsolódásért, pihenésképpen, hanem mintha Isten kérne, tanítana általunk (2Kor 5,20)
- Egymást, mivel az egyetemes papság elve szerint mindenki tanító és tanítvány.
- Zsoltárokkal, mint amik felidéznek Isten nagy tetteit, aki tegnap, ma és örökké ugyanaz.
- Dicséretekkel, mint amik dicsőítik az Urat, s magasztalják a Messiást.
- Leleki énekekkel, mint amiket a Szentlélek ihlet
- Hálaival zengedezvén, mert ez vele szemben az egyetlen lehetséges magatartás.
- Szívetekben – mély és személyes megtelítődéssel, Áprily Lajos megfogalmazásában: „hű szájjal és hű szívvel” (Református énekeskönyv: 167.)
- Az Úrnak, akié a dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás

A kötelező jelleggel egyházi ének néven oktatott tantárgy rövid múltra tekint vissza. Ez azonban sosem jelentette azt, hogy ne oktatták volna az egyházi éneket. Sőt régen az ének vagy zeneóra egyházi énekek éneklését, és egyházzenei tudás továbbadását jelentette elsősorban. Ebbe a szemléletbe hozott változást Ádám Jenő és Kodály Zoltán azóta világhírűvé vált „Kodály-módszer”-e, mely anyagát tekintve kibővítette a tantárgyat: ettől kezdve – az egyházi ének mellett – népdalok, műdalok éneklése, zenei ismeretek megszerzése, zenetörténeti korok megismerése képezte a tárgy tananyagát. Érthető, hogy ez a tananyag nem volt átadható heti egy órában, szükségessé vált hát az óraszám növelése 2-3 órára. A háború után szépen lassan átszerkesztették az ének-zene könyvek anyagát; rövidesen kikerültek, új – „haladó” – szöveget kaptak az egyházi énekek. A kieső anyagot igyekeztek pótolni, azonban így is idővel sokak szemében túlreprezentálttá vált a tárgy. A rendszerváltás, és az azzal együtt járó nyitás politikája, mely szükségessé, korszerűvé tette a nyugati nyelvek tanítását iskoláinkban, valamint az ennek idejére eső technikai-informatikai forradalom,

mely megkövetelte a számítástechnika tanításának jelentőségét, a tanórák számának növekedését eredményezte; kézenfekvőnek látszott hát – ellensúlyozásképpen – az ének-zene órák számának csökkentése. A rendszerváltás után újrainduló egyházi iskolákban a régi hagyományok alapján természetesnek tűnt az egyházi énekek visszavétele a tananyagba. Az igény több részről is megfogalmazódott: szükség volt egyrészt arra, hogy a vallás mondanivalója mellett annak liturgiai külsőségeit is megismerje a tanuló, másrészt arra, hogy az egykor „lefejezett” ének tantárgy újra teljessé lehessen, s nem utolsó sorban arra, hogy a politikai okokból mellőzött kultúrkinés ismét hozzáférhető legyen. Érthető volt ugyanakkor a fenntartó egyházak részéről az a törekvés is, hogy az iskolák egyházi voltát kihangsúlyozni alkalmasabb tantárgyak és műveltségi területek nagyobb jelenlétét kívánták meg. A megoldást már nehezebb volt megtalálni: Voltak iskolák, melyek próbálkoztak az egyházi ének integrálásával az ének-zene tantárgyba, ez azonban az óraszám emelése nélkül nem volt több látszatintézkedésnél. A Magyarországi Református Egyház az egyházi éneket önálló tantárgyként a rendszerváltás óta először 2004-ben szerepeltette, a középiskolai képzésbe illeszthető nyelvi előkészítő évfolyam tantervi ajánlásában. A heti egy órás, egy éves egyházi ének tanterv a Református Pedagógiai Intézet gondozásában született meg. Ezzel nagy hiányosságot törlesztettünk. – Egy évvel később, 2005-ben a Zsinat az 1995-ös közoktatási törvényének módosításával előírta az egyházi ének tantárgy bevezetését és oktatását a református egyházi fenntartás alatt működő alap- és középfokú közoktatási intézmények számára. Az egyházi ének oktatása a hit- és erkölcsstan órákkal együtt több jelentős pedagógiai célt szolgál református iskoláinkban. A tananyag döntő részben az 1948-as, hivatalban lévő énekeskönyvből válogat. (Énekeskönyv magyar reformátusok használatára. Szerkesztőbizottság elnöke: Dr. Csomasz Tóth Kálmán.) Kiegészítésként ajánljuk a 2006-ban a Kálvin Kiadó gondozásában megjelent, „Az Úrnak zengjen az ének” című hivatalos ifjúsági énekgyűjtemény használatát (szerkesztette: Berkesi Sándor). A törvényhez illeszkedő, új kerettanterv összeállításában a tananyag kiválasztása során figyelembe vettük az életkori sajátosságokon és a tantárgyi célrendszeren túl a rendszerváltás előtti debreceni református kántorképző tanfolyam gyülekezeti ének tantárgyának követelményét, mint a ’48-as református énekeskönyv anyagának oktatásához készült egyetlen zsinórmértéket, illetve az elmúlt évtizedek himnológiai kutatási eredményeit. Tantervünk 4. és 5. évfolyamra szól. Az óraszámok aránya rámutat arra, hogy az egyházi ének tárgy a református gyülekezeti gyakorlat énekeinek tanítását tűzi ki elsődleges céljául, s minden egyéb (pl. kreatív zenei tevékenység, kottaolvasás, zenehallgatás) ennek van alárendelve.

Az egyházi ének tantárgy célja:

- a közös éneklés, zenélés élményének felmutatása
- a ma általánosan használt gyülekezeti énekek megismertetése, megtanítása, különös tekintettel a történeti értékre
- tanítani, gondozni a 16-17. században egyházunkban használt, és a 19. század elején nagyrészt félreállított közép-európai – s ezen belül magyar – dallamkörből származó dicséreteket és a genfi zsoltárokat; ezek egy része ma már általánosan ismert, nagyobbik részük azonban még mindig elhanyagolt
- ezt a dallamvilágot képviselő, de nem énekeskönyvből származó énekek megtanítása
- a fenti körön kívül elsősorban az európai egyházi énekkincs legértékesebb dallamait megismertetni a hozzájuk kapcsolódó zeneirodalmi művekkel, feldolgozásokkal kontextusban
- a zeneértő és -érző képesség fejlesztése segítségével a személyes hit és az osztályközösség gyülekezeti jellegének megerősítése, illetve az önmegismerésre, empátiára, kommunikációra való nevelés

- a más felekezetekkel közös énekanyag bemutatása, ezáltal a más felekezetek iránti elfogadásra való nevelés
- a gyülekezeti ének sajátos összetevőinek, a református és más felekezetek énekeskönyvének megismertetése
- a gyülekezeti éneklés megszerettetése, az élményekből fakadó kollektív és egyéni éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra továbbfejlesztése
- az egyetemes egyházzenei kultúra iránti érdeklődés felkeltése, s az egyházzenei kultúra minél szélesebb körének bemutatása
- kapcsolódás a hit- és erkölcstan tantárgyhoz, annak segítése a gyülekezeti énekek megtanítása által
- a közös iskolai rendezvények énekes és zenei anyagának megtanítása, színesítése, művelése
- a zenei hallás fejlesztésével a zenei emlékezet és képzelet fejlesztése
- a történelmi időszemlélet kialakítása, az összefüggések felismertetése, megláttatása egyes történelmi korok és stíluskorszakok segítségével.

Az egyházi ének tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a témák egymáshoz viszonyított arányát jelölik. Minden órán sor kerül éneklésre, de folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, s zenét is hallgatnak. Ezt segíti a minden órán megjelenő felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

Éneklés

- Az iskolai egyházzenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és az elmélyült zenehallgatás.
- Az órai munkát kiegészíti a kórus, amely közösségformáló erőt képvisel. Cél, hogy a kóruséneklés örömét a tanulók a hétköznapi számos területén megoszthassák másokkal. (Pl. közös éneklés a kirándulásokon, baráti összejöveteleken, közösségi alkalmakon, saját koncertek szervezése hozzátartozóknak, ismerősöknek.)
- A hit- és erkölcstan órákon, az iskolai áhítatokon, ünnepeken, gyülekezeti alkalmakon az egyháziénekek-órák ének anyaga helyére kerülhet, s igazi közösségi élménnyé válhat.
- Az énekes anyag nagy része a Református Énekeskönyv énekei közül kerül ki, melyet kiegészít az újabb kori, vagy kortárs populárisabb ifjúsági énekek valamint bibliai szövegű kánonok köre – elsősorban a befogadói és reflektív hozzáállás különbségeinek érzékeltetése valamint a zenei minőség iránti érzékenység fejlesztése céljából, amely műfaji határoktól függetlenül értelmezhető. Generatív és kreatív készségek fejlesztése.
- A generatív – létrehozó, alkotó – készségek és képességek fejlesztésének célja, hogy a tanulók a megszerzett zenei tapasztalatokat alkalmazni tudják és azokkal képesek legyenek újat alkotni. A generatív tevékenységek, amelyek a kreativitás fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlenek, fejlesztik a tanulók zenei érzékét, zeneértését és összpontosító képességét. Segítik őket a zene elemeinek önálló és magabiztos használatában, fejlesztik a tanulók önkifejező képességét, ötletgazdagságát, kreativitását és zenei fantáziáját.
- A generatív zenei tevékenységek a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhatnak, s bennük a játékos alkotói munka öröme érvényesül. A generatív tevékenységet mindenkor megelőzi a zenei alkotóelemek (pl. ritmus, dallam, polifónia, harmónia, forma) vagy egy adott zenei stílushoz kapcsolódó zenei jelenségek (pl. a klasszika formaérzéke) megismerése az aktív zenélésen keresztül.

Felismerő kottaolvasás

- A kottaolvasás a zene értésének eszköze, általa olyan kódrendszer kulcsát kaphatják meg a tanulók, amely segíti őket abban, hogy eligazodjanak a zenei tartalmakban. A zenével való ismerkedés kezdeti szakaszában a felismerő kottaolvasás képessége a zeneértés mélységeihez is jelentősen hozzájárulhat. Az önálló zenélésben nélkülözhetetlen eszközzé válik.
- Az ötvonalas kottaképet a gyerekek látják már akkor is, mikor a jelrendszereket még nem tudják megfejteni. A tanulók a felismerő kottaolvasás segítségével egyre több zenei jelenséget képesek jelrendszerről felismerni. A kottaolvasás nem cél, hanem eszköz az iskolai zenetanulás folyamatában.
- A felismerő kottaolvasáshoz kapcsolódó zenei ismeretek tanítása soha nem elvontan, hanem az énekes és hangzó zenei anyaghoz kapcsolódóan történik. Az egyházi énekekből vett zenei fordulatokat felhasználják a ritmikai, metrikai és dallami elemek tudatosítására, formájuk megismerése pedig segít a formaérzék fejlesztésében. Az elemző megközelítés helyett választják a műfaji meghatározást, találják meg az élethelyzet, az érzelmi kifejezés, az esztétikai szépség személyes kapcsolódási pontjait. A szöveg értelmezése rávilágít a énekek gazdag tartalmi világára, szimbolikájára, megvilágítja a magyar szókincs gazdagságát. Az egyházi énekek a népdalokhoz hasonlóan nem a felismerő kottaolvasás gyakorló példái. Csak akkor kell szolmizáltatni, ha az a szebb, tisztább megszólaltatást segíti.

Befogadói kompetenciák fejlesztése

- A befogadói kompetenciák fejlesztése a zenehallgatás anyagának mélyreható megismerését segíti elő. A befogadói kompetenciák fejlesztése során az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyának kell érvényesülnie. A befogadói kompetenciák fejlesztésével megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása, akik a zenehallgatás során olyan élményeket – minél többféle és valóságos zenei tapasztalatokat – szereznek a hallgatott zenéről, amelyek hatására egyre inkább különbséget tudnak tenni az elmélyült zenehallgatás (vagyis a zene befogadása) és a háttérzene fogyasztása között.
- Csend és teljes figyelem nélkül nem jön létre élményt adó zenei befogadás. A művészi értékű zene befogadójává csak az a tanuló válik, aki teljes figyelmét képes a hallott zene felé irányítani. A befogadói kompetencia fejlesztése éppen ezért részben a figyelem készségének kialakítása és folyamatos erősítése felé irányul. Az alsó tagozatban a gyermek a játékos tevékenység során képes leginkább az elmélyült figyelemre. Az alsóbb osztályokban a mozgás és az éneklés szorosan összekapcsolódik. A zeneérzés fejlesztése mellett a mozgás is lehetőséget ad a zenei jelenségek megéreztetésére és megértésére, a zenei készségek elmélyítésére is.
- Rendszeres zenehallgatás. A zeneművek zenei és zenén kívüli tartalmának, üzenetének megértéséhez szükség van a zenei élmények rendszeres biztosítására: lehetőleg minden órán legyen zenehallgatás, amely az élmény (örömszerző) funkcionál túl alapját adja a generatív készségek formálódásának, hiszen a generativitás a sokrétű zenei élményből fejlődik ki.
- Adekvát befogadói attitűd. A zenehallgatási anyag értő befogadását segíti az adekvát befogadói attitűd kialakítása, azaz fontos, hogy a tanulók kellő nyitottsággal forduljanak a hallgatott zene felé. A nyitott befogadói attitűd támogatja a zenei hatás megfelelő megélését, így segíti a zene különböző megnyilvánulásainak, például funkciójának, stílusának és műfajának pontos értelmezését, elfogadását és pozitív értékelését.
- A befogadói kompetencia fejlesztését segíti elő elsősorban a zenében rejlő gesztusok, karakterek, érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérzésének képessége, másodsorban pedig a biztos és differenciált hallási képesség (ritmus-, dallam- és hangszínérzék) és a zenei memória. Ezeket

rendszeres és nagy mennyiségű énekléssel és a generatív készségek más fejlesztő gyakorlataival lehet kialakítani.

- A zeneelméleti, egyházzenei és zenetörténeti alapismeretek minden esetben a zenei befogadást segítik, az elméleti és a lexikális adatok közül elsősorban a kiválasztott énekkel és zeneművel kapcsolódókkal kell foglalkozni. A lényegláttatásnak és az életszerűségnek minden esetben kulcsszerepet kell kapnia, ezért teljes mértékben mellőzendő az öncélú adatközlés és a nagy mennyiségű memorizálás. Egy szerzői életrajz ismertetésében például nem az önmagukban semmitmondó dátumok és a tartózkodási helyek felsorolása és visszakérdezése, hanem a szerző személyiségének bemutatása, művészi és emberi élethelyzeteinek, a környezetével való kölcsönhatásának, problémáinak, sorsfordulatainak átéreztetése, és mindennek művészetére gyakorolt hatása az elsődleges tartalom. Ezt helyenként megtámogathatják a jól megválasztott tényadatok (dátumok, helyszínek), mindenkor kiegészítő, tájékozódást könnyítő jelleggel. Ugyanez érvényes az elméleti ismeretekre: a formatan, az összhangzattan vagy a szolmizáció alapinformációi csak akkor válnak hasznossá, ha zenei érzetekhez kapcsolódnak, ha segítenek a gyerekeknek átérezni azokat a zenei jelenségeket, amelyekről szólnak.

Zenehallgatás

- A rendszeres és figyelmes zenehallgatás a tanulók zene iránti fogékonyságát és zenei ízlését formálja.
- A zenehallgatási anyag kiválasztásakor a zenei teljességre kell törekedni. Lehetőleg teljes műveket hallgassanak meg, hiszen a tanulók befogadói kompetenciáját, s elsősorban zenei formaérzékét a teljes kompozíciók bemutatása fejleszti. A műalkotás egészéről kell benyomást szereznük, mielőtt a részletekre irányítják a figyelmüket. Miközben a figyelem irányítása bizonyos jelentéstartalmak megvilágítása érdekében fontos, fokozottan kell figyelni arra, hogy a szempontok ne tereljék el a tanulók figyelmét a mű egészének élményszerű befogadásáról.
- Nem kronológiai rendbe szervezve ismertetjük meg a tanulókat a zeneművekkel, hanem az életkori sajátosságok gondos figyelembevételével, kapcsolódva a tanult énekekhez a zeneirodalom, a zenei stílusok és műfajok teljes spektrumából válogatunk.
- Az egyháziénekek-órák zenehallgatási anyaga elsősorban az énekeskönyv énekanyagának feldolgozásai a zeneirodalom különböző korszakaiban, szemléltetve a formai és műfaji gazdagságot, stílusbeli sokszínűséget. A 9. osztályban ezt kiegészíti az ének-zene órán megismert műfajok és művek mai, aktuális liturgikus és egyéb egyházi jellegű használatának felmutatása, valamint az ének-zene óráról kimaradt zene- és egyházzene-történeti szempontból egyaránt fontos nagyobb lélegzetű zeneművek megismertetése. Ízelítőt adunk a szórakoztató zene és az egyházzene kölcsönhatásaiból (dicsőítés különböző műfaji keretek között), s keressük a művek adott korszaktól és stílustól független értékét.
- Zenehallgatásnál – figyelve a ma felnövő generációk vizuális igényére – törekednünk kell DVD-n vagy internetes médián (pl. Youtube) elérhető koncertfelvételek bemutatására is.
- Az iskolai zenehallgatás célja nem lehet minden remekmű s az összes zenei műfaj megismertetése, sokkal fontosabb a befogadói kompetenciák fejlesztése és a zenehallgatás igényének kialakítása, amely biztosítja az egész életen át tartó zenei érdeklődést. Bízniuk kell abban, hogy a meg nem ismert műveket a tanulók életük folyamán megismerik, amennyiben kialakították bennük az igényt az értékes művek hallgatására.
- Az iskolai zenehallgatás mellett keresni kell a lehetőséget az élő zenehallgatásra, a rendszeres hangverseny-látogatásra, és ösztönözni a tanulókat a zenei információk gyűjtésére. Fontos szempont, hogy a hangversenyek kifejezetten az adott korcsoporthoz szóljanak. Rendkívül fontos, hogy a

hangverseny legyen előkészített, az órákon a tanulók ismerjenek meg néhány zenei témát, a művek kontextusát, majd az azt követő alkalommal beszélgetéssel segítsük az élmények feldolgozását.

Tárgyi feltételek

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő méretű, jól szellőztethető terem a kórusmunkához, kottatár
- Ötvonalas tábla, mágneses tábla, vagy digitális tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal, projektor vagy digitális tábla
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag
- Tankönyvek
- Református énekeskönyvek, egyházi énekgyűjtemények

Az erkölcsi nevelés a keresztyén értékrend felmutatásában, annak megismerésére való buzdításban, elfogadására való ösztönzésben jelenik meg. Az egyházi ének tanít, int, nevel. Teszi ezt elsősorban az egyes énekek szövege és a hozzá szervesen kapcsolódó bibliai történetekben, egyháztörténeti eseményekben található erkölcsi vonatkozások, kapcsolópontokra való rámutatás által. A tantárgy órája a vallási és nemzeti ünnepekre való készülés fontos terepe, s mint ilyen nem csupán nemzeti öntudatra, hanem európai azonosságtudatra is nevel. Református énekkincsünk történeti, irodalmi és zenei szempontból is kapcsol a nemzeti és az európai értékekhez egyaránt. Az énekek tartalma – a közbenjáró imádság – közelebb visz az egymás iránti elfogadás és felelősségvállalás sokszor nehezen megélhető valóságához. Az énekekből helyes Istenismeretet és helyes önismeretet is tanulhatnak diákjaink. A tantárgy folyamatosan törekszik annak a látásmódnak a fejlesztésére, hogy az egészséges ember nemcsak testben, hanem lélekben is egészséges, s kötelessége a teremtett világot őrizni és védeni.

4. osztály:

A zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, a teljes személyiség sokoldalú fejlesztése. Ennek megalapozása az alsó tagozatban kezdődik, ahol a NAT-ban meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok közül öt kiemelten fontos. Az erkölcsi nevelés (elfogadják és cselekvéseik mércéjévé teszik az emberi kapcsolatok elfogadott normáit és szabályait); nemzeti öntudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete) állampolgárságra és demokráciára nevelés (képesek társaikkal a kooperációra, el tudják magukat helyezni a közösségben, megértik a szabályok fontosságát); az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességük, a társaikkal való együttműködés képessége és a mások iránt érzett empátia tovább fejlődik); testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással erősített testtudat, érzelmi intelligencia). Legfontosabb kulcskompetenciák: esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség, anyanyelvi kommunikáció, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia.

Fejlesztési célok:

Az éneklésre épülő tanítás első lépése az éneklés örömeinek és az éneklés helyes szokásainak kialakítása, amelynek elemei az értelmes frazeálás, kifejező artikuláció és a megfelelő hangterjedelem. Az éneklést sok mozgás, szabad mozgásos improvizáció, dramatizálás kíséri és teszi

változatossá. Az énekeket a tanulók elsősorban hallás után tanulják, és több versszakkal vagy csokorba szedve is énekeljék. Az összeállítás mind a zenei, mind a tartalmi szempontokat figyelembe veszi. Az énekek szövegét tekintve az első hallásra bonyolultabbnak tűnő vagy régies nyelvezetű énekek sem vetendő el. Ne feledjük, hogy a jó ének beszélni és gondolkodni is tanít, ehhez azonban fontos lehet a tanári, vagy közös szövegértelmezés. A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, s felismerik kottaképről, esetleg tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a dallami, ritmikai, hallási és többszólamú készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják. A zenei tevékenységek élményszerűek, játékosak, mozgásosak legyenek, jellemezze azokat a tapasztalás- és tevékenységközpontúság. Ebben az életkorban alapozható meg az adekvát zenehallgatói magatartás, a gyerekek tapasztalatokat szereznek a tudatos zenehallgatói tevékenységről. A zenehallgatás során a tanulók spontán és tudatos élményeket gyűjtenek a hangzó világról, a hangszínekről, hangszerekről, hangszercsoportokról, előadó-együttesekről, tempóról, dinamikáról és zenei formákról, valamint megismerkednek hosszabb lélegzetű zeneművekkel is. A kiválasztott anyag nagyobbik része kapcsolódik az órai énekes anyaghoz.

4. osztály

A már részletezett módon az egyházi ének tantárgy kerettanterve a következő fejlesztési célokat segíti: erkölcsi nevelés, nemzeti öntudat és hazafias nevelés, állampolgárságra, demokráciára nevelés, az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, a testi és lelki egészségre nevelés, felelősségvállalás másokért és önkéntesség, médiatudatosságra nevelés, a tanulás tanítása. A kulcskompetenciák tekintetében az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség, anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia, szociális és állampolgári, a hatékony, önálló tanulás kompetenciája fejlesztéséhez is hozzájárul.

Fejlesztési célok:

Az éneklésre épülő tanítás első lépéseként a tanulóban az éneklés örömeinek és helyes szokásainak kialakítása játszott a fő szerepet. Ebben az életkorban már az éneklés tisztasága, kifejező ereje, a zenei stílusnak megfelelő előadásmód, a kommunikatív muzikalitás kialakítása kerül a fejlesztés középpontjába. A magyar és európai énekkincs adja továbbra is az énekes anyag gerincét, azonban kiegészítésül bibliai szövegű klasszikus és kortárs kánonok erősítik a többszólamú kultúrát, s az ifjúsági énekek által a populáris zene szemelvényei is megjelennek a tananyagban. Ezek elemzésénél fontos, hogy rámutassunk arra, hogy a klasszikus zene fordulatai, formai megoldásai miként hatnak alapvetően, meghatározóan a művek stílusára. A tanulók a zenei elemeket improvizációs, kreatív játékos és intellektuális feladatokkal is gyakorolják. A felső tagozat zenehallgatási anyagára a sokszínűség jellemző. Elsődleges cél sokféle stílus jellegzetességeinek megismertetése: szerkesztés módok, formai megoldások, esetleg egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok bemutatása. Az egyháziénekes-óra keretében történő zenehallgatásnak általában nem célja nagy lélegzetű művek teljes bemutatása, hanem többnyire az órán tanult énekes anyaggal, esetleg korszakkal szoros összefüggésben hallgassunk meg rövidebb szemelvényeket. Inspiráljuk a tanulókat órán kívüli zenehallgatásra is.

Tantárgyi tartalom: az egyes tematikai egységek elemzése évfolyamonként

4. évfolyam

Tematikai Fejlesztési cél	egység/	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás		Az ének-zene órákon, hit- és erkölcsstan tárgy keretében valamint iskolai közös alkalmakon megismert egyházi énekek ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hangyi lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-d’’, törekvés a tiszta intonációra). Ritmikus, helyes tempójú, kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények			Kapcsolódási pontok
<p>Énekek a Református énekeskönyvből: 25., 42., 65., 89., 90., 134., 161., 165., 225., 236., 254., 255., 278., 299., 312., 315/1.2., 326/1.2., 341., 353., 358., 374., 390., 460., 463., 475. valamint a heti énekek rendjében még ezeken felül sorra kerülő énekek.</p> <p>Nemzeti énekeink: Erkel Ferenc-Kölcsey Ferenc: Himnusz, Egressy Béni-Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése fejből, közösen. Többszólamúság: bibliai szövegű kánonok, Taize-i énekek.</p> <p>Néhány populárisabb szemelvény a népdalzsoltárok, valamint az ifjúsági, és gyermekénekeskönyvek – elsősorban magyar gyökerű – anyagából. A dalanyag tiszta, kifejező, éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban, törekvés a stílusos éneklésre.</p>			<p>Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása. Magyar nyelv és irodalom: szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció, verbális kifejezőkészség fejlesztése.</p> <p>Hit- és erkölcsstan: mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján kontextusban a bibliai szöveggel, történettel.</p> <p>Ünnepek. Vizuális kultúra: az énekek tartalmának képi ábrázolása. Testnevelés és sport: mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak		Zsoltár, genfi zsoltár, dicséret, énekkompozíció, kánon, kórusmű, Himnusz, Szózat	
Tematikai Fejlesztési cél	egység/	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		Egyenletes mérő, tempótartás, tempóváltozás érzete, metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hang jellemzőinek tapasztalata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		A páros tagolódású zenei formaegységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, a 4/4-es és 3/4-es metrum érzete és helyes hangsúlyozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények			Kapcsolódási pontok

<p>Tempó, ritmus, metrum: Tempó metrum (3/4, 4/4) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal.</p> <p>Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó egy- és felelgetős többszólamú ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal</p> <p>Dallam: Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal. Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató, dallam két szólamra elosztva, tartott hangos/hangcsoportos kíséret, dudabasszus. Zenei formaalkotás egyszerű szerkezettel: Kérdés-felelet játékok dallami kiegészítés. Egyszerűbb, saját költésű, vagy népdalszerű dallam improvizációja. Belső hallás és zenei memória fejlesztése: Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal, hangzó és „néma” éneklés</p>		<p>Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: mondatszerkezetek - kérdés és felelet. Dráma és tánc: önkifejezés erősítése, néptánc.</p> <p>Vizuális kultúra: vizuális jelek és jelzések használata. Testnevelés és sport: mozgáskoordináció.</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>	<p>Ritmusvariáció, $\frac{3}{4}$ ütemmutató, osztinató, dudabasszus, orgonapont, zenei forma, nyitás és zárás, kérdés és felelet, zenei mondat, (forte, piano, crescendo, decrescendo), memória, „néma” éneklés.</p>	
<p>Tematikai egység/Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek</p>	<p>Órakeret 1 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján a zenei notáció újabb elemeivel. A zene jelrendszerének olvasása kézjelről, betűkottáról.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés-tudatosításgyakorlás/alkalmazás hármasszámú egységében. Ritmikai elemek, metrum: Ritmikai elemek: szinkópa, egész kotta és szünete, nyújtott és éles ritmus. Ütemmutató, ütemfajta: $\frac{3}{4}$. Dallami elemek: Belépő szolmizációs hangok: alsó szó, alsó ti, fá, felső dó' és ti. A pentaton, pentachord, hexachord és a hétfokú hangsor dallamfordulatai. Hangközök: Tiszta hangközök: oktáv, kvint, kvart, prim</p>		<p>Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása. Matematika: halmazok, számsorok. Vizuális kultúra: vizuális jelek és jelzések használata.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A ritmusok neve és gyakorló neve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele, hármasszámú ütem, violinkulcs, kereszt és b mint előjegyzés jelölése</p>	
<p>Tematikai egység/Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése</p>	<p>Órakeret 2 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérv. Alapismeretek hangszeréről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: szabad mozgás improvizációval (egyéni, párban vagy csoportosan) különböző karakterű zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); a figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével; teljes zenei befogadás kiegészítve egy-egy zenei megfigyelésre koncentrálni feladattal; zenei memória gyakorlatok. Zenei jelenségek megfigyeltetésével: hangfajták (szoprán, alt, tenor, basszus) hangszínhallás fejlesztése; a hangszerek hangszíneinek megkülönböztetése és azonosítása a hangadás módja szerint;</p> <p>zenei együttesek (énekkar és zenekar, énekkar és orgona együttes) megszólalása, a zenei analízis képessége a következő fogalmak használatával: azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció és különbözőség, a forma mozgásos és vizuális ábrázolása, kérdés-felelet; differenciált karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése, ellentétpárok: szóló-tutti, dúr és moll jelleg, forte-piano, egyszólamú-többszólamú; a dallam és kíséret különbözőségeinek megfigyelése. Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése: – feldolgozott énekek rövid története – az énekek szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák);</p>	<p>Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása. Hit- és erkölcsstan: hallgatott művek tartalmi kapcsolata a tanult történetekkel, figyelem a csendre. Magyar nyelv és irodalom: memóriafejlesztés, hangszín, hangerő. Matematika: elemző képesség fejlesztése. Dráma és tánc: tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. Vizuális kultúra: zenei élmények vizuális megjelenítése. Kreativitás, manuális készség fejlesztése</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kórusfajta, szoprán, tenor, zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, szóló-tutti, dúr és moll jelleg, forte-piano, egyszólamú-többszólamú	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei feldolgozások megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva. Egyházi énekek feldolgozásai a zeneirodalom különböző korszakaiban – különös figyelemmel az alábbi jelenségekre: – Ellentétpárok, különböző zenei karakterek. – Hangszínek: a	Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása. Hit- és erkölcsstan: hallgatott művek	

<p>gyermekkórus, a nőikar, a férfikar, a vegyeskar, az orgona hangszíne. – Kapcsolódás a zeneelméleti ismeretekhez (pl. metrum, ritmus, tempó) –Zenei szemelvények az azonosság, különbözőség, hasonlóság, variáció, feldolgozás, fődallam megtapasztalásához. – Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével.</p>	<p>tartalmi kapcsolata a tanult történetekkel. A történetek és a művek üzenete. Ünnepek. Magyar nyelv és irodalom: memória és a szövegelemzési képesség fejlesztése a hallgatott énekek szövegén keresztül. Dráma és tánc: tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. Vizuális kultúra: zenei tartalmak vizuális megjelenítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Zenei téma, fődallam, kíséret, feldolgozás, kórusok típusai, orgona</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a tanév végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók 25 gyülekezeti éneket, valamint néhány bibliai szövegű kánont, gyerekéneket, ifjúsági éneket el tudnak énekelni emlékezetből, a-d” hangterjedelemben, csoportosan. Az énekeket több versszakkal vagy egymáshoz fűzve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek az énekek élményekből kiinduló, szövegtartalmat, üzenetet kifejező megszólaltatásával. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus-osztinató, kánon). – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. – A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam) felismerik kottaképről. Az ismert énekeket felismerik és olvassák kottaképről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ismeretlen ének ritmusát pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. – Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert szólam- és hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció, fődallam) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. – Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik év végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

Javaslat a tananyag éves tematikus felosztására:

1. Bevezetés (Az egyházi ének a különböző korokban – Ószöv, Újszöv, középkor, reformáció; a gyülekezeti ének fogalma) - **1 óra**
2. Az iskola választott énekei, Himnusz, Szózat - **3 óra**
3. Az istentisztelet részeinek énekei - **4 óra**
- Kezdő: 161., 165.
- Imádság, bűnbánat: 475.
- Hálaadó 225.
4. Reformáció ünnepe: 25., 90., 390. - **3 óra**
5. Az egyházi év és ünnepei - **1 óra**
6. Hitmélyítő énekek: 299. – **1 óra**
7. Adventi és karácsonyi énekek: 312., 315/1.2., 326/1.2 - **3 óra**
8. Félévi ismétlés - **3 óra**
9. Genfi zsoltárok: 42., 65., 89., 134. - **4 óra**
10. Bűnbánati énekek: 460. - **1 óra**
11. Nagyheti és húsvéti énekek: 341., 353. – **2 óra**
12. Magyar zsoltárparafrázisok: 236., 254., 255., 278. – **4 óra**
13. Áldozósütörtöki és pünkösdi énekek: 358., 374., 463. – **3 óra**
14. Év végi ismétlés – **3 óra**

5. évfolyam

Tematikai Fejlesztési cél	egység/	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás		Az ének-zene órákon, hit- és erkölcsstan tárgy keretében valamint iskolai közös alkalmakon megismert egyházi énekek ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hang lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-d”, törekvés a tiszta intonációra). Ritmikus, helyes tempójú, kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
Énekek a Református énekeskönyvből: 23., 46., 66., 81., 84., 105., 167., 185., 196., 301., 316/1.2., 318., 337., 370., 380., 385., 399., 488., 491., 500., 503., valamint a heti énekek rendjében még ezeken felül sorra kerülő énekek. Szertartási énekek: Invocatio, Responsorium, Benedicamus Többszólamúság: bibliai szövegű kánonok, Taize-i énekek. Néhány populárisabb szemelvény a népdalzsoltárok, valamint az ifjúsági énekeskönyvek anyagából. A dalanyag tiszta, kifejező, éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban, törekvés a stílusos éneklésre.		Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása. Magyar nyelv és irodalom: szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció, verbális kifejezőkészség fejlesztése. Hit- és erkölcsstan: mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján	

	kontextusban a bibliai szöveggel, történettel. Ünnepek. Vizuális kultúra: az énekek tartalmának képi ábrázolása. Testnevelés és sport: mozgás, helyes légzés, testtartás.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Genfi zsoltár, zsoltárparafrázis, dicséret, gregorián ének, énekdolgozás, kánon, kórusmű, graduál, Invocatio, Responsorium, Benedicamus	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallam-osztinátó. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Visszatérő forma és variáció alkotásának fejlesztése a refrének énekek és az előadói csoportok variabilitásának segítségével.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Ritmus, metrum: Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel, verssorok ritmizálása, osztinátó. helyes hangsúlyozás, a felütés és a páros-páratlan metrumok váltakozásának megéreztetése mozgásos és ritmus gyakorlatokkal. Dallami improvizáció: Dallamvariánsok szerkesztése pentachordokkal, dúdolással, szolmizálva. Zenei formaalkotás: Kérdés-felelet játékok funkciós környezetben, négy és nyolcütemes egységekben. Zenei forma alkotása visszatérő ismert elemekkel (rondó, variáció, rezponzoriális, antifonális éneklés). Változatos ritmusképletek használata. Dallami és harmóniai rögtönzés, a tanult zenei formák alkalmazásával.		Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása. Magyar nyelv és irodalom: mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása. Matematika: absztrakt gondolkodás fejlesztése. Vizuális kultúra: önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Zenei periódus, visszatérő forma, rondó, dallami variáció, szekvencia, rezponzoriális és antifonális éneklés.	
Tematikai egység/Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 1 óra
Előzetes tudás	Az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt szemelvényeknél könnyebb olvasógyakorlatok	

	reprodukciója a felismerő kottaolvasás és a fejlődő belső hallás segítségével.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés - tudatosítás - gyakorlás/alkalmazás hármas egységében. Ritmikai elemek, metrum: új ütemfajták: 6/8, 3/8, felütés, csonka ütem, triola, kis éles és kis nyújtott ritmus, tizenhatodik Dallami és harmóniaelemek: r' és m' hangok, fi, szi, dúr és moll hangsorok, Hangközök: kis és nagy szekund, kis és nagy terc. Zenei előadásra vonatkozó jelzések: tempójelzések és dinamikai jelek. Ütemfajták, felütés, ritmikai elemek megkülönböztetése.	Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása. Magyar nyelv és irodalom: jelek és jelrendszerek ismerete. Vizuális kultúra: vizuális jelek és jelzések használata. Matematika: számsorok, törtek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	6/8, 3/8, felütés, csonka ütem, triola, kis éles és kis nyújtott ritmus, dúr és moll hangsor, vezetőhang, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, abszolút hangnevek (pontosítva), violin- és basszuskulcs, allegro, andante, mezzoforte, pianissimo.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Figyelem a zenehallgatásra, fejlett hangszínhallás, valamint fejlődő formaérzék. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra kiválasztott művek értő befogadása a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységeken keresztül, az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett differenciált hallási készség és zenei memória által.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Korábbi tevékenységek folytatása, elmélyítése, a teljes figyelem kialakításának fejlesztése: Hangszínhallás és többszólamú hallás készség fejlesztése: énekes hangfajok ismerete (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus), Formaérzék fejlesztése: visszatéréses kéttagú forma, triós forma, rondó forma, variációs forma. A zeneirodalmi példák, az énekek feldolgozásának befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok, a szöveg jelentése, zenetörténeti, egyháztörténeti ismeretek, életrajzok megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája. Szemléltetéssel a különböző zenei formák felismerése. Tájékozottság a szemelvények történeti korával, a zeneszerző életével, a művek műfajával és formájával kapcsolatban.	Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása. Hit- és erkölcsstan: figyelmesség a csendre Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, értelmezés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Formai egység: dallamfordulat, dalforma, variációs forma, triós forma és rondó forma, strófikus ének, imitáció.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat, szólamokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kíséni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei feldolgozások megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva. Énekefeldolgozások a zeneirodalom különböző korszakaiban, szemléltetve a formai és műfaji gazdagságot, stílusbeli sokszínűséget. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése.	Ének-zene: a tanult ismeretek és elsajátított készségek alkalmazása. Hit- és erkölctan: hallgatott művek tartalmi kapcsolata a tanult történetekkel, egyháztörténettel. A történetek és a művek üzenete. Ünnepek. Magyar nyelv és irodalom: magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok. Vizuális kultúra: művészettörténeti stíluskorszakok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gregorián, reneszánsz, reformáció, barokk, énekkari szolamok, zenei téma, fődallam, kíséret, imitáció, feldolgozás, orgona
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A tanulók 25 gyülekezeti éneket, valamint néhány bibliai szövegű kánont, ifjúsági éneket el tudnak énekelni emlékezetből stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Az énekeket fejből vagy énekeskönyvből több versszakkal vagy egymáshoz fűzve is éneklük. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. Többszólamú éneklési készségük tovább fejlődik. Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások). A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy-egy részét megismerték.

A tananyag éves tematikus felosztása:

1. Év eleji ismétlés, énekkincs felmérése - **2 óra**
2. Nemzeti ünnepekre (okt. 6., okt. 23.): 385., 399. - **2 óra**
3. Reformáció ünnepe: 46., 380. - **3 óra**
4. Az istentisztelet részeinek énekei, - **3 óra** - Kezdő: 167. - Szentlélekért könyörgő: 370. - Záró: 196.
5. Szerartási énekek – **2 óra** - Invocatio, Responsorium, Benedicamus

6. Adventi és karácsonyi énekek: 301., 316/1.2., 318., - **3 óra**
7. Félévi ismétlés - **2 óra**
8. Genfi zsoltárok: 23., 66., 81., 84., 105. - **5 óra**
9. Napszaki imádságok: 491., 488., 500., 503. – **4 óra**
10. Nagyheti és húsvéti énekek: 337., 185. – **2 óra**
11. Ifjúsági énekek, kánonok – **5 óra**
12. Év végi ismétlés – **3 óra**

Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák

Az egyházi ének tantárgy jellegénél fogva nagy általánosságban a hagyományos módszereket részesíti előnyben, de az énekek megtanításának bizonyos fázisainál, illetve bizonyos anyagrészek feldolgozásánál nem ritkán eltérünk tőle. Többnyire egy teljes osztály, frontális osztálymunka keretében tanulja az énekeket, melyet a tanári magyarázat segít. Már ebben a fázisban lehetőség van a differenciált csoportmunkára, mikor kiemeljük azokat a tanulókat, akik már máshonnan ismerték az éneket, vagy gyorsabban tanulnak a többiekénél. Az énekek gyakorlása – még a gimnazisták esetében is – történhet úgy, hogy az osztály tanulóit egy játék keretében bontjuk csoportokra, s ezt használjuk fel a több versszak vagy a többszöri ismétlés változatossá tételéhez. Az önálló vagy páros munka az elméleti háttér és a zenehallgatási anyag feldolgozásánál játszhat szerepet (információgyűjtés, téma több szempontú megfontolása stb.). A tanév során érdemes egy-egy csoportos projektfeladatot is beiktatni, melynek keretében a tanulóknak nagyobb lehetőségük van a más tantárgyakkal és területekkel való tantárgyi kapcsolatok megkeresésére és felhasználására. Ilyen lehet egy énekről készített kisfilm összeállítása, egy ünnephez, ünnepkörhöz kapcsolódó tábló elkészítése, de legkézenfekvőbb egy konkrét műsorra, előadásra, szolgálatra való felkészülés. Az éneklésben gyengébb, ám szorgalmas, törekvő diákok kapjanak lehetőséget, hogy kiselőadás vagy házi dolgozat formájában fejtsenek ki egy nagyobb elméleti témát, melyre önállóan vagy kiscsoportban készülhetnek fel. A kötelező és szorgalmi házi feladatok során adjunk alkalmat az informatikai és multimédiás eszközök használatát, a kutatás, adatgyűjtés, interjú módszerét igénylő egyéni és csoportos feladatok elvégzésére. A tehetséggondozás terepe lehet az iskolai énekversenyek megrendezése, s felkészülés a helyi, területi és országos szintű megmérettetésekre, az énekkari munka, vagy a hangszeres tanulók tudásának felhasználása az órai munka, illetve a műsorok, rendezvények alkalmain.

A tantárgyi értékelés formái, szempontjai:

Mint minden tantárgy, az egyházi ének esetében is szükség van diagnosztikus értékelésre. Év elején, az első órákon képet alkotunk az osztály énektudásáról, úgy a készség, mint a konkrét énekanyag tekintetében, de praktikusán egy ének megtanításának kezdetén – a bemutatás után – mérjük fel, hogy a tanulók milyen feltételekkel kezdik meg az adott ének megtanulását. Nehezen képzelhető el olyan helyzet, hogy ezt a felmérést ne az ének megtanítása kövesse, ám a módszer, és a ráfordított idő függ ettől a felméréstől. A tanulók fejlődése szempontjából legfontosabb a formatív értékelés. Ez sosem minősítést vagy ítélezést jelent, hanem egyfajta visszajelzés a tanulási hibákról, nehézségekről, s egyúttal a tanulás sikerességéről is. A feladat kitűzésével egy időben az értékelés szempontjait is határozzuk meg. Fejlesztő értékelési formák: rendszeres szóbeli értékelés egyénileg és csoportosan, a tanulás folyamatos nyomon követése, házi feladatok rendszeres ellenőrzése és értékelése, valamint a tanulók órai munkájának figyelemmel kísérése. Az éneklés alkalmával mindig adjunk lehetőséget arra, hogy ne a teljes osztály, hanem csak egy kisebb csoport mutassa be a tanult anyagot, így az

értékelés – és a továbbhaladás segítése – is inkább személyre szabott lesz. Célszerű, ha tanár és diák együtt elemzik az elvégzett feladatot, így érdekeltté és egyben felelőssé tehetjük a tanulókat is saját tanulásukért, annak eredményességéért. Az év közbeni osztályzás történhet egy-egy szóbeli énekes felelet alkalmával. Igyekezzünk arra, hogy ennek csak kisebb része legyen valójában egyéni éneklés, hiszen az egyházi ének már funkciójánál fogva sem egyéni éneklésre íródott, s jellegétől is idegen a négy szemközti számonkérés-szituáció. Győződjünk meg az éneklésben való részvételről, a helyes és pontos szövegtudásról és a pozitív hozzáállásról – de főképpen kísérjük figyelemmel az órai aktivitást, s ezt mindig számítsuk bele az osztályzatba, amit szóbeli szöveges értékelés egészítsen ki. Időnként adjunk lehetőséget az elméleti anyagról való számadással kiváltani az énekes számonkérést. Jutalmazzuk a szorgalmi feladatokat, az énekkari és műsorokban való részvételt, közreműködést, értékeljük a fűzetvezetést. Iktassunk be az év során projektfeladatokat (pl. egy ének vagy egy ünnep bemutatása), melyben a nehezen, vagy rosszul éneklő diák is sikerélményhez juthat. Adjunk olyan feladatokat melyek értékelésénél fontos szempont az önálló ismeretszerzési képességek fejlesztése, a szintetizálás, a lényeglátás, a csoportmunkában való együttműködés, a felelősségvállalás. A félévi, év végi értékelésnél tartsuk szem előtt, hogy az osztályzat nem büntetés, hanem az adott időszak teljesítményének értékelése. Az évközi érdemjegyekhez mindig számítsuk hozzá az egyéni előmenetelt és az igyekezetet is.